

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2015

(ve srovnání s rokem 2014)

Praha 2016

OBSAH

1. SHRNUTÍ	1
2. VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI A BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK	3
2.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O TRESTNÉ ČINNOSTI A O PŘESTUPCÍCH	3
2.1.1 Územní rozložení kriminality	4
2.1.2 Pachatelé trestné činnosti	5
2.1.3 Kriminalita mládeže	8
2.1.4 Oběti trestné činnosti	10
2.1.5 Pátrání po osobách a věcech	12
2.1.6 Přestupky	14
2.2 VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI	15
2.2.1 Násilná kriminalita	15
2.2.2 Mravnostní kriminalita	16
2.2.3 Majetková kriminalita	16
2.2.4 Hospodářská kriminalita	17
2.2.4.1 Duševní vlastnictví	20
2.2.4.2 Kriminalita páchaná na životním prostředí	21
2.3 STĚŽEJNÍ PROBLEMATIKY VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI	25
2.3.1 Korupce	25
2.3.2 Nelegální migrace	27
2.3.3 Organizovaný zločin	34
2.3.4 Drogová kriminalita	36
2.3.5 Obchod s lidmi	41
2.3.6 Nelegální obchod se zbraněmi, výbušninami a nebezpečnými chemickými a biologickými látkami a nakládání s bezpečnostním materiálem	43
2.3.7 Padělání	45
2.3.8 Terorismus	46
2.3.9 Extremismus	48
2.3.10 Informační kriminalita	49
2.3.11 Kybernetická bezpečnost	51
2.3.12 Bezpečnost silničního provozu	54
2.3.13 Bezpečnost civilního letectví	55
3. POLITIKA V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI A VEŘEJNÉHO POŘÁDKU	56
3.1 LEGISLATIVNÍ AKTIVITY	56
3.2 PREVENCE KRIMINALITY	59
3.3 EVROPSKÁ UNIE A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	67
3.4 OBLAST BEZPEČNOSTNÍHO VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ	74
3.5 POLICEJNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	77
3.5.1 Policejní práce ve vztahu k menšinám	79
3.6 OBLAST PERSONÁLNÍ PRÁCE RESORTU MV	80
3.7 EKONOMICKÁ OBLAST	81
3.8 OBLAST INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH SYSTÉMŮ	82
3.9 OBECNÍ POLICIE	84
4. ZKRATKY A POZNÁMKY	85
 TABULKOVÁ A GRAFICKÁ ČÁST	 86

1. SHRnutí

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku je informativním dokumentem předkládaným MV s využitím podkladů ústředních orgánů státní správy a dalších kompetentních subjektů.¹

Účelem zprávy je zejména podat souhrnný přehled o vývoji, struktuře a dynamice kriminality, jejích pachatelích a obětech, informovat o aktivitách exekutivy a legislativy v oblasti bezpečnostní politiky a na základě vyhodnocení současné situace identifikovat rizika a oblasti, na které je zapotřebí soustředit pozornost kompetentních orgánů státní správy.

Zpráva obsahuje analýzu zjištěné kriminality na území ČR v roce 2015 v porovnání s rokem 2014 (meziroční změna je uvedena v závorkách, stejný formát je použit také u dalších údajů). Statistické údaje vycházejí primárně z údajů PČR.²

Situace v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku

Situace v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku zůstala v roce 2015 příznivá a dlouhodobě stabilizovaná. Stejně jako

¹ Zpráva byla zpracována z podkladů Úřadu vlády ČR, Ministerstva vnitra (MV), Policie ČR (PČR), Ministerstva spravedlnosti (MS), Ministerstva financí (MF), Nejvyššího státního zastupitelství (NSZ), Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV), Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO), Ministerstva dopravy (MD), Ministerstva obrany (MO), Ministerstva zahraničních věcí (MZV), Ministerstva životního prostředí (MŽP), Ministerstva kultury (MK), Bezpečnostní informační služby (BIS), Národního bezpečnostního úřadu (NBÚ), Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS), Úřadu průmyslového vlastnictví (ÚPV) a Institutu pro kriminologii a sociální prevenci (IKSP).

Opatření přijímaná v rámci působnosti Hasičského záchranného sboru ČR jsou vyhodnocována zejména v dokumentech „Zpráva o stavu zajišťování bezpečnosti ČR“ a „Zpráva o stavu zajištění bezpečnosti ČR v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi“.

² Terminologie kriminální statistiky PČR má svébytnou strukturu a nemůže se vždy přesně shodovat s terminologií trestního zákoníku (TZ) - např. trestný čin podle § 205 TZ (krádež) je v policejních statistikách detailně rozčleněn podle druhu krádeže.

v předchozích letech nedošlo ani v roce 2015 k závažnému narušení veřejného pořádku.

Mezi nejzávažnější události roku 2015 patřily tragická událost v Uherském Brodě a probíhající migrační krize spojená s radikalizací části veřejnosti v otázce přijímání uprchlíků.

V návaznosti na výbuch muničního skladu v říjnu 2014 pokračovala asanace muničního skladu Vlachovice-Vrbětice a odvoz munice do muničního skladu v Květné u Poličky na Svitavsku. Odvoz munice z Vrbětic do Květné byl v roce 2015 dokončen.

Z pohledu vývoje kriminality je pro rok 2015 charakteristický pokles registrovaných skutků. V roce 2015 bylo registrováno celkem **247 628 trestných činů**. Jedná se o nejnižší počet registrovaných trestných činů od roku 1991. Pokles nápadu trestné činnosti oproti roku 2014 činí 14,2 %. Celková objasněnost kriminality (včetně dodatečně objasněných trestných činů) dosáhla v roce 2015 50,9%.

Podle NSZ lze dlouhodobě sledovat trvalý pokles evidované kriminality dokumentovaný policejními statistikami. Trend snížení běžné majetkové kriminality (např. kapesní krádeže, vloupání do sklepů, vloupání do motorových vozidel) může být ovlivněn neochotou oznamovat tuto trestnou činnost občany, avšak určitý díl je také připisován kvalitnějším preventivním opatřením (např. městským kamerovým systémům). Struktura kriminality nedoznává zásadních změn. Převažuje nadále majetková trestná činnost. Mezi **nové trendy v kriminalitě** lze zařadit páchaní trestné činnosti prostřednictvím internetu (zneužívání informací ze sociálních sítí, podvodné e-shopy, napadení účtů prostřednictvím internetového bankovníctví).

Délka trestního řízení se postupně stále zkracuje. Je tomu tak i díky aplikaci institutu zkráceného přípravného řízení, kdy značná část kriminality je řešena právě v tomto stadiu trestního řízení.

Hlavní bezpečnostní události roku 2015 v ČR

Dne 24. února 2015 došlo v Uherském Brodě k tragické události, při které zahynulo 8 osob. Muž, který zřejmě trpěl duševní poruchou, zde v restauraci Družba beze slov zahájil střelbu. Na místo byly okamžitě povolány hlídky policie i rychlá záchranná služba. Po vniknutí zásahové jednotky do prostoru restaurace se pachatel sám zastřelil.

Výrazným tématem roku 2015 byla tzv. migrační vlna a teroristické útoky ve Francii v lednu a listopadu s celou řadou dopadů pro ČR. V oblasti extremismu došlo k transformaci celé scény a růstu populistických politických hnutí a stran. Tato hnutí lákají příznivce protimigrantskou a protiislámskou rétorikou, kterou se však výrazně neliší od krajně pravicových hnutí.

V návaznosti na teroristické útoky jsou v ČR i na úrovni EU přijímána opatření k snížení rizika podobných útoků a minimalizaci jejich případných dopadů.

Přestože v oblasti migrace z krizových oblastí je ČR převážně tranzitní zemí, možná opatření

přijímaná sousedními zeměmi mohou způsobit přeliv migrační vlny i na naše území. V roce 2015 stoupl počet osob zadržených při nelegálním pobytu na území ČR oproti roku 2014 o 77 %, celkem bylo zadrženo 8 563 osob.

1. ledna 2015 vešel v účinnost zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a rok 2015 se nesl ve znamení jeho implementace.

V roce 2015 byla vládou projednána řada protikorupčních legislativních materiálů - mimo jiné zákon o registru smluv (již schválený Parlamentem ČR), novela zákona o střetu zájmů, novela zákona o Nejvyšším kontrolním úřadě, novela zákona o sdružování v politických stranách a politických hnutích a novely souvisejících volebních zákonů, návrh zákona o veřejných zakázkách či návrh zákona o prokazování původu majetku.

Úspěšně pokračuje práce týmu Daňové Kobry. V roce 2015 vznikaly regionální týmy na úrovni krajů a podařilo se uchránit hodnoty v řádu miliard Kč.

2. VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI A BEZPEČNOSTNÍCH RIZIK

2.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O TRESTNÉ ČINNOSTI A O PŘESTUPCÍCH

Celková kriminalita	247 628	(-41 032, -14,2 %)
Počet přímo objasněných skutků	112 141	(-14 098, -11,1 %)
Počet dodatečně objasněných skutků	13 942	(-1 155, -7,6 %)
Objasněnost přímá	45,2 %	(+1,5 %)
Objasněnost celková	50,9 %	(+2 %)
Počet stíhaných osob	101 883	(-12 728, -11,1 %)
Výše zjištěných škod	26,89 mld. Kč	(-1,79 mld. Kč, -6,2 %)

V roce 2015 bylo registrováno celkem **247 628 trestných činů**, což je o 41 032, tj. **o 14,2 % méně**, než v roce 2014. Z toho bylo přímo objasněno celkem 112 141 trestných činů, což je o 14 098 méně. Celková objasněnost (včetně dodatečně objasněných trestných činů) trestné činnosti stoupla na 50,9 % (+2,0 %), přímá objasněnost činila 45,2 % (+1,5%). Počet stíhaných osob se snížil na 101 883, což je o 12 728, tj. o 11,1 % méně. Škody způsobené trestnou činností se snížily o 1,79 mld. Kč na částku 26,89 mld. Kč.

PČR řešila také více než **1 300 000 přestupků**, z toho se téměř 80 % týkalo bezpečnosti a plynulosti silničního provozu.

Přestože byl registrován sumární pokles celkové kriminality, byl zaznamenán nepatrný **nárůst** u mravnostní kriminality na 2 256 (+51, +2,3%). Největší **pokles** registrovaných trestných činů byl v roce 2015 u krádeží prostých na 84 793 (-18 915, -18,2 %) a krádeží vloupáním na 34 476 (-14 828, -30,0 %) skutků.

Vybraná opatření

Tragická událost v Uherském Brodě

Tragická událost v Uherském Brodě, při níž útočník zastřelil v restauraci Družba osm osob a poté spáchal sebevraždu, byla spouštěčem několika změn. Bylo např. rozhodnuto o lepší výbavě a výcviku prvosledových hlídek policie, potřebě policejních útvarů cvičit eliminaci aktivního útočníka v různých podmínkách, přikročeno bylo mj. ke zpřísnění podmínek získání a držení zbrojního průkazu a též k

zásadnímu zefektivnění oprávnění policie při řešení situací, kdy držitel zbrojního průkazu tyto podmínky splňovat přestane, rozhodnuto bylo např. také o nutnosti zlepšit komunikaci bezpečnostních složek se zástupci obcí a krajů.

Poslední uvedený bod byl stvrzen dne 13. ledna 2016 podpisem Memoranda o spolupráci při vyrozumívání zástupců obcí a krajů o událostech ovlivňujících bezpečnostní situaci na území obce nebo kraje mezi MV, Policií ČR, Hasičským záchranným sborem ČR, Asociací krajů ČR a Svazem měst a obcí ČR.

Prvosledové hlídky budou zřízeny v rámci policie tak, aby svou činností účinně pokryly celé území ČR. Budou dislokovány na každém územním odboru, městském ředitelství a obvodním ředitelství krajského ředitelství policie a budou zařazeny v nepřetržitém výkonu služby. Hlídky budou vybaveny balistickými ochrannými prostředky a dlouhými zbraněmi.

Vnitřní kontrola PČR

V roce 2015 bylo v Policii ČR evidováno celkem 2 420 (-177) stížností na činnost útvarů, příslušníků a zaměstnanců PČR a vyřízeno celkem 2 444 (+102) stížností podle správního řádu (z toho přijatých v roce 2015 celkem 2 138), z nichž 117 (-14) bylo vyhodnoceno jako důvodné, tj. 4,8 % (-0,8), a 224 (+14) jako částečně důvodné, tj. 9,2 % (+0,2). Nejčastějším předmětem podání u důvodných stížností bylo nevhodné jednání a chování a nesprávný postup příslušníků PČR. Hlavní příčiny důvodnosti stížností zůstávají stejné - nedbalost a nekázeň, nesprávný výklad právních předpisů.

Při služebních zákrocích prováděných policisty služby pořádkové policie došlo v roce 2015 k 42 (-3) případům použití služební střelné zbraně, přičemž žádný případ nebyl vyhodnocen jako neoprávněný. V důsledku použití zbraně byla ve 21 (-5) případech způsobena škoda na majetku, ve 3 (+1) případech došlo ke zranění osoby.

Dále bylo v 10 517 (-163) případech použito donucovacích prostředků, z nichž žádný případ nebyl vyhodnocen jako neoprávněný (-5). V důsledku použití donucovacích prostředků byla

ve 181 (+7) případech způsobena škoda na majetku a v 1 087 (+90) případech došlo ke zranění osoby.

Na všech řídicích úrovních bylo provedeno 505 (-39) kontrolních akcí. Z celkového počtu kontrolních akcí byla v 93 (-180) případech přijata jiná opatření k nápravě, v 34 (-18) případech přijata kázeňská opatření, v 7 (+6) případech přijata personální opatření. V 74 (-4) případech bylo provedeno proškolení. Nejčastěji bylo zjištěno porušení předpisu bez následné škody.

2.1.1 Územní rozložení kriminality

V roce 2015, podobně jako v předchozích letech, mělo **nejvyšší podíl na celkové kriminalitě hlavní město Praha** s 25,8 % (+1,0 %) celorepublikového nápadu, následuje Moravskoslezský kraj s 12,2 % (-0,6 %) a Středočeský kraj s 10,2 % (-0,5 %). Významným podílem se na kriminalitě rovněž podílejí Jihomoravský kraj s 9,6 % (+0,3 %) a Ústecký kraj s 8,5 % (-0,4 %). Ostatní kraje se podílejí 5 a méně procenty. **Nejnižší podíl na celkové kriminalitě měl Karlovarský kraj** s 2,3 % (0 %), dále kraj Vysočina s 2,7 % (-1,0 %) a Pardubický kraj s 2,7% (-0,2 %). **Nejvyšší objasněnost (včetně dodatečně objasněných trestných činů) vykázal Karlovarský kraj** se 72,98 %, Královéhradecký kraj s 71,01 % a Jihočeský kraj s 69,11 %. Objasněnost vyšší než 50 % nevykázaly pouze Jihomoravský kraj (49,38 %) a hlavní město Praha (29,31 %). **V roce 2015 nebyl zaznamenán nárůst kriminality v žádném kraji.** Největší kvantitativní pokles byl registrován v hlavním městě Praze (-7 733, -10,76 %), Moravskoslezském kraji (-6 869, -18,44 %) a Středočeském kraji (-5 676, -18,24).

V roce 2015 evidoval Útvar odhalování korupce a finanční kriminality SKPV (dále jen ÚOKFK) pokračování formálních přesunů sídel obchodních společností do Prahy a dalších velkých měst, jakož i trvajícím zájmem o nákupy tzv. ready made společností. Za těmito přesuny či nákupy bývá často záměr dopouštět se daňové trestné činnosti a to zejména v oblasti dovozu pohonných hmot a jejich prodeju přes několik prostředníků, jakož i obdobně organizovaných a i v roce 2015 velmi rozšířených fiktivních vývozu nejrůznějších komodit (nově zemní plyn) do

členských států EU s neoprávněným nárokem na vrácení neuhrazené DPH. Velmi časté je rovněž umístování sídel obchodních společností a to zejména těch, které získávají zakázky financované z veřejných zdrojů, do tzv. daňových rájů nebo do takových členských zemí EU, kde je prověřování podezření na hospodářskou trestnou činnost vázáno na institut právní pomoci, jehož vyřízení je z těchto států zdlouhavé (např. Kypr)

V Praze³ bylo v roce 2015 zjištěno 64 095 (-7 733, -10,8 %) trestných činů. V Praze se také koncentruje **trestná činnost cizinců**. Na celkem objasněných trestných činech se v Praze cizinci podíleli 15,5 %, zatímco celostátně činí jejich podíl 7 %. **Recidivisté** spáchali 59 % z celkem objasněných skutků. Pro Prahu je také typická nejnižší objasněnost kriminality, která v roce 2015 činila 25,3 % (+0,8 %).

Praha zaujímá svojí rozlohou cca 0,6 % území ČR. Do tohoto prostoru je každoročně soustředěna cca čtvrtina celkově zjištěných trestných činů spáchaných na území ČR (v roce 2015 25,9 %).

³ Praha jako největší město ČR je na rozdíl od ostatních regionů charakterizováno zcela specifickými kriminogenními faktory. Mezi objektivní faktory patří zejména vysoká hustota obyvatelstva, charakter hospodářské struktury, rozsáhlá obchodní síť, značný počet soukromých podnikatelů, intenzivní stavební činnost, velikost a kvalita infrastruktury, kumulace orgánů státní správy, intenzita cizineckého ruchu, soustředění historických památek atd. K subjektivním příčinám lze zařadit anonymitu pachatelů trestné činnosti, rizikové skupiny části mládeže, množství příležitostí k páchaní trestné činnosti, sociální podmínky některých komunit.

2.1.2 Pachatelé trestné činnosti

Počet stíhaných nebo vyšetřovaných osob za rok 2015 klesl na 101 883 (-12 728, -11,1%). Z celkového počtu stíhaných nebo vyšetřovaných osob tvořili muži starší 18 let 81,3 % a ženy starší 18 let 15 %. Počet pachatelů z řad nezletilých se oproti roku 2014 snížil na 1 226, což znamená pokles o 10,4 %, a mladistvých bylo v roce 2015 stíháno nebo vyšetřováno 2 186, což je pokles o 15,7 %.

V roce 2015 se snížil počet pravomocně odsouzených osob oproti předchozímu roku 2014, a to ze 72 825 na 65 551, tedy o 7 274 osob. O 3 605 osob poklesl počet odsouzených pro trestný čin krádeže (2014 – 17 588; 2015 – 13 983), snížení o 175 osob bylo zaznamenáno u trestného činu výtržnictví (2014 – 4 968; 2015 – 4 793), snížení o 103 osob bylo zaznamenáno u trestného činu ublížení na zdraví (2014 – 4 073; 2015 – 3 970), o 20 osob se snížil počet odsouzených pro trestný čin vraždy (ze 132 v roce 2014 na 112 v roce 2015) a snížil se počet pravomocně odsouzených pachatelů trestného činu loupeže - o 99 osob (2014 – 1 106; 2015 – 1 007).

Podíl jednotlivých druhů ukládaných trestů (včetně trestních opatření pro mladistvé) zůstává dlouhodobě v podstatě stejný. Nejčastěji byly ukládány tresty odnětí svobody s podmíněným odkladem – 43 791 osobám, což představuje 67 % z počtu odsouzených osob, nepodmíněné tresty odnětí svobody byly uloženy 9 526 osobám, tj. 15 %, trest obecně prospěšných prací 7 702 osobám, tj. 12 % a samostatný peněžitý trest 2 342 osobám, tj. 3,6 %.

Nepodmíněné tresty odnětí svobody byly nejčastěji ukládány ve výměře do jednoho roku – 5 710 osobám (59,9 % z uložených nepodmíněných trestů) a dále ve výměře od jednoho roku do pěti let – 3 281 osobám (34,4 %). Tresty ve výměře od pěti do patnácti let byly uloženy – 484 osobám (5,1 %), výjimečný trest od 15 do 25 let byl uložen 51 osobám a v rámci výjimečných trestů byl 4 osobám pravomocně uložen trest na doživotí.

Trestná činnost recidivistů⁴

V roce 2015 došlo ke snížení počtu stíhaných a vyšetřovaných recidivistů, rovněž jejich podíl na trestné činnosti se snížil. Recidivisté spáchali 72 979 (-10 915, -13 %) trestných činů, tedy 65 % přímo objasněných trestných činů. Podíl recidivistů na celkovém počtu stíhaných osob se nepatrně snížil na 52 % (-1,2 %). Stíháno bylo 53 015 (-8 005, -13,1 %) recidivistů.

Trestná činnost páchaná cizími státními příslušníky

V roce 2015 cizinci spáchali 7 894 (-240) trestných činů, tedy 7 % (+0,6 %) přímo objasněných trestných činů. Z celkového počtu 101 883 (-12 728) trestně stíhaných osob se jednalo o 7 264 (-121) cizinců, což představuje 7,1 % (+0,7 %).

Z celkového počtu odsouzených bylo 4 876 cizinců, což představuje 7,4 % z odsouzených osob v roce 2015. Nejvíce odsouzených osob - cizinců bylo občany Slovenské republiky – 1 845 osob (-67, 37,8 % odsouzených cizinců), občany Ukrajinské republiky – 731 osob (+72, 15,0 %) a dále Vietnamské socialistické republiky – 510 (-36, 10,5 %).

Činnost Probační a mediační služby

V roce 2015 střediska PMS evidovala celkem 30 735 spisů. Ve srovnání s celkovým počtem nově evidovaných spisů na jednotlivých střediscích v roce 2014 (31 526) představuje tento údaj mírný pokles - o 2,5 %.

V rámci agendy přípravného řízení a řízení před soudem byla v případech dospělých pachatelů PMS pověřována v největší míře vyhotovením stanoviska souvisejícím se zprostředkováním řešení konfliktu a přípravou podkladů v přípravném řízení k rozhodnutí soudu pro možnost odklonu v trestním řízení

⁴ Recidivistou ve smyslu policejní statistiky je pachatel úmyslného trestného činu, který byl již za jiný úmyslný trestný čin dříve odsouzen. Výklad pojmu recidivista v jiných resortních statistikách (např. soudní, vězeňské) je odlišný od výkladu PČR.

nebo uložení alternativního trestu či opatření (91 % případů).

V rámci vykonávacího řízení v případech dospělých pachatelů byla PMS nejvíce vytižena agendou související s výkonem trestu obecně prospěšných prací (50 % případů) a agendou související se zajištěním výkonu dohledu (36 % případů).

Trestná činnost příslušníků a občanských zaměstnanců bezpečnostních sborů⁵

V roce 2015 Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen GIBS) zadokumentovala protiprávní jednání u 382 (-72) osob v rámci prošetřované trestné činnosti spadající do její pravomoci⁶, z toho v 1 (+1) případě se jednalo o právnickou osobu. Na základě analýzy statistických ukazatelů je možné konstatovat, že došlo k celkovému poklesu trestné činnosti, která spadá do kompetence GIBS. Největší pokles byl zaznamenán u příslušníků VS ČR. V případě trestně stíhaných civilních osob, jejichž trestná činnost byla spáchána ve spolupachatelství s příslušníky nebo zaměstnanci bezpečnostních sborů došlo k méně významnému poklesu.

Celkem bylo GIBS v roce 2015 zahájeno trestní stíhání, podán návrh na zahájení trestního stíhání nebo sděleno podezření v rámci zkráceného přípravného řízení u 258 (-55) osob.

Zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření bylo realizováno u:

- 143 (-18) příslušníků a 6 (-3) zaměstnanců PČR
- 21 (-11) příslušníků a 4 (+1) zaměstnanců VS ČR
- 10 (0) příslušníků a žádného (0) zaměstnance CS ČR

⁵ Další informace jsou obsaženy v aktuální Zprávě o činnosti GIBS, bude předložena vládě ČR, Výboru pro bezpečnost Poslanecké sněmovny a Stálé komisi pro kontrolu GIBS Poslanecké sněmovny. Tato zpráva deklaruje výsledky GIBS na úseku trestního řízení za rok 2015.

⁶ GIBS provádí vyhledávání, odhalování, prověřování a vyšetřování trestné činnosti příslušníků a zaměstnanců PČR, VS ČR a CS ČR. Dále prověřuje a vyšetřuje trestné činy civilních osob ve formě spolupachatelství spolu s pachateli z uvedených bezpečnostních sborů.

Návrh státnímu zástupci na zahájení trestního stíhání nebyl podán proti žádnému (0) příslušníkovi GIBS. GIBS zahájila trestní stíhání, podala návrh na zahájení trestního stíhání nebo sdělila podezření v rámci zkráceného přípravného řízení u 74 (-24) civilních osob.

V roce 2015 GIBS zadokumentovala spáchání celkem 454 (-95) trestných činů, z toho jich 260 (-30) měl spáchat příslušník PČR, 13 (-10) zaměstnanec PČR, 30 (-24) příslušník VS ČR, 6 (+3) zaměstnanec VS ČR, 21 (+9) příslušník CS ČR, 124 (-43) civilní osoba.

Návrh na podání obžaloby byl GIBS v roce 2015 podán na 239 (+62) pachatelů. Z toho na 135 (+41) příslušníků PČR, na 23 (+3) příslušníků VS ČR, na 8 (+5) příslušníků CS ČR, na 4 (+1) zaměstnanců PČR, na 3 (+2) zaměstnance VS ČR a na 66 (+10) civilních osob.

V roce 2015 GIBS dokumentovala 45 (+4) trestných činů vykazujících korupční jednání. K zahájení trestního stíhání a sdělení podezření v rámci zkráceného přípravného řízení konkrétní osobě došlo u celkem 17 (-11) pachatelů, z toho v 7 (-12) případech se jednalo o příslušníky PČR a ve 4 (+4) případech příslušníky CS ČR. V problematice domácího násilí inspekce dokumentovala 8 (+5) trestných činů.

V případech trestné činnosti související s mučením a jiným nelidským a krutým zacházením GIBS v roce 2015 dokumentovala celkem 13 (-7) trestných činů. K zahájení trestního stíhání nebo sdělení podezření v rámci zkráceného přípravného řízení konkrétní osobě došlo u celkem 10 (-3) pachatelů, z toho v 7 (-2) případech se jednalo o příslušníky PČR. Největší pokles byl zaznamenán u trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby 7 (-3).

Soudy v roce 2015 pravomocně **odsoudily 87 (-12) příslušníků PČR**. Nejčastěji byli příslušníci PČR odsouzeni pro zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 nového trestního zákoníku (TZ) - 36 příslušníků PČR), přijetí úplatku podle § 331 TZ - 13 příslušníků PČR, stejně tak bylo odsouzeno 13 příslušníků PČR za podvod podle § 209 TZ.

Trestná činnost příslušníků Armády ČR

Situaci v oblasti pořádku a bezpečnosti v Armádě ČR lze v roce 2015 charakterizovat jako stabilizovanou. **Vojenská policie** (dále jen VP) v

hodnoceném období **prověřovala 483 podezření** ze spáchání protiprávního jednání (-190, -29 %). VP šetřila celkem 143 podezření ze spáchání trestných činů (- 31, -18%) a celkem 149 přestupků. Mimo to VP šetřila 830 přestupků na úseku dopravy, z toho 534 přestupků se dopustili příslušníci a zaměstnanci rezortu obrany. Převažuje počet šetřených majetkových a hospodářských trestných činů (63; 44%) nad vojenskými trestnými činy (27; 19 %).

Ze 108 ukončených případů podezření ze spáchání trestného činu bylo VP objasněno 77%. Celkem 36 podezřelých osob bylo předáno vyšetřovateli PČR či státnímu zástupci k zahájení trestního stíhání a 17 vojáků bylo odevzdáno veliteli ke kázeňskému projednání.

Celkem bylo v roce 2015 odsouzeno 43 příslušníků Armády ČR. Nejčastěji byli příslušníci Armády ČR odsouzeni za ohrožení pod vlivem návykové látky (12 osob), vydírání (4 osoby) a krádež (4 osoby).

V roce 2015 bylo v rámci rezortního „Programu prevence kriminality“ realizováno celkem 60 projektů vojenských útvarů v oblasti primární prevence, v jejichž rámci byla pozornost prioritně zaměřena na stanovené skupiny personálu s vyšší mírou rizikového chování a na specifické formy primární prevence v oblasti prevence kriminality včetně boje proti extremismu.

V oblasti prevence rizikového chování provedla Vojenská policie v hodnoceném období celkem 865 preventivních kontrol, z toho 147 kontrol v oblasti OPL, 718 kontrol v oblasti alkoholové toxikomanie. V rámci této preventivní činnosti bylo kontrolováno celkem 2 181 osob, z nichž u 23 byl zjištěn pozitivní výsledek na přítomnost alkoholu a u 5 pozitivní výsledek na přítomnost OPL.

Opatření

Jako sněmovní tisk 304 je projednáván návrh zákona, kterým se mění zákon č. 418/211 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, kde se navrhuje změna ve způsobu vymezení okruhu trestných činů, za které mohou být právnické osoby trestně odpovědné (místo pozitivního výčtu trestných činů, za které může být

právnická osoba trestně stíhána, bude zákon obsahovat negativní výčet trestných činů, jejichž spáchání nebude možné právnické osobě přičítat).

K 31. prosinci 2015 bylo vězněno 18 870 odsouzených a 1 960 obviněných osob (v roce 2014 16 458 odsouzených a 2 189 obviněných osob). Vzhledem k narůstajícím počtům vězněných osob musela vězeňská služba řešit v roce 2015 **problematiku ubytování těchto osob.** V roce 2015 byla otevřena nová pobočka věznic Ruzyně ve Velkých Přílepech u Prahy (kapacita 151 osob), budova č. 17 v areálu Vazební věznice Praha Pankrác (kapacita 1200 osob) a pobočka Věznice Břeclav v městské části Poštorná (kapacita 200 osob).

Vězeňská služba dále pokračuje v provádění jednotlivých programů, jež byly uvedeny ve zprávě za rok 2014. Pro efektivnější naplňování jednotlivých cílů byla vytvořena nová koncepce, jež by měla být rozvíjena v průběhu následujících deseti let. Jejím cílem je změnit fungování vězeňství tak, aby přispívalo ke snižování recidivy kriminální činnosti. Podstatou koncepce je vytvoření dohledu nad cestou odsouzeného do vězení a zpět, včetně vytvoření vzdělávacího a pracovního plánu ve věznici, a pomoci se začleněním propuštěného zpátky do společnosti.

Projekt „Křehká šance“

K 30. listopadu 2015 byla ukončena realizace partnerského projektu PMS a VS ČR „Křehká šance“. Cílem projektu bylo zejména umožnit odsouzeným prokázat jejich připravenost na opuštění výkonu trestu odnětí svobody prostřednictvím institutu podmíněného propuštění. Projekt financovaný z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR byl realizován od června 2012 do konce listopadu 2015 v celkem devíti věznicích České republiky (Liberec, Stráž pod Ralskem, Rýnovice, Heřmanice, Opava, Karviná, Bělušice, Příbram, Plzeň).

SARPO – souhrnná analýza rizik a potřeb

V roce 2015 byly realizovány další běhy školení práce s riziky. V každém soudním kraji je k dispozici lektorská dvojice, která pokrývá potřeby proškolení probačních úředníků a

asistentů v této oblasti. Školení jsou zaměřena na osvojení si znalosti základních pojmů a teorie o faktorech ovlivňujících páchaní trestné činnosti. Školení jsou rovněž cílena na procvičení praktické dovednosti pracovníků při hodnocení rizik a potřeb pachatele a sestavení plánu na snížení rizik recidivy. V roce 2015 bylo realizováno 5 čtyřdenních školení a proškoleno dalších 53 probačních úředníků a asistentů. Ve sledovaném roce proběhlo 12 navazujících kasuistických seminářů.

V průběhu roku 2015 byly vyhodnocovány zjištěné poznatky z pilotního projektu elektronického nástroje SARPO. Než bude nástroj SARPO začleněn do standardní praxe probačního úředníka, je potřebné nástroj vylepšit, aby se zvýšila jeho uživatelská, technická a vizuální stránka a tím se snížila administrativní zátěž na nejnižší úroveň. Z odborného pohledu je nutné odstranit metodologické nejasnosti, které byly v rámci pilotního projektu identifikovány. Zároveň je nutné vyvinout podrobný manuál upravující postupy a terminologii práce s nástrojem. Za

účelem dokončení implementace nástroje, realizace změn a přípravy školení byla ustavena nová pětičlenná pracovní skupina SARPO, která zahájí svoji činnost k 1. lednu 2016.

Systém dalšího vzdělávání pracovníků PMS ČR

Projekt je realizován v rámci Norských fondů. V roce 2015 byly uskutečněny tyto aktivity: 8 supervizních setkání pro interní lektory, workshop pro norské kolegy a jedna studijní cesta norských kolegů do ČR, workshop v Norsku, určený českým kolegům a dvě studijní cesty českých kolegů do Norska. Bylo vytvořeno 38 lektorských manuálů nových vzdělávacích modulů v pěti specializacích: probace, dohled nad podmínečně propuštěnými, obecně prospěšné práce, zprostředkování řešení konfliktu, práce s mládeží. Realizováno bylo 54 běhů vzdělávacích akcí.

*Další informace jsou uvedeny v kapitole 3.2
Prevence kriminality.*

2.1.3 Kriminalita mládeže

Kriminalita mládeže v roce 2015 zaznamenala oproti roku 2014 pokles, a to jak u dětí mladších 15 let, tak u mladistvých. **Celkově v roce 2015 spáchaly děti mladší 15 let 1 308 (-42) skutků. Mladiství spáchali v roce 2015 celkem 2 749 (-627) skutků.** Nejvíce skutků bylo mladistvými spácháno na úseku **majetkové kriminality** (1 264 skutků, -438, -25,7 %), která byla zastoupená především krádežemi vloupáním do ostatních objektů (216 skutků, -137, -38,8 %), krádežemi prostými v jiných objektech (173 skutků, -33, -16 %) a krádežemi prostými – jiné na osobách (92 skutků, -4, -4,2 %).

V roce 2015 bylo odsouzeno celkem 1 400 (-193) mladistvých osob. Nejčastěji byli mladiství odsouzeni za trestné činy proti majetku.

Kriminalita páchaná mládeží z hlediska statistických ukazatelů vykazuje z krátkodobého hlediska stav v podstatě setrvalý, až na jednotlivé problematiky. U problematiky zneužívání omamných a psychotropních látek byl zaznamenán nárůst. Nárůst by zaznamenán jak ze strany mladistvých uživatelů, tak i mladistvých distributorů omamných a psychotropních látek.

Převládá zneužívání marihuany a metamfetaminu.

Rozšiřuje se trestná činnost páchaná prostřednictvím internetu, například porušování autorských práv, šíření a přechovávání pornografie či podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod. Dlouhodobě převládá zvýšený nápad majetkové trestné činnosti páchané osobami mladistvými i nezletilými, především krádeže, poškozování cizí věci, neoprávněné užívání cizí věci. Motivem páchaní této trestné činnosti bývá často závislost na omamných a psychotropních látkách, hraní na výherních automatech, pořízení si značkového oblečení, mobilních telefonů.

Stejně jako v minulých obdobích, zvláště rizikovou kriminogenní skupinou jsou děti na útěku z výchovných zařízení, děti ze sociálně slabší skupiny obyvatelstva a dále děti, které jsou uživateli drog a alkoholu.

Mládež je velmi aktivní v kyberprostoru. Projevuje se to vysokou mírou důvěřivosti v online prostředí, bez uvědomění si rizik, která jsou s ním spojena. Proto mládež často zasílá své nahé fotografie (sexting), texty útočí na osoby

neoblíbené v kolektivu (kyberšikana), komunikuje důvěřivě s osobami, které nezná atd. Přetrvávajícím celorepublikovým problémem je stoupající počet kriminálních deliktů páchaných prostřednictvím sociálních sítí, což souvisí se životním stylem příslušné věkové skupiny mládeže a jejich přílišnou otevřeností, důvěrou a sdělováním informací neznámým osobám bez domýšlení důsledku.

Mládež páchá trestnou činnost častěji se spolupachatelem a ve skupině. Trestná činnost je ve většině případů páchána živelně pod vlivem momentální situace (převládá emotivní motivace oproti rozumové). Bývá typické, že si pachatelé plně neuvědomují, jaké následky jejich jednání zanechají na oběti, svůj podíl na následku zlehčují, nepřipouští si odpovědnost a nechápou, proč by měli být trestáni. Pokud mládež páchá trestnou činnost, jejímž znakem je použití ručního násilí, ať už se jedná o loupež, ublížení na zdraví, znásilnění či vraždu, vyznačují se až nepochopitelnou brutalitou. Latentní trestná činnost mládeže se často uskutečňuje formou provozování prostituce, užívání drog, šikánování, verbálních rasistických útoků, vandalismu včetně sprejství a trestné činnosti páchané prostřednictvím internetu.

Opatření

Aktivity Probační a mediační služby

PMS se aktivně podílí na akreditačním řízení MS určeném pro probační programy pro mladistvé pachatele. V současné době existuje 14 akreditovaných probačních programů pro mladistvé delikventy. Zprávy o realizaci probačních programů jsou zveřejňovány na www.pmscr.cz.

PMS také participuje na dotačním řízení pro probační programy pro mladistvé pachatele trestných činů. V roce 2015 byla udělena dotace 10 realizátorům probačních programů. Na

potřebu praxe rozšířit nabídku probačních a resocializačních programů pro mladistvé pachatele a podpořit rozvoj týmů pro mládež reaguje PMS realizací několika projektů zmíněných již v předchozí zprávě.

Aktivity MŠMT

Ve školách a školských zařízeních je realizován Minimální preventivní program, který zahrnuje aktivity prevence rizikového chování. Program realizuje školní metodik prevence ve spolupráci s dalšími pedagogy, školskými zařízeními, nestátními neziskovými organizacemi, případně dalšími subjekty.

MŠMT každoročně v rámci dotační politiky vyčleňuje ze svého rozpočtu částku přibližně 20 mil. Kč určenou na protidrogovou prevenci a prevenci kriminality a jiných rizikových forem chování. V rámci tohoto dotačního programu byly podpořeny zejména programy dlouhodobé primární prevence rizikových forem chování dětí a mládeže, projekty evaluace potřebnosti, dostupnosti a efektivnosti služeb, projekty zaměřené na poskytování odborných a ověřených informací a vzdělávání odborné či laické veřejnosti. Příjemci dotací byly školy, školská zařízení a nestátní neziskové organizace, které pracují s dětmi a mládeží.

MŠMT podporuje síť preventivních služeb v rámci systému péče o ohrožené dítě. Pedagogicko-psychologické poradny byly v roce 2015 podpořeny v rámci Programu na realizaci aktivit v oblasti prevence rizikového chování v působnosti resortu MŠMT. Zároveň byly v roce 2015 podpořeny v rámci finanční podpory metodiků prevence částkou cca 5 mil. Kč.

Bližší informace k aktivitám MŠMT viz www.msmt.cz.

*Další informace jsou uvedeny v kapitole 3.2
Prevence kriminality.*

2.1.4 Oběti trestné činnosti

PČR v roce 2015 evidovala ve statistickém systému kriminality 35 401 obětí trestné činnosti,⁷ včetně osob ve skupinách se jednalo o 40 342 osob. Meziročně došlo k poklesu o 270 osob.

Stále vysoká latence je v případech domácího násilí, kdy oběť různými způsoby omlouvá chování agresora, není schopna a nechce řešit situaci. Souvisí to i s obavou oběti o její další existenci, zvláště pokud je závislá na příjmu agresora. Je nutné připomenout, že i děti vyrůstající v prostředí domácího násilí jsou jeho oběťmi. Této problematice se bude věnovat nová koncepce v rámci akčního plánu k prevenci domácího násilí na léta 2016 – 2020, který si stanovil za cíl řešit problematiku násilí mezi partnery se zaměřením na děti jako oběti.

Opatření

Legislativní opatření

Zákonem č. 77/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, a další související zákony, byla provedena transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/99/EU ze dne 13. prosince 2011 o evropském ochranném příkazu a byla zvýšena přeshraniční ochrana obětí trestné činnosti. Provedená změna spočívá v tom, že pokud bylo v České republice v trestním řízení vydáno na ochranu oběti (či jejích blízkých osob) rozhodnutí, které má zamezit jakékoli formě obtěžování, únosům, nebezpečnému pronásledování (tzv. stalking) a jiným formám nepřímého nátlaku ze strany (údajného) pachatele trestného činu, jehož cílem je zabránit pokračování nebo opakování trestné činnosti pachatele, a oběť trestného činu se přestěhuje z České republiky do jiného členského státu EU nebo se tam zdržuje či tak zamýšlí

⁷ Oběti trestné činnosti jsou v oficiální kriminální statistice evidovány pouze u **vybraných druhů trestné činnosti** (jedná se zejména o násilnou a mravnostní kriminalitu, ublížení na zdraví z nedbalosti, ohrožování výchovy mládeže apod.; v rámci majetkové kriminality jsou evidovány oběti kapesních krádeží, krádeží jiných na osobách a krádeží při pohlavním styku)

učinit, může žádat o vydání evropského ochranného příkazu za účelem zajištění obdobné ochrany v tomto jiném členském státu EU. Stejně tak naopak, pokud se z jiného členského státu EU přestěhuje do České republiky tamním opatřením chráněná oběť trestného činu (popř. i osoby jí blízké) nebo se zde zdržuje či tak zamýšlí učinit, může jí být na základě uznání evropského ochranného příkazu vydaného jiným členským státem EU poskytnuta obdobná ochrana i na území České republiky a na její ochranu může být vydáno příslušné předběžné opatření.

Zákonem č. 86/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů, došlo k rozšíření podmínek, za jejichž splnění lze zajistit majetek obviněného na nároky poškozeného. Podle předchozí právní úpravy bylo možné majetkové nároky poškozeného v trestním řízení zajistit pouze v případě, že „je dána důvodná obava, že uspokojení takových nároků bude mařeno nebo ztěžováno“. Požadavek na prokázání „důvodné obavy“ však limitoval možnosti zajištění majetku pro tyto účely, neboť nebylo vždy snadné takovou důvodnou obavu doložit, byť bylo zřejmé, že poškozenému majetkový nárok vznikl. V praxi bylo navíc mnohdy k naplnění takové důvodné obavy požadováno, aby se obviněný již dopustil úkonů směřujících k zmaření zajištění, což opět snižovalo úspěšnost vymožení nároků poškozeného. Uvedenou novelou tak došlo k vypuštění této podmínky, což přispělo k zlepšení postavení poškozeného v trestním řízení.

Jako **sněmovní tisk 658** je projednáván vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění zákona č. 77/2015 Sb., a další související zákony. Tímto návrhem se vylepšuje stávající úroveň implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu

a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV a zároveň se reaguje na poznatky praxe. Jde zejména o rozšíření kategorie zvláště zranitelných obětí o osoby vysokého věku, oběti teroristického útoku, oběti trestných činů z nenávisti a o oběti trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny, rozšíření okruhu informací, které jsou obětem poskytovány dle potřeb samotných obětí a změny ve vedení registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů.

Jako **sněmovní tisk 650** je projednáván vládní návrh zákona o použití peněžních prostředků z majetkových trestních sankcí uložených v trestním řízení a o změně některých zákonů. Hlavním cílem tohoto návrhu zákona je odstranit stávající nežádoucí stav, kdy osoby poškozené trestným činem, kterým byl přiznán nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy, jež jim byla způsobena trestným činem, nebo nárok na vydání bezdůvodného obohacení, které pachatel na jejich úkor trestným činem získal, nedosáhnou z důvodu nedostatku majetku pachatele plného uspokojení takového nároku, přestože v daném trestním řízení byl zajištěn a prostřednictvím uložených trestních sankcí odčerpán majetek, který by mohl být využit k uspokojení jejich nároků. Navržená právní úprava zlepšuje postavení poškozených při uspokojování jejich majetkových nároků, neboť pro tento účel umožňuje využít majetek, který byl odčerpán na základě majetkových sankcí uložených v trestním řízení. Nově tak peněžní prostředky získané z uložených majetkových sankcí v trestním řízení nebudou příjmem státního rozpočtu, ale budou soustředěny na zvláštním účtu MS a využity k výše uvedeným účelům.

Činnost policejních psychologů

Také v roce 2015 byl v činnosti systém psychologické pomoci obětem trestné činnosti a obětem dalších mimořádných událostí. Policejní psychologové a krizoví interveni v roce 2015 realizovali 2648 kontaktů s 2404 osobami. Jako příklad lze uvést poskytování psychologické pomoci zasaženým osobám při ozbrojeném útoku v Uherském Brodu nebo vlakovém neštěstí ve Studénce. Anonymní linka pomoci

v krizi zaznamenala v roce 2015 1 250 krizových kontaktů.

Kampaň proti násilí z nenávisti

Realizátorem tohoto projektu je odbor pro sociální začleňování (Agentura pro sociální začleňování) při Úřadu vlády ČR. V jeho rámci byly zařazeny vzdělávací aktivity pro PČR. Zejména se jednalo o Instruktažní video pro policii a manuál k instruktážnímu videu k problematice násilí z nenávisti. Zmíněné instruktážní video pro policii vychází z kazuistik policejních případů. V roce 2016 bude na již vytvořené materiály navazovat série školení o problematice trestných činů z nenávisti pro zástupce obecní policie a PČR a bude zpracována Analýza veřejných prohlášení tiskových mluvčích. Projekt Kampaň proti násilí z nenávisti je spolufinancován z Norských finančních mechanismů.

Speciální výslechové místnosti

Nadále pokračuje činnost Koordinační skupiny k výslechovým místnostem, ve které jsou zastoupena všechna krajská ředitelství PČR. Pokračuje i činnost užší Expertní skupiny. Aktivity těchto pracovních skupin se v r. 2015 zaměřovaly především na vzdělávání policistů. Pokračuje také specializační kurz „Výslech dětského svědka“, a to ve VPŠ a SPŠ MV Holešov a na Policejní akademii ČR v Praze. Expertní skupina vypracovala také několik posudků k projektům budování nových speciálních výslechových místností v r. 2015 v rámci dotačního titulu Ministerstva vnitra Program prevence kriminality. I nadále je podporováno budování speciálních výslechových místností. V roce 2015 byly v rámci Programu prevence kriminality přiděleny finanční prostředky na vybudování 2 nových speciálních výslechových místností a 2 místnosti byly vybaveny novou technikou. K 31. prosinci 2015 je v České republice 59 speciálních výslechových místností.

Probační a mediální služba

PMS kontaktuje v rámci všech řešených případů také oběti trestné činnosti. Podíl případů pachatelů, kde figuruje fyzická oběť, se pohybuje v rozmezí od 50 – 60 %. Od 1. července 2015,

kdy byl zaveden nový způsob monitorování této agendy, byla navázána spolupráce s oběťmi v 3 866 případech. Lze tak předpokládat, že celkově za rok 2015 by počet obětí, kterým PMS poskytla pomoc či službu, dosahoval více jak 7 500 osob.

V 3 426 případech se jednalo o dospělou osobu (89 %), v 238 případech pak o dítě či mladistvého a zbylých 196 obětí tvořily osoby starší 65 let (5 %). V rámci všech aktivních případů u agendy přípravné řízení a řízení před soudem z pohledu pachatele bylo v roce 2015 provedeno **1 075 přímých mediací** mezi obětí a pachatelem.

Projekt „Proč zrovna já?“

V roce 2015 dále pokračovaly započaté aktivity v rámci projektu Criminal Justice prostřednictvím individuálního projektu „Proč

zrovna já? V roce 2015 probíhalo pilotní testování metodické příručky. Podněty poradců k metodikám byly zpracovány a metodika bude následně vytištěna a připravena k dalšímu využití. Od počátku projektu bylo v poradnách pro oběti trestných činů poskytnuto poradenství celkově cca 5 370 osobám z cílové skupiny (údaj k 30. listopadu 2015), což představuje téměř 106 % z celkově plánovaného počtu podpořených osob (obětí trestných činů) za celé období realizace projektu. Do projektu byla zapojena řada neziskových organizací působících v jednotlivých regionech jako dodavatelé služeb pro oběti. Projekt byl v listopadu 2015 úspěšně zakončen a v roce 2016 by mělo dojít k realizaci projektu navazujícího.

Další opatření jsou uvedena v kapitole 3.2 Prevence kriminality.

2.1.5 Pátrání po osobách a věcech

V roce 2015 bylo vyhlášeno v informačním systému PATROS 19 173 (-451) pátrání po hledaných osobách a odvoláno bylo 15 996 (-1 207) pátrání po hledaných osobách. V oblasti cíleného pátrání bylo v roce 2015 zadrženo na území ČR 45 (+1) pachatelů trestné činnosti. Ve spolupráci se zahraničními policejními sbory bylo zadrženo dalších 9 (+1) osob v zahraničí. Za rok 2015 bylo na území ČR nalezeno 67 (+3) mrtvol neznámé totožnosti, z toho je aktivních 27 případů. Odvoláno z pátrání bylo 40 případů (-13).

V roce 2015 bylo útvary služby kriminální policie a vyšetřování vyhlášeno v IS PATROS celkem 3619 pohřešovaných osob (-196 proti roku 2014). Z uvedeného počtu bylo vypátráno 3547 pohřešovaných osob.

V rámci **mezinárodního pátrání v EU a schengenském prostoru** řešil odbor mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia ČR v roce 2015 celkem 9 539 (+1 164) pozitivních zásahů (lustrací) na osoby a věci hledané v Schengenském informačním systému (SIS). Nárůst lze v roce 2015 přičítat především intenzivnějšímu využívání SIS II ze strany českých i zahraničních orgánů, ale například i připojením Velké Británie k SIS. Celkově PČR realizovala 5 806 (+283) zásahů na cizí (zahraniční) záznamy. Na základě českých záznamů v SIS bylo v zahraničí zaznamenáno 3 733 (+881) zásahů,

což představuje převážnou část celkového nárůstu zásahů v SIS ve vztahu k ČR.

V rámci pátrání po hledaných osobách na podkladě evropského zatýkacího rozkazu (EZR), popřípadě mezinárodního zatýkacího rozkazu v rámci schengenského prostoru, řešil odbor mezinárodní policejní spolupráce 401 (+48) zásahů na území ČR na cizí požadavky na pátrání a 320 (+74) zásahů v cizině na české požadavky, tj. celkem 721 zásahů. Odbor mezinárodní policejní spolupráce vyhlásil v roce 2015 628 nových záznamů do SIS na základě EZR vydaných českými soudy, což představuje prakticky stejné číslo jako v roce 2014.

V rámci **mezinárodního pátrání mimo schengenský prostor** bylo v zahraničí zadrženo 12 (+1) mezinárodně hledaných osob pro ČR. V ČR pak bylo zadrženo 14 (+5) mezinárodně hledaných osob, celkem tedy bylo zadrženo 26 osob.

V roce 2015 došlo k poklesu krádeží dvoustopých i jednostopých motorových vozidel. Tomuto trendu odpovídá počet vyhlášených **pátrání po motorových vozidlech**. V roce 2015 bylo vyhlášeno do pátrání 7 603 (-2 961, -28 %) dvoustopých vozidel a 713 (-132, -15,6 %) jednostopých vozidel. Z pátrání bylo v roce 2015 odvoláno 12 748 dvoustopých

vozidel a 1 106 jednostopých vozidel. Rovněž byl zaznamenán pokles při vyhledávání registračních značek do pátrání. V roce 2015 bylo vyhlášeno 6 861 (-2 004) registračních značek.

Na úseku krádeží motorových vozidel se pozitivně projevilo připojení ČR do SIS, kdy je efektivně zabraňováno přihlašování vozidla odcizeného v schengenském prostoru. U výrobců vozidel je spatřována snaha zdokonalovat prostředky ochrany automobilů před odcizením. Snaha o účinnější ochranu vozidel je patrná i ze strany soukromých majitelů.

V oblasti evidence motorových vozidel dochází postupně k mírnému zlepšení. Na základě spolupráce s odborem bezpečnostní politiky a prevence kriminality MV byla přijata některá dílčí opatření, zejména v legislativní oblasti - například povinnost fotodokumentace při schvalování technické způsobilosti vozidel na STK, změny v registraci vozidel, v nakládání s doklady k vozidlu, zrušení polopřevodů vozidel apod. Přípravují se další změny v zákoně o výrobcích s ukončenou životností. Na základě kontrolní akce Čistka zaměřené na registrační místa byla odhalena organizovaná trestná činnost při legalizaci odcizených vozidel na několika úřadech. Z hlediska snížení prostoru pro legalizaci odcizených vozidel je velmi důležitá co nejrychlejší implementace tzv. Průmských rozhodnutí, která umožní výměnu informací z registrů vozidel mezi členskými státy EU prostřednictvím systému Eucaris. Tento systém měl být podle mezinárodních závazků ČR zprovozněn již v roce 2011 (spolugesce MD). V lednu 2016 byla ustavena meziresortní pracovní skupina MD a MV, která by měla zajistit implementaci Průmských rozhodnutí i dalších služeb vázaných na Eucaris, k nimž by měla mít přístup i PČR a HZS ČR. Přetrvávají problémy s přístupy pro Policii ČR do nového centrálního registru vozidel, a to jak v jejich počtech, tak i ve funkcionalitách a možnostech systému.

V průběhu roku 2015 PČR zefektivnila svou činnost v oblasti pátrání po motorových vozidlech v několika směrech. Především informační systém PATRMV nově obsahuje aplikaci umožňující vložení fotografií - markantů odcizených vozidel. Dalším novým prostředkem v boji s tímto druhem kriminality je uzavření dohody o výměně dat mezi Policií ČR a Českou kanceláří pojistitelů. Dohoda nabyla platnosti 15.

září 2015 a aplikace byla zprovozněna 6. ledna 2016.

Nadále přetrvává velmi negativní obraz ČR v zahraničí jako země, která má pověst pračky odcizených vozidel. I v zahraničí jsou zajišťována odcizená vozidla, která jsou zlegalizována na oficiální doklady ČR a byla v ČR přihlášena do provozu. To zvyšuje i mezinárodní tlak na řešení tohoto problému v ČR. V souvislosti s tím stoupá počet případů, které je třeba řešit v rámci mezinárodní a policejní spolupráce, a zvyšuje se počet požadavků zahraničních partnerů především na právní pomoci na tomto úseku.

Za rok 2015 bylo vloženo do systému KSU (Kriminalisticky sledovaná událost) 125 242 záznamů k odcizeným věcem. Z těchto záznamů bylo objasněno celkem 19 407 záznamů. Dále bylo vloženo celkem 10 463 záznamů k nalezeným věcem, 10 647 záznamů k zajištěným věcem a 15 996 záznamů k věcem označeným jako předmět zájmu. Za stejné období roku 2014 bylo vloženo do systému 157 649 záznamů k odcizeným věcem. Z těchto záznamů bylo objasněno celkem 30 480 záznamů. Dále bylo vloženo celkem 13 283 záznamů k nalezeným věcem, 12 245 záznamů k zajištěným věcem a 17 595 záznamů k věcem označeným jako předmět zájmu.

V roce 2015 byla v ETŘ zavedena nová funkcionalita umožňující elektronicky vyhodnocovat výsledky pátrání po věcech v provozovnách. Problematiku pátrání po odcizených věcech a pátrání po původu nalezených věcí zastřešuje především databáze IS KSU. V systému KSU je od roku 2015 zprovozněna nová funkcionalita umožňující vyhledávat přesně definované druhy věcí do SIS.

V průběhu roku 2015 došlo na území ČR celkem k 420 (-28 %) případům krádeží starožitných a uměleckých předmětů. Předmětem zájmu pachatelů jsou nejčastěji obrazy, hodiny a sochy, které tvoří 75 % celkového nápadu. Od roku 2014 do současnosti je průběžně prováděna revize záznamů v informačním systému PSEUD (Portál systému evidence uměleckých děl). Celkem systém obsahuje 19 142 záznamů odcizených a nalezených uměleckých děl. Systém je využíván Policií ČR a Ministerstvem kultury ČR.

V roce 2015 se podařilo Národnímu památkovému ústavu vyhledat a ztotožnit celkem 26 kulturních statků pocházejících z trestné činnosti zaměřené na sakrální objekty. Z toho ve 4 případech byly vyhledány na území České republiky a ve 22 případech se jednalo o

kulturní statky nezákonně vyvezené z České republiky do Spolkové republiky Německo, Rakouska a Itálie. V průběhu roku 2015 se původním vlastníky podařilo vrátit celkem 5 kulturních statků.

2.1.6 Přestupky

Policisty **služby pořádkové policie** bylo v roce 2015 zjištěno celkem 770 053 (-26 254) přestupků podle zákona o přestupcích. Výrazně nejvíce přestupků bylo zjištěno na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle § 125c zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, a to 488 794 (+1 709), což je 63,47 % ze všech přestupků. Dále následují přestupky proti majetku podle § 50 zákona o přestupcích, kterých bylo zjištěno 133 125 (-26 397), a na úseku veřejného pořádku a občanského soužití podle § 47 až § 49 zákona o přestupcích, kterých bylo 113 395 (-702). Ostatních přestupků bylo zjištěno 24 274 (-1 128). Přestupků na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi bylo zjištěno 25 737 (+1 685).

V blokovém řízení bylo řešeno 489 314 (-6 615) přestupků, přičemž byla na pokutách uložena částka ve výši 143 961 100 (-4 892 950) Kč. Oznámeno nebo odevzdáno podle § 58 odst. 1 a odst. 3 písm. a) zákona o přestupcích k projednání bylo 173 734 (-1 403) přestupků. Odloženo podle § 58 odst. 3 písm. b) zákona o přestupcích bylo 92 756 (-17 759) přestupků, z toho z důvodu nezjištění pachatele 80 576 (-17 458), což je 86,86 % z celkem odložených přestupků.

V roce 2015 bylo policisty **služby dopravní policie** zjištěno celkem 506 607 (-28 571) přestupků řidičů motorových vozidel a 22 082 (-1 114) dopravních přestupků ostatních účastníků silničního provozu. Na místě bylo v blokovém řízení vyřízeno 464 517 (-25 352) přestupků řidičů motorových vozidel, za které byly v blokovém řízení uloženy pokuty v celkové výši 237,8 (-15,1) mil. Kč, 42 090 (-3 219) přestupků bylo oznámeno správním orgánům.

U řidičů motorových vozidel tvoří největší skupinu obdobně jako v roce 2014 přestupky spočívající v překročení stanovené rychlosti jízdy v počtu 169 162, tj. 33,4 % z celkového počtu zjištěných přestupků. Na druhém místě jsou přestupky spočívající v nesprávném způsobu jízdy v počtu 70 200, tj. 13,9 %, a na třetím místě

jsou přestupky spočívající v použití motorového vozidla nesplňujícího technické podmínky pro provoz na pozemních komunikacích v počtu 59 037, tj. 11,7 %.

Mimo výše uvedených přestupků proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu bylo v rámci dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu v roce 2015 u řidičů motorových vozidel zjištěno požití alkoholických nápojů v 9 003 (-1 143) případech a požití návykových látek ve 3 370 (+67) případech.

V roce 2015 bylo **na úseku zbraní a bezpečnostního materiálu** zjištěno celkem 989 (-836) přestupků, z toho bylo vyřízeno 446 (-553) přestupků blokově a uděleny blokové pokuty ve výši 176 900 Kč (-146 300 Kč), 384 (-70) přestupků bylo oznámeno správním orgánům a 38 (+6) předáno orgánům činným v trestním řízení.

Přestupky na úseku **služby cizinecké policie** - V oblasti přestupků podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, které byly zjištěny policisty krajských ředitelství policie a Ředitelstvím služby cizinecké policie, došlo v roce 2015 k drobnému meziročnímu poklesu. V roce 2015 bylo do informačních systémů zaevidováno útvary PČR 27 770 (-1 812, -6,1 %) přestupků podle zákona č. 326/1999 Sb. Byly uloženy blokové pokuty v celkové částce 17,7 mil. Kč (-0,5 mil. Kč, tj. -2,7 %). Podle státní příslušnosti bylo nejvíce přestupků evidováno u občanů Ukrajiny (5 684, tj. 20,5 %), Rakouska (10,1 %), Slovenska (9,3 %), Polska (7,1 %) a Srbska (5,9 %).

Opatření

Dne 17. srpna 2015 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. 204/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Cílem zákona je zřízení evidence přestupků, kterou bude spravovat Rejstřík trestů a ve které budou evidovány

vybrané přestupky podle zákona o přestupcích. Konkrétně se jedná o přestupky proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku. Navrhovaná právní úprava postihuje recidivu těchto přestupků odstupňováním výše pokut. Evidovány budou také některé další přestupky podle zákona o přestupcích a podle zvláštních zákonů za účelem posouzení spolehlivosti konkrétních osob, například posouzení spolehlivosti podle zákona o zbraních. Cílem je nahradit institut čestných prohlášení,

jejichž prostřednictvím je v současné době prokazována spolehlivost fyzických osob podle zvláštních zákonů, opisem z evidence přestupků. Příslušný orgán tím získá informace potřebné k posouzení spolehlivosti osoby, aniž by byl odkázán na její součinnost. S ohledem na časovou náročnost vybudování systému evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů nabude většina ustanovení tohoto zákona účinnosti 1. října 2016.

2.2 VÝVOJ JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ TRESTNÉ ČINNOSTI

2.2.1 Násilná kriminalita

Na úseku násilné kriminality bylo v roce 2015 registrováno 15 669 (-1 280, -7,5 %) skutků a přímo objasněno 11 050 (-862, -7,2 %) skutků. Oproti roku 2014 došlo ke snížení nápadu i snížení počtu objasněných skutků. Přímá objasněnost se mírně zvýšila na 70,5 % (+0,3 %). Celkem bylo objasněno 12 439 (-921, -6,9 %) skutků. Celková objasněnost se mírně zvýšila na 79,3% (+0,5 %).

V roce 2015 došlo ke spáchání celkem 155 (-5, -3,1%) **vražd**. Přímou objasněno bylo 135 (0) vražd, celkem pak 148 (+2) vražd. U vražd vzrostl počet vražd na objednávku, kdy v roce 2015 byly registrovány 4 vraždy (+3, +300 %), obdobná situace je u vražd motivovaných osobními vztahy, kterých bylo v roce 2015 registrováno 86 (+8, +10,3 %). Naopak se snížil počet vražd loupežných, a to na 7 (-8, -53,3 %).

Nejvíce vražd bylo v roce 2015 spácháno z osobních vztahů, celkem 86. Jedná se o vraždy s podtextem získání finanční hotovosti, nebo je zaznamenána návaznost na vydírání, nákup drog a prostituci, dále vraždy vyvolané nesouladem v partnerských vztazích. Stejně jako v posledních letech je velký počet vražd a pokusů vražd spáchán brutálním způsobem na seniorech, rodičích a prarodičích. Pachatelé jsou přitom recidivisté zpravidla v příbuzenském poměru s obětí. Ve většině případů jde právě o spontánní získání prostředků na nákup drog, krytí dluhů nebo jiných finančních závazků.

U násilné trestné činnosti na úseku **loupeží** došlo za rok 2015 oproti roku 2014 k poklesu. V roce 2015 bylo spácháno 1 995 (-505, -20,2 %)

loupeží. Přímou objasněno bylo 1 142 (-267, -18,95 %) loupeží, celkem 1 325 (-276, -17,23 %) loupeží. Počet loupeží spáchaných na finančních ústavech a jejich pobočkách činil 27 (-20, -42,6 %) skutků.

Nadále přetrvává trend páchaní pouličních loupežných přepadení, kdy se pachatelé zaměřují na osamělé chodce, především ženy a seniory, nad kterými mají fyzickou a početní převahu. K samotnému přepadení dochází velice rychle ze zálohy, kdy vytipovaná oběť je napadena většinou zezadu, nebo je obstoupena útočníky. Jestliže se brání, je sražena na zem a často dochází, zejména u seniorů, ke vzniku různých poranění v důsledku pádu. Během útoku jsou oběti strženy řetízky a náušnice z drahých kovů nebo odcizeny mobilní telefony, případně notebooky a finanční hotovost.

V oblasti násilné trestné činnosti ve formě organizovaného zločinu v roce 2015 ve srovnání s rokem 2014 nedošlo k žádné významné změně. I nadále přetrvávají útoky na čelní představitele politické scény zejména formou internetové kriminality, kdy pachatelé požadují předání vysokých finančních částek. Dále byla zaznamenána trestná činnost násilného charakteru, které se mají dopouštět jak vlastním organizováním, tak spácháním cizojazyčné skupiny osob, zejména pocházející z Balkánu, na předem vytipovaných bohatých podnikatelích a na osobách známých z veřejného života.

Opatření

IKSP byl ukončen víceletý úkol **Nové jevy v násilné kriminalitě včetně domácího násilí**. Z jeho výstupů byla zpracována publikace **Násilná kriminalita v nejisté době**. Za poslední desetiletí počet každoročně trestně stíhaných známých pachatelů násilné trestné činnosti při mírném poklesu objasňenosti o 4 % poklesl výrazně (z 16 tis. osob stíhaných v roce 2005 na

12 tis. v roce 2014), zejména se to týká pachatelů loupeží.

Mezi pachateli policíí evidovaných násilných trestných činů nejradikálněji klesá zastoupení mladistvých pachatelů. Ze sledovaných skupin nejvíce násilných trestných činů v posledních letech páchají kriminální recidivisté. Mezi známými pachateli tvoří více než polovinu u trestných činů loupeže, vraždy, téměř polovinu u úmyslného ublížení na zdraví.

2.2.2 Mravnostní kriminalita

V roce 2015 bylo spácháno 2 256 (+51, +2,3 %) mravnostních trestných činů, přímo objasněno bylo 1 638 (+86, +5,5 %), celkem pak 1 850 (+123, +7,1 %) trestných činů. Přímá objasňenost se zvýšila na 72,6 % (+2,3 %), celková činila 82 % (+3,7 %). Nejčastějšími mravnostními trestnými činy v roce 2015 byly pohlavní zneužívání ostatní 678 (+31, +4,8 %) znásilnění 598 (-71, -10,6 %) a ostatní pohlavní úchylnky 326 (+17, +5,5 %).

Nápad mravnostní trestné činnosti zaznamenal celorepublikově oproti roku 2014 nepatrný nárůst. Převládá pohlavní zneužívání, což je důsledek vyšší pohlavní vyspělosti mladistvých, kteří nezřídka zahajují sexuální život ještě před dovršením patnáctého roku věku. S ohledem na dostupnost internetu a zvyšující se komunikaci dětí prostřednictvím technických prostředků lze předvídat nárůst mravnostní trestné činnosti páchané prostřednictvím sociálních sítí.

V rovině mravnostní kriminality je patrná nedostatečná preventivní činnost zaměřená na děti do 15 let z hlediska zdravotnictví a výchovy. Děti jsou v sexuálních otázkách informovány více než dostatečně, zejména z internetu, avšak vysoce podceňují zdravotní a společenské riziko.

Páchání mravnostní trestné činnosti za využití moderních informačních technologií (internet – sociální sítě, mobilní telefony) je stále aktuální a zůstane na pomyslném „výslunní“ i v dalších letech. Důvodem je podceňování virtuálního světa internetu, kdy jakékoliv vložené

informace přestávají být ve vlastnictví jejich autorů, ale stávají se nekontrolovatelnými. Toto podceňování se netýká pouze dětí, ale také dospělých. Děti jsou zakládány profily na sociálních sítích již od útlého věku. Na servery určené pro sdílení fotografií (např. www.rajce.cz) jsou umísťovány fotografie dětí, které jsou následně zneužity a obchodovány na pedofilních sítích. Je patrné, že na budoucí vývoj kriminality v této oblasti má vliv i současný životní styl, kdy děti mají neomezený přístup k internetu a předčasně komunikují na sociálních sítích či sledují erotické stránky, případně reagují pod falešnou identitou na tzv. seznamky.

Poměrně častým jevem je zasílání nahých fotografií či svlékání se před webovou kamerou za účelem seznámení se či získání prospěchu, nejčastěji finančního. Tento jev se týká dívek i chlapců. Děti ve věku od 13 - 14 let do 18 let uvažují o prostituci jako možnosti snadného výděлку, v mnohých případech ji i poskytují. Pachatelé se poté obhajují tím, že neznali skutečný věk obětí.

V roce 2015 byla prověřována internetová stránka www.pedofilie.com, která vzbuzuje různé emoce svým zaměřením. Odborníci jsou v otázce její vhodnosti rozděleni na dva tábory, které souvisí s možnou nebezpečností osoby, u níž byla diagnostikována pedofilie, nebo osoby, která pociťuje takové zaměření. Případů, kdy se jedná o čistou pedofilii bez přidružených poruch osobnosti je velmi málo.

2.2.3 Majetková kriminalita

Na úseku majetkové kriminality bylo v roce 2015 registrováno 139 092 (-34 519, -19,8 %) trestných činů a přímo objasněno 32 461 (-8 533, -20,8 %) trestných činů. Přímá objasňenost se nepatrně snížila na 23,3% (-0,3

%). Celkem bylo objasněno 38 677 (-9 498, -19,7 %) trestných činů. Celková objasňenost se nepatrně zvýšila na 27,8 % (+0,1 %). Snížil se počet registrovaných skutků krádeží vloupáním, a to na 34 476 (-14 828, -30

%), stejně tak se snížil počet registrovaných skutků krádeží prostých na 84 793 (-18 915, -18,2 %). Přímou objasněno bylo 7 754 (-3 507, -31,1 %) skutků krádeží vloupáním a 19 166 (-4 732, -19,8 %) skutků krádeží prostých.

Majetková trestná činnost jako taková má v celkové kriminalitě na území ČR největší zastoupení. Krádeže vloupáním tvoří z počtu nápadu majetkové trestné činnosti bezmála jednu čtvrtinu. Objasněnost této trestné činnosti měla v roce 2015 nepatrně stoupající tendenci.

Na úseku trestné činnosti krádeží vloupáním do bytů a rodinných domů byl v roce 2015 v porovnání s rokem 2014 zaznamenán pokles nápadu trestné činnosti. Jedná se především o skutky spáchané pachateli v návaznosti na užívání omamných a psychotropních látek. V závěru roku 2015 byl zaznamenán nárůst vloupání do bytů a rodinných domů v noční době, kdy jejich majitelé jsou přítomni a spí.

Významnou součástí majetkové kriminality je trestná činnost pachatelů, kteří se zaměřují na seniory. Problematice **trestné činnosti páchané na seniorech** je stále věnována zvýšená pozornost. Trestné činnosti páchané na seniorech (podvod, krádež, krádež vloupáním – za využití lsti) se v roce 2015 dopouštěli jednotlivci jak české národnosti, tak i organizované skupiny – rodinné klany pocházející z ČR, SR, Polska a dalších států. Záměrem pachatelů je vždy získat finanční hotovost či adekvátní majetkovou hodnotu tak, aby při páchání zanechali na místě činu minimum stop. Pachatelé si velmi dobře

uvědomují nevýhodu vysokého věku, který hraje významnou roli při dokazování trestné činnosti. Obecně lze konstatovat, že dochází k nárůstu případů, kdy si pachatelé při páchání trestné činnosti počínají velmi sofistikovaně z důvodů snahy o maximální eliminaci důkazních prostředků, které by mohly být využity při zahájení trestního stíhání vůči jejich osobám.

Situace na úseku krádeží motorových vozidel pokračuje v trendu minulých let. Krádeže vozidel přímo na území ČR v posledních letech neustále klesají, nijak výrazně se však nezvyšuje objasněnost. Zásadním problémem v ČR zůstává legalizace odcizených vozidel deklarovaných jako individuální dovoz ze zahraničí. Ke zdrojové trestné činnosti tedy dochází ve velké míře v zahraničí (vlastní krádeže), vozidlo je následně převezeno do ČR, kde dochází k jeho legalizaci (změna mechanických i elektronických identifikačních znaků, padělání a pozměňování dokladů, případně rozebrání vozidla na náhradní díly).

Opatření

Došlo k zpřesnění statistického vykazování trestné činnosti spáchané na seniorech za využití lsti, která byla do informačního systému ESK (Evidenčně statistický systém kriminality) a do praxe zavedena ke dni 1. ledna 2015. Zefektivněním tohoto systému došlo k vymezení významné trestné činnosti krádeží a podvodů páchaných organizovaně na seniorech – na osobách starších 65 let.

2.2.4 Hospodářská kriminalita

V roce 2015 bylo v oblasti hospodářské kriminality registrováno 30 616 (-115, -0,3 %) trestných činů a přímo objasněno 16 862 (-79, -0,4 %) trestných činů, což představuje snížení nápadu i počtu přímo objasněných skutků. Přímá objasněnost oproti roku 2014 nepatrně klesla na 55 % (-0,1 %). Celkem bylo objasněno 19 798 (-422, -2,1 %) trestných činů. Celková objasněnost oproti roku 2014 nepatrně klesla na 64,6 % (-1,1%).

Celková způsobená škoda v oblasti hospodářské trestné činnosti v roce 2015 činila 20,25 mld. Kč (-0,6 mld. Kč), největší podíl připadá na trestné činy krádeží daně (§ 240 TZ): 7 958 mil. Kč, což je 39,3 %, podvod (§ 209 TZ): 4 335 mil. Kč, což je 21,4 %,

zpronevěra (§ 206 TZ): 2 713 mil. Kč, což je 13,4 %.

Ve struktuře hospodářské trestné činnosti zaujímají z pohledu kvantitativních ukazatelů dominantní postavení trestné činy neoprávněného držení platebního prostředku (§ 234 TZ): 7 272 (-199, -2,7 %), úvěrový podvod (§ 211 TZ): 5 732 (+89, +1,5 %) a podvod (§ 209 TZ): 4 865 (+140, +2,9%).

Oproti minulému roku byl zaznamenán výskyt padělaných dálničních kuponů. Zajištěno bylo několik set padělků, největší množství těchto případů je evidováno v regionu Středočeského kraje a Prahy. Celkem je PČR vyšetřováno 18 případů a trestně stíháno 40 pachatelů.

Velký pokles byl zaznamenán u trestného činu porušení práv k ochranné známce a jiným označením dle § 268 TZ. Došlo i k poklesu počtu stíhaných osob, což je spojeno s poklesem prodeje zboží porušujícího práva k ochranné známce v příhraničních a městských tržnicích, a to v důsledku trvajících a stále se pravidelně opakujících kontrol ze strany celních orgánů, policie a inspektorů České obchodní inspekce.

Pojistné a úvěrové podvody stále zaujímají v žebříčku hospodářských deliktů významné postavení, a to jak z hlediska počtu spáchaných skutků, tak z hlediska způsobené škody. Oba uvedené trestné činy se totiž řadí k těm, jejichž spácháním lze získat značné finanční prostředky poměrně nenáročným způsobem, aniž by se přitom pachatel musel dopouštět násilí a riskovat možné trestní stíhání za násilnou trestnou činnost. K tomuto ještě přistupuje fakt, že páchaní pojistných podvodů je značnou částí společnosti, na rozdíl od jakékoli jiné trestné činnosti, v podstatě tolerováno, není v něm spatřováno protiprávní jednání, ale jakýsi „kavalírský delikt“.

K hospodářské trestné činnosti se řadí také případy poškozování finančních zájmů Evropské unie. NSZ poukazuje, že nejrozšířenější formou kriminality v této oblasti je nadále podvodné čerpání dotačních prostředků spolufinancovaných ze strukturálních fondů Evropské unie. V oblasti dotačního financování projektů je patrný nárůst odhalované kriminality v podobě nejrůznějších forem dotování projektů pro vzdělávání a školení zaměstnanců obchodních společností. V této oblasti byly zaznamenány aktivity organizovaných skupin pachatelů, zajišťujících pro sebe i další soukromé obchodní subjekty získávání finančních prostředků formou fiktivních realizací nejrůznějších výukových a rekvalifikačních kurzů.

Závažná hospodářská kriminalita

Celková bezpečnostní situace se z pohledu prověřovaných a vyšetřovaných případů **hospodářské kriminality na ÚOKFK** v roce 2015 zásadním způsobem nelišila od situace v předchozích letech. Z pohledu ÚOKFK byla i v roce 2015 největším rizikem hospodářské kriminality v ČR daňová kriminalita. Na prvním místě, zvláště co do četnosti počtu nově obviněných osob a výše způsobených škod, opět

zůstalo prověřování a vyšetřování trestné činnosti podle ustanovení § 240 TZ – zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby (registrováno 1 015 (+157) případů krácení daně se škodou 7,9 mld. (-0,7 mld.) Kč), následují podvody, porušování povinnosti při správě cizího majetku a trestný čin pletich při veřejné soutěži a veřejné dražbě.

V roce 2015 byla na ÚOKFK evidována a prověřována řada kauz využívajících různé modifikace rozsáhlých účelově vytvářených obchodních řetězců, v nichž organizátoři těchto podvodů mezi jednotlivými články řetězce realizují tzv. karuselové obchody s úmyslem vylákat neodváděnou DPH, přičemž rozsah této trestné činnosti má mezinárodní charakter a škody jsou v řádech stamiliónů až miliard. Velkým problémem u těchto trestných věcí je získat relevantní informace z tzv. třetích zemí, které jsou u těchto podvodů často využívány. Trestná činnost je páchána sofistikovaně a konspirativně, jsou vytvářeny dlouhé řetězce různých obchodních společností v několika státech. Konspirace výrazně přispívá k latenci této trestné činnosti, tj. k nemožnosti ji odhalit ještě v průběhu jejího páchaní a ne až po jejím skončení.

Trestná činnost legalizace výnosů a praní peněz stejně jako ostatní nejzávažnější hospodářská trestná činnost jsou v současnosti doménou skupin organizovaného zločinu, což je klíčové pro dovození skutečné společenské nebezpečnosti této trestné činnosti. Provázanost uvedených skupin organizovaného zločinu do všech stupňů politického života i do státních úřadů nabyla obrovských rozměrů a jednoznačně je možno hovořit o výrazných prvcích šedé ekonomiky a získávání politického vlivu těchto skupin organizovaného zločinu.

V roce 2015 byl pracovníky ÚOKFK zajištěn v trestních kauzách majetek ve výši 2 223 051 494 Kč (v roce 2014 to bylo 3 599 352 761 Kč). Největší podíl připadá na zajištěné peněžní prostředky u bank ve výši 183 077 749 Kč a na zajištění náhradní hodnoty 1 550 733 569 Kč. Ke zrušení zajištěných finančních prostředků došlo ve 4 případech, a to v objemu 696 165 700 Kč. **V rámci PČR byl ke dni 31. prosince 2015 zajištěn majetek z trestné činnosti v celkové hodnotě 6 221 690 542 Kč** (v roce 2014 to bylo 7 788 611 000 Kč).

Zajišťování majetku z trestné činnosti je velmi úzce spojeno s tzv. finančním šetřením, které začíná být vnímáno jako jedna z nových metod používaných policií při vyhledávání, prověřování a vyšetřování kauz. Tato vysoce specializovaná činnost pak stále častěji přináší orgánům činným v trestním řízení i důležité poznatky a důkazy k prokázání viny pachatelům trestné činnosti, ale i pozitivní hodnocení od poškozeného, kterému bývá díky dobře odvedené práci a provedenímu finančnímu šetření vrácen majetek již v přípravném řízení.

V rámci prověřování a vyšetřování jsou v mnoha případech přibíráni znalci ke zpracování znaleckých posudků. Znalecké posuzování trvá i několik měsíců, čímž dochází k prodloužení délky trestního řízení. Navíc je znalecké zkoumání v této oblasti kriminality velmi specifické a značně finančně náročné. V oblasti trestněprávní legislativy přetrvával v roce 2015 problém, kdy nebylo možné trestně postihovat přípravu trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby dle § 240 TZ. Pro kriminální policii to znamená, že pro podezření na přípravu tohoto trestného činu nelze zahájit úkony trestního řízení, získat důkazy a případně zabránit dokonání přípravy. Policie tak do těchto případů vstupuje až se zpožděním po jejich dokonání na upozornění správců daně nebo se o nich vůbec nedozví. Novela trestního zákoníku, která by vrátila přípravu tohoto trestného činu zpět, zatím přijata nebyla, nicméně je v současnosti projednávána jako sněmovní tisk 458.

Výslednost v předcházejících letech potvrdila užitečnost návratu institutu tzv. speciálního určení pro specializované policejní orgány. V posledních dvou letech se podařilo dohodou s MF ČR rozšířit počet těchto oprávnění u ÚOKFK z původních 36 na stávajících 149.

Finanční analytický útvar MF (FAÚ)

V roce 2015 přijal FAÚ celkem 2 963 oznámení podezřelého obchodu. Počet oznámení se oproti roku 2014 snížil o 229, což je nicméně odrazem snahy FAÚ zvyšovat zejména kvalitu podaných oznámení a metodického působení směrem k povinným osobám, jehož cílem je eliminovat oznámení ohledně bagatelního jednání. Na základě těchto oznámení bylo podáno celkem 514 trestních

oznámení orgánům činným v trestním řízení. FAÚ v roce 2015 celkem v 294 případech (+ 31) zajistil prostředky podle § 20 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, **celkový souhrn zajištěných prostředků v roce 2015 byl 5 542 mil. Kč** (nárůst o 3 360 mil. Kč oproti roku 2014, tedy téměř o 154 %). I v roce 2015 pokračovala úspěšná spolupráce FAÚ s orgány Finanční správy a CS ČR, kterým postoupil celkem 1 819 informací o podezření z porušení daňových a celních předpisů.

Z pohledu zdrojové trestné činnosti tradičně velký podíl nadále zaujímaly různé formy podvodného jednání, zahrnující jednak všechny typy skutkově jednoduchých obecných podvodů spočívající např. ve vylákání finančních prostředků pod záminkou dodání zboží, provedení práce, služeb, apod., ale i vysoce sofistikované pojistné, úvěrové a dotační podvody, které jsou charakteristické vysokou mírou profesionality a organizovanosti pachatelů. Již zcela běžným nástrojem pachatelů trestné činnosti v případě podvodů je využití internetu, zejména v případech phishingu, a podvodných inzerátů či e-shopů. Zde je za rok 2015 oproti předcházejícímu období možné konstatovat nárůst podílu tuzemských phishingových útoků a v případě zahraničí nárůst způsobených škod, kdy se již u jednotlivých ataků nejedná o částky v řádech desítek tisíců, ale v řádech milionů.

Generální finanční ředitelství

V roce 2015 Finanční správa pokračovala v provádění kontrolně exekučních akcí, zejména v oblasti pohonných hmot, cigaret, barevných kovů, textilu dováženého z Číny. Kromě dalších „zájmových“ komodit v oblasti daňových úniků na dani z přidané hodnoty (pohonné hmoty, mobilní telefony, zlato, barevné kovy, šrot atd.) je alarmující výskyt nových komodit jako je např. – maso, potraviny, plyn.

Finanční správa se v oblasti boje s daňovými úniky podílí na přípravě legislativních opatření. V první řadě se jedná o projekty kontrolního hlášení a elektronické evidence tržeb. Jedná se o zásadní nástroje pro odhalování úniků na DPH, které v současné době dosahují v České republice minimálně 80 miliard korun ročně. Většinu z této částky – 50 až 60 miliard korun

ročně – představují karuselové podvody a problémy s vystavováním fiktivních faktur.

Celní správa ČR

CS ČR v roce 2015 zahájila úkony trestního řízení v 820 případech pro podezření z 853 trestných činů.

V roce 2015 bylo zjištěno v rámci CS ČR u:

- **minerálních olejů** 359 (-190) případů porušení celních předpisů. Únik na cle a daních lze vyčíslit částkou cca 72 (-240) mil. Kč. Meziročně došlo k výraznému poklesu počtu případů, provázenému současně poklesem zjištěných úniků na cle a daních. Tato skutečnost zjevně souvisí s určitou stabilizací situace v daném segmentu trhu způsobenou legislativními změnami rámce nakládání s předmětnou komoditou a zvýšením akcentu, který byl v roce 2015 na danou oblast CS ČR kladen.
- **tabáku a tabákových výrobků** 1442 (+223) případů podezření na porušení celních předpisů. Únik na cle a daních lze vyčíslit částkou cca 1 483 (+1 386) mil. Kč.
- **lihu a alkoholických výrobků (včetně piva)** 976 (-19) případů porušení celních předpisů. Únik na cle a daních lze vyčíslit částkou cca 94,3 (+70,4) mil. Kč.
- **lihu 942 (-27)** případů porušení celních předpisů. Únik na cle a daních lze vyčíslit částkou cca 83,4 (+60,3) mil. Kč.

Opatření

V roce 2015 došlo ke změně pokynu policejního prezidenta č. 103/2013 (Pokynem PP č. 116/2015 z 4. 6. 2015), která umožňuje předávat věci, které spadají do věcné příslušnosti ÚOKFK SKPV jinak věcně a místně příslušnému policejnímu orgánu v případě, že se jedná o nižší míru skutkové složitosti.

2.2.4.1 Duševní vlastnictví

Pokles hospodářské trestné činnosti je registrován zejména u trestných činů souvisejících s porušováním průmyslových práv na označení a u trestných činů souvisejících s hospodářským využitím **duševního vlastnictví** obecně. Mírný nárůst byl zaznamenán pouze u trestného činu porušování autorského práva,

Daňová Kobra

V praxi se ukazuje, že pro účinný boj s daňovou trestnou činností je nezbytná úspěšně se vyvíjející spolupráce policie s celními orgány a pracovníky finančních úřadů. V roce 2015 pokračovala týmová spolupráce v rámci tzv. centrální Kobry, která je založena na součinnosti pracovního týmu, který vznikl v rámci ÚOKFK, s Generálním finančním ředitelstvím a Generálním ředitelstvím cel.

Od 4. 2. 2015 došlo k rozšíření centrální Kobry i na expozitury útvaru. Dále byla ustanovena tzv. regionální Kobra – jedná se o součinnost vykonávanou jednotlivými krajskými ředitelstvími policie a finančními a celními úřady na regionální úrovni. Od 1. července 2015 bylo spuštěno jednotné statistické vykazování výsledků zajištěného a zachráněného majetku Policií ČR, Finanční správou ČR a CS ČR prostřednictvím informačního systému ETR.

Týmem centrální Kobry byly v roce 2015 zahájeny úkony dle §158/3 trestního řádu v 11 spisech z celkového počtu 59 daňových spisů. V 17 kauzách bylo v roce 2015 zahájeno trestní stíhání proti 115 obviněným. Prošetřovaná škoda činila 20,1 mld. Kč, celkově byla sdělena škoda ve výši 4,2 mld. Kč a podařilo se zabránit škodě ve výši 713 mil. Kč. Úspěch spolupráce na centrální úrovni se v roce 2015 přenesl i na regiony, v rámci těchto týmů byla v roce 2015 uchráněna hodnota ve výši 847 milionů korun.

V roce 2016 by se měl podle informací Policejního prezidia ČR navýšovat počet policistů, kteří se budou věnovat právě odhalování daňových úniků v rámci spolupráce „KOBRA“.

práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi podle ustanovení § 270 TZ. V oblasti informačních technologií dochází k přesunu trestné činnosti z původně dominantního prostředí výměnných sítí do segmentu datových úložišť, která umožňují volné šíření, resp. sdílení nahraných souborů. Pro výměnu odkazů a

případně hesel ke komprimovaným materiálům s obsahem autorsky chráněných děl, šířených v rozporu s autorským zákonem, jsou využívána tematická fóra a diskuse. Celý segment se rozdrobil do velké masy drobných útoků, což znesnadňuje účinný postup proti takovému jednání.

V roce 2015 zajistily orgány CS ČR 775 905 kusů zboží, jehož prodejem by vznikla škoda majitelům práv duševního vlastnictví ve výši 234 977 369,- Kč. V porovnání s rokem 2014 došlo k mírnému zvýšení množství zadržného zboží, avšak došlo k poklesu v hodnotě zadržného zboží.

Nejčastěji zajišťovaným zbožím v celním řízení byly mobilní telefony a jejich součásti a technické příslušenství, hračky včetně elektronických, oblečení, oděvní doplňky, sportovní obuv, výrobky galanterie, hodinky, léčiva včetně steroidů a antikoncepce. Nově byl zaznamenán výrazný nárůst v počtu zajištěných padělků přístrojů na pedikúru.

I v roce 2015 české celní orgány odhalily nelegální výroby či skladování padělaného drogistického zboží, textilního a galanterieho zboží, CD a DVD. Při provedených domovních prohlídkách a prohlídkách jiných prostor tak byly zajišťovány např. průmyslové šicí stroje, výrobky v různých fázích zpracování a další komponenty sloužící ke zhotovování padělků.

V gesci MPO pokračovala v roce 2015 činnost Meziřesortní komise pro potírání nelegálního jednání vůči právům k duševnímu vlastnictví. Práce Komise vycházela z aktualizovaného Operativního programu pro období 2015/2016, který je zaměřen na další

prohloubení spolupráce mezi orgány státní správy, spolupráci s vlastníky práv, porušování práv na internetu, prevenci a vzdělávání a legislativu. V souladu s tímto programem věnuje Komise zvýšenou pozornost oblasti legislativy a hledání konkrétních možností podpory legální nabídky digitálního obsahu v ČR, která vychází z aktualizované vládní strategie Digitální Česko 2.0.

Komise se rovněž v roce 2015 podílela na přípravě Zprávy o naplňování práv k duševnímu vlastnictví v ČR za rok 2014, která bývá každoročně zpracovávána pro účely hodnotícího procesu vlády USA o stavu porušování práv k duševnímu vlastnictví v jednotlivých zemích (tzv. 301 Special Review). Zpráva slouží k informování americké administrativy o pokroku v ochraně práv a potírání nelegální činnosti v oblasti duševního vlastnictví v ČR za dané období. Jejím hlavním účelem je pomocí proaktivního přístupu zabránit zařazení ČR na seznam zemí porušujících v masivním měřítku tato práva (tzv. Watch List). ČR nebyla v roce 2015 - již po šesté za sebou - na Watch List zařazena.

Úřad průmyslového vlastnictví i v roce 2015 pokračoval v provozování meziřesortního Informačního systému prosazování práv z duševního vlastnictví (www.dusevni.vlastnictvi.cz) a poskytoval odborná stanoviska a rešerše o stavu průmyslových práv, které PČR využívala pro trestní řízení. Organizoval i řadu odborných seminářů k dodržování a prosazování těchto práv, které byly zaměřeny zejména na potřeby orgánů CS ČR a na praktické vyhledávání informací v databázích průmyslových práv.

2.2.4.2 Kriminalita páchaná na životním prostředí

Oblast kriminality páchané proti životnímu prostředí statisticky vykazuje v roce 2015 v porovnání s rokem 2014 1,5 % nárůst zjištěných trestných činů. V roce 2015 bylo v této oblasti spácháno 255 (+2) trestných činů s objasněností pohybující se pod hranicí 40 % především díky stále nízké objasněnosti případů trestného činu pytláctví. Významnou změnou ve struktuře kriminality proti životnímu prostředí je

výrazný (40,5 %) nárůst trestného činu týrání zvířat. I v předchozích obdobích byl tento druh trestné činnosti na stálém vzestupu a patřil mezi nejfrekventovanější trestnou činností v oblasti životního prostředí. V roce 2015 se však již zřejmě naplno začala projevovat opatření, která byla postupně od roku 2013 realizována v rámci spolupráce PČR a Státní veterinární správy. Tato opatření sebou přinesla užší vzájemnou

koordinaci postupů při řešení jednotlivých případů týrání zvířat a vyšší připravenost policejních orgánů v dané problematice. Navíc byla podpořena i vhodnou medializací dané problematiky, která vedla ke zvýšení společenské citlivosti na tento druh nezákonného jednání. Zvýšení nápadu lze tedy v tomto případě i reálně přičítat tomu, že se začalo dařit snižovat doposud vysokou míru latence tohoto druhu kriminality.

Pytláctví, nelegální lov a úmyslné trávení volně žijících živočichů

Nelegální zabíjení volně žijících živočichů (trávení, pytláctví a jiné způsoby nelegálního lovu a odchytu včetně vybírání hnízd volně žijících živočichů) je závažnou a v řadě případů trestnou činností, která v případě otrav představuje svým rozsahem bezpečnostní riziko rovněž pro domácí zvířata (otravy karbofuranem), stejně tak i lidi samotné (též např. případy nastražených pastí v obydlených územích). Velká pozornost by v souvislosti s danou problematikou měla být věnována osvětě a ekologické výchově. MŽP se problematikou aktivně zabývá a připravuje k ní vznik mezirezortní pracovní skupiny.

Nelegální způsoby zabíjení volně žijících živočichů se dotýkají nejvíce vzácných druhů (např. dravců - zejména orel, sokol v případě vybírání hnízd a šelem – rys či vlk v případě trofejního lovu aj.) a v kumulaci s ostatními negativními vlivy mají zásadní vliv na početnost těchto živočichů. Důvody této činnosti jsou zejména určitý užitek (trofej, zdroj potravy) či konflikt s člověkem (např. zemědělství nebo myslivost). Až desítky vyder a rysů jsou dle odhadů odborníků ročně zabity pytláky.

Jen v případě trávení, které je alespoň z části dokumentováno v rámci programu „Volná křídla“ České společnosti ornitologické bylo od roku 2006 (kdy byla zprovozněna databáze na www.karbofuran.cz) nalezeno nejméně 150 jedinců zvláště chráněných živočichů včetně kriticky ohrožených orlů, sokolů nebo luňáků. Celkem byli otráveni dravci nalezeni na více jak 115 lokalitách (60 v posledních pěti letech) na celém území ČR. Vzhledem k tomu, že se podaří najít pouze malou část usmrcených živočichů, lze předpokládat, že rozsah a dopady úmyslného trávení jsou daleko závažnější, než

jak nám ukazují statistiky vedené na základě přímých nálezů. Mimo případy otrávených volně žijících živočichů nejsou vzácné ani případy otrávených psů, koček či dokonce hospodářských zvířat. Nejčastěji bývají použity přípravky na bázi karbamátů (zakázaný karbofuran), fosfidů či organofosfátů.

V roce 2015 vystřídal stále stoupající trend nápadu trestného činu pytláctví pokles o více než 10 %. Vzhledem k dlouhodobě neuspokojivé situaci byla v roce 2015 přijata některá preventivní opatření, na kterých se podílela jak PČR, tak Státní veterinární správa. Ta se zejména týkala kontrol obchodu se zvěřinou, jejichž gestorem se od 1. ledna 2015 staly orgány Státní veterinární správy.

Nadále se v ČR vyskytuje problém, který je dlouhodobě velmi obtížně řešitelný, a sice odchyt zvláště chráněných živočichů za účelem zájmového chovu, případně za účelem prodeje dalším chovatelům v ČR i zahraničí a za účelem preparace a prodeje vycpanin. V posledních letech byla PČR i ČIŽP řešena řada případů této nelegální činnosti.

Nezákonný obchod s ohroženými druhy živočichů a rostlin

Nelegální obchod s ohroženými druhy živočichů a rostlin má organizovaný charakter a bývá spojen i s dalšími druhy kriminality (daňové úniky, padělání dokumentů, praní peněz, podvody, ohrožení veřejného zdraví, týrání zvířat). Velkým rizikem je možnost zavlečení nebezpečných druhů chorob při nelegálním dovozu zvířat či dovozy nebezpečných druhů zvířat. Přes vyvíjenou snahu o zlepšení je efektivita postihování této kriminality v ČR stále nízká. Státní správa a její kontrolní složky této oblasti nezákonné činnosti nevěnují dostatečnou pozornost a pracovníků, kteří mají tuto problematiku v náplni práce, je nedostatek.

Česká republika patří v Evropě i ve světě mezi státy s nejvyšším počtem chovatelů exotických zvířat – je evidováno cca 20 000 subjektů nakládajících s exempláři CITES (dle databáze Registr CITES vedené Ministerstvem životního prostředí), pro srovnání např. Maďarsko má evidováno 2 500 subjektů, Portugalsko cca 300 subjektů. Současný stav inspektorů České inspekce životního prostředí

zabývajících se kontrolami CITES je necelých 10 tabulkových míst a počet prováděných kontrol se pohybuje kolem 400 ročně. S ohledem na výše uvedené lze konstatovat, že kontrolní činnost není reálně provádět v dostatečné míře.

Důležitou oblastí je vzdělávání pracovníků příslušných státních orgánů. Systémové vzdělávání pracovníků v oblasti wildlife a CITES má pouze Česká inspekce životního prostředí a CS ČR. U PČR a justičních orgánů vzdělávání v této oblasti chybí. Problematika enviro-crime není vyučována v rámci výuky na policejních středních školách, Policejní akademii ani na Justiční akademii. Zavedení problematiky do standardní výuky těchto škol by přispělo k zlepšení odborné způsobilosti, zkvalitnění práce, větší zainteresovanosti a aktivitě absolventů.

V poslední době jsou v ČR šetřeny velmi závažné případy nelegálního obchodu s rohy nosorožců, kostmi tygrů a slonovinou, které mají organizovaný mezinárodní charakter a jsou spojeny s aktivitami vietnamské komunity. ČR je momentálně považována za jednu ze 4 klíčových zemí (spolu s Jihoafrickou republikou, Mosambikem a Vietnamem), které se nejvýznamněji podílí na celosvětovém nelegálním obchodu s nosorožčími rohy. Závažné kauzy se ovšem daří odhalovat především díky aktivnímu přístupu a iniciativě omezeného počtu pracovníků dotčených státních orgánů. Výše zmíněným případům je věnována celosvětová pozornost a ČR je díky tomu velmi pozitivně hodnocena na mezinárodním poli jako země s aktivním přístupem k wildlife crime.

CS ČR v roce 2015 řešila v souvislosti s obchodem s ohroženými druhy 93 případů porušení úmluvy CITES. Nejvíce případů (86) bylo zjištěno na Celním úřadu Praha Ruzyně. V posledních letech se v České republice výrazně zvyšuje zapojení občanů vietnamské národnosti a členů vietnamské komunity do obchodu s ohroženými druhy živočichů (wildlife crime). V roce 2015 tvořili občané vietnamské národnosti či původu skoro třetinu z celkového počtu osob, jež byly zadrženy při nelegálním dovozu, vývozu nebo obchodu s druhy chráněnými úmluvou CITES. Vietnamští občané se zaměřují především na vysoce výnosné a ceněné komodity jako je slonovina, nosorožčí rohy a tygří kosti. V

důsledku výše uvedených informací v listopadu 2015 uzavřela Česká republika Deklaraci o spolupráci mezi ČR a Vietnamem v oblasti implementace úmluvy CITES. Hlavním předmětem této dohody bylo zlepšení výměny informací i zkušeností o managementu populací ohrožených druhů chráněných CITES a především zvýšení osvěty veřejnosti (včetně vietnamské komunity žijící v ČR) k potlačení nelegálního obchodu s ohroženými druhy.

Problematika odpadového hospodářství

V roce 2015 nebyly zaznamenány žádné závažnější případy nelegální přepravy odpadů přes hranice ČR, kromě ojedinělých záchytů nelegálně přepravovaných zásilek odpadů, jak dovážených do ČR, tak vyvážených z ČR. Novou zkušeností je zadržení několika zásilek použitých elektrozařízení nebo pneumatik vyvážených z ČR do afrických zemí ze strany německých kontrolních orgánů, které vyvážené použité komodity považovaly za odpady. Záchyty byly řešeny operativně v souladu s oprávněními podle zákona o odpadech a nařízení o přepravě odpadů. Německé orgány v případě zjištění nelegálního vývozu odpadu v některých případech také iniciují trestní stíhání odesílatelů odpadů, ve smyslu evropské směrnice o trestněprávní ochraně životního prostředí.

Významné změny se odehrály v oblasti krádeží kovů. Tento stále trvající problém vážně ohrožuje zdraví a majetek občanů (např. krádeže zabezpečovacích zařízení, technické vybavenosti, pietních předmětů) a byla mu proto ze strany MŽP věnována adekvátní pozornost (viz Opatření níže).

Znečišťování ovzduší

Mezi závažné a rozšířené negativní jevy patří nezákonné spalování komunálního odpadu v domácích topeništích a nesprávný provoz domácích spalovacích zdrojů na pevná paliva. Obyvatelé jsou tak především během topné sezóny vystavováni nebezpečným produktům nedokonalého spalování a jejich zdraví je těmito látkami ohrožováno.

Využívání obnovitelných zdrojů energie v dopravě

Vážným problémem jsou daňové úniky u biopaliv způsobené nedostatečnou právní úpravou této oblasti. Evropská Komise po ČR požadovala upravit legislativu tak, aby byla vypuštěna možnost plnění povinnosti minimálního podílu biopaliv prostřednictvím čistých a vysokoprocentních biopaliv. Tento požadavek vycházel z nutnosti implementace Víceletého programu podpory dalšího uplatnění udržitelných biopaliv v dopravě na období 2015 – 2020 („Víceletý program 2“).

Opatření

Zákon č. 223/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, nabyt účinnosti k 1. říjnu 2015. Touto novelou bylo do § 18 odst. 5 zákona vloženo vymezení možného způsobu bezhotovostní platby za vymezené druhy odpadů (zejména kovů). Nově bude možná pouze úhrada převodem peněžních prostředků prostřednictvím poskytovatele platebních služeb nebo provozovatele poštovních služeb formou poštovního poukazu. Dále v červenci 2015 projednala vláda materiál „Komplexní řešení problematiky negativních jevů při výkupu kovových odpadů v ČR“, který schválila usnesením č. 611/2015. Předností materiálu je jeho komplexní přístup a koordinovaný postup více rezortů proti zcizování kovů a jejich výkupu ve sběrnách.

1. března 2015 nabyt účinnosti vyhláška č. 27/2015 Sb., kterou se mění vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady. Cílem vyhlášky je rozšíření povinnosti provozovatele zařízení ke sběru a výkupu odpadů poskytovat úhradu za vykoupené a odebrané odpady pouze bezhotovostně na všechny kovové odpady uvedené v § 8 odstavci 2 a 5 vyhlášky. Tento přístup umožňuje mnohem větší kontrolu této činnosti a možnost dohledání pachatelů trestných činů spojených s výkupem odpadů. Poměrně brzo se ukázaly první výsledky. Meziroční srovnání dat PČR ukázalo, že krádeží kovů za březen až květen 2015 oproti stejnému období loňského roku ubylo o 55 %. Škody, které krádežemi kovových předmětů zloději způsobili, klesly o 29 %. Nově připravovaná novelizace této vyhlášky rozšiřuje výčet odpadů, za jejichž odběr

nebo výkup je zakázáno poskytovat úplatu v hotovosti s očekávanou účinností od února 2016.

V roce 2015 byla provedena novelizace zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění, jejímž cílem byla především implementace Víceletého programu podpory dalšího uplatnění udržitelných biopaliv v dopravě na období 2015 – 2020 („Víceletý program 2“). Novelou byly zároveň nastaveny další podmínky pro omezení daňových úniků u přidávané složky biopaliv.

Dodavatel pohonných hmot musí dle § 19 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění zákona č. 382/2015 Sb., zajistit, aby v pohonných hmotách, které uvádí do volného daňového oběhu ČR za kalendářní rok, bylo obsaženo určité minimální množství biopaliv (4,1 % bioethanolu v motorovém benzínu a 6 % bionafty v motorové naftě). Novela zákona o ochraně ovzduší dále zavedla od 1. ledna 2016 minimální povinné množství biopaliv za kalendářní čtvrtletí (2,9 % bioethanolu v motorovém benzínu a 4,2 % bionafty v motorové naftě) a čtvrtletní zálohovou sankci v případě jeho nesplnění.

Dne 1. června 2015 nabyt účinnosti zákon č. 86/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatření k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů a další zákony. Novela umožnila rychlejší a účelnější postup v případech, kdy jsou v rámci trestního řízení odhaleny exempláře chráněných živočichů a rostlin - konkrétně tyto exempláře nebudou policií formálně v trestním řízení zajištěny, ale na místo toho předány České inspekci životního prostředí k zahájení řízení o zabavení. Tento postup se tedy uplatní vůči exemplářům, které lze zadržet za účelem jejich zabavení podle zákona č. 100/2004 Sb., tj. u nichž je dáno důvodné podezření, že jde o nelegálně získané, dovážené, vyvážené, zpětně vyvážené, držené exempláře nebo o exempláře neregistrované podle stejného zákona anebo exempláře, u nichž nebyl zákonným způsobem

prokázán původ. Nutno říci, že překážka ne bis in idem ve vztahu ke spáchanému protiprávnímu jednání v tomto případě nenastává, neboť řízení o zabavení jedince či exempláře je řízení o věci (in rem), nikoli o spáchaném skutku. V případě exemplářů, které byly zajištěny z jiných důvodů (např. pokud se jedná o exemplář nabytý koupí za výnos z trestné činnosti), než které umožňují zabavení podle zákona č. 100/2004 Sb., se postupuje podle zákona č. 279/2003 Sb., tj. takové exempláře zůstávají zajištěny pro účely jejich propadnutí nebo zabránění v trestním řízení, nicméně jejich správa ze zákona nově náleží České inspekci životního prostředí.

Je připravován vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 201/2012 Sb. o ochraně ovzduší. Cílem návrhu novely zákona o ochraně ovzduší je zavést možnost přímé kontroly

spalovacích zdrojů provozovaných v domácnostech. Bez možnosti přímých kontrol zdrojů provozovaných v domácnostech jsou v současné době de facto nevymahatelné platné nástroje zákona o ochraně ovzduší k regulaci emisí ze spalovacích zdrojů v domácnostech. Jedním z nejvýznamnějších zdrojů jemných prachových částic jsou spalovací zdroje na tuhá paliva používané k vytápění domácností. Problémem je velké zastoupení zastaralých spalovacích zařízení (odhořivací a prohořivací kotle 70-80 %), která nesplňují přísnější emisní parametry a umožňují, aby v nich jejich provozovatelé v rozporu se zákonem spalovali i odpad. Návrh zákona je projednáván v Poslanecké sněmovně v 1. čtení jako sněmovní tisk 678, účinnost zákona je navržena na 1. červen 2016, ustanovení o kontrolách mají odloženou účinnost od 1. ledna 2017.

2.3 STĚŽEJNÍ PROBLEMATIKY VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI

2.3.1 Korupce

V roce 2015 se ČR v celosvětovém žebříčku vnímání míry korupce (každoročně sestavovaného Transparency International) umístila na 37. místě s hodnocením 56 bodů, což je stejný výsledek, jakého dosáhly Jižní Korea nebo Malta. Meziročně si ČR polepšila o 16 míst. Mezi 31 evropskými zeměmi (členské státy EU + Norsko, Švýcarsko, Island) je na 22. místě.

Projevy korupčního jednání jsou vázány především na hospodářský a politický život v hlavním městě a krajských (statutárních) sídlech, a to zejména ve spojení s rozhodováním o velkých státních zakázkách a výběrových řízeních územních samospráv, ale prověřovaná korupční jednání, často spojená s trestným činem zneužití pravomoci úřední osoby nebo poškození finančních zájmů EU se vyskytují ve státní správě a samosprávě bez ohledu na velikost obce a politickou příslušnost aktérů tohoto jednání. Rozdíly jsou pouze ve velikosti získané neoprávněné výhody nebo v opatrovaném prospěchu. Většina případů, kterými se ÚOKFK v roce 2015 zabýval v oblasti podezření na trestnou činnost ve státní správě a samosprávě, popř. jimi dotovaných podnikatelských subjektů, podřízených organizací a státních podniků,

souvisela opět s nakládáním se státním a obecním majetkem, státními dotacemi, zmanipulovanými výběrovými řízeními na investiční akce, včetně projektů za účasti finančních prostředků EU z rozvojových fondů státu.

V roce 2015 byla stejně jako v předcházejících letech prověřována a vyšetřována řada případů korupčního jednání zmanipulovaných výběrových řízení a přidělování státních a obecních zakázek, kdy tyto zakázky se vypisují účelově nebo se rozdělují na části, kde již zákon vypsání výběrového řízení nepožaduje. Riziko korupce u veřejných zakázek udává také často nejasný systém odpovědností za celý proces veřejné zakázky, od jejího zadání až po její realizaci. Pokud nejsou určena jasná pravidla o odpovědnosti, snižuje se možnost odhalení korupčních praktik, vč. potrestání skutečného viníka. Z interních předpisů zadavatelů veřejných zakázek často nelze dovodit jakoukoliv osobní odpovědnost, jelikož obsahují obecné informace, kdy nikdo není za nic odpovědný nebo naopak, odpovědnost za špatná či podezřelá (netransparentní) rozhodnutí je přenášena z věcně příslušných orgánů na externí servisní

organizace. Nebezpečný faktor představuje rovněž manipulace se soutěžními podmínkami, jehož cílem je vybrat předem vytipovaného nebo preferovaného dodavatele. K manipulaci s veřejnou zakázkou může dojít např. navýšením rozsahu zakázky prostřednictvím víceprací nebo nedodržení či porušování smluvních podmínek.

Korupčního jednání se dopouští často bezúhonné osoby vyššího věku, které mají vysoké postavení, finanční prostředky, dobré rodinné zázemí, nenarušené sociální vazby. Tyto osoby jsou vedeny buď snahou o rychlé zbohatnutí, kdy opustí veškeré sociální zásady a zneužijí svého postavení, nebo jsou napojeny na osoby s kriminální minulostí. Do korupčního trestné činnosti je zapojen velmi úzký okruh osob, a proto dochází k jejich nízkému odhalení. V souvislosti s vyšetřováním korupce se stejně jako v předešlých letech příliš nedaří odhalovat pachatele, neboť korupce patří mezi vysoce latentní trestnou činnost.

Ochrana oznamovatelů korupce (tzv. whistleblowerů) je v ČR zatím velmi malá. Stále jim hrozí problémy ze strany těch, proti kterým směřují svá podání, od různých forem šikany, ztráty zaměstnání až po žaloby za neprokázaná obvinění. Ani institut utajovaného svědka podle trestního řádu tuto problematiku dostatečně nepokrývá. Ochrana oznamovatelů je jedním z bodů vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017.

Opatření

Všechny relevantní dokumenty týkající se koordinace boje s korupcí v ČR jsou dostupné na stránce www.korupce.cz.

V roce 2015 byla protikorupční politika realizovaná na základě Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017 a Akčního plánu boje s korupcí na rok 2015 (usnesení vlády ze dne 15. prosince 2014 č. 1057). Vládní politiku boje s korupcí v rámci veřejné správy charakterizují 4 prioritní oblasti:

- výkonná a nezávislá exekutiva,
- transparentnost a otevřený přístup k informacím,
- hospodárné nakládání s majetkem státu
- rozvoj občanské společnosti.

V roce 2015 byla vládou projednána řada legislativních materiálů obsažených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2015, např.: zákon o registru smluv (již schválený Parlamentem), novela zákona o střetu zájmů, novela zákona o Nejvyšším kontrolním úřadě, novela zákona o sdružování v politických stranách a politických hnutích a novely souvisejících volebních zákonů, návrh zákona o veřejných zakázkách či návrh zákona o prokazování původu majetku.

Gestorem koordinace vládní protikorupční politiky je ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu, který je rovněž předsedou Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí, coby poradního orgánu vlády pro oblast boje s korupcí. V Radě vlády jsou zastoupeni hlavní aktéři boje s korupcí v ČR. Rada vlády se na svých sedmi jednáních v roce 2015 zabývala návrhy právních předpisů, vycházejícími z Plánu legislativních prací vlády na rok 2015. Předseda Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí zřídil 6 pracovních komisí: koncepční, k hospodárnému nakládání s majetkem státu, k transparentnosti státní správy, ke střetu zájmů, k whistleblowingu a k lobbingu.

Dne 1. ledna 2015 nabyl plné účinnosti zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů, který mimo jiné nastavuje jasné podmínky výkonu státní služby, zavádí transparentní systém výběrových řízení, hodnocení a odměňování státních zaměstnanců a zajišťuje tak vyšší míru nestrannosti, stability a profesionality státní správy. V průběhu roku 2014 a 2015 bylo k provedení zákona o státní službě přijato celkem 13 prováděcích právních předpisů, přičemž nejvýznamnější pro boj s korupcí je nařízení vlády č. 145/2015 Sb., o opatřeních souvisejících s oznamováním podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu, které nabylo účinnosti dne 1. července 2015. Cílem tohoto nařízení je poskytnout ochranu státním zaměstnancům, kteří se rozhodli oznámit protiprávní jednání, k němuž došlo nebo by mohlo dojít při výkonu státní služby, a motivovat je tak k častějšímu oznamování těchto jednání.

V roce 2015 byl dokončen legislativní proces novelizace zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném

přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, již byla implementována směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2013/37/EU ze dne 26. června 2013, kterou se mění směrnice č. 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru. Novela byla publikována jako zákon č. 222/2015 Sb. a nabyla účinnosti dnem vyhlášení, tedy dnem 10. září 2015. Přijaté změny by měly napomoci k efektivnějšímu zveřejňování informací veřejného sektoru a jejich opakovanému použití, a to především díky povinnosti zveřejňovat informace v otevřených, a pokud je to možné ve strojově čitelných formátech, spolu s metadaty, které se k informaci vztahují, což umožní kvalitativní posun v možnostech využití získaných informací.

24. listopadu 2015 byl přijat a 14. prosince 2015 byl ve Sbírce zákonů zveřejněn zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv). Tato právní úprava je dalším účinným prostředkem, který by měl zprůhlednit a do jisté míry odstranit některá korupční rizika spojená s uzavíráním soukromoprávních smluv, smluv o poskytování dotací nebo návratných finančních výpomocí, jejichž jednou stranou jsou vyjmenované subjekty (zpravidla stát a státní organizace a jimi zřizované příspěvkové organizace a organizační složky a také územní samosprávné celky a jimi zřizované příspěvkové organizace). Tímto

2.3.2 Nelegální migrace

V období od 1. ledna do 31. prosince 2015 bylo zjištěno celkem 8 563 (+3 741, +77,6 %) osob při **nelegální migraci** na území ČR. Z celkového počtu bylo 8 323 osob (tj. 97,2 %) odhaleno při nelegálním pobytu a 240 osob zjištěno při nelegální migraci přes vnější schengenskou hranici ČR.

Nejpalčivějším reálným problémem v ČR je obecný strach z cizinců vyvolávající ve společnosti neklid a další obavy. V atmosféře nejistoty, zda jsou ostatní státy schopny vypořádat se s problémy migrace, se profilují extremistické a populistické politické subjekty, radikalizuje se politické prostředí a roste popularita extremistických stran.

V případě ČR, která patří k méně významným tranzitním zemím, nejzávažnější migrační hrozby

zákonem se zřizuje „registr smluv“ jako informační systém veřejné správy, který slouží k uveřejňování smluv podle tohoto zákona. Provozovatelem a správcem uvedeného registru na portálu veřejné správy je Ministerstvo vnitra. Registr smluv je přístupný způsobem umožňujícím bezplatný dálkový přístup. Správce registru neodpovídá za správnost smluv a metadat uveřejněných prostřednictvím registru smluv. V registru smluv budou od nabytí účinnosti zákona (1. června 2016) zveřejňovány všechny smlouvy uzavřené vyjmenovanými subjekty, jejichž hodnota přesáhne částku 50 000 Kč bez DPH. Výjimkou z účinnosti jsou § 6 a § 7, které nabývají účinnosti dnem 1. července 2017.

Finanční podpora protikorupčních projektů

MV každoročně vyhláší **dotiční program „Prevence korupčního jednání“**, v rámci kterého jsou podporovány projekty nestátních neziskových organizací zabývajících se poskytováním bezplatného právního protikorupčního poradenství veřejnosti, seznamováním veřejnosti s charakterem, riziky a projevy korupce a posilováním odmítavého postoje veřejnosti vůči korupčním praktikám. V roce 2015 byly podpořeny celkem 4 nevládní neziskové organizace v úhrnné výši 3,5 mil. Kč.

*Další opatření jsou uvedena v kapitole 3.1
Legislativní aktivity.*

bezprostředně nesouvisejí s probíhající migrační vlnou, ale s jejími střednědobými a dlouhodobými důsledky zvažovanými v celoevropském rámci. Jde především o hrozby vyplývající z faktické nemožnosti organizované integrace velkého množství cizinců z kulturně odlišného prostředí do evropské společnosti, která vede ke vzniku uzavřených, evropskému kulturnímu prostředí nepřátelských komunit.

Na území ČR také nepůsobí žádná mezinárodní převaděčská síť organizující tranzit uprchlíků. EUROPOL identifikoval zločinecké struktury, které zajišťovaly přesuny migrantů mezi vybranými evropskými zeměmi, v ČR však byli zjištěni v zásadě jen jednotlivci nebo malé kriminální skupiny, které v omezeném rozsahu nabízely uprchlíkům dopravu a služby.

Potenciální hrozbou je změna migračních tras, která by zasáhla území ČR. V průběhu roku 2015 k takové změně nedošlo. Důsledným prováděním kontrolních a registračních procedur orgány státu při dodržování zásady, že uprchlíci, kteří nežadají v ČR o azyl, jsou nelegálními migranty, se razantně snížil počet tranzitujících cizinců.

V krátkodobém horizontu lze očekávat, že v SRN, Rakousku, ale i dalších státech dojde k posunu migrační politiky restriktivním směrem, přibližujícím se praxi ČR. Tyto změny, stejně jako případné zpřísnění režimových opatření na rakouské a německé státní hranici, však budou mít na migrační situaci pouze krátkodobý dopad a neovlivní nízkou atraktivitu ČR pro migranty tvořící současnou migrační vlnu.

Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici

V roce 2015 bylo nahlášeno cestou IS Událost 240 osob, které byly odhaleny při nelegální migraci přes vnější schengenskou ČR. Z hlediska směru migrace se jednalo zejména o směr do ČR (194 osob, tj. 80,8 %). Kromě tří osob byly všechny odhaleny na letišti Václava Havla v Praze.

Jednalo se zejména o státní příslušníky Ruska (47 osob), uprchlíky dle konvence 1951 (38 osob - jednalo se hlavně o osoby cestující z Velké Británie bez platných víz), Ukrajiny (32 osob), Albánie (21 osob), Turecka (11 osob). Při nelegálním překročení vnější schengenské hranice byli zjištěni 4 občané EU.

Celkem 70 osob při hraniční kontrole předložilo neregulérní cestovní doklad, což značí meziroční nárůst, a to o 23 osob (tj. +48,9 %). Jednalo se zejména o státní příslušníky Ukrajiny (21 osob) a Albánie (16 osob), kteří byli odhalováni zejména ve směru z ČR, kdy cílovou destinací byla Velká Británie. Celkem bylo zjištěno 82 neregulérních cestovních dokladů, z toho se jednalo o 46 cestovních pasů a 36 průkazů totožnosti. Nejčastěji byly předkládány rumunské (28), polské (8), řecké (6) a italské (6) neregulérní doklady.

Nelegální pobyt

V kategorii nelegálního pobytu bylo v roce 2015 zjištěno **8 323 cizinců**. V meziročním

srovnání **došlo k markantnímu nárůstu, a to o 3 682 osob**. V meziročním srovnání je vykázána zásadní změna u **kontrolní činnosti** (5 394 osob), kdy došlo k markantnímu nárůstu o 3 479 osob (tj. +181,7 %). Důvodem zvýšení tohoto počtu je především vyšší počet záchytů nelegálních migrantů při tranzitní migraci přes naše území.

Největší skupinu cizinců zjištěných při nelegálním pobytu tvořili státní příslušníci Sýrie (2 016 osob, tj. 24,2 % z celkového počtu). S odstupem následovali státní příslušníci Ukrajiny (1 224 osob), Kuvajtu (588 osob), Afghánistánu (583 osob) a Iráku (403 osob).

V meziročním srovnání jsou evidovány **nejvyšší nárůsty** u státních příslušníků Sýrie (+1 874 osob, tj. +1 319,7 %), a to zejména kvůli vysokým záchytům nelegálně tranzitujících osob. K dalšímu značnému nárůstu došlo u státních příslušníků Afghánistánu (+520 osob, tj. +825,4 %), Iráku (+387 osob, tj. +2 418,8 %) a Pákistánu (276 osob, +256, tj. +1 280,0 %).

Migranti tranzitující přes území ČR nelegálně vstoupí na území ČR z Rakouska nebo Slovenska a mají v úmyslu pokračovat do dalších západních zemí, resp. Německa a Skandinávie. Při pohybu přes hranice využívají mezinárodních vlakových spojů. Po zavedení opatření na vytipovaných rizikových vlakových spojích došlo k přesměrování také na silniční přepravu (autobusy a automobily) a využití pomoci převaděčů. Vlna nelegální tranzitní migrace na území ČR **gradovala v období července až září**, kdy od druhé poloviny měsíce září došlo k markantnímu snížení. **Vliv na tento vývoj** měla nepochybně přijatá opatření států EU/Schengenu proti bezprecedentnímu tlaku nelegální migrace, např. stálé nebo zvýšené hraniční kontroly, výstavba hraničních plotů, zřízení tranzitních zón aj.

Mezi občany EU při nelegální migraci dlouhodobě dominují občané Slovenska, ve sledovaném období se jednalo o 99 osob, což je 61,9 % z celkového počtu 160 občanů EU. V naprosté většině případů se u občanů EU jedná o osoby, kterým již bylo jednou vydáno správní vyhoštění (resp. trest vyhoštění) a osoby nevycestovaly nebo opětovně vstoupily v době platnosti zákazu pobytu na území ČR (149 osob).

S nelegální migrací je propojeno **zneužívání azylových procedur**. Mnozí cizinci, kteří ve stanovené lhůtě neopustí území ČR, se dostaví do přijímacího střediska cizinců

Zastávka u Brna (nebo na jiný útvar PČR), kde požádají o mezinárodní ochranu. Někteří cizinci se do přijímacího azylového střediska dostávají ihned po nelegálním vstupu na naše území. Celkem byl nelegální pobyt zjištěn u 237 cizinců, kteří požádali o azyl. Nejčastěji se jednalo o státní příslušníky Kuby (88 osob) a Ukrajiny (72). Lustrací v informačních systémech bylo u 75 osob zjištěno, že již v minulosti žádaly o poskytnutí mezinárodní ochrany na území ČR, ale azyl jim nebyl udělen.

U dalších 1 447 osob bylo odhaleno, že jsou žadatelé o mezinárodní ochranu v některém členském státě. V porovnání s rokem 2014 (253 osob) došlo k markantnímu nárůstu počtu těchto osob (+1 194 osob). Tito nelegální migranti byli ve větších počtech zjišťováni od 4. čtvrtletí 2014 a tento trend pokračoval i v roce 2015. Tyto osoby byly zjištěny při tranzitní nelegální migraci, kdy přes naše území směřovaly do Německa a také se jednalo o osoby, které se dostavily do přijímací střediska cizinců Zastávka u Brna. Nejčastěji se jednalo o žadatele o azyl v Maďarsku (1 161 osob, tj. 80,2 %) a Rakousku (155 osob, tj. 10,7 %). Z hlediska státních příslušností měli největší zastoupení státní příslušníci Sýrie (504 osob, tj. 34,8 %), Kosova (183 osob), Afghánistán (162), Pákistán (141), Bangladéše (82), Iráku (68).

Neregulérním cestovním dokladem se při nelegálním pobytu prokázalo 234 migrantů. V meziročním srovnání **došlo k velkému nárůstu**, a to o 120 osob (tj. +105,3 %). Nejčastěji se jednalo o státní příslušníky Ukrajiny (80 osob), Somálska (41 osob) a Sýrie (40 osob). Bylo odhaleno 247 neregulérních dokladů (z toho 157 průkazů totožnosti a 90 cestovních pasů). Ve většině případů byly zneužity doklady zemí EU (228 dokladů, tj. 92,3 %), z toho nejvíce Rumunska (73), Itálie (57), Litvy (18) a Bulharska (14). Nejčastěji byly užity celkové padělky dokladů a poté doklady, kdy došlo k zásahu do ID stránky (výměna celé stránky, výměna fotografie, prepis údajů atd.).

Rozhodnutí o správním vyhoštění

V roce 2015 bylo do Cizineckého informačního systému zaevidováno **celkem 3 009 (+860, +40 %) cizinců s vydaným pravomocným rozhodnutím o správním vyhoštění**. Nejvíce zastoupenou skupinu cizinců

s vydaným pravomocným rozhodnutím o správním vyhoštění tvořili stejně jako v minulém roce občané Ukrajiny (1 243 osob; tj. 41,3 %), u nichž je evidován nejvyšší meziroční nárůst (+428 osob, tj. +52,5 %). S velkým odstupem se na druhém místě umístili státní příslušníci Sýrie (237 osob, tj. 7,9 %), kdy jejich počet se meziročně zvýšil v důsledku tranzitní nelegální migrace (+212 osob, tj. +848,0 %). Na dalších místech v této kategorii byli státní příslušníci Vietnamu (135 osob; tj. 4,5 %, -17 osob, tj. -11,2 %), Kuvajtu (115 osob; tj. 3,8 %, -28 osob, tj. -19,6 %) a Ruska (114 osob; tj. 3,8 %, -8 osob, tj. -6,6 %).

Kromě vysokých meziročních nárůstů u státních příslušníků Ukrajiny a Sýrie byla významná zvýšení počtu evidována také u státních příslušníků Iráku (+81 osob, tj. +2 700,0 %), Afghánistán (83 osob, +76 osob, tj. +1 085,7 %), Kosova (87 osob, +57 osob, tj. +190,0 %) a Moldavska (85 osob, +52 osob, tj. +157,6 %). Státní příslušníci Sýrie, Iráku, Afghánistán a Kosova patřili mezi státní příslušnosti, které byly zadrženy z důvodu tranzitní nelegální migrace.

Nejvyšší pokles v porovnání s rokem 2014 je u státních příslušníků Libye (-130 osob, tj. -57,0 %). U státních příslušníků Libye a Kuvajtu se jedná hlavně o případy lázeňských hostů, kteří překročili dobu pobytu stanovenou vízem.

Rozhodnutí o povinnosti opustit území

V roce 2015 bylo vydáno 2 630 rozhodnutí o uložení povinnosti opustit území ČR. V meziročním srovnání došlo k markantnímu nárůstu o 2 301 rozhodnutí, což představuje zvýšení o 699,4 %. Důvodem tohoto zvýšení je vysoký počet zjištěných osob při nelegální tranzitní migraci přes území ČR.

Napomáhání k nelegální migraci

V roce 2015 bylo policisty řešeno celkem **168 osob, které napomáhaly k nelegální migraci**. Ve srovnání s rokem 2014 došlo k velkému zvýšení počtu, a to o 37 osob (tj. +28,2 %). Na prvním místě ve statistice se umístili občané České republiky (40 osob, tj. 23,8%). Na druhém místě jsou s počtem 23 osob státní příslušníci Sýrie, kdy se často jedná o osoby s pobytem ve státech EU/Schengenu (např. Švédsko, Německo, Belgie, Dánsko aj.). Na třetím místě jsou státní

příslušníci Maďarska (15 osob), dále následují státní příslušníci Švédska (12 osob, kdy podle jmen lze usuzovat na jejich arabský původ) a Iráku (10 osob). V porovnání se shodným obdobím 2014, kdy byly osoby odhalovány zejména při napomáhání k pobytu formou obstarávání falešných potvrzení k pobytu, účelového pozvání atd., **tento rok výrazně převládaly osoby, které napomáhaly k nelegálnímu překročení státní hranice** (118 osob, tj. 70,2 %, +104 osob, tj. nárůst o 742,9 %). Většinou se jednalo o řidiče vozidel, kteří při tranzitní nelegální migraci převáželi především státní příslušníky Sýrie, Afghánistánu, Pákistánu, Iráku a Kosova.

Nelegální migrace a organizovaný zločin

Z pohledu Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu SKPV (dále jen „ÚOOZ“) došlo v průběhu roku 2015 v rámci problematiky nelegální migrace ve srovnání s předchozím obdobím k zásadním změnám, a to jak v počtu nelegálních migrantů, kteří byli na území ČR zadrženi, tak i ve způsobu páčání a organizování trestné činnosti na úseku nelegální migrace.

Organizátoři nelegální migrace působí již v domovských zemích migrantů a dále z převážné části v Turecku a v Řecku. Zde jsou migranti po zaplacení požadované částky instruováni k další cestě přes vnější schengenskou hranici až do cílové země. V rámci uvedené migrační vlny migranti přes území ČR tranzitují zejména v mezinárodních vlakových spojích, autobusovými mezinárodními linkami a osobními a dodávkovými vozidly řízenými buď občany EU, nebo cizinci s povoleným pobytem v některém ze členských států EU. V řadě případů se jedná o příbuzné migrantů, kteří již v cílové destinaci (Spolková republika Německo, Francie, Velká Británie a skandinávské státy) legálně pobývají. Nelegální migranti zadrženi na území ČR ve většině případů nemají žádné doklady a uvádí, že jsou Syřané a chtějí využít současné politické situace některých západoevropských států, kdy jako státní příslušníci Sýrie mají větší šanci se do cílové destinace dostat. Dále migranti užívají zejména padělané syrské nebo evropské doklady. Existuje vysoká informovanost mezi migranty, kdy byla zaznamenána informace šířící se mezi migranty o vysokém riziku cesty přes ČR.

V roce 2015 se opět potvrdily informace, že na území ČR působí mezinárodní cizojazyčné zločinecké skupiny, které se podílí na výrobě a distribuci padělaných nebo pozměněných osobních dokladů, které jsou určeny jednak k legalizaci pobytu migrantů, kteří se již nacházejí na území evropských států včetně ČR, nebo jsou různými způsoby zasílány do tzv. třetích zemí, odkud se s nimi snaží nelegální migranti dostat do Evropy. V některých případech jsou pravé české doklady zasílány do zahraničí, kde jsou zločineckými skupinami pozměňovány a dále distribuovány, a to zejména v souvislosti se současnou migrační vlnou.

Dalším ze způsobů nelegální migrace (napomáhání k neoprávněnému pobytu na území ČR) nadále zůstává zneužívání (podvodná manipulace výsledků) jazykových zkoušek z českého jazyka na úrovni znalostí A1, kdy jazyková zkouška z českého jazyka je jednou z podmínek udělení trvalého pobytu na území ČR, s čímž je spojeno i korupční jednání. Hlavními organizátory této trestné činnosti jsou občané ČR, zpravidla se jedná o zaměstnance jazykových škol. Jako zprostředkovatelé a prostředníci figurují zejména státní příslušníci Vietnamu, Ukrajiny a Ruska.

Bezpečnostní aspekty migrace

Kromě řešení tématu migrace jako celku na mezinárodní a národní úrovni je třeba neopomenout také bezpečnostní aspekty migrace – radikalizaci společnosti vyvolanou např. islamofobními či protiimigračními uskupeními a podněcování nenávisti vůči běžencům či muslimům, riziko vzniku sociálně vyloučených lokalit či riziko spáchání teroristického útoku na území ČR MV se ve spolupráci s policejními složkami a zpravodajskými službami tématu intenzivně věnuje.

Opatření

Komplexní informace o opatřeních v oblasti migrace bude obsahovat samostatná Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2015.

Řešením problematiky neregulérních dokladů je vytvoření centrálního pracoviště situovaného na Ředitelství služby cizinecké

policie, vytvoření informačních toků (jelikož neregulární doklady zajistí v rámci výkonu služby např. cizinecká policie, pořádková policie, dopravní policie či Útvar pro odhalování organizovaného zločinu) a vytvoření centrální databáze, která poslouží jako poznatkový fond k analytické práci i pro práci znaleckou k usnadnění odhalování padělatelských děl. Tyto činnosti jsou klíčové v první fázi fungování centrálního pracoviště. Ve druhé fázi je pak důležité zaměřit se na školení úředníků pracujících s doklady. Národní centrum pro kontrolu dokladů zahájí činnost dne 1. července 2016.

Ministr vnitra s cílem minimalizovat dopad nelegální migrace z Rakouska a Slovenska rozhodl s účinností od 17. 6. 2015 o posílení přijatých opatření v příhraničních oblastech a na známých migračních trasách. Vedle služby cizinecké a pohraniční policie došlo k zapojení služby pořádkové, služby dopravní služby a služby kriminální policie a vyšetřování. Po zavedení opatření zejména orgány Rakouska, Německa a Maďarska (znovuzavedení kontrol, zvýšená kontrolní činnost aj.) a v souvislosti se zvýšením kontrol v ČR byla od 22. 10. 2015 přijatá opatření zmírněna.

ČR se na základě rozhodnutí národního koordinátora EMPACT připojila v září 2015 do projektu EMPACT pro prioritu nelegální migrace a již v říjnu 2015 se účastnila na tvorbě operačního akčního plánu pro rok 2016, kdy se do některých naplánovaných aktivit spojených s převaděčstvím a padělanými doklady přímo zapojila. Proběhla jednání na úrovni členských států Visegrádské čtyřky k problematice nelegální migrace, jakož i jednání v rámci členských států Salcburského fóra. Na těchto jednáních proběhla zejména výměna aktuálních informací v oblasti boje proti nelegální migraci, aktuálních trendů a způsobů páchaní organizované trestné činnosti v rámci uvedené problematiky, rovněž byla nastavena další spolupráce zejména při sdílení operativních informací.

V roce 2015 byla v rámci společného vyšetřovacího týmu (JIT – ČR, Belgie, Velká Británie a za účasti Spolkové republiky Německo) realizována mezinárodní organizovaná skupina převaděčů, která organizovala převozy nelegálních migrantů především z Albánie, Sýrie, Makedonie a Kosova na trase přes Turecko,

Řecko, Bulharsko nebo Srbsko, dále přes území ČR, Spolkové republiky Německo a Belgického království, kde došlo k jejich krátkodobému úkrytu a následnému převozu přes území Francie a eurotunelem nebo trajektem přes kanál La Manche do cílové země, kterou byla Velké Británie.

Readmisní politika

I v roce 2015 pokračovala jednání o tzv. readmisních smlouvách. Česká republika má sjednány readmisní smlouvy s celkem 15 státy - se všemi sousedními a dále s Maďarskem, Slovinskem, Chorvatskem, Moldávií, Bulharskem, Rumunskem, Arménií, Švýcarskem, Vietnamem, Kanadou a Kosovem. Podepsány byly smlouvy s Francií a Kazachstánem, které však dosud nevstoupily v platnost. Prioritou pro rok 2015 bylo sjednání readmisní smlouvy s Mongolskem (expertní jednání pokračovala korespondenční cestou). Dohoda s Uzbekistánem (schválená vládou v roce 2014) je připravena k podpisu.

Kromě bilaterálních smluv jsou pro Českou republiku závazné rovněž readmisní smlouvy sjednané Evropskou unií, resp. Evropským společenstvím. V současné době je v platnosti celkem 17 smluv - s Albánií, Bosnou a Hercegovinou, Černou Horou, Hongkongem, Makedonií, Moldávií, Ruskem, Pákistánem, Srbskem, Srí Lankou, Macaem, Ukrajinou, Gruzii, Arménií, Ázerbájdžánem, Tureckem a Kapverdami. Smlouvy sjednané Evropskou unií, resp. Evropským společenstvím předpokládají, že jednotlivé členské státy sjednají s příslušným třetím státem prováděcí protokol k readmisní smlouvě. Počátkem roku 2015 (1. ledna 2015) vstoupil v platnost readmisní protokol s Ukrajinou. V lednu 2015 ministr vnitra na základě zmocnění jménem vlády schválil protokol k readmisní dohodě s Gruzii, jehož podpis se předpokládá v roce 2016. Rovněž se připravuje sjednání prováděcích protokolů ke smlouvám s Makedonií, Arménií, Ázerbájdžánem a Tureckem.

Migrační politika

V roce 2015 nadále pokračovala realizace 3 projektů zahájených v předchozích letech, které jsou určeny pro vnitropodnikově převáděné a lokalizované zaměstnance a statutární orgány

zahraničních investorů (Fast Track: Zrychlená procedura pro vnitropodnikově převáděné a lokalizované zaměstnance zahraničních investorů a Welcome Package pro investory) a zahraniční studenty – stipendisty (Zrychlená procedura udělování pobytových oprávnění pro cizince – zahraniční studenty ze třetích zemí).

Ke dni 1. května 2015 byla rozšířena cílová skupina migračního projektu *Welcome Package pro investory* o občany Číny, Indie a Ruska a nejbližší rodinné příslušníky vnitropodnikově převáděných a lokalizovaných cizinců bez ohledu na jejich státní příslušnost.

Dne 9. listopadu 2015 byl usnesením vlády č. 912 schválen a ihned zahájen nový pilotní projekt *Zvláštní postupy pro vysoce kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny*, který zrychluje proces pracovní migrace vybraných osob z Ukrajiny. Gestorem projektu je MZV, spolugestory MV, MPO a MPSV.

V roce 2015 pokračovala realizace „Dohody mezi Ministerstvem vnitra České republiky a Ministerstvem zahraničních věcí České republiky o vysílání styčných důstojníků pro migraci a doklady na zastupitelské úřady České republiky“ ze dne 13. února 2009. V roce 2015 působili styční důstojníci pro migraci a doklady – policisté – na zastupitelských úřadech České republiky v Kosovu (Priština), Nigérii (Abuja), na Ukrajině (Kyjev a Lvov), v Turecku (Istanbul), v Srbsku (Bělehrad), v Maďarsku (Budapešť) a v Řecku (Atény). Styční důstojníci – zaměstnanci MV - byli vysláni na Ukrajinu (Kyjev), do Vietnamu (Hanoj), do Turecka (Ankara), do Řecka (Atény), do Makedonie (Skopje), do Maďarska (Budapešť) a do Iráku (Erbíl). Nově plnili styční důstojníci úkoly spojené s řešením migrační krize, které spočívaly především v monitoringu situace na migračních trasách. Podrobnější informace o realizaci zmíněné dohody budou součástí Zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2015.

Strategie migrační politiky

Vláda České republiky dne 29. července 2015 přijala usnesení č. 621 o Strategii migrační politiky České republiky a o Komunikační strategii České republiky k migraci. Materiál definuje klíčové zásady migrační politiky českého státu, stanovuje cíle v dané oblasti a uvádí konkrétní nástroje sloužící k jejich dosažení.

Strategie je rozčleněna do 7 tematických modulů odpovídajících jednotlivým stěžejním zásadám. Kromě bezpečnosti státu jako hlavního průřezového elementu Strategie zahrnuje problematiku:

- integrace cizinců
- nelegální migrace a návratové politiky
- mezinárodní ochrany
- vnější dimenze migrace, mj. humanitární pomoci
- volného pohybu osob v rámci EU a schengenského prostoru
- legální migrace
- mezinárodních závazků v ČR v oblasti migrace.

Na realizaci Strategie dohlíží **Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci**. Tento stálý meziresortní orgán kromě svého dosavadního působení na úrovni náměstků ministrů vybraných resortů pod předsednictvím prvního náměstka ministra vnitra od října 2015 nově zasedá i na úrovni členů vlády pod předsednictvím ministra vnitra.

VISAPOINT (internetová registrace žadatelů o pobytová oprávnění)

Systém VISAPOINT umožňuje žadatelům o pobytová oprávnění automaticky, bez zásahu pracovníků zastupitelských úřadů ČR i MZV rezervovat si termíny k podání žádosti o pobytová oprávnění. Jeho zavedení bylo vyvoláno neustále rostoucím zájmem o získání českých pobytových oprávnění.

V platnosti zůstává usnesení vlády č. 1205/2009 k „Pozastavení nabírání žádostí o dlouhodobá víza na vybraných zastupitelských úřadech – vyhodnocení situace a další postup“. Omezené nabírání žádostí o dlouhodobá víza je dle tohoto usnesení vlády realizováno prostřednictvím technických možností nastavení systému VISAPOINT, a to v Moldavsku, Mongolsku, Vietnamu, Uzbekistánu a na Ukrajině.

Při monitoringu systému VISAPOINT byl v roce 2015 zjištěn nárůst útoků na tento systém. Jednalo se primárně o DOS (Denial of Service) útoky s příznaky DDOS (Distributed Denial of Service) útoků na server Visapointu z území Ruska a Ukrajiny, případně ze sítí různých proxy serverů. Cílem útoků bylo omezit

funkčnost a dostupnost VISAPPOINTu. V návaznosti na tyto útoky byl posílen server VISAPPOINTu a bylo zavedeno automatické blokování nejvíce vytěžujících IP adres pomocí speciálního HTTP modulu. Na základě jednání S BIS byla také provedena změna captcha kódů na tzv. Google captcha

Integrace cizinců

V roce 2015 nadále vzrůstal počet občanů třetích zemí s trvalým pobytem. Držitelé povolení k trvalému pobytu ke konci roku tvořili již více než 2/3 všech evidovaných občanů třetích zemí v České republice. MV jako koordinátor integrační politiky v roce 2015 zpracovalo a vládě předložilo aktualizovanou „Koncepti integrace cizinců – Ve vzájemném respektu“ a navazující materiál „Postup při realizaci aktualizované Koncepte integrace cizinců v roce 2016“.

MV se nadále soustředilo především na podporu přenesení integrace na regionální a lokální úroveň. V roce 2015 poskytovala služby cizincům regionální Centra na podporu integrace cizinců ve 13 krajích České republiky. Centra jsou projektem financovaným převážně z fondů Evropské unie. V červnu 2015 skončila finanční podpora z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí, nicméně se nepodařilo zajistit financování z nového navazujícího Azylového, migračního a integračního fondu. Vzhledem k tomu byl provoz řady Center utlumen a v některých případech byla řešena i hrozba jejich zániku.

Ke zmírnění napětí mezi cizinci a majoritní společností a k povzbuzení integrace na lokální úrovni bylo v roce 2015 realizováno 10 projektů měst a městských částí zaměřených na podporu integrace cizinců (Havlíčkův Brod, Teplice, MČ Praha 3, 4, 7, 9, 12, 13, 14 a MČ Praha-Libuš). Tyto projekty přispěly k aktivizaci samospráv při řešení lokálních problémů s integrací cizinců a vztahů mezi cizinci a majoritou, k provázanosti aktivit v rámci komplexních projektů samosprávy a určitému zklidnění vzájemných vztahů. V říjnu 2015 se v MČ Praha 13 uskutečnila pod záštitou ministra vnitřní věci celostátní konference „Dobrá praxe integrace cizinců na lokální úrovni“. Stoupá počet samospráv, které nově projevují zájem o projekt nebo pokračování projektu i v roce 2016. MV podpořilo rovněž řadu projektů

nevládních neziskových organizací v oblasti integrace cizinců.

Poskytování informací cizincům probíhalo třemi hlavními komunikačními kanály: telefonicky, e-mailem a prostřednictvím oficiálních průběžně aktualizovaných webových stránek www.mvcr.cz/cizinci. Pokračovalo testování systému jednodenních adaptačně-integračních kurzů pro cizince nově příchozí do České republiky, pokračoval projekt asistence cizincům a tlumočení na pracovištích pobytu. Distribuován byl materiál pro přípravu potenciálních migrantů v zemi původu, jehož cílem je zvýšení informovanosti, prevence rizikového jednání a ztráty legálního pobytu migrantů v České republice.

Na webovém portálu www.cizinci.cz, který spravuje MPSV ve spolupráci s MV, je k dispozici řada užitečných informací, např. o možnostech financování projektů v oblasti podpory integrace cizinců, o realizovaných projektech, informační publikace v elektronické podobě apod.

Orgány CS ČR se zapojily do mimořádných opatření souvisejících s tzv. migrační krizí, která spočívala v kontrole vozidel a osob v příhraničních oblastech ve spolupráci s Policií ČR. Celkově v roce 2015 na celém území ČR odhalili celníci při výkonu svých kompetencí 241 nelegálních migrantů.

V roce 2015 celní úřady ukončily 911 (-69) kontrol zaměstnávání cizinců, z nichž v 537 (-5) případech zjistily porušení předpisů. Celníci zkontrolovali celkem 1 769 (-356) cizinců ze třetích zemí, z nichž u 228 (-146) zkonstatovali podezření z výkonu nelegální práce. Dále celníci zkontrolovali 2 486 (-601) občanů EU za účelem ověření splnění oznamovacích povinností zaměstnavatelem. Oznamovací povinnosti zaměstnavatelů nebyly splněny u obou skupin cizinců v 1 375 (-754) případech.

V roce 2015 se uskutečnila dvě řádná zasedání (v pořadí 37. – 38.) **Meziresortního orgánu pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců**, jehož gestorem je MPSV. V rámci zasedání byly podány **informace**, kromě jiného, o aktualitách týkajících se kontrolní činnosti členských institucí či o projektu Inovacemi k prevenci pracovního vykořisťování občanů EU (projekt zaměřený na občany Bulharska,

gestorem je MPSV). Byla též řešena členská základna tohoto orgánu (došlo k jejímu rozšíření o Generální finanční ředitelství, Svaz průmyslu a dopravy ČR a Úřad vlády České republiky) a diskutovány byly možnosti jeho nového obsahového zaměření, zejména v souvislosti s připravovanou Evropskou platformou pro posílení spolupráce při předcházení nehlášené práci a odrazování od ní. V listopadu 2015 se také uskutečnilo ustavení a první zasedání pracovní skupiny s názvem Revize informačních povinností zaměstnavatelů a možnosti státní správy tyto informace sdílet a využívat s ohledem na boj proti obchodování s lidmi a nelegální práci.

V roce 2015 pokračovala kontrolní činnost **Státního úřadu inspekce práce** zaměřená na odhalování a potírání nelegální práce, poslední rok v rámci projektu „**Efektivní systém rozvoje zaměstnanosti, výkonu komplexních kontrol a potírání nelegálního zaměstnávání v ČR**“, financovaného z Evropského sociálního fondu v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Státní úřad inspekce práce v roce 2015 provedl celkem 9 743 kontrol v **oblasti dodržování ustanovení zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, zaměřených na**

nelegální zaměstnávání. Při kontrolách zaměřených na odhalování nelegální práce bylo zjištěno nelegální zaměstnávání u 417 kontrol. Z celkového počtu 3 093 zjištěných nelegálně zaměstnaných osob se v 1 759 případech jednalo o občany ČR. V 1 037 případech se jednalo o cizince ze třetích zemí a v 297 případech o občany z ostatních států EU.

V porovnání s rokem 2014 byl zaznamenán vyšší počet zjištěných nelegálně zaměstnaných cizinců ze třetích zemí a občanů z ostatních států EU. V případě odhalení některé z forem nelegální práce cizinců ze třetích zemí se nejčastěji jednalo o státní příslušníky Ukrajiny a Vietnamu.

V roce 2015 uložil Státní úřad inspekce práce celkem 84 pokut za **umožnění výkonu nelegální práce v souvislosti s nelegálním zaměstnáváním cizinců ze třetích zemí** v celkové výši 10 061 000 Kč. Z tohoto počtu jsou pokuty ve výši 4 954 000 Kč pravomocné. Dalších 108 pokut je v současnosti navrženo k uložení, nebo jsou v řízení. Za přestupek **výkon nelegální práce** bylo uloženo fyzickým osobám-cizincům ze třetích zemí 6 pokut v celkové výši 93 000 Kč, všechny nabyly právní moci.

Státní úřad inspekce práce se i v roce 2015 opakovaně zaměřil na **kontroly agentur práce a jejich uživatelů** – bylo uzavřeno 452 kontrol agentur práce. Za zjištěné nedostatky bylo uloženo 43 pokut v celkové výši 1 719 000 Kč.

2.3.3 Organizovaný zločin

Nejvýznamnější zločinecké organizace (kriminální struktury) působící na území ČR jsou dlouhodobě rozdělovány na ruskojazyčné, asijské a domácí (české), i když silný etnický prvek vykazují i některé další monitorované kriminální struktury (albánské, nigerijské, rumunské, bulharské apod.). Mnoho známých a dlouhodobě monitorovaných kriminálních skupin vykazujících výrazné etnické znaky je velmi úzce specializováno (kapsářství, obchod s drogami, nelegální migrace, obchodování s lidmi, daňové úniky, padělání bankovních karet apod.). V roce 2015 bylo zjištěno, že význam balkánských zločineckých organizací vzrostl natolik, že bylo nutno zahájit jejich samostatné rozpracování jako etnicky zaměřených kriminálních struktur.

Také v roce 2015 přetrvávala zahraniční vazba nejvýznamnějších monitorovaných kriminálních struktur. Lze konstatovat, že

zejména dlouhodobě rozpracovávané ruskojazyčné kriminální struktury působící na českém území jsou v podstatě nedílnou součástí větších nadnárodních nebo mezinárodních kriminálních uskupení. Podobně lze charakterizovat i kriminální organizace zformované balkánskými etniky, které působí na území ČR. V případě rozpracovávaných asijských zločineckých organizací se v roce 2015 prokázala silná schopnost vzájemné kriminální spolupráce v celém středoevropském prostoru, kdy při páchání ekonomické trestné činnosti těžily z garantovaného volného pohybu zboží, finančních prostředků a služeb spojených s absencí fyzické kontroly pohybu plynoucí z pravidel schengenského prostoru.

Nedotčena zůstala schopnost asijských kriminálních skupin působících v ČR realizovat i vzdálenou kriminální spolupráci s domovskými

regiony v Asii. I v případě nejvýznamnějších domácích kriminálních skupin bylo v roce 2015 pozorováno využití území cizích států (uvnitř EU i mimo EU) k páčání trestné činnosti. Domácí kriminální organizace využívaly zahraniční destinace jak k legalizaci zisků pocházejících z trestné činnosti, tak k zakrývání skutečného charakteru svých vztahů k právnickým osobám, jejichž prostřednictvím byla páčána trestná činnost. Také v roce 2015 přetrvávalo specifikum domácích kriminálních struktur, které je odlišuje od ostatních etnických kriminálních organizací, kdy domácí kriminální struktury mají obvykle podobu volnějších sítí s méně přesně určenou hierarchií a nepřiliš striktně ohraničenou členskou základnou.

Ani v roce 2015 nebyl zaznamenán odklon monitorovaných kriminálních organizací od hospodářské trestné činnosti (manipulované veřejné zakázky a prodeje veřejného majetku, podvody směřující k neodvedení DPH, leasingové či úvěrové podvody apod.), i když např. asijské i balkánské kriminální struktury dlouhodobě vykazují vysoký podíl trestné činnosti spojené s nelegální výrobou a distribucí omamných a psychotropních látek.

V roce 2015 byly u všech monitorovaných etnický orientovaných kriminálních struktur (české, balkánské, ruské, asijské) zaznamenány pokračující snahy o korupční průnik do státní správy i veřejné samosprávy a do justičního systému. Kromě standardního korumpování jednotlivých níže postavených úředníků, celníků či policistů se hlavní kriminální organizace v roce 2015 stále více pokoušely o průnik do legislativního procesu nejen na úrovni lokálních samospráv, ale i na vládní a parlamentní úrovni.

Velmi významným prvkem se u monitorovaných kriminálních struktur stala snaha prosadit se korupčním průnikem do významného útvaru PČR s celostátní působností. Pokračující velmi nízká transparentnost výběrových řízení na veřejné zakázky se v roce 2015 setkala s vysoce nadstandardním čerpáním veřejných prostředků (dočerpávání financí ze strukturálních fondů EU), což se projevilo dalším snížením této transparentnosti.

Ani v roce 2015 nenastalo významné oslabení trendů spočívajících ve jmenování osob (úředníků) ovlivňujících veřejné zakázky a přidělování dotací na základě užšího výběru předem vytipovaných členů politických stran,

kterí byli zároveň loajální kriminálním strukturám, které uvedenou trestnou činnost organizovaly.

I v roce 2015 pokračovalo využívání dalších významných instrumentů (kromě nastrčených osob) k páčání ekonomické kriminality, jimiž jsou především řetězce vlastnicky propojených onshore firem vedoucí přes „pseudo-daňové ráje“ na území EU (Nizozemsko, Velkou Británii, Kypr) a zpravidla končící u offshore společností registrovaných ve skutečných daňových rájích (Kajmanské ostrovy apod.). Uvedená technika v podstatě zcela nahradila systém listinných akcií na doručitele, kdy tak znemožňuje určit skutečného vlastníka.

Většina monitorovaných balkánských kriminálních organizací působí nadnárodně či přinejmenším mezinárodně, přičemž ČR nemusí být hlavním těžištěm jejich středoevropských aktivit (často je to Spolková republika Německo). Dalším samozřejmým těžištěm kriminálních aktivit monitorovaných balkánských kriminálních organizací jsou příslušné balkánské země původu klíčové části členské základny. Většina monitorovaných balkánských kriminálních struktur se však z hlediska etnicity členů neomezuje pouze na příslušné balkánské etnikum, ale ve středních a nižších patrech organizace zahrnuje mnohdy i překvapivý počet občanů ČR (nejen zahraničního původu, ale i etnických Čechů). Území ČR je monitorovanými organizacemi, dle dosud získaných operativních poznatků, používáno především k legalizaci výnosů z trestné činnosti, a to zejména z kriminality související s nedovolenou výrobou a distribucí OPL, která však u těchto kriminálních struktur probíhá v převážné míře mimo území ČR.

Rok 2015 byl v rámci vývoje aktivit ruskojazyčných organizovaných kriminálních skupin pocházejících z postsovětských republik pokračováním trendu z roku 2014. Základním fundamentem vývoje v prostředí ruskojazyčných kriminálních struktur byla i nadále ukrajinsko-ruská krize s ní související sankční mechanismy uplatňované ze strany EU a USA vůči konkrétním právnickým a fyzickým osobám pocházejícím z Ruské federace. Pokračování této situace v roce 2015 a oprávněný předpoklad jejího přesahu do dalších let měl za následek změnu

koncepce páchané trestné činnosti. Také v roce 2015 byl registrován masivní nárůst poptávky o získání jakékoliv formy povolení k pobytu či státního občanství jakékoliv členské státy EU za použití podvodných jednání ve formě pozměnění osobních údajů, absolutních záměn identit konkrétních osob apod. Organizované skupiny během roku 2015 aktivně transformovaly své aktivity do této oblasti, protože se ukázala jako mimořádně zisková a generování značných kriminálních zisků lze u ní očekávat i v následujícím období. Ve srovnání s rokem 2014 se opět zvýšil počet násilných a majetkových deliktů páchaných kavkazskými etnickými skupinami na území ČR v souběhu s účastí na organizované zločinecké skupině. V atraktivních destinacích ČR je nadále registrována organizovaná trestná činnost v oblasti krádeží luxusního zboží páchaná kavkazskými skupinami.

Také v roce 2015 pokračovala vietnamská zločinecká komunita ve své dominanci v oblasti asijských kriminálních struktur působících na území ČR, čímž si i nadále udržovala rozhodující kontrolu nad trestnou činností páchanou v rámci asijské komunity žijící a působící na českém území. Kriminální struktury založené na osobách pocházejících z území Vietnamu dlouhodobě vykazují v českém prostředí mimořádnou úroveň stability a stabilní jsou i jejich dlouhodobě monitorovaná teritoriálně lokalizovaná mocenská centra vedená známými kriminálními autoritami (hlavní pražské i několik regionálních). Tato centra zůstala i v roce 2015 spojená s významnými vietnamskými tržnicemi, existuje i podezření na zapojení vietnamského zastupitelského úřadu v Praze.

2.3.4 Drogová kriminalita

V oblasti nelegálního obchodu s drogami zůstává nejvýznamnějším a nejzávažnějším trendem narůstající poptávka po metamfetaminu a na ní navazující zvyšování objemu, komercializace a organizovanost její produkce. Výrazně vyšší cena metamfetaminu v zahraničí i nadále významně ovlivňuje aktivity organizovaných zločineckých uskupení na území ČR v oblasti velkoobjemové produkce i distribuce do zahraničí. Sílí poptávka po metamfetaminu zejména v příhraničních oblastech.

Mezi nejvýznamnější typy organizované vietnamské trestné činnosti patřila v roce 2015 i nadále trestná činnost založená na neplnění daňových povinností (daňové úniky přímých i nepřímých daní) a krácení celních poplatků při dovozu zboží ze států mimo EU (zejména Čína). Tato trestná činnost byla již vícekrát popsána a její intenzita zůstává v posledních několika letech nezměněna. Také v roce 2015 přetrvával stav, kdy se střízlivé odhady výše daňových úniků způsobených asijskými kriminálními strukturami pohybují v řádech desítek miliard Kč ročně. I nadále docházelo k umělému snižování hodnoty zboží (pomocí padělaných dokladů) při vstupu zboží na území EU a tím i k přiznávání a placení mnohem nižších celních poplatků, stejně jako k používání nastrčených firem ke krácení DPH a daně z příjmů fyzických i právnických osob. Klíčovým bodem všech uvedených technik zůstávala stejně jako v předchozích letech tzv. DICH VU HAI QUAN – „služba k proclení“.

Dle poznatků IKSP roste zastoupení tzv. externistů v činnosti organizovaných zločineckých skupin. Podle odhadů expertů v roce 2015 bylo zjištěno, že ve skupinách působí něco přes polovinu kmenových členů a necelá polovina externích spolupracovníků. Tito externisté zajišťují mimo jiné služby související s dopravou, ubytováním, vyřizováním dokumentů a smluv, zajištění právních služeb, ale i legalizací výnosů z trestné činnosti a padělání dokladů. Výrazný je také podíl cizinců na kriminální činnosti – tvoří kolem poloviny členů zločineckých skupin a největší zastoupení mají občané Vietnamu, Albánie, Ukrajiny a Ruska. Hlavními činnostmi je výroba a distribuce drog a finanční kriminalita (zejména podvody).

Stav drogové kriminality odráží vývoj v počtu osob závislých na omamných a psychotropních látkách. Podle aktuálních středních odhadů je v ČR téměř 48 000 problémových uživatelů drog, z toho je přes 36 000 osob závislých na metamfetaminu a cca 11 000 zneužívá opiáty (heroin a substituční preparáty na bázi buprenorfinu - Subutex, Subuxone aj.).

Přímo souvisejícím problémem je sekundární drogová kriminalita, tedy trestná činnost, kterou závislé osoby páchají pod vlivem omamných a

psychotropních látek nebo za účelem jejich obstarání. Podle expertních odhadů tvoří problémoví uživatelé minimálně jednu třetinu pachatelů celkového počtu registrovaných trestných činů, převážně se jedná o majetkovou kriminalitu.

Největší koncentrace skutků registrované primární drogové trestné činnosti je ve velkých městských aglomeracích (Praha, Ostrava, Brno), středních a severozápadních Čechách a severní Moravě. V roce 2015 byl oproti předchozímu roku zaznamenán nejvyšší nárůst primární drogové kriminality v Chebu, Opavě, Kroměříži a Žďáru nad Sázavou. Obchod s omamnými a psychotropními látkami v nejzávažnějších formách (velkovýroba, dovoz, vývoz) zpravidla ovládají cizinci (Vietnamci, Kosovoalbánci, Nigerijci, Turci), čeští občané se zapojují do distribučních i produkčních úrovní.

V roce 2015 pokračoval přesun zájmu vietnamských kriminálních struktur od pěstování marihuany, která tvořila jádro uvedené trestné činnosti v předchozích letech, k výrobě a distribuci metamfetaminu (pervitin). Tento vývoj je dlouhodobě způsobován souběhem několika faktorů. Mezi nejvýznamnější z nich patří vysoká a daleko rychlejší ziskovost této kriminální činnosti v poměru k vyráběnému a transportovanému objemu (nižší nároky na skrytou přepravu). Dalším z těchto faktorů je radikálně nižší náročnost na prostory i energie ve srovnání s pěstováním marihuany, takže si pachatelé nemusejí pronajímat velké usedlosti s dostatečně silnou elektrickou přípojkou a postačí jim jedna až dvě místnosti v běžné zástavbě. Jedním z dlouhodobě vysoce ceněných faktorů je skutečnost, že na rozdíl od výroby marihuany je výroba pervitinu vysoce mobilní, protože varnu je možno sestavit, realizovat výrobní cyklus a následně zařízení přestěhovat v horizontu dvou dnů, zatímco u marihuany se jedná o horizont několika týdnů až měsíců.

Nabídka tzv. tvrdých drog zůstává doménou pouličního prodeje, otevřeně jsou tyto látky nabízeny zejména v prostředí tzv. „darknetu“, tedy skryté části internetu. V ČR zůstává prodej drog tímto způsobem zatím okrajovým fenoménem, dokonce lze říci, že v posledním roce počet českých prodejců drog v prostředí „darknet“ klesl. Může to být způsobeno jednak dopady trestních řízení, probíhajících bez souvislosti s touto formou prodeje (kdy byl např.

prodejce náhodně s drogou zadržen policií při rutinní kontrole nebo byl vyšetřován pro jinou trestnou činnost), případně k omezení nabídky mohlo dojít následkem úspěšných operací zahraničních policejních orgánů (kdy byl např. v Nizozemí zadržen provozovatel on-line obchodu s drogami). Lze říci, že po zatčení provozovatele portálu „Silk Road“ v roce 2013, následném zavření portálů „Black Market Reloaded“, „Silk Road 2“ a dalších a po rozsáhlém podvodu (vytunelování) portálu „Sheep Market“ ztratilo obchodování s drogami prostřednictvím darknetu pro řadu uživatelů atraktivitu, neboť byl porušen jeden ze základních principů fungování této formy obchodu – princip důvěry. NPC se v roce 2015 účastnilo několika společných mezinárodních projektů, zaměřených na obchod s narkotiky a další ilegální obchody v prostředí „darknet“.

Trestná činnost spojená s metamfetaminem

I v roce 2015 pokračoval trend zvyšování objemu výroby **metamfetaminu**, její organizovanosti a komercializace. Situaci na tuzemském trhu významně negativně ovlivňuje poptávka po této droze ze sousedních zemí, která podněcuje aktivity zločineckých organizovaných skupin. Masivní poptávka odběratelů ze Spolkové republiky Německo stále nabývá na síle a obdobná situace nastává i u Rakouska. Celkový počet odhalených varen v roce 2015 klesl.

V roce 2015 byl zaznamenán trend sofistikovaného přemístování varen v rámci pronajímaných objektů. Místa výroby pachatelé často mění a ke zřízení laboratoří si zpravidla pronajímají rodinné domy či skladové prostory, kde provedou pouze několik varů a tyto kontaminované prostory následně opouští. Aby výrobci ještě více eliminovali riziko odhalení svých varen, přesouvají část výroby metamfetaminu na území Polska.

Z hlediska způsobu výroby v ČR i nadále naprosto převládá konverze pseudoefedrinu na metamfetamin tzv. jodo-fosforovou „českou cestou“. Hlavním zneužívaným prekursorem k nelegální výrobě metamfetaminu v České republice stále zůstávají léky s obsahem pseudoefedrinu nelegálně dovážené ze zahraničí. Z hlediska dovozu léků s obsahem pseudoefedrinu se zatím významně neprojevila

přijatá zákonná úprava v Polsku s účinností od 1. července 2015, regulující prodej těchto léčiv. Záchyty tablet i nadále pokračují, především se jedná o léčivo CIRRUS. Celkem bylo během roku 2015 zajištěno cca 644 000 kusů všech tablet. Stále více dochází k nelegálnímu dovozu těchto léčiv například z Bulharska, kam jsou často pašovány zájmové léky z Turecka a odtud následně do Polska a České republiky. Produkce a obchod s metamfetaminem je rozprostřen po celém území ČR, přičemž nejvýrazněji je zastoupen v příhraničních oblastech se SRN a Rakouskem, kde se projevuje přetrvávající masivní poptávka zahraničních uživatelů.

Trestná činnost spojená s marihuanou

V oblasti nelegálního obchodování s **marihuanou** v roce 2015 došlo k mírnému poklesu. Spotřeba konopných drog je v ČR stále pokrývána především domácí produkcí, nicméně množství odhalených pěstíren i objem zajištěných rostlin a sušiny marihuany doposud progresivně vzrůstající od roku 2007, začínají klesat. Pokles objemu pěstování netechnického konopí indoorovým průmyslovým způsobem se začal projevovat po zásahu policie proti některým majitelům a provozovatelům growshopů, jež představovaly významný zdroj technologií pro pěstitele. I nadále dochází k tomu, že investoři upouští od zřizování tzv. průmyslových pěstíren a provozují řadu menších pěstíren s pěstební kapacitou cca 300 až 500 rostlin, čímž snižují riziko odhalení. Jednotlivý investor takto investuje do více menších pěstíren společně s několika dalšími podílníky. V případě, že dojde k odhalení jedné z pěstíren, přijde investor pouze o zlomek investice, a tedy i zisku.

V oblasti „indoor“ pěstování konopí se stále jako nežádoucí kriminogenní faktor projevuje skutečnost legálního dovozu technologií, potřebných k „indoor“ pěstování konopí. Tyto jsou dováženy převážně z Nizozemí a Velké Británie s tím, že v některých případech se majitelé společností prodávající tyto technologie zapojují i do nelegálního pěstování konopí a následné výroby a distribuce marihuany.

Trestná činnost spojená s kokainem a heroinem

Kokain na území ČR i nadále zůstává drogou zejména majetnější skupiny obyvatel žijící převážně ve větších aglomeracích. Vzhledem k ceně a konkurenci metamfetaminu na trhu se stává relativně dostupnější, ale jeho konzumentská kvalita bývá často díky masivnímu ředění velmi nízká. V roce 2015 byly na území ČR odhaleny velké zásilky kokainu, nicméně vyšetřování potvrdilo, že se jednalo pouze o logistickou chybu a tyto zásilky nebyly určeny pro český nelegální trh. ČR není v oblasti kokainu nikterak významnou cílovou zemí.

Na pašování a distribuci kokainu se na území ČR stále významnou měrou podílí západoafrické zločinecké skupiny, zejména osoby původem z Nigerie. Vzhledem k vysoké ekonomické migraci Nigerijců do vyspělejších států mají tito zločinci vybudované vzájemně celosvětově propojené zločinecké sítě. Jsou zapojeni jak do nelegální přepravy kokainu do zemí Evropské unie, tak do jeho následné distribuce. K přepravě kokainu ze zemí Jižní Ameriky do Evropské unie a dále i v rámci Evropské unie využívají nejčastěji kurýry, kteří kokain přepravují buď v trávicím traktu, genitáliích nebo v cestovních zavazadlech v množstvích od 0,5 do 5 kg. Jako kurýři kokainu jsou najímáni jedinci ze zemí střední a východní Evropy, z Balkánu a pobaltských zemí, kteří většinou patří mezi sociálně slabší a nabízená odměna v řádu jednotek tisíc euro je pro ně lákavým příjmem. Nadále pokračují aktivity západoafrických zločineckých skupin v oblasti dovozu kokainu do ČR prostřednictvím poštovních zásilek, kdy kokain bývá zpravidla sofistikovaně ukrytý v jiném zboží, což ztěžuje jeho odhalení běžnými prostředky. V loňském roce byl odhalen i případ, kdy se kurýr pokoušel dovést z Peru do ČR kokain rozpuštěný v lahvích vína.

Situace v oblasti **heroinu** zůstává v ČR i v roce 2015 odlišná od řady evropských zemí, kde se dlouhodobě projevuje nadprodukce této látky z Afghánistánu a na trhu se objevuje relativně čistá droga. Český heroinový trh se vyznačuje velmi nízkou kvalitou heroinu nabízeného v rámci pouličního prodeje a zneužíváním léčivých přípravků na bázi opiátů, zejména Subutexu, ale také například Fentanylů a stále více také Vendalu Retard.

V oblasti pašování a distribuce heroinu na území České republiky i nadále dominují zločinecké skupiny etnických Albánců, zejména z Kosova a Makedonie. Přetrvávají tendence v zásobování českého heroinového trhu prostřednictvím menších zásilek (v množství do 10 kg), které jsou v ČR dále ředěny. Část heroinu je poté pašována do dalších zemí Evropské unie. Etničtí Albánci naředěný heroin (pouliční čistota se pohybuje do 5 % diacetylmorfinu) dodávají do české distribuční sítě tvořené převážně olašskými Romy a místními toxikomany.

Nové psychoaktivní látky

V Evropském měřítku je problematika **nových psychoaktivních látek** vnímána velmi intenzivně. Některé látky se již etablovaly v komunitě uživatelů natolik, že již nejsou považovány za nové psychoaktivní látky, ale začaly se řadit mezi klasické drogy. Také v ČR roste popularita nových syntetických stimulačních drog. Zadržení těchto látek ze strany Národní protidrogové centrály a CS ČR svědčí o faktu, že na českém drogovém trhu se stále objevují nové látky, které nejsou přes své zjevné toxikologické účinky dostatečně pružně zařazovány na seznam omamných a psychotropních látek a jedů podle platné legislativy, což značným způsobem omezuje možnosti orgánů v trestním řízení při prověřování i vyšetřování této trestné činnosti.

V průběhu roku 2015 se podařilo detektivům NPC v oblasti nových syntetických drog zadokumentovat a na území České republiky zadržet mimo jiné 2 077 g látky UR-144, 400 ks tripů s látkou 5-MeO-aMT, 1 001 g látky ethylon, 1 016 g látky α -PVP a 311 g látky 4-chloromethcathinone. CS ČR zachytila při dovozu z Číny např. 11 kilogramů látky AMB CHMICA. Za podmínky daných trestním zákoníkem lze dané látky postihnout pouze v intencích trestného činu šíření toxikomanie dle § 287 TZ.

Anabolika

V průběhu roku 2015 nedošlo v oblasti nelegální výroby a obchodu s látkami s hormonálním účinkem v rámci České republiky k žádným zásadním změnám oproti informacím uvedeným ve výroční zprávě Národní protidrogové centrály SKPV za rok 2014.

Na základě monitorování sítě internet lze konstatovat, že mírné změny nastaly pouze ve struktuře a fungování obchodu s anabolickými steroidy prostřednictvím internetu a to ve směru k osobám zabývajících se obchodem s anabolickými steroidy na té nejnižší úrovni. Mírný nárůst aktivity těchto osob lze sledovat prakticky na všech inzertních serverech spojených ať již s prodejem sportovních doplňků, či s propagací zejména silových sportů. Tento nárůst kopíruje i aktivita těchto osob na sociálních sítích. Oproti tomu nedošlo v roce 2015 prakticky k žádným změnám v oblasti prodeje anabolických steroidů prostřednictvím internetových obchodů. Koncem roku 2015 byla na Slovensku přijata novela trestního zákoníku, která přináší přísnější úpravy nakládání s anaboliky (před novelou byly hormonální přípravky ze Slovenska hlavním zdrojem pro jejich distribuci v ČR), v roce 2016 je možné očekávat přesun těchto aktivit do ČR.

Opatření

Novinkou roku 2015 byl především nárůst případů malých nelegálních varen heroinu, který byl vyráběn z léku Vendal Retard. Ve spolupráci se Státním ústavem pro kontrolu léčiv a jeho zvýšenou kontrolní činností, upozorněním lékárníků na tento problém, jakož i zaměřením se na tento druh nelegální výroby drog ze strany policistů, došlo k zajištění několika významných laboratoří a současně k poklesu dostupnosti takto vyrobeného heroinu.

Díky dlouholetému tlaku příslušných orgánů ČR na přijetí příslušných opatření došlo v polovině roku 2015 k omezení dostupnosti léků s obsahem pseudoefedrinu na území Polské republiky. Výdej je povolen pouze v lékárnách, a to osobám starším 18 ti let, přičemž smí lékárník vydat jedné osobě pouze 1 balení léků, vyšší dávku může předepsat pouze lékař. I přes tuto iniciativu jde však v řadě případů pouze o formální opatření, které je ze strany některých lékárníků obcházeno, nadále není v Polsku problém získat několikasetnásobně větší množství léků následně zneužitých pro výrobu drog.

V oblasti prekursorů se podařilo s účinností od 1. října 2015 novelizovat nařízení vlády č.

458/2013 Sb., o seznamu výchozích a pomocných látek a jejich ročních limitech, v rámci kterého byl seznam látek rozšířen o prekurzory nově zneužívané pro výrobu metamfetaminu.

Teprve praxe ukázala určitá problematická místa nového zákona o prekursorech drog, především při vyplňování „Prohlášení odběratele výchozích a pomocných látek“, která vedla k novelizaci tiskopisové vyhlášky (s účinností od 24. 12. 2015). Hlavní změnou tohoto formuláře je povinná identifikace osoby, která látky fakticky přebírá.

Další, užší formy spolupráce v boji proti přeshraniční kriminalitě, včetně drogové kriminality spojené s metamfetaminem (v SRN označován jako Crystal) umožní česko-německá smlouva o policejní spolupráci, podepsaná dne 28. 4. 2015 (nová úprava přeshraničního pronásledování a sledování, úprava spolupráce při ochraně svědků, předávání osob, průvozu osob aj.). Dne 16. 10. 2015 v Norimberku podepsali ministři vnitra společné prohlášení o spolupráci ČR a Bavorska v oblasti veřejného pořádku a bezpečnosti, které je zaměřeno mj. na potírání drogové kriminality v příhraničí s Bavorskem, podporu společných vyšetřovacích týmů a výměnu operativních informací.

V souvislosti se začleněním problematiky legálních návykových látek a hazardu do protidrogové politiky byl v listopadu 2015 vládou schválen Akční plán realizace Národní strategie protidrogové politiky na období 2015 – 2018 pro oblast hazardního hraní, historicky první akční plán zaměřený na tuto oblast, mezi jehož priority patří: redukce nelegálního provozování hazardních her, prevence rozvoje problémového hráčství a zvýšení dostupnosti poradenských a léčebných programů. Poslanecká sněmovna schválila na konci roku novelu loterijního zákona, která zvyšuje sazbu odvodu z loterií na 23 %, u výherních hracích přístrojů na 28 %. V legislativním procesu je zcela nový zákon o hazardních hrách, který má za cíl zejména

harmonizovat právní úpravu s normami EU, zavést opatření pro boj s ilegálním hazardem a patologickým hráčstvím. Vláda rovněž schválila Akční plán k omezení škod působených alkoholem v ČR pro období 2015 - 2018 a Akční plán pro oblast kontroly tabáku v ČR na období 2015 – 2018. V souvislosti s alarmujícím trendem zvyšující se spotřeby alkoholu u dětí a mladistvých byly od října do prosince provedeny rozsáhlé kontroly v provozovnách ve věci kontroly zakázaného prodeje alkoholu osobám mladším 18 let – zkontrolováno bylo celkem 3 986 provozoven a 18 017 osob a zjištěno 660 nezletilých pod vlivem alkoholu.

V oblasti mezinárodní protidrogové politiky začala na podzim roku 2015 příprava závěrečného dokumentu pro UNGASS 2016, tj. zvláštního zasedání Valného shromáždění OSN o drogách, které proběhne v New Yorku v dubnu 2016. Toto shromáždění se koná po více než 15 letech a mělo by nasměrovat protidrogové politiky členských států.

NSZ upozorňuje na významnou změnu v oblasti postihu nedovoleného nakládání s omamnými a psychotropními látkami, kterou představuje nové nařízení vlády č. 243/2015 Sb. ze dne 14. 9. 2015. Toto nařízení vlády reaguje na aktuální právní úpravu, kdy již seznam omamných a psychotropních látek není stanoven přímo zákonem č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, ale jejich konkrétní výčet je svěřen právě nařízení vlády. Cílem této úpravy je umožnit flexibilnější reakci na výskyt nových doposud neznámých látek, jejichž účinky jsou totožné, nebo ještě negativnější, než v případě stávajících „tradičních drog“, avšak jejich chemické složení je odlišné a neumožňuje tak efektivní postih nedovoleného nakládání s nimi. Citovaným novým nařízením vlády přibýlo na seznamu 4 nařízení vlády č. 463/2013 Sb. celkem 19 nových psychoaktivních substancí. Jedná se zejména o syntetické cannabinoidy, opioidy a látky ze skupiny katinonů.

2.3.5 Obchod s lidmi

Trestná činnost obchodování s lidmi nezaznamenala v roce 2015 ve srovnání s předchozím rokem žádné zásadní změny ve smyslu účelu obchodování s lidmi, ani ve způsobech jednání pachatelů této trestné činnosti. V prostředí ČR se jednalo zejména o formu užití obětí obchodování s lidmi k prostituci a formu užití k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování, anebo kořisťení z takového jednání. Stav, struktura a dynamika trestné činnosti obchodování s lidmi je tedy srovnatelná s rokem 2014. Násilné projevy, které měly sloužit jako prostředek k dosažení požadavků pachatelů nebo poslušnosti obětí, zůstaly okrajovou záležitostí. Jednání a chování pachatelů působí sofistikovanějším dojmem, což potvrzovalo i využívání převážně lsti, zneužití závislosti nebo omylu. Rovněž lze konstatovat, že problematika obchodování s lidmi, tak jak byla zjišťována na území ČR, se příliš neodlišovala od způsobů páchaní v ostatních členských státech EU.

V průběhu roku 2015 bylo vlastní operativně pátrací činností zaznamenáno a následně mezinárodní policejní spoluprací potvrzeno, že na území ČR došlo k nárůstu případů, kdy ženy ze sociálně a vzdělanostně slabšího prostředí, jsou cíleně vyhledávány pro tzv. zajišťování účelových – podvodných sňatků. Z vyhodnocení zjištěných skutečností vyplývá, že zejména na území Velké Británie docházelo k organizování a zadávání poptávky osob třetích zemí za účelem vykořisťování a v přípravě napomáhání k nelegální migraci formou zařizování podvodných sňatků mezi občany členských států EU a občany států, jež nejsou členy EU. Mezi komunity, z nichž byla směřována „poptávka“ po ženách z ČR, patřili zejména státní příslušníci Bangladéše a Pákistánu.

V příhraničních oblastech Jihočeského kraje, v nichž byla zjevná pouliční prostituce, zejména oblast Dolního Dvořiště, Kaplic, Českých Velenic a Strážného byl zaznamenán přesun dívek z ulice do nočních klubů, kde je provozována prostituce, a počet otevřených nočních klubů meziročně vrostl přibližně o 20 %. Činnost nočních klubů v příhraničních oblastech byla značně ovlivněna bezpečnostními opatřeními zaváděnými v průběhu roku na

příhraničních přechodech (dočasné kontroly), což mělo vliv na počet zákazníků těchto klubů, kteří se z 80 % rekrutovali z cizích státních příslušníků Rakouska a Spolkové republiky Německo. Zaznamenán byl zvýšený trend vývozu prostitutek (dívek) přímo za zákazníky do Rakouska. Jednalo se o dívky z romské komunity či dívky ze sociálně slabých rodin, většinou závislé na OPL.

V případech s podezřením na obchodování s lidmi za účelem užití k nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování byl typickým způsobem páchaní model z předchozích let. Stále bylo dle zjištění PČR významným činitelem tzv. „agenturní zaměstnávání“, případně se v této oblasti projevíly aktivity právnických osob, které mají povolení ze strany MPSV ke zprostředkování práce. Negativně se opětjevila nepřehlednost legislativy při zaměstnávání cizinců a nemožnost provádění masivnější kontrolní činnosti odpovědných institucí (MPSV, MF).

Nadále byly zjišťovány informace o náborech bezdomovců a dalších sociálně slabých jedinců k práci vykonávané na území Velké Británie. Jednáním podezřelých však nebyly naplněny všechny znaky skutkové podstaty obchodování s lidmi, zejména pak znaky „použití násilí, pohrůžky násilí nebo jiné těžké újmy nebo lsti anebo zneužívaje omylu, tísně nebo závislosti“, protože se oběti na budoucí podmínky práce a ubytování ve Velké Británii předem neinformovaly ani u podezřelých, ani nikde jinde a životní podmínky, ve kterých zde v ČR žily, byly jejich životním standardem již delší dobu a odjezdem do Velké Británie tedy neřešily žádnou aktuálně nastalou tíseň. Jedná se o pokračující trend, kdy současně dochází na území Velké Británie ke zneužívání sociálních dávek a k úvěrovým podvodům. V této oblasti nelegálních aktivit a trestné činnosti byly jako pachatelé potvrzeny osoby především z romské komunity z ČR a Slovenska.

Opatření

16. ledna 2015 vstoupil pro Českou republiku v platnost Protokol o předcházení, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi doplňující Úmluvu Organizace spojených

národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. Byl tak dokončen proces ratifikace této úmluvy a jejích tří protokolů (samotná úmluva a zbylé dva protokoly vstoupily pro Českou republiku v platnost již v roce 2013).

V roce 2015 byly zahájeny kroky České republiky směřující k přistoupení k **Úmluvě Rady Evropy o opatřeních proti obchodování s lidmi**. Česká republika je jediným členským státem Evropské unie, který dosud tuto Úmluvu nepodepsal ani neratifikoval. Úmluva je na mezinárodní úrovni považována za zásadní dokument v oblasti boje proti obchodování s lidmi. Přidanou hodnotou Úmluvy je především jasné prohlášení, že obchodování s lidmi je porušením lidských práv, které porušuje lidskou důstojnost a integritu a je tedy potřeba poskytnout obětem obchodování s lidmi vyšší stupeň ochrany. Vyzdvihnout lze také to, že Úmluva ustanovuje monitorovací mechanismus k zajištění toho, že smluvní strany budou její ustanovení účinně realizovat (GRETA – Expertní skupina pro potírání obchodu s lidmi).

MV pokračovalo v realizaci specifického projektu **Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi** (dále jen „Program“). Program je určen obětem trestného činu obchodování s lidmi zejména za účelem sexuálního a pracovního vykořisťování, kterým nabízí právní, sociální a zdravotní pomoc, ubytování a důstojný návrat do země původu. Kromě humanitárního aspektu je cílem programu i získávání relevantních informací o kriminálním prostředí, které mohou vést k odhalení, potrestání a odsouzení pachatelů této trestné činnosti.

V roce 2015 byly do Programu zařazeny celkem 4 oběti obchodování s lidmi. Jednalo se o ženy, u kterých bylo podezření z obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování a v jednom případě se jednalo o podezření na pracovní vykořisťování. Všechny oběti souhlasily s předáním podnětů na prošetření jejich případů na příslušný útvar PČR. Celkem bylo od roku 2003 zařazeno do Programu 190 obětí obchodování s lidmi. Celkem bylo od roku 2003 realizováno 94 dobrovolných návratů, z toho 22 zpět do České republiky.

Významnou součástí Programu je také podpora preventivních aktivit, zejména terénní

práce. Nevládními organizacemi bylo realizováno celkem 58 terénních výjezdů za účelem vyhledávání a informování potenciálních obětí na celém území ČR. Uvedeným činnostem konaným v rámci Programu za rok 2015 odpovídají fakticky vynaložené finanční náklady ve výši 1 126 108 Kč.

V souvislosti se zapojením PČR do projektu EMPACT proběhl v listopadu 2015 další Action day pod krycím názvem Blue Amber jako celoevropská kontrolní akce. V rámci ČR byla provedena na území hl. m. Prahy, v Jihočeském kraji, v Plzeňském kraji, v Ústeckém kraji, v Královéhradeckém kraji, v Jihomoravském kraji a v Moravskoslezském kraji. Do akce bylo zapojeno 194 policistů. V jejím průběhu bylo zkontrolováno v 46 nočních podnicích celkem 450 osob, z tohoto počtu se jednalo o 148 cizinců. Je nadále prováděna výměna informací k osobám, u nichž bylo zjištěno spojení s kriminálním prostředím. Akce proběhly pod záštitou Europolu. Předmětem zájmu byly kriminálně relevantní informace např. údaje k identifikačním dokladům, typy a čísla víz, motorová vozidla.

V roce 2015 pokračovala činnost **Mezirezortní koordinační skupiny pro oblast boje proti obchodování s lidmi**, jejímž předsedou je ministr vnitra jako osoba odpovědná za koordinaci aktivit v oblasti potírání obchodování s lidmi na národní úrovni. V roce 2015 se tato platforma sešla dvakrát. Jednání se mimo jiné zaměřovala na nově se objevující trendy zejména v souvislosti s Velkou Británií jako cílovou zemí pro oběti původem z ČR, opatření proti obchodování s lidmi za účelem pracovního vykořisťování a vyhodnocení Národní strategie boje proti obchodování s lidmi v ČR na období 2012 – 2015.

Na unijní úrovni se v roce 2015 dvakrát sešla v Bruselu **neformální skupina národních zpravodajů a ekvivalentních mechanismů pro otázky obchodování s lidmi**. V roce 2015 se jednání účastnili také zástupci států Východního partnerství a Sítě Států Jihovýchodní Evropy a zástupci národních statistických úřadů. Projednávána byla mj. témata: posílení harmonizace reportovaných dat evropské

komisi, vývoj v oblasti obchodování s lidmi v kontextu migrační vlny, aj.

V březnu 2015 MV ve spolupráci s ÚOOZ a Velvyslanectvím Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku uspořádalo česko-

britskou konferenci na téma obchodování s lidmi, jejímž cílem bylo posílení vzájemné spolupráce orgánů činných v trestním řízení i neziskových organizací a monitoring aktuálních trendů v této oblasti.

2.3.6 Nelegální obchod se zbraněmi, výbušninami a nebezpečnými chemickými a biologickými látkami a nakládání s bezpečnostním materiálem

V roce 2015 PČR evidovala celkem 292 022 (-261) držitelů zbrojních průkazů. Počet registrovaných zbraní u držitelů zbrojních průkazů dosáhl 806 895 (+54 508).

V roce 2015 se Policii ČR podařilo dokončit fyzické kontroly v muničním areálu zbrojařských firem v katastru obcí Vlachovice - Vrbětice. Na základě předcházejících událostí v okolí obcí Vlachovice - Vrbětice byla za účelem zintenzivnění kontrol nad dodržováním zákonů a prováděcích právních předpisů na úseku zbraní, střeliva a bezpečnostního materiálu personálně posílena služba pro zbraně a bezpečnostní materiál s cílem dosažení pravidelné periodicity vykonávání kontrol u kontrolovaných subjektů a zajištění reakce na podněty občanů. Na úseku státního dozoru došlo v roce 2015 k nárůstu kontrol v porovnání s rokem 2014 o 36,6%.

Trestná činnost na úseku nelegálního obchodu se zbraněmi, výbušninami a vojenským materiálem neprošla za rok 2015 žádnými zásadními změnami. V roce 2015 přetrvával na úseku zbraní problém ve znehodnocování zbraní a přestavbě zejména původních samočinných zbraní na expanzní tzn. plynové se zvukovými efekty. V souvislosti s případy realizovanými ÚOOZ jsou zajišťovány v kriminální prostředí zbraně, které byly původně znehodnoceny a následně opět uvedeny do původního stavu.

Problematika reaktivovaných expanzních zbraní původem ze Slovenska se v roce 2015 stala celoevropským problémem a byla řešena na celé řadě zasedání Europolu. Tyto zbraně jsou v současné době nejvýznamnějším zdrojem pro nelegální trh a kriminální prostředí. V průběhu roku 2015 však došlo na Slovensku k legislativním změnám zákona o zbraních a střelivu a vyhlášky týkající se předělávání zbraní na expanzní, které odpovídají požadavkům EU.

K rizikovým faktorům patří též vojenské a průmyslové výbušniny podléhající přísné kontrole pouze do doby expedice ze skladů k použití, poté se výbušniny stávají spotřebním materiálem a není možnost reálně kontrolovat skutečnou spotřebu. Tato skutečnost je dlouhodobě potvrzována případy, kdy byly takové výbušniny zneužity k útokům. Také je třeba brát v potaz rizika spojená s výrobou, která má v ČR dlouholetou tradici, spolu s problematikou skladování výbušnin.

Byly zaznamenány aktivity zbrojařských firem týkající se prodeje zbraní, munice a vojenské techniky (kolové i pásové) a náhradních dílů k této technice, získaných jako nepotřebný majetek Armády ČR, kdy takto získaný vojenský materiál je těmito společnostmi obchodován do zemí bývalého Východního bloku, arabského světa a Afriky, ale i do embargovaných zemí, kde je tato vojenská technika stále ještě používána v řadě ozbrojených konfliktů. Zbrojařské firmy, za účelem získání vysokých zisků z těchto zahraničních kontraktů, mnohdy s nekonkrétním konečným uživatelem, jsou ochotné obcházet zákony ČR, aby se vyhnuly kontrolním mechanismům a dosáhly tak smluvních závazků s těmito subjekty. Je zjišťováno, že součástí legálních kontraktů bývá navýšení objemu zboží o nelegální část, která bývá v třetích zemích distribuována dalším, často embargovaným konečným uživateli. Obchodníci se zbraněmi využívají zvýšené poptávky po zbraních od konečných uživatelů z problémových oblastí, požadují vyšší ceny než obvyklé a v dodávkách též často deklarují jiné komodity běžně obchodovatelné nebo konečného uživatele z bezproblémové lokality.

Roste počet výskytů nelegálního obchodování s padělky léčivých přípravků či dovozem léčivých přípravků, které nejsou registrovány v ČR a nejsou schváleny pro evropský trh nebo jsou pro něj dokonce zakázány pro svoji nebezpečnost lidskému organismu (pharmacrime). Hlavním předmětem padělání jsou především originální i generická léčiva, jež se v ČR prodávají pouze na lékařský předpis. Vyrůstá počet subjektů, které se zabývají redistribucemi (reexporty) životně důležitých léčivých přípravků s vysokou cenou na trhu, čímž vzniká riziko jejich nedostatku v legálním řetězci.

V roce 2015 bylo zjištěno 11 případů porušení předpisů o zahraničním obchodu s vojenským materiálem.

Kontrolní činností mobilních jednotek celních úřadů byla v roce 2015 odhalena ve 13 (-3) případech nelegální přeprava zbraní a střeliva. Celkem bylo odhaleno 3 317 ks (střelivo, lovecké zbraně, pistole, zásobníky, součástky do zbraní, protitankový granát). Za samostatnou zmínku stojí záchyt hlídky mobilního dohledu na bývalém hraničním přechodu Starý Hrozenkov, kdy bylo zajištěno 8 ks samopalů u dvou francouzských státních občanů (možná souvislost s terorismem). Příklad byl následně předán orgánům PČR.

Opatření

Vláda **schválila 7. prosince 2015 novelu zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních, ve znění pozdějších předpisů**. Novela byla vypracována jako reakce na výbuchy muničních skladů ve Vrběticích a tragické střelby v Uherském Brodě. Základním tématem, které novela řeší, je **nakládání s vojenskou municí v civilní sféře**. V ČR dosud nebyla otázka munice v držení civilních subjektů samostatně právními předpisy řešena. Zcela nově jsou upravovány některé formy nakládání s municí (odpalování, střelba a ničení munice, skladování munice). Většina technických podrobností v těchto oblastech bude stanovena v prováděcích právních předpisech, to se týká především oblasti skladování munice, kde se bude vycházet z příslušných vojenských předpisů. Důsledně se upravují též nové postupy v oblasti provádění

kontrol (spolupráce policie s dalšími kontrolními orgány – především Český báňský úřad a ČIŽP, samostatná kontrolní působnost MO v případě tzv. zakázané munice atd. Munice bude evidována v Centrálním registru zbraní nově s přesným uvedením způsobu a konkrétního místa uložení v rámci každé provozovny. Zásadním přínosem novely je též zavedení pravomoci MV rozhodovat o tom, zda má být určitý předmět považován za municí – v této věci v současnosti vzniká řada nejasností.

Druhou oblastí, kterou novela upravuje, jsou **požadavky na zdravotní způsobilost držitelů zbrojního průkazu** a postup vůči držitelům, u kterých došlo ke změně zdravotní způsobilosti. Novela zákona o zbraních je nyní jako sněmovní tisk 677 projednávána v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Na základě usnesení vlády č. 550 ze dne 9. července 2014 byla MPO ve spolupráci s MZV vypracována v prvním čtvrtletí 2015 a vládě předložena s doporučením Bezpečnostní rady státu dne 26. května 2015 „**Výroční zpráva o kontrole vývozu vojenského materiálu, ručních zbraní pro civilní použití a zboží a technologií dvojího užití v České republice za rok 2014**“, kterou vláda projednala dne 8. července 2015. Následně byla zpráva zveřejněna na webu MPO a pro informaci předložena Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu České republiky.

Návrh novely zákona č. 38/1994 Sb., o zahraničním obchodu s vojenským materiálem, který vláda projednala a schválila dne 4. února 2015, řeší vztah k novým institutům Občanského zákoníku, zákona o obchodních korporacích a kontrolního řádu, možnost realizovat se souhlasem vlády vývozy vojenského materiálu MO a MV. Vládní návrh je projednáván v PS před 2. čtením (poslanecký návrh na rozšíření okruhu prověřovaných osob) jako sněmovní tisk 408.

Dále byl přijat nový seznam vojenského materiálu, a to prostřednictvím vyhlášky č. 48/2015 Sb. Vládní návrh zákona o pyrotechnice byl schválen a byl publikován pod č. 206/2015 Sb. K zákonu o pyrotechnice byly vydány prováděcí předpisy publikované pod č. 208/2015 Sb. a č. 288/2015 Sb.

V listopadu 2015 provedl NBÚ audit na ochranu dat informačního systému Licenční správy ELIS D, který je využíván v ostrém

provozu. Informační systém byl NBÚ certifikován s platností od 5. prosince 2015 do 4. prosince 2018.

2.3.7 Padělání

V oblasti padělání měny došlo v roce 2015 oproti předchozímu roku k celkovému zvýšení počtu zadržených padělaných a pozměněných peněz. V ČR bylo zachyceno celkem 5 301 kusů padělků bankovek a mincí, což ve srovnání s rokem 2014 znamená pokles o 3 %. Počet zadržených padělaných mincí se pohybuje pouze v desítkách kusů, v naprosté většině případů jde o padělané bankovky.

Setrvalý stav byl zaznamenán u padělků bankovek USD (v roce 2014 – 1792 ks, v roce 2015 – 1 730 ks). U měny EUR bylo zachyceno 1 068 (-121) kusů padělků bankovek, a oproti srovnatelnému období předchozího roku tak došlo ke snížení záchytu o 10 %. U padělků obou těchto měn převažuje padělání tiskovými technikami a jedná se o vyšší kvalitu padělků i profesionální úroveň jejich padělatelů. Padělání těchto měn není prováděno na území ČR.

U domácí měny bylo zadrženo 2 359 (-13) kusů padělků bankovek. Oproti srovnatelnému období za rok 2014 tak došlo k minimálnímu snížení záchytu. Většina padělků tuzemské měny byla zhotovena pomocí domácích nebo kancelářských tiskáren a kopírek. Tyto padělky proto mají ve většině případů nízkou kvalitu a pachatelé této trestné činnosti nejsou organizováni ve struktuře výrobce-distributor-předložitel.

Trendem současnosti je nákup samotných padělků, případně komponent pro jejich výrobu (zejména hologramů), přes internet za pomoci anonymizérů sítě Tor a to jak přes asijské nákupní servery, tak i přes servery tzv. darknetu. Padělky či komponenty pro jejich výrobu jsou často placeny přes různé peněžní společnosti (např. Western Union) či za pomoci virtuálních měn a zájemci jsou zasílány přes různé přepravní společnosti na smyšlené adresy či do balíčkomatů. Samotné komponenty pro výrobu padělků většinou pochází z asijských zemí, kde je možné je získat i přes obvyklé nákupní servery.

Za rok 2015 ÚOOZ eviduje celkem 276 (+202) skimmingových útoků. Ve 182 případech

pachatelé přímo nasadili skimmingové zařízení na bankomat. Ve zbývajících případech se jednalo o použití tzv. testovací karty, která slouží k ověření funkčnosti již nainstalovaného skimmingového zařízení, případně k vytipování vhodného bankomatu pro umístění skimmingového zařízení, přičemž v těchto případech nebylo jednoznačně zjištěno, zdali zde bylo skimmingové zařízení umístěno, či nikoliv. V roce 2015 se pachatelé opět vrací do tradiční lokality a nejvíce útoků bylo spácháno na území hlavního města Prahy a Středočeského kraje (celkem 189 z celkového počtu 276 skimmingových útoků). Další útoky byly páčány napříč celou republikou – například (Jihočeský kraj – 21 skutků, Jihomoravský kraj – 19 skutků, Ústecký kraj – 14 skutků).

Poté, co dojde ke zcizení dat z platební karty (naskimmingování) pachatelé této trestné činnosti, většinou dochází k odeslání naskimmingovaných dat a PIN kódů spolupachatelům, kterými jsou následně vyrobeny padělky naskimmingovaných karet. Těmito kartami jsou poté prováděny neoprávněné výběry na bankomatech v zahraničí. Tak jako v minulosti, tak i v roce 2015, byly tyto výběry prováděny většinou v mimoevropských zemích, a to zejména proto, že zde není k provedení úspěšné transakce zapotřebí čtení údajů z čipu platební karty, tak jak to vyžadují standardy EMV. V praxi to znamená, že pokud je originální platební karta opatřena čipem, tak transakce musí být upřednostňována přes tento čip, nikoliv pouze na základě přečtení údajů z magnetických proužků platebních karet. Vzhledem k tomu, že tyto standardy jsou uplatňovány téměř v 99 % na území Evropy, jsou neoprávněné transakce činěny mimo tuto zónu. ÚOOZ neregistruje za rok 2015 žádný skimming na platebních terminálech u obchodníků. V ČR také není zatím registrován skimming na tzv. bezkontaktních platebních kartách.

2.3.8 Terorismus

V ČR nebyl v roce 2015 zaznamenán žádný otevřený projev mezinárodního **terorismu**. ČR v současné době představuje zejména tranzitní území pro osoby, které usilují o zapojení do aktivit tzv. Islámského státu. V roce 2015 bylo zaznamenáno několik případů využití letiště Václava Havla v Praze. V některých případech byly osoby na základě opatření žádajícího státu zadrženy a předány k trestnímu stíhání v domovské zemi. V některých případech byl zjištěn krátkodobý pobyt v ČR.

Negativním fenoménem jsou únosy českých občanů v rizikových oblastech. V roce 2015 byly takové případy zaznamenány v Libyi a Libanonu.⁸ Velmi často jsou únosy provedeny kriminální skupinou, která pak oběti nabízí k dalšímu využití i politicko-náboženským militantním skupinám, které v těchto oblastech operují.

V návaznosti na propagandu IS se BIS soustředila na osoby ovlivněné islamistickou propagandou na internetu. Jednalo se o dobrovolníky, kteří odjeli na Blízký východ, a sympatizanty s islamistickými ideologiemi. Okruh několika málo osob, podle všeho silně ovlivněných propagandou IS, tvořili lidé původem z islámského světa, kteří po krátkém pobytu na našem území opustili ČR s cílem zapojit se do bojů v Sýrii a Iráku po boku místních islamistů. BIS hodnotí tyto osoby jako nositele potenciálního bezpečnostního rizika a ve spolupráci s ostatními složkami bezpečnostního systému ČR se podílela na přijetí bezpečnostních opatření souvisejících s návratem těchto osob do ČR.

Během roku 2015 BIS zaznamenala několik případů sympatizantů s ideologií IS či jemu podobných uskupení na našem území. Jednalo se o některé muslimy mladší generace žijící v ČR a české konvertity. Mezi nimi byly osoby hlásící se k islámu, ale jejich skutečný vztah k tomuto náboženství se nepodařilo upřesnit. Projevy sympatií k IS často zveřejňovaly ve virtuálním prostředí sociálních sítí, **nevedly však k faktickým činům nebo odchodům k IS**. Mezi

⁸ Na začátku února 2016 došlo k návratu skupiny občanů ČR unesených v Libanonu zpět do vlasti.

sympatizanty islamismu českého původu převládaly osoby s psychickými problémy. Vzhledem k tomu, že zjištěné případy zmíněných sympatizantů nelze paušalizovat a ani s jistotou předvídat jejich další možnou radikalizaci, hodnotí je BIS jako potenciální nositele rizik spjatých s teroristickou činností.

Uprchlíká vlna poskytla krytí pro některé teroristy vyslané IS do Paříže. Kromě toho se mnoho mladých mužů, kteří bojovali v některém z blízkovýchodních konfliktů, rozhodlo, že v rámci migrace odcestují do EU, kde by se rádi usadili. BIS v návaznosti na působení v rámci této problematiky zjistila případy zneužívání azylové a imigrační politiky ČR ze strany migrantů z islámského světa. Někteří cizinci o sobě uváděli nepravdivé údaje a záměrně uváděli české úřady v omyl. Kromě toho BIS zaznamenala několik případů cizinců arabského původu žijících v ČR, kteří se pod lživou legendou uprchlíků snažili získat sociální příspěvky určené pro uprchlíky ve Skandinávii.

Opatření

Systém vyhlášení stupňů ohrožení terorismem

Materiál byl MV připraven v návaznosti na teroristické útoky v Paříži v lednu a listopadu roku 2015. Ve světle těchto a dalších zahraničních událostí se ukázalo jako potřebné, aby se Česká republika zařadila mezi většinu států EU, které využívají formalizovaný systém vyhlášení stupňů ohrožení ve vztahu k terorismu. Při zpracování materiálu byly využity zahraniční zkušenosti, stupnice ohrožení terorismem je nicméně přizpůsobena podmínkám České republiky. Materiál byl 25. ledna 2016 schválen usnesením vlády č. 63.

Materiál definoval celkem čtyři stupně bezpečnostního ohrožení terorismem, včetně systému jejich vyhlášení. Vyhlášení jednotlivých stupňů ohrožení terorismem provádí vláda České republiky na návrh Společné zpravodajské skupiny a následné žádosti ministra vnitra o zvýšení, případně snížení tohoto stupně. V případě nebezpečí z prodlení provede vyhlášení zvýšeného stupně ohrožení

terorismem ministr vnitra. Vláda následně nejpozději do 72 hodin takto zvýšený stupeň ohrožení terorismem potvrdí nebo jeho vyhlášení zruší.

Vzhledem k nepředvídatelné a různorodé povaze současných teroristických hrozeb neobsahuje materiál žádná konkrétní opatření pro jednotlivé stupně ohrožení. Jako vhodnější se totiž ukazují opatření na míru šitá dané situaci, přijatá příslušným orgánem na základě aktuálního vyhodnocení.

Ochrana měkkých cílů v ČR

Aktivity MV v této oblasti se věnují dvěma skupinám měkkých cílů – školám a židovským objektům. MV se snažilo řešit bezpečnost ve školách již v roce 2013, kdy se jednou z priorit policie stala problematika aktivního střelce a na školách a dalších místech cvičila policie zákrok proti aktivnímu útočníkovi. Spolupráce s MŠMT v této záležitosti však byla navázána až po útoku ve Žďáru nad Sázavou. MŠMT zpracovalo v roce 2015 tzv. bezpečnostní standard pro školy a školská zařízení, další práce na tomto materiálu by měly probíhat ve spolupráci se zainteresovanými subjekty, včetně MV.

Problematikou ochrany židovských objektů se MV zabývá již od roku 2002. V roce 2015 proběhla řada jednání MV s vlastníky či provozovateli židovských objektů, koordinovaně probíhala také příprava realizace bezpečnostních opatření během židovských svátků. Společné snahy pak budou završeny podpisem memoranda o spolupráci mezi MV, Policejním prezidiem, Magistrátem hlavního města Prahy, Federací židovských obcí, Židovským muzeem v Praze a organizací Chabad. Hlavním přínosem memoranda je vytvoření jednotného informačního kanálu a vytvoření funkce koordinátora bezpečnosti židovských objektů.

Neopomenutelným nástrojem ochrany proti terorismu je vzdělávání žáků a studentů v rámci vyučování přímo ve školách. Problematika terorismu je součástí rámcových vzdělávacích

programů jako jedna ze součástí problematiky bezpečnosti. Ke zkvalitnění přípravy učitelů, kteří tyto problematiky vyučují, probíhají od roku 2013 vzdělávací kurzy pořádané Národním institutem pro další vzdělávání. Vzhledem k důležitosti a náročnosti uvedených problematik a vysoké poptávce po uvedené přípravě ze strany učitelů, byly v roce 2013 MŠMT dále akreditovány vzdělávací kurzy, které realizuje přímo HZS ČR. Realizace kurzů byla zahájena v roce 2014. Učitelé v kurzech získávají průpravu na výuku problematik ochrany člověka za mimořádných událostí (včetně problematiky terorismu). Na základě poptávky ze strany učitelů jsou tyto kurzy orientovány zejména na praktické způsoby práce. V roce 2014 a 2015 bylo příslušníky HZS ČR proškoleny v těchto kurzech celkem 3 126 učitelů.

Systém vzdělávání, který je v současné době nastaven v rámcových vzdělávacích programech, však nepřináší požadované výsledky. Uvedená problematika je pojata průřezově, a to prostřednictvím několika vzdělávacích oblastí a oborů, což komplikuje výuku a zejména způsobuje značné rozdíly v kvalitě i kvantitě výuky. Z tohoto důvodu vznikla v roce 2015 meziresortní pracovní skupina (zástupci MV-GŘ HZS ČR, PP ČR, OBPPK, MZ, MD, MO, MŠMT, České školní inspekce a zástupci vysokých škol připravující budoucí pedagogy) k optimalizaci stávajícího vzdělávacího procesu ve školách. Výstupem práce této skupiny bude Zpráva, která bude obsahovat komplexní analýzu stavu vzdělávání v oblasti bezpečnosti ve školách a návrhy opatření ke zkvalitnění a optimalizaci tohoto procesu. Zpráva bude předložena cestou Výboru pro civilní a nouzové plánování a BRS na jednání vlády ČR.

Bezpečnostní složky ČR na úseku výměny informací o odhalených bezpečnostních hrozbách, jež mají původ především v projevech terorismu, a navrhování opatření k jejich zamezování koordinuje Společná zpravodajská skupina při Úřadu vlády ČR.

2.3.9 Extremismus

V roce 2015 bylo zaznamenáno celkem 307 (+16) akcí pořádaných politicky extremistickými organizacemi, iniciativami anebo s účastí osob aktivních v extremistických hnutích. Celkem 106 akcí náleží krajní pravici, 141 akcí bylo zaznamenáno v rámci krajní levice a protiislámské a protimigrantské skupiny uspořádaly celkem 60 akcí. Zaznamenáno bylo celkem 175 trestných činů s extremistickým podtextem.

Výrazným tématem roku 2015 byla tzv. migrační vlna a teroristické útoky ve Francii v lednu a listopadu. Téma bylo natolik výrazně reflektováno, že došlo k transformaci celé scény a růstu populistických politických hnutí a stran.

Z hlediska hlavních subjektů **krajně-pravicové scény** došlo v roce 2015 k výrazné změně. Dříve dominantní pozice Dělnické strany sociální spravedlnosti byla zpočátku roku atakována relativně novým subjektem, a to Národní demokracií. Ta výrazně využila uprchlickou krizi k získání podpory v rámci širší veřejnosti, mj. i díky spolupráci se stranou Svoboda a přímá demokracie. Kromě toho ve druhém pololetí roku usilovala Národní demokracie o vznik domobran na lokální úrovni. Národní demokracie se v této oblasti snažila o spolupráci s iniciativou Českoslovenští vojáci v záloze. Právě úspěch v oslovení širší veřejnosti, zejména z řad nespokojených občanů, činí Národní demokracii oproti Dělnické straně sociální spravedlnosti úspěšnější.

V loňském roce byl zaznamenán nový trend, a to vzestup **protiislámských a protimigrantských mobilizačních subjektů**. Za typický příklad lze považovat iniciativu Islám v ČR nechceme. Počátkem roku se virtuální projekt přetransformoval do Bloku proti islámu. Dne 17. listopadu 2015 se podílel na organizování demonstrace, které se zúčastnilo přibližně 2 500 osob a vystoupil na ní i prezident Miloš Zeman.

Důvodem podpory veřejnosti protiislámským a protimigrantským uskupením byla zjevně skutečnost, že toto hnutí se od krajní pravice a spojení s ní dlouhodobě veřejně distancuje. Rétorika hnutí se ale od krajní pravice příliš neliší. Blok proti islámu působí i s podporou hnutí Úsvit–Národní koalice, které dlouhodobě spolupracuje se zástupci německého proti-

přistěhovaleckého hnutí PEGIDA. Uvedené demonstrace dne 17. listopadu 2015 se zúčastnil i britský extremističtí Tommy Robinson, zakladatel English Defence League.

Vlivem osobních animozit mezi zástupci uvedených uskupení bylo protiislámské a protimigrantské hnutí poměrně fragmentované. Přesto však toto hnutí mělo vysokou schopnost mobilizovat stoupence na demonstrace.

V ČR bylo nadále zaznamenáváno působení tzv. alternativních médií, která nabízejí často dezinterpretované, účelově pozměněné anebo lživé informace. Tato média se mj. vymezují vůči tzv. mainstreamovým médiím, vůči společenskému a politickému zřízení, vůči Evropské unii a NATO a ve větší či menší míře propagují politiku Ruské federace a současného prezidenta Vladimira Putina. S cílem polarizovat veřejné mínění byly často šířeny i dezinformace související s tématem migrace. Příkladem takového propagandistického webu je Aeronet (AE – News).

V rámci **krajně-levicové scény** bylo nadále nejvýznamnější zejména anarchistické hnutí. To se v roce 2015 mobilizovalo zprvu proti aktivitám výše uvedených pravicově extremistických či populistických hnutí. Oproti předchozím letům se v roce 2015 stalo pravidlem, že každou demonstraci xenofobně zaměřených uskupení doprovázelo shromáždění odpůrců. Na některých demonstracích to vedlo i ke konfliktům. Anarchistické hnutí se v rámci kampaně Refugees Welcome zaměřilo i na pomoc uprchlíkům. Následně se anarchisté vymezili i proti policejní operaci Fénix, při které bylo zadrženo několik osob pro podezření ze zapojení do militantní organizace Síť revolučních buněk. 6 osob bylo obviněno.

Radikální anarchistická scéna pokračovala ve žhářských útocích. Jejich terčem se stal majetek pražské restaurace Řízkárna, která údajně nevyplatila mzdy některým zaměstnancům, dále pak policejní vozidla. Ve druhé polovině roku 2015 se uskupení orientovalo na publikační činnost, kdy byly zveřejněny různé návody, brožury a další materiály sloužící k přípravě, plánování a provedení sabotáží a dalších útoků. Pokus o ekonomickou sabotáž byl zaznamenán i v rámci radikálně environmentálního hnutí, kdy

v srpnu 2015 aktivisté Animal Liberation Front vnikli do objektu kožešinové farmy ve Velkém Ratmírově a chovaná zvířata posprejovali barevnými spreji, následkem čehož došlo k úhynu části chovu.

Z hlediska náboženského extremismu nebyly v ČR zaznamenány konkrétní hrozby a rizika. V průběhu roku 2015 se však změnila situace v blízkém zahraničí a nadále pokračuje krize na Blízkém východě, což negativně ovlivňuje i tuzemskou komunitu a tím i bezpečnostní situaci.

Největší bezpečnostní opatření v roce 2015 v souvislosti s diváckým násilím byla přijata v souvislosti s MS v ledním hokeji, které se konalo v květnu v Praze a Ostravě. Další podobnou akcí bylo pořadatelství ME U21 ve fotbale, které proběhlo v červnu v Praze, Olomouci a Uherském Hradišti a ME v halové

atletice, které se konalo v březnu v O2 aréně v Praze. Dále je nutno zmínit bezpečnostní opatření spojená se zápasy českých fotbalových klubů v evropských pohárech (utkáni Viktorie Plzeň, Sparty Praha, Liberce a Jablonce). V souvislosti s těmito akcemi a zápasy nebylo zaznamenáno žádné vážnější narušení veřejného pořádku. Rovněž byla přijata velká bezpečnostní opatření při vzájemných zápasech 1. Synot ligy týmů Slavia Praha, Sparty Praha, Baníku Ostrava, Viktorie Plzeň, Sigmy Olomouc a Zbrojovky Brno.

Problematika extremismu je detailně zpracována v samostatné Zprávě o extremismu a projevech rasismu a xenofobie na území České republiky v roce 2015, jejímž zpracovatelem je MV.

2.3.10 Informační kriminalita

Celkově je zřejmý nárůst útoků páchaných v oblasti informační kriminality, kdy v roce 2015 bylo řešeno 5 023 případů, což je nárůst oproti předchozímu roku o 16 %. Tento vzrůstající trend bude pokračovat i nadále, což odpovídá trendu patrnému od roku 2012. Tento fenomén souvisí se vzrůstajícím přesunem aktivit společnosti do prostředí sítě internet a rostoucímu objemu přenášených dat a realizovaných obchodů v daném prostředí.

Nejčastějšími projevy informační kriminality bývalo v minulosti zejména porušování autorských práv, výhrůžky a vydírání. V roce 2015 převládají podvodná jednání, bylo šetřeno 2 915 případů podvodů v prostředí informačních technologií a zejména sítě internet, což je nárůst o 19 % oproti roku 2014. Rovněž je patrný nárůst detekce trestné činnosti spočívající v neoprávněných manipulacích s daty, kde byl zaznamenán nárůst trestné činnosti o 7 % oproti roku 2014.

Pokud jde o extremistické projevy, pak nejčastějším místem pro dané jednání byly v roce 2015 sociální sítě. Sociální sítě jsou rovněž službou, která je zneužívána k nebezpečnému pronásledování, kyberšikaně a pomluvám. Je zde patrná i snaha o zneužití těchto služeb k podvodným jednáním s cílem obohacení se či získávání citlivých informací, které jsou následně dále zneužívány.

Na neustálém vzestupu jsou útoky formou tzv. phishingu (zaznamenávání přístupových kódů sloužících zejména k podvodnému přístupu na bankovní účty, z nichž jsou pak neoprávněně odčerpávány finanční prostředky), a to navíc v některých případech za souběžného zneužití předem vytvořeného prostředí ve formě tzv. botnetů, tj. útokem vytvořených cílových stanic, určených k páčání dalších kriminálních aktivit. Podobná profesionalizace systému je patrná i ve variantě aktivních odkazů, odkud oběť kompromituje svůj vlastní systém. V roce 2015 se jednalo zejména o masivní vlny útoků na počátku roku, jejichž projevem byly phishingové útoky na bankovní instituce a na prostředí uživatelů, a to jak v prostředí počítačů uživatelů, tak souběžně i na prostředí mobilních komunikačních zařízení, přes které jsou prováděny nejčastěji autorizace přístupů do účtů. Ze strany pachatelů je naprosto zřejmá zvyšující se profesionalizace a dělba práce jednotlivých fází útoků.

Na území ČR není jinak častý výskyt organizátorů takového jednání, nicméně stálý je výskyt tzv. bílých koní (označovaných také jako „e-mules“), kteří mají za úkol převzít na svůj účet neoprávněně odčerpané prostředky z účtu poškozeného a ty jiným platebním kanálem poslat dále tak, jak jsou instruováni.

Během roku 2015 byla rovněž patrná rozšiřující se tendence zneužívání sociálních sítí

k získání přístupů k mikroplatbám uživatele, kdy na základě takto získaného přístupu byly následně odčerpány všechny dostupné finanční prostředky.

Dále byly detekovány výskyty krádeží identit, které byly zneužívány ke kompromitaci fyzických a právnických subjektů, anebo slouží k využití ukradené identity jako legendy pro páchání návazné kriminality, zejména podvodných jednání. Nezanedbatelné jsou podvodné aktivity v rámci inzertních portálů, kde se mimo již zmíněné podvrhy objevují prodeje věcí pocházejících z trestné činnosti a věcí, jejichž volná distribuce není povolena.

Stále se rozšiřujícím projevem u podvodných jednání je nárůst vyvádění a převádění finančních prostředků do virtuálních měn, zejména měny Bitcoin. Virtuální měny jsou rovněž často využívány i k platbám za obchody s nedovoleným zbožím, a to nejčastěji v rámci obchodů sjednávaných v síti Tor.

V rámci šíření zakázaných forem pornografie je stále patrné, že nejaktivnější projevy jsou v uzavřených komunitách, které se neustále zdokonalují technicky. Součástí sociální interakce je i prověřování členů komunity. Dané materiály jsou pak šířeny s větší latencí, a to zejména přes elektronickou poštu, úložné prostory a přes přímou výměnu instant messengerů. Detekce takových aktivit vyžaduje větší nasazení vlastní operativní činnosti, aby byla možná infiltrace do daných komunit. V souvislosti s dětmi je snaha pachatelů získávat cestou sítě internet materiály intimního až pornografického charakteru, zejména fotografií, přímo od dětí. Stále častým projevem jsou i trestné činy mravnostního charakteru, kdy samotné dětské oběti dobrovolně, byť bez vnímání nebezpečí z toho plynoucích, se nabízejí, resp. nabízejí své pornografické materiály, anebo se nechávají k pořízení takových materiálů dobrovolně zneužívat.

Pokud se týká rizik vyplývajících ze znemožnění zjištění identit pachatelů, je nutné poukázat na nebezpečí šíření anonymního připojení do sítě internet prostřednictvím volně přístupných Wi-Fi bodů a anonymního připojení z předplacených karet mobilních operátorů. Na druhou stranu jsou rovněž patrné aktivity směřující ke sběru citlivých dat z podvrhnutých Wi-Fi hot spotů.

V oblasti informační kriminality přetrvávají problémy s použitím odpovídajících důkazů před soudem a dosažením konečného odsouzení pachatelů. Jedním z hlavních problémů trestní justice tak v oblasti kyberkriminality zůstává **účinné získávání, předávání a přijímání elektronických důkazů a jejich přípustnost v řízení před soudem**. Aktuálně se proto na úrovni EU vedou na toto téma živé diskuze za účelem posouzení, jaké další akce v této oblasti jsou potřebné, možné a uskutečnitelné.

Dle poznatků IKSP u pachatelů kybernetické kriminality zůstává řádově mnohem více jimi spáchaných skutků nepotrestáno i neohlášeno, než u skutků obecné kriminality.

Kybernetickou kriminalitu v současné době rozvíjejí ti, kteří v ní hledají zdroj obživy, což vede k narůstajícímu zapojení organizovaného zločinu. Více informací obsahuje Analýza trendů kriminality v roce 2014 dostupná na webu IKSP (<http://www.ok.cz/iksp/>).

Opatření

Odbor informační kriminality SKPV byl k 1. říjnu 2015 převeden pod Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV. K 1. lednu 2016 vznikl v rámci ÚOOZ nový odbor (V8), jehož cílem je odhalování a vyšetřování nejzávažnější trestné činnosti v oblasti kyberkriminality. Odbor informační kriminality bude vytvářet metodiku a podpůrnou činnost krajům, funkce kontaktního bodu pro mezinárodní spolupráci v této oblasti bude zachována. V budoucnosti se předpokládá navyšování počtu služebních míst pro tyto odbory. V souvislosti s uvedeným personálním posílením je plánováno také efektivnější a intenzivnější vzdělání policejních specialistů.

V oblasti potírání informační kriminality pokračoval provoz tzv. **Hotline PČR**. Jedná se o on-line formulář Hlášení kyberkriminality, který je veřejnosti zpřístupněn na internetových stránkách www.policie.cz. Prostřednictvím tohoto formuláře mohou občané jednoduše hlásit závadný obsah a závadové aktivity v síti internet. Za rok 2015 bylo evidováno celkem 3 173 podnětů (oproti roku 2014 se jedná o pokles o 3 417 podnětů, tedy o 52 %) směřovaných právě do oblasti kybernetického prostředí. Od 1. října 2015 spadá provozování Hotline pod ÚOOZ.

2.3.11 Kybernetická bezpečnost

Gestorem problematiky kybernetické bezpečnosti a národní autoritou v této oblasti je Národní bezpečnostní úřad, který provozuje **Národní centrum kybernetické bezpečnosti** (NCKB). To se skládá ze dvou oddělení. Prvním je vládní bezpečnostní tým **GovCERT.CZ**, jehož IT odborníci poskytují pomoc s technickým řešením kybernetických bezpečnostních incidentů, provádí penetrační testování, analýzu malware a zajišťují sdílení informací o incidentech a budoucích trendech v této oblasti s IT komunitou i veřejností. Druhým je **Oddělení teoretické podpory, výzkumu a vývoje**, které se soustředí na netechnické aspekty kybernetické bezpečnosti, zejména na tvorbu a implementaci kybernetickou bezpečnostní politiky ČR, určování kritické informační infrastruktury (KII) a významných informačních systémů (VIS), mezinárodní spolupráci, osvětu a vzdělávání, publikační činnost a další aktivity.

Incidenty v roce 2015

První čtvrtletí roku 2015 se vyznačovalo četnými útoky na principu sociálního inženýrství, kdy útočníci na své oběti cílili pomocí sofistikovaných podvodných zpráv. Tyto podvodné zprávy ve většině případů obsahovaly škodlivou přílohu nebo odkaz směřující na podvodné webové stránky. Útočníci těmito zprávami v nejvíce případech cílili na zákazníky e-shopů, bank, zaměstnance státní správy a další skupiny. V druhém čtvrtletí roku se GovCERT.CZ setkával zejména s incidenty typu podvodných zpráv, DDoS útoků⁹ nebo ransomware¹⁰. Počátek třetího čtvrtletí se vyznačoval zejména nárůstem infikace počítačů institucí státní správy ransomwarem. Tak jako v předešlých případech se větší část dat podařilo obnovit ze zálohy.

⁹ Distributed Denial of Service – dočasné vyřazení systému (internetové stránky, aplikace) z provozu, způsobené jejím zahlcením smyšlenými požadavky na připojení prostřednictvím sítě zpravidla virem infikovaných počítačů.

¹⁰ Jedná se o druh škodlivého programu, který zabraňuje přístupu k infikovanému počítači. Tento program zpravidla vyžaduje zaplacení výkupného pro zpřístupnění počítače.

Aktuální informace zveřejňuje NCKB průběžně na svých internetových stránkách www.govcert.cz

Státní kyberšpionážní kampaně

V současné době probíhají téměř po celém světě dlouhodobé kyberšpionážní kampaně sponzorované státy a prováděné buď přímo státními aktéry (určitými složkami státu), nebo aktéry státem placenými. Tyto útoky míří také na ČR. Je velice pravděpodobné, že s rostoucí digitalizací veřejné i soukromé sféry bude intenzita kyberšpionážních útoků stoupat.

Cílem těchto kampaní jsou a nadále budou především informace z politické oblasti, z oblasti vojenství a diplomacie, vědeckotechnické oblasti, oblasti průmyslu a energetiky. Zcizená data a informace mohou být využívány k vlastním účelům, ať již k politickým nebo k vědecko-průmyslovým, nebo například k dehonestaci určitých osob či přímo států, k dezinformaci, případně k vydírání.

Kyberšpionážní útoky však necílí pouze na data jako taková, ale v poslední době se zaměřují spíše na krádeže osobních údajů a přihlašovacích údajů do informačních a komunikačních systémů. Tyto údaje jsou pak využívány k sofistikovaným útokům využívajícím metod sociálního inženýrství.

Kromě počtu kyberšpionážních kampaní stoupá i technická úroveň jejich provedení. Starší kyberšpionážní kampaně jsou využívány dále i po odhalení nebo jsou dále přeprodávány. I z tohoto důvodu je velice pravděpodobné, že počet států či státních aktérů schopných vést vlastní kyberšpionážní kampaně příštích letech poroste.

Mezinárodní spolupráce

Rok 2015 byl ve znamení prohlubování spolupráce se strategickými partnery Izraelem, Spojenými státy a Korejskou republikou. Mezi další zahraniční partnery s vysokou mírou bilaterální spolupráce patří Itálie, Německo, Lucembursko, Rumunsko, Kanada a Estonsko. Česká republika také v oblasti kybernetické bezpečnosti aktivně rozvíjí spolupráci s Evropskou unií, NATO a dalšími mezinárodními organizacemi.

V rámci EU Česká republika v roce 2015 pokračovala v práci na vyjednávání směrnice o bezpečnosti sítí a informací, představené Evropskou komisí v únoru 2013. Konečný návrh byl na úrovni COREPER členskými státy schválen dne 18. prosince 2015.

NBÚ se také aktivně podílel na přípravě nového formátu Memoranda o porozumění s NATO o spolupráci v oblasti kybernetické obrany, které následně dne 12. října 2015 podepsal ředitel úřadu Ing. Dušan Navrátil a náměstek generálního tajemníka NATO Sorin Ducaru. ČR se stala prvním členským státem NATO, který toto memorandum podepsal.

V roce 2015 NBÚ pokračoval v rámci několika evropských projektů v poskytování asistence státům, které budují systém kybernetické bezpečnosti. Za tímto účelem se uskutečnily workshopy o institucionálním, právním a technickém rámci kybernetické bezpečnosti pro Jordánsko, Srbsko a Bosnu a Hercegovinu. Zástupci NBÚ také v rámci projektu TAIX Evropské komise prezentovali na žádost ukrajinské vlády v Kyjevě.

Cvičení

V březnu 2015 proběhlo Mezinárodní cvičení orgánů krizového řízení NATO CMX 2015. Hlavním koordinátorem cvičení na národní úrovni byla Sekce obranné politiky a strategie MO (SOPS MO), cvičení se aktivně účastnil NBÚ a rezorty MZV a MV.

V dubnu se Česká republika opět zapojila do největšího mezinárodního technického cvičení kybernetické bezpečnosti Locked Shields, které je každoročně pořádáno prostřednictvím NATO Cooperative Cyber Defence Center Of Excellence v Tallinnu v Estonsku, tento rok se zapojil rekordní počet více jak 400 odborníků z 16 zemí světa. Česká republika skončila na celkovém sedmém místě, nicméně získala prvenství ve dvou ze tří samostatných kategorií, a to právní a mediální.

Národní cvičení CYBER CZECH 2015: ve dnech 16. – 18. června 2015 uspořádal NBÚ ve svém pražském sídle a ve spolupráci s European Cyber Security Initiative a Evropskou obrannou agenturou teoretické cvičení kybernetické bezpečnosti s názvem Strategic Decision Making Course & Exercise on Cyber Crisis Management. Hlavní důraz byl kladen na procvičení

komunikačních kanálů a krizové spolupráce mezi výkonnou mocí, armádou a zpravodajskými službami, policií a justicí a soukromým sektorem. Druhou, technickou část cvičení pak NBÚ ve spolupráci s ÚVT-MU uspořádal ve dnech 6. a 7. října 2015.

V listopadu 2015 se NBÚ spolu s MO již popáté společně zapojily do každoročního aliančního cvičení kybernetické bezpečnosti Cyber Coalition, které proběhlo pod řízením NATO Allied Command Transformation.

V roce 2015 NBÚ uskutečnil první cvičení na klíč pro zahraničního partnera. Jednalo se o americké Ministerstvo obrany a velitelství kybernetických sil USA (USCYBERCOM). Na jejich žádost NBÚ vyslal dva experty a připravil modul do vzdělávacího programu budoucích členů velitelství kybernetických sil a dalších složek. Zaměstnanci NBÚ připravili specializované školení a návazné strategické table-top cvičení reflektující aktuální dění ve světě. Událost měla kladný ohlas a představitelé Pentagonu projevíli zájem o opakování i v roce 2016.

Opatření

1. ledna 2015 vešel v účinnost zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, společně s prováděcími předpisy, o měsíc později vláda přijala Národní strategii kybernetické bezpečnosti na období let 2015-2020, na kterou v květnu navázal Akční plán. Strategie představuje ucelený soubor opatření, který definuje vizi České republiky v oblasti kybernetické bezpečnosti a pojmenovává sledovaný cílový stav. Formuluje rovněž základní principy, které bude při zajišťování kybernetické bezpečnosti následovat a dodržovat. Akční plán pak na příštích pět let definuje konkrétní úkoly k jejímu naplnění. U každého ze 141 úkolů je uveden subjekt, který za splnění odpovídá, a termín, do kdy se tak má stát.

Z podnětu NSZ byly v prosinci 2015 zahájeny kroky za účelem vzniku **sítě specialistů státního zastupitelství na kybernetickou kriminalitu**. Tito specialisté by měli působit na úrovni jednotlivých krajských státních zastupitelství. Síť státních zástupců - specialistů na kybernetickou kriminalitu vznikla v listopadu 2015 také na mezinárodní úrovni pod záštitou jednotky EUROJUST. Kontaktním bodem této sítě je státní zástupce NSZ.

V prosinci 2015 byla k projednání do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR předložena novela zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech jako sněmovní tisk 655. Tato novela zahrnuje opatření, která bylo třeba legislativně zakotvit, protože jejich potřeba vznikla v době od přijetí tohoto zákona v roce 2009 a nebyla obsažena v předešlých novelizacích. Novela zakotvuje opatření vyplývající ze zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti. Současně prohlubuje opatření, která mají za cíl zpřesnit a upravit principy přístupu oprávněných subjektů k údajům v základních registrech. Tato opatření dále zvyšují ochranu státem garantovaných referenčních údajů, které jsou v základních registrech vedeny a přináší další technická opatření k jejich zkvalitnění.

Po vstupu zákona o kybernetické bezpečnosti v účinnost NBÚ zahájil proces určování prvků kritické informační infrastruktury, které společně s významnými informačními systémy začaly plnit povinnosti podle zákona. K 31. prosinci 2015 bylo určeno formou opatření obecné povahy nebo usnesení vlády 76 prvků Kritické informační infrastruktury¹¹ a cca 105 Významných informačních systémů.¹² Byl připraven systém kontroly podle zákona o kybernetické bezpečnosti a zkušenosti získané v prvním roce pomohly k identifikaci možných budoucích legislativních změn.

V roce 2015 NCKB započal budování laboratoře pro forenzní analýzu hlášených i jinak detekovaných kybernetických bezpečnostních incidentů, která s jejich rostoucím počtem nabývá na aktuálnosti. Laboratoř bude využívána i během cvičení kybernetické bezpečnosti a při spolupráci s národními i mezinárodními partnery, kterou GovCERT.CZ postupně rozvíjí,

¹¹ Jedná se o kritickou infrastrukturu (výrobní a nevýrobní systémy a služby, jejichž nefunkčnost by měla závažný dopad na bezpečnost státu, ekonomiku, veřejnou správu a zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva.) v oblasti informačních a komunikačních systémů.

¹² Významný informační systém má zásadní význam pro fungování veřejné správy (např. informační systém základních registrů, informační systém datových schránek a další).

například s Policií ČR nebo Evropským centrem pro počítačovou kriminalitu EC3 spravovaným Europolem.

V rámci svých proaktivních činností GovCERT.CZ pomocí několika nástrojů analyzuje data z uzavřených a veřejně dostupných zdrojů, jež obsahují indikátory o kompromitaci systémů. Shromažďovány jsou mimo jiné informace o phishingových útocích¹³, průnicích do sítí, spamu, škodlivých programech a dalších elektronických podvodných aktivitách.

Usnesením č. 520 ze dne 1. července 2015 vláda rozhodla o personálním a finančním posílení NBÚ v průběhu let 2016-2018, které reflektuje potřeby vyplývající ze ZKB a strategických dokumentů, jakož i rostoucí objem a kvalitu práce při řešení kybernetických bezpečnostních incidentů.

Kybernetická bezpečnost v resortu MV

Mezi základní organizační opatření v resortu MV podle zákona o kybernetické bezpečnosti patří:

- přijetí resortní Politiky Systému řízení bezpečnosti informací resortu Ministerstva vnitra na základě zákona č. 181/2014 Sb. o kybernetické bezpečnosti,
- ustanovení Výboru pro řízení kybernetické bezpečnosti,
- zavedení Systému řízení bezpečnosti informací resortu Ministerstva vnitra (ISMS),
- certifikace Systému řízení bezpečnosti informací resortu Ministerstva vnitra dle ISO 27000-27010,
- spuštění e-learningu v resortu MV ke zvýšení bezpečnostního povědomí o povinnostech plynoucích nejen ze zákona o kybernetické bezpečnosti,

Dalším zásadním krokem při implementaci technických opatření zákona o kybernetické bezpečnosti bylo vybudování a spuštění Dohledového centra eGovernmentu (DCeGOV) pro zajištění kybernetického bezpečnostního dohledu - Security Operation Center for Continuous Reliability (SOCCR), umožňující

¹³Útoky cílící na získávání citlivých údajů (hesla, čísla kreditních karet apod.) v elektronické komunikaci.

monitorovat komunikační a informační systémy spadající do kritické informační infrastruktury a mezi významné informační systémy.

Na Dohledové centrum eGovernmentu jsou od 1. ledna 2016 postupně napojovány informační systémy v souladu se zákonem stanoveným harmonogramem.

2.3.12 Bezpečnost silničního provozu

PČR v roce 2015 šetřila 93 067 (+7 208, +8,4 %) nehod, při kterých bylo 660 (+31, +4,9 %) osob usmrceno, těžce zraněno bylo 2 540 (-222, -8 %) osob a 24 426 (+771, +3,3 %) osob bylo lehce zraněno. Odhadnutá hmotná škoda policií na místě nehody je 5 439 mil. Kč (+505,9 mil. Kč, +10,3 %).

PČR v roce 2015 evidovala 4 544 (-93) nehod zaviněných pod vlivem alkoholu (tj. 4,9 % z celkového počtu), při kterých bylo usmrceno 62 (-1) osob (tj. 9,4 % z celkového počtu) a dalších 2 267 (-99) osob bylo zraněno. Případů, kdy kontrola na přítomnost návykových látek u řidiče vozidla byla pozitivní, evidovala policie 301 (+41), přitom bylo 12 (+6) osob usmrceno a dalších 157 (+19) osob zraněno. V roce 2015 bylo zaznamenáno 15 101 (+893, +6,3 %) případů (tj. 16,5% z celkového počtu nehod), kdy viník nehody z místa ujel. Přitom bylo 14 (+4) osob usmrceno a dalších 780 (-4) zraněno. Nejčastější hlavní příčinou nehod řidičů motorových vozidel zůstává i nadále nesprávný způsob jízdy (63,7% z počtu těchto nehod); na nesprávný způsob jízdy připadá i nejvyšší počet usmrcených osob. Podrobné vyhodnocení bezpečnosti silničního provozu bude součástí Vyhodnocení Resortního akčního plánu bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, který vychází z Národní strategie BESIP do roku 2020. Vyhodnocení je zveřejňováno do konce dubna na webových stránkách MV.

Opatření

V rámci služby dopravní policie je pro rok 2016 plánováno nasazení celkem 88 ks nových speciálních služebních dopravních prostředků v civilním provedení pro skrytý dohled, vybavených záznamovou a měřicí technikou (53 ks předáno 14. 12. 2015, 35 ks bude předáno do 30. 6. 2016), určených pro přímý dohled na

bezpečnost a plynulost silničního provozu (budou dislokovány na všechny dopravní inspektoráty) a dále pořízení a nasazení celkem 477 ks nových služebních dopravních prostředků v barevném provedení se speciální výbavou pro potřeby PČR.

V oblasti prevence nehodovosti a dopravní výchovy realizovalo v roce 2015 MD mimo jiné následující aktivity:

- pravidelné a aktuální vyhodnocování statistik nehodovosti na celostátní a krajské úrovni,
- výroba a vysílání 19 edukativních TV spotů BESIPKY v České televizi
- realizace kampaně – „Řídím, piju nealko pivo“ – projekt zaměřený na alkohol za volantem a alkohol za cyklistickými řídítky
- zajištění projektu The Action – multimediální projekt zaměřený na mladé začínající řidiče
- interaktivní výukový program pro žáky MŠ (3-6 let) včetně metodiky pro učitele MŠ a výukového žakovského portfolia s herním plánem a pexesem
- učebnice dopravní výchovy pro I. stupeň ZŠ – navazuje na výukový materiál pro MŠ, rozvíjí kompetence žáků MŠ v oblasti DV; tištěná i elektronická verze učebnice + metodika pro učitele – doložka MŠMT
- realizace kampaně „Vidíme se!“ – téma viditelnosti a používání reflexních prvků na oděvu
- zajištění 18 ks mobilních dopravních hřišť s cílem umožnit dopravní výchovu v lokalitách ČR s omezeným přístupem k dopravním hřištím

2.3.13 Bezpečnost civilního letectví

Bezpečnost civilního letectví se v loňském roce dostala do popředí zejména kvůli incidentům, které se staly v zahraničí. Úroveň ochrany v České republice v roce 2015 lze hodnotit jako dobrou. Na národní i mezinárodní úrovni bude v nadcházejícím období docházet k ještě užšímu propojování problematiky bezpečnosti civilního letectví a terorismu.

Na národní úrovni je zvláštním koordinačním orgánem pro koordinaci a plánování opatření k zajištění bezpečnosti civilního letectví Meziresortní komise pro bezpečnost civilního letectví, kterou zřizuje MD. Dalšími členy této komise jsou zástupci Úřadu pro civilní letectví, MV, MO, MZV, MF (GŘC). MV se ve spolupráci s Policií ČR, zpravodajskými službami, MD a Úřadem pro civilní letectví podílí na vyhodnocování bezpečnostních hrozeb pro civilní letectví. Dále se zabývá problematikou policejních složek na letištích (včetně ozbrojených doprovodů).

Opatření

Zvýšená bezpečnostní opatření jsou přijímána na základě vyhodnocení bezpečnostních hrozeb, případně na základě vyžádání jiného státu. Některé požadavky jsou dány trvale (např. lety do Izraele), jiné se řeší operativně, někdy mohou být přijaty i na základě požadavku leteckých společností nebo leteckých úřadů cizích států. Uvedená opatření se mohou týkat například přísnějšího provádění kontrol na letišti, přísnějších postupů pro zajištění ostrahy letiště (navýšení počtu přítomných příslušníků PČR), v krajním případě může dojít k omezení provozu letišť.

V roce 2015 byl zahájen projekt ke zvýšení bezpečnosti na Letišti Václava Havla v Praze. Účastníky projektu jsou i zástupci PČR,

zpravodajských služeb či CS ČR. Projekt si klade za cíl využít nových technických prvků a jejich návratkové integrace do jednotného systému řízení bezpečnostních rizik. Důraz je kladen na společný postup bezpečnostních sborů na letišti proti novým trendům a hrozbám mezinárodního terorismu. Realizací projektu dojde například ke zlepšení kamerového systému a integrace dalších bezpečnostních varovných systémů, zajištění ostrahy vnější hranice areálu letiště, společného výcviku personálu letiště a bezpečnostních složek, kontroly podezřelých předmětů, detekce radioaktivního záření či nebezpečných látek.

1. února 2015 nabyla účinnost novela zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví. Mezi hlavní změny patří přenesení odpovědnosti za systém ochrany civilního letectví před protiprávními činy na Úřad pro civilní letectví, který se tak stává tzv. příslušným orgánem, který koordinuje a monitoruje provádění společných základních norem Evropské unie. Zákon také například stanovil přísnější provádění ověření spolehlivosti osob, které vstupují bez doprovodu do vyhrazeného bezpečnostního prostoru letiště.

V roce 2015 byl také novelizován Národní bezpečnostní program ochrany civilního letectví před protiprávními činy a to zejména v souladu s novelizací zákona o civilním letectví (přesné rozdělení činností a odpovědností jednotlivých orgánů, nové povinnosti provozovatelů letišť, leteckých dopravců apod.). Dále byl doplněn o posílení pravomoci provozovatele letiště v oblasti zajištění vstupů a vjezdů do vyhrazených zón letiště.

3. POLITIKA V OBLASTI VNITŘNÍ BEZPEČNOSTI A VEŘEJNÉHO POŘÁDKU

Součástí této kapitoly jsou zejména opatření MV a PČR jako hlavních garantů oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku, vztahující se k oblasti legislativní, preventivní, ekonomické, personální, výzkumu a vývoje a vzdělávání.

Materiály týkající se celkové problematiky bezpečnosti ČR a tedy i oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti projednává v rozsahu svého zákonného zmocnění Bezpečnostní rada státu (BRS) také v rámci Výboru pro vnitřní bezpečnost (VVB).

V roce 2015 se uskutečnilo pět řádných schůzí BRS a šest jednání předsednictva BRS. Jednání byla věnována mimo jiné odstraňování následků výbuchu muničního skladu ve Vrběticích, tragické události v Uherském Brodu, zavádění zákona o kybernetické bezpečnosti, rozvoji PČR, protiteroristickým opatřením a pravidelným zprávám z oblasti migrace a extremismu.

3.1 LEGISLATIVNÍ AKTIVITY

Další legislativní aktivity jsou součástí příslušných kapitol zprávy.

Na základě výsledku jednání BRS (9. června 2015, usnesení č. 29) je MPO připravována novela vyhlášky č. 357/2012 Sb., o uchovávání, předávání a likvidaci provozních a lokalizačních údajů. Novela vyhlášky byla na přelomu října a listopadu 2015 zaslána do připomínkového řízení a v současnosti probíhá vypořádání připomínek.

Trestní zákoník

Zákonem č. 165/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se reagovalo na mj. požadavky vznesené v hodnotící zprávě České republiky ohledně inkriminací, kterou schválila Skupina států proti korupci (tzv. GRECO) v rámci třetího hodnotícího kola na jaře 2011, a požadavky Výboru expertů pro hodnocení opatření proti praní špinavých peněz a financování terorismu (tzv. Moneyval). Na základě doporučení Zprávy ze čtvrté hodnotitelské návštěvy Moneyvalu byla do českého trestního práva zavedena trestnost přípravných jednání u některých trestných činů proti majetku, a to u trestného činu podílnictví a legalizace výnosů z trestné činnosti. Tento zákon také doplňuje objektivní stránku skutkové podstaty nepřímého úplatkářství, a také upravuje skutkové podstaty nedovolené výroby

a držení radioaktivní látky a vysoce nebezpečné látky podle § 281 TZ a nedovolené výroby a držení jaderného materiálu a zvláštního štěpného materiálu podle § 282 TZ a zvyšuje trestní sankce u trestných činů neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací podle § 230 TZ a opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat podle § 231 TZ tak, aby český právní řád splňoval požadavky směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2013/40/EU o útocích na informační systémy a nahrazení rámcového rozhodnutí Rady 2005/222/SVV.

Trestní řád

Jako **sněmovní tisk 458** je projednáván návrh zákona, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. V tomto návrhu se mj. navrhuje zavedení trestnosti přípravy trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby a také zavedení institutů dočasného odložení trestního stíhání a rozhodnutí o nestíhání podezřelého. Tyto instituty osobě, která poskytla úplatek pouze proto, že o něj byla požádána, za splnění zákonných podmínek zaručují, že trestní stíhání proti ní vůbec vedeno nebude. Jde o období

speciální účinné lítosti, která byla obsažena v předchozím trestním zákoně, která nebyla pro kritiku ze strany mezinárodních organizací přejata do nového trestního zákoníku; na rozdíl od dřívějšího řešení by tento model měl představovat účinnější nástroj, neboť zajišťuje aktivní účast aktivně uplácujícího v trestním řízení vedeném proti uplácenému.

Přestupky

Vládní návrh zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (sněmovní tisk 555), který byl projednán Poslaneckou sněmovnou dne 16. prosince 2015 v rámci prvního čtení, představuje jeden z významných milníků reformy správního trestání, na které MV pracuje průběžně několik let. Účinnosti má zákon nabýt v červenci 2017. Cílem návrhu zákona je odstranit nedostatky současné úpravy. Toho má být dosaženo především tím, že podmínky odpovědnosti za přestupky a dosavadní jiné správní delikty budou sjednoceny do jednoho zákona. V současnosti totiž chybí obecná úprava podmínek odpovědnosti právnických a podnikajících fyzických osob za správní delikt. Podmínky odpovědnosti právnických a podnikajících fyzických osob za správní delikt jsou dnes rozptýlené asi ve dvou stovkách různých zákonů, kde jsou řešeny nedostatečně, přičemž mezery v této oblasti vyplňuje pouze rozhodovací praxe soudů. Návrh zákona dále upravuje sankční řízení před správním orgánem založené na podpůrném použití správního řádu.

Vládní návrh zákona o některých přestupcích (sněmovní tisk 554), který byl projednán Poslaneckou sněmovnou dne 16. prosince 2015 v rámci prvního čtení, byl vypracován v souvislosti s vládním návrhem zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Účinnosti má zákon nabýt taktéž v červenci 2017. Důvodem pro jeho vypracování byla skutečnost, že nový zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich nebude na rozdíl od stávajícího zákona o přestupcích upravovat jednotlivé přestupky. Přestupky upravené dnes ve zvláštní části zákona o přestupcích budou přesunuty do jednotlivých zákonů upravujících výkon veřejné správy, v nichž jsou stanoveny povinnosti, jejichž porušení se trestá. Ty přestupky, u nichž tento postup není možný, jsou předmětem vládního návrhu zákona o

některých přestupcích. Jedná se například o přestupky proti veřejnému pořádku, majetku nebo občanskému soužití.

Zajištění majetku v trestním řízení

Zákon č. 86/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony byl zpracován na základě Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014 a Koncepce boje proti organizovanému zločinu na období let 2011-2014. Z hlavních změn, které byly v tomto návrhu obsaženy, lze zmínit

- rozšíření možností prodeje zajištěného majetku (tj. transformace zajištěného majetku na zajištěné peněžní prostředky)
- vymezení práv a povinností správce zajištěného majetku včetně výslovné úpravy správy zajištěných podílů v obchodních korporacích
- zavedení možnosti zajištění pouze části majetku pro účely výkonu trestu propadnutí majetku a zavedení možnosti zajistit majetek pro účely výkonu peněžitého trestu
- vyjasnění postavení zúčastněné osoby v případě, kdy má být zabrána věc, která je součástí majetku svěrenského fondu
- obligatorní uložení trestu propadnutí věci, která je přímým výnosem trestné činnosti

Zákon o státním zastupitelství

Již od roku 2011 pokračují přípravy nového zákona o státním zastupitelství. Návrh zákona byl v průběhu roku 2015 opět přepracován. V září 2015 představilo MS konečnou podobu návrhu zákona o státním zastupitelství, kterou Legislativní rada vlády schválila s dílčími připomínkami dne 25. 2. 2016.

Evidence obyvatel a rodných čísel

Dne 7. prosince 2015 vstoupil v platnost zákon č. 318/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 329/1999

Sb., o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, které nabyly účinnosti dne 1. ledna 2016.

- evidence obyvatel - došlo k rozšíření údajů vedených v agendovém informačním systému evidence obyvatel a ke změnám ve využívání evidovaných údajů
- rodná čísla - v souvislosti s osvojením zletilé fyzické osoby již není prováděna změna rodného čísla a stejně tak v případech, kdy při osvojení nezletilé fyzické osoby dochází u téhož osvojení a týchž osvojitelů pouze ke změně stupně osvojení
- vydávání cestovních dokladů - došlo ke zrušení vydávání cestovních pasů bez strojově čitelných údajů s dobou platnosti 6 měsíců. Uvedené cestovní pasy, které byly vydány před 1. lednem 2016, zůstanou v platnosti do doby v nich vyznačené, nejdéle však do konce června 2016. Dalšími zásadními změnami je zrušení místní příslušnosti pro podání e-pasu a zavedení vydávání e-pasu ve zkrácené lhůtě (do 6 pracovních dnů) za zvýšený správní poplatek (4 000 Kč pro občany starší 15 let, 2 000 Kč pro občany mladší 15 let),
- občanské průkazy - byla prodloužena platnost strojově čitelných občanských průkazů vydávaných občanům starším 70 let na 35 let. Současně je možné od 1. ledna 2016 podat žádost o vydání občanského průkazu bez strojově čitelných údajů na kterémkoli obecním úřadě obce s rozšířenou působností.

Migrace

V roce 2015 byly provedeny **čtyři novely zákona č. 326/1999 Sb.**, o pobytu na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétně se jednalo o změny, které byly provedeny následujícími zákony.

Zákon č. 203/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (nabyl účinnosti dnem 17. 8. 2015). Uvedeným zákonem byla zavedena fikce oprávnění cizince vykonávat zaměstnání v době, kdy sice již skončila platnost zaměstnanecké karty, ale probíhá řízení o prodloužení její

platnosti a dále byly upraveny některé další s tím související otázky.

Zákon č. 204/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 69/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (podstatná část tohoto zákona nabude účinnosti dnem 1. října 2016). Uvedeným zákonem byl m. j. zaveden registr přestupků – novelou zákona o pobytu cizinců bude umožněn přístup do tohoto registru pro potřeby posouzení bezúhonnosti člena Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců.

Zákon č. 314/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (nabyl účinnosti dnem 18. 12. 2015). Změny provedené tímto zákonem se v části zákona o pobytu cizinců na území České republiky týkají zejména zajištění provázanosti zákona o pobytu cizinců se zákonem o azylu.

Zákon č. 318/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2016). Součástí zákona byla i novela zákona o pobytu cizinců, kterou došlo ke zrušení vydávání cizineckých pasů bez nosiče dat s biometrickými údaji a strojově čitelnými údaji a ke změně některých údajů vedených v informačním systému cizinců.

V průběhu roku 2015 byly provedeny **dvě novely zákona č. 325/1999 Sb.**, o azylu, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétně se jednalo o změny provedené následujícími zákony.

Zákon č. 314/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Nová právní úprava obsahuje zejména implementaci dvou azylových směrnic

EU do národního právního řádu. Nová úprava rovněž zohledňuje vývoj praxe v dané oblasti na území České republiky. Rovněž se adaptuje tzv. nařízení Dublin III (č. 604/2013) a upravuje se již v minulosti z podstatné části provedená transpozice tzv. nové kvalifikační směrnice (Směrnice EP a Rady 2011/95/EU). Jedná se o poměrně masivní změny, které do značné míry souvisí s dobudováním tzv. Společného evropského azylového systému na poli Evropské unie. Touto novelou došlo rovněž ke změně maximální doby platnosti víz k pobytu nad 90 dnů z 6 měsíců na 1 rok.

Zákon č. 318/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony mění některá ustanovení zákona o azylu, která se týkají vydávání cestovního dokladu azylantovi.

V souvislosti s přijetím zákona č. 314/2015 Sb., byla v roce 2015 zpracována **vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců**. Tato vyhláška upravuje seznamy zemí, které jsou Českou republikou považovány za bezpečné země

původu. Vyhláška rovněž stanoví vzor průkazu žadatele o udělení mezinárodní ochrany a žadatele o poskytnutí dočasné ochrany.

Dne 30. září 2015 byl schválen usnesením vlády č. 767 Návrh (nového) zákona o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů (zákon o ochraně státních hranic). Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR byl předložen k projednání jako vládní návrh zákona o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů (zákon o ochraně státních hranic) - (sněmovní tisk č. 627). První čtení se uskutečnilo dne 11. prosince 2015 a návrh byl přikázán k projednání výboru pro bezpečnost.

Navrhovaný zákon má nahradit nyní platný zákon č. 216/2002 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně některých zákonů (zákon o ochraně státních hranic), ve znění pozdějších předpisů, který plně neodpovídá současnému zapojení České republiky do schengenské spolupráce. V návaznosti na Schengenský hraniční kodex upravuje navrhovaný zákon ochranu státních hranic proti jejich nedovolenému překračování. K navrhovanému zákonu byla připravena vyhláška, která byla rozeslána do meziresortního připomínkového řízení dne 23. října 2015.

3.2 PREVENCE KRIMINALITY

V roce 2015 zpracovalo MV na základě usnesení vlády č. 925 ze dne 14. prosince 2011 o Strategii prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015 **Vyhodnocení Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2012 až 2015** a novou **Strategii prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020**. Materiály byly zpracovány z podkladů resortů zastoupených v Republikovém výboru pro prevenci kriminality a byly konzultovány i s manažery prevence kriminality krajů.

Vyhodnocení Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2012 až 2015

Většinu úkolů uložených předchozí strategií se podařilo naplnit (či plnit průběžně), některé úkoly byly splněny částečně a jejich dokončení se předpokládá v následujícím období. Nejvýznamnějším prostředkem pro podporu preventivních aktivit a projektů ve sledovaném

období byl dotační **Program prevence kriminality** na podporu programů a projektů prevence kriminality zejména krajů a obcí, ale také nestátních neziskových organizací při práci s oběťmi domácího násilí, z řad seniorů a obětí obchodování s lidmi. Na programy prevence kriminality bylo v letech 2012 až 2015 **poskytnuto přes 230 mil. Kč**. Značná část z těchto prostředků byla vyčleněna na realizaci programů zaměřených na komplexní přístup v sociálně vyloučených lokalitách.

Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020

Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020 vychází z priorit daných Programovým prohlášením vlády ČR, dostupných aktuálních analýz a poznatků i ze zkušeností a příkladů dobré praxe, inspiruje se

také zahraničními strategiemi a pozitivními zkušenostmi.

Na základě toho Strategie stanoví na léta 2016 až 2020 následující priority a strategické cíle:

- Rozvoj systému prevence kriminality, posilování spolupráce, kompetencí a kapacit relevantních partnerů, rozšiřování prostoru pro působení dobrovolníků při zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku, s důrazem na využívání rovněž mezinárodní spolupráce a vědeckých poznatků.
- Poskytování pomoci a poradenství obětem trestné činnosti se zvláštním zaměřením na skupiny zvláště zranitelných obětí a další rozšiřování a zkvalitňování této pomoci a poradenství.
- Při práci s pachateli zaměřením na narůstající problém kriminální recidivy, na účinnější resocializaci pachatelů a prevenci kriminality dětí a mládeže.
- Uplatňování komplexního přístupu k řešení zvýšené kriminality v lokalitách, kde i její příčiny jsou hluboké a vícedrožové (typicky sociálně vyloučené lokality).
- Reakce na nové hrozby a trendy v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku a aplikace nových efektivních přístupů k jejich předcházení.

Priority i strategické a specifické cíle budou naplňovány konkrétními měřitelnými a vyhodnotitelnými úkoly, které budou součástí navazujícího **Akčního plánu prevence kriminality na léta 2016 až 2020** (termín předložení vládě do 30. června 2016), jejichž plnění bude každoročně vládou monitorováno a vyhodnocováno a v případě potřeby též aktualizováno. Vyhodnocení Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2012 až 2015 i Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020 schválil v roce 2015 Republikový výbor pro prevenci kriminality a tyto materiály byly předloženy vládě ČR.

Prevence kriminality na mezinárodní úrovni

Mezinárodní aktivity ČR v oblasti prevence kriminality se soustředily především na spolupráci v rámci organizací a institucí EU. OBPPK zastupuje ČR v Evropské síti prevence kriminality (*European Crime Prevention Network*,

EUCPN). Tato síť stanoví úkoly členských zemí prostřednictvím víceleté strategie s cílem posílit roli prevence kriminality, stanovit společné klíčové priority a zefektivnit preventivní aktivity v rámci celé EU.

V roce 2015 zasedala Rada EUCPN celkem čtyřikrát. V rámci lotyšského předsednictví byla hlavní pozornost věnována prevenci sekundární viktimizace zvláště zranitelných obětí trestných činů, lucemburské předsednictví preferovalo téma kyber kriminality ve spojení s prevencí rizik dětí a mladých lidí při využívání virtuálních komunikací. Ve dnech 17. – 18. prosince 2015 se konala v Lucemburku **Konference dobré praxe EUCPN**, na které byly prezentovány národní preventivní projekty.

Zástupci OBPPK MV se jako členové delegace vedené ministrem spravedlnosti v dubnu 2015 zúčastnili v Kataru **13. Kongresu OSN pro prevenci kriminality a trestní justici**. Klíčovým tématem tohoto Kongresu bylo zlepšení standardů a norem OSN v oblasti prevence kriminality a trestní justice. Hlavním výstupem Kongresu se stala obsáhlá a široce zaměřená Deklarace z Dauhá přijatá v průběhu jednání na vysoké úrovni a týkající se zahrnutí prevence kriminality a trestní spravedlnosti do širší agendy OSN.

Dne **20. května 2015** se uskutečnilo pracovní setkání vybraných odborníků na problematiku pátrání po pohřešovaných dětech se členy Evropského parlamentu. Hlavním cílem bylo prezentovat přítomným poslancům Evropského parlamentu a Evropské komisi Memorandum týkající se sjednocení systémů pátrání po pohřešovaných dětech „v ohrožení“ a Pět zásadních kroků v rámci přeshraniční spolupráce policie v jednotlivých členských zemích EU.

Prevence kriminality na meziresortní úrovni

Republikový výbor pro prevenci kriminality (dále jen „RVPPK“) jako meziresortní koordinační a metodický orgán zřízený při MV se za rok 2015 sešel celkem osmkrát. V **I. čtvrtletí 2015** se na svém zasedání zabýval především otázkou přípravy nové Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020. Aktuálně bylo na zasedání zařazeno projednání problematiky bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školských zařízeních, jako odezva na vydané Metodické doporučení Ministerstva školství,

mládeže a tělovýchovy (č. j.: MSMT-1981/2015-1), které neodpovídá normám k bezpečnosti a postrádá oblasti krizového řízení a požární ochrany. Dále RVPPK schválil dotace na projekty Programu prevence kriminality na rok 2015, které byly projednány Komisí RVPPK pro výběr projektů Programu prevence kriminality.

Ve **II. čtvrtletí 2015** se RVPPK zabýval především otázkou přípravy nové Strategie prevence kriminality na další období let 2016 až 2020. Priority a hlavní témata nové Strategie byly na zasedání dne 30. dubna 2015 schváleny. Současně s přípravou nové Strategie členové RVPPK provedli vyhodnocení současné Strategie prevence kriminality za období let 2012 až 2015, které bylo ve smyslu usnesení vlády ze dne 14. prosince 2011, č. 925 předloženo vládě. Dne 25. června 2015 RVPPK na svém zasedání projednával problematiku násilné sexuální kriminality, prevence recidivy prostřednictvím sociálních kurátorů

Ve **III. čtvrtletí 2015** se RVPPK sešel pouze jednou. Na svém zasedání se zabýval především otázkou vyhodnocení stávající Strategie prevence kriminality za období let 2012 až 2015 a rozpracováním priorit Strategie nové na další období let 2016 až 2020. Strategie bude projednána 18. ledna 2016 Bezpečnostní radou státu a poté předložena ke schválení vládě.

Ve **IV. čtvrtletí 2015** na říjnovém zasedání RVPPK schválil Harmonogram přípravy Akčního plánu prevence kriminality na léta 2016 až 2020, který bude obsahovat konkrétní úkoly k naplňování cílů Strategie.

Prevence kriminality na místní úrovni

MV pokračovalo v podpoře realizace **Programu prevence kriminality v krajích a obcích** na základě stanovených priorit Strategie vyhlášením jednoho dotačního kola k realizaci preventivních opatření a zajištění vyšší míry bezpečí obyvatel ČR. Hlavními cíli Programu bylo posílení pocitu bezpečí občanů, eliminace kriminálně rizikových jevů a ochrana lokálních komunit před kriminalitou. Se souhlasem ministra vnitra byl Program prevence kriminality na rok 2015 vyhlášen dne 30. října 2014.

Se žádostí o dotaci bylo předloženo celkem 362 projektů (20 krajských projektů a 342 projektů obcí). V roce 2015 bylo podpořeno celkem 263 projektů prevence kriminality, z toho 16 krajských projektů. Celkem 99 projektů

nebylo podpořeno. MV uvolnilo na projekty prevence kriminality částku 57 954 000 Kč. Investiční projekty byly podpořeny ve výši 19 606 000 Kč a neinvestiční projekty ve výši 38 348 000 Kč. Byla rozdělena celá alokovaná částka na oblast prevence kriminality.

V průběhu celého roku OBPPK pokračovalo ve standardních konzultacích a kontrolách projektů PK na obcích a krajích.

Specifické projekty prevence kriminality

Asistent prevence kriminality

Asistent prevence kriminality je neúspěšnějším a nejžádanějším projektem prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách, který má prokazatelně pozitivní výsledky a dopady na zvýšení veřejného pořádku a bezpečí v problémových lokalitách a na zaměstnanost dlouhodobě a obtížně zaměstnatelných osob včetně Romů.

Asistent je zaměstnancem samosprávy zařazeným v obecní policii ve smyslu zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů (není strážníkem ani čekatelem). Podílí se na prevenci kriminality v obci, přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, předchází možnému protiprávnímu jednání svou přítomností a zejména svými komunikačními schopnostmi, vystupuje jako mediátor možných sousedských sporů, monitoruje dodržování čistoty veřejných prostranství a pomáhá ostatním občanům v sociálně vyloučené lokalitě. Při své činnosti je asistent řízen konkrétním strážníkem v roli mentora, se kterým úzce spolupracuje. Na úspěšnosti projektu se podílí i jednotlivá pracoviště PČR v příslušných lokalitách.

O úspěchu projektu svědčí i celková čísla o jejich využívání. Po pilotní realizaci projektu v roce 2009 bylo již v roce 2010 v rámci ČR 38 asistentů působících v 10 obcích, **v roce 2015 pak celkem působilo v 58 obcích v rámci celé ČR 175 asistentů prevence kriminality** podpořených z rozpočtu MV v rámci Programu prevence kriminality. Celková výše přiznaných dotací na tento projekt činila v roce více než 22 milionů Kč, pro rok 2016 jsou proto aktivně vyhledávány další možné zdroje financování tohoto projektu.

Domovník – preventista

Dalším projektem, který se snaží reagovat na konkrétní potřeby obcí a měst s cílem pozitivně ovlivnit situaci především v sociálně vyloučených lokalitách a úzce souvisí s projektem Asistent prevence kriminality, je preventivní projekt Domovník – preventista. Tento projektový záměr je přímou odpovědí na stávající potřeby obcí zvýšit bezpečnost a veřejný pořádek v domech a jejich bezprostředním okolí, posílit osobní odpovědnost občanů za dodržování bezpečnostních standardů, společenských norem a nastolit systém opatření v rámci triády situační prevence kriminality: bezpečný občan – bezpečný dům – bezpečná lokalita.

Občanům žijícím a bydlícím v sociálně vyloučených či rizikových lokalitách projekt ukazuje, že i v nich se může bydlet čistě, na vyšší sociální úrovni a bezpečně, a to za dodržování jasně definovaných pravidel chování. Projekt zároveň pomáhá řešit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných. MV podpořilo v roce 2014 vznik celkem **26 pracovních míst ve 12 obcích** celé ČR; v roce 2015 bylo celkem **23 domovníků-preventistů v 11 obcích**. Cílem MV je projekt dále rozšiřovat analogicky podle vzoru úspěšného projektu Asistent prevence kriminality.

Bezpečnostní dobrovolník

V roce 2015 spustilo MV nový dotační program „Bezpečnostní dobrovolník“. Jeho cílem je podpora dobrovolnické činnosti obyvatel obcí a **širšího zapojení veřejnosti do zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku**.

Bezpečnostní dobrovolníci nemají žádná zvláštní oprávnění či pravomoci. Jejich hlavním přínosem je rozvoj občanské společnosti, progresivní přístup k prevenci kriminality, zvýšení bezpečnostního komfortu občanů, případně též nalezení nových, netradičních možností při zajišťování veřejného pořádku v rámci stávající právní úpravy s ohledem na místní podmínky. V neposlední řadě lze předpokládat, že podpora vhodných dobrovolnických aktivit (koordinovaných obcemi) povede ke zmenšení prostoru pro vznik nežádoucích radikálních uskupení typu různých „domobran“ a „sousedských hlídek“, jejichž činnost bývá většinou na hraně zákona.

Úkolem bezpečnostních dobrovolníků není nahrazovat práci PČR ani obecní policie, ale vhodným způsobem ji do určité míry doplňovat. Dotace ze státního rozpočtu pak slouží zejména k pokrytí nákladů na materiální vybavení dobrovolníků, jejich pojištění, školení, organizaci setkání s veřejností atd.

Počátkem roku 2015 byl projekt za finanční podpory MV spuštěn v obcích Dobroslavice (Moravskoslezský kraj) a Strakonice. Od třetího čtvrtletí pak byly podpořeny projekty Městské části Praha 7, města Český Těšín a hlavního města Prahy. V současnosti lze konstatovat, že **všech pět zúčastněných subjektů vyhodnotilo svůj projekt jako úspěšný a pro obyvatele přínosný**. Dotační program bude pokračovat i v dalších letech, přičemž se předpokládá postupné zvyšování počtu obcí, které se do programu Bezpečnostní dobrovolník zapojí.

Bezpečná lokalita a Bezpečná země

V hodnoceném období pokračovala realizace programu **Bezpečná lokalita**, která je zaměřená zejména na prevenci majetkové kriminality. Obsahem celého programu je integrace bezpečnostních standardů do projektování nových budov a při revitalizaci stávajících obytných lokalit. Projekt se např. realizoval v Brně, Orlové, Břeclavi, Mostě, Obrnicích a v Plzni. Z vyhodnocení realizace projektů měst vyplynulo, že se osvědčila průběžná a konstruktivní spolupráce městské policie se samosprávou. Opakovaný průzkum veřejného mínění občanů také potvrzuje smysluplnost projektu.

I v roce 2015 úspěšně probíhal společný preventivní projekt **Bezpečná země**. Projekt si klade za cíl vyzdvihnout a podpořit mechanické zábranné systémy, zlepšit informovanost občanů a podpořit řemeslnou činnost. K obsahu projektu patří zejména vysvětlit a ukázat veřejnosti jak správně a účinně zabezpečit svůj byt, dům, majetek; vysvětlit a ukázat, jak rozpoznat skutečné prvky tvorby bezpečnosti. Na projektu spolupracuje Cech mechanických zámkových systémů ČR, PČR, Městská policie Praha, Hospodářská komora ČR, Asociace technických bezpečnostních služeb Grémium Alarm a další samosprávy měst a obcí.

Výstupem uvedených projektů je mimo jiné již druhé vydání „Katalogu doporučených produktů k ochraně osob a majetku“, který je

jednou z příležitosti k postupné pozitivní změně v chování občanů k vlastnímu i společnému majetku a k jeho následné ochraně. Pro laickou veřejnost bylo společně s jednotlivými subjekty Poradního sboru pro situační prevenci kriminality ministra vnitra za období roku 2015 uspořádáno více než 10 konferencí či seminářů na úrovni měst a obcí či celokrajské k různým oblastem situační prevence.

Situační prevence

MV pokračovalo i v roce 2015 v podpoře projektů oblasti situační prevence realizovaných obcemi v rámci Programu prevence kriminality. Obsahem většiny projektů z oblasti situační prevence bylo vybudování a rozšíření městských kamerových dohlížecích systémů, propojení těchto systémů z obecní policie na Policii ČR, zabezpečení objektů měst a obcí anebo forenzní identifikační značení jízdních kol a kompenzačních pomůcek.

Určitou novinkou v oblasti situační prevence je nový systém ochrany jízdních kol a kompenzačních pomůcek pomocí tzv. forenzního identifikačního značení. Značení jízdních kol se v současnosti provádí asi ve 20 městech ČR a je pro občany zcela zdarma. Vlastní forenzní identifikační značení je speciální emulze, která obsahuje UV rozjasňovač a plastové mikrotečky, nesoucí specifický kód, součástí procesu značení je také zapsání předmětů do lokální databáze městské policie a do celostátního registru REFIZ. Tento systém je pro města a jejich městské policie i pro Policii ČR velmi výhodný, neboť o každé krádeži označeného jízdního kola se okamžitě dozvědí všechny městské policie (PČR), které s celostátním registrem REFIZ pracují a prostřednictvím REFIZ lze taktéž snadněji nalézt odcizené jízdní kolo na území celé ČR (jízdní kolo je v REFIZ popsáno a vyfotografováno). Obdobně lze značení využívat na označení jakéhokoliv předmětu např. městského mobilního vozidla v obcích.

Vzdělávání strážníků a policistů působících v SVL

V hodnoceném období vzdělávání vybraných strážníků a policistů v oblasti sociálně situační prevence kriminality bylo organizováno jako doplňková aktivita projektu Asistent prevence kriminality (národní úroveň a Evropský projekt) na vyžádání zastupitelů obcí a vedoucích

obecních, městských policií v součinnosti s Policií ČR. Tento stav v mnoha městech byl přímou odpovědí na výrazný nárůst požadavků na strážníky a policisty při výkonu služby, které jsou přímo úměrné zvyšujícím se hrozbám a rizikům v oblasti bezpečnostní situace v daných lokalitách s přihlédnutím ke stoupajícím nárokům základních legislativních norem a zvyšujícím se požadavků ze strany občanů.

Cílem vzdělávání bylo zajištění efektivního výkonu služby v nestandardních situacích, zejména prohloubení obecných znalostí a praktických dovedností v oblasti prevence kriminality s důrazem na zvláštnosti policejního působení v sociálně vyloučené lokalitě a předcházení konfliktním situacím. Výsledkem je nalezení daleko užší komunikace mezi zúčastněnými subjekty, uvědomění si možností prevence kriminality a větší pochopení a empatie k problémům, které se vyskytují v sociálně vyloučených lokalitách.

Národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech

MV pokračovalo v realizaci projektu **Národní koordinační mechanismus pátrání po pohřešovaných dětech**, jehož cílem je rychlé a úspěšné nalezení pohřešovaných dětí. Od oficiálního spuštění v květnu 2010 byl mechanismus ze strany policie aktivován již ve **134 případech** (10 případů za rok 2015). Úspěšnost pátrání je nadstandardní.

V dubnu 2015 **podpořil Parlament České republiky (Poslanecká sněmovna) zastoupený Stálou komisí pro rodinu a rovné příležitosti dokumenty** „Memorandum Evropskému parlamentu a Evropské komisi týkající se sjednocení systémů pátrání po pohřešovaných dětech v ohrožení“ a „Pět zásadních kroků v rámci přeshraniční spolupráce policie v jednotlivých členských zemích EU“. Česká republika, která v tomto systému hraje důležitou roli, se tak stala první členskou zemí EU, která takto podpořila zvýšení účinnosti celoevropského systému pátrání po pohřešovaných dětech v ohrožení.

V červenci 2015 schválil ministr vnitra návrh **systémového řešení udržitelnosti evropských krizových či asistenčních linek 116 000** (pohřešované a ohrožené děti a jejich blízcí, Linka Ztracené dítě, provozovatel Ztracené dítě, z. s.), **116 111** (asistenční linka pro děti, Linka

bezpečí, provozovatel Linka bezpečí, z. s.) a **116 006** (oběti trestných činů, Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí, provozovatel Bílý kruh bezpečí, z. s.). Schváleným řešením bylo **vytvoření dotačního programu pro nestátní neziskové organizace provozující výše uvedené linky**. Alokovaná částka je 2 mil. Kč ročně, která je určena na financování hrazení telekomunikačních služeb provozovatelů výše uvedených linek. Zároveň se zahájením dotačního programu vstoupí zástupci MV a dotčených linek v jednání s telefonními operátory o snížení poplatků za přijaté hovory či o poskytování těchto služeb bezplatně. Žádosti o dotaci posoudila a ohodnotila dotační komise, která následně doporučila všechny tři k poskytnutí dotace.

Systém včasné intervence (SVI)

Jednotný informační systém sociálně-právní ochrany byl ukotven v novele zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (ustanovení § 53a). Od roku 2012 probíhají práce na realizaci informačního systému sociálně-právní ochrany dětí IS SPOD (za využití kompatibilních částí Systému včasné intervence – SVI) jako součásti jednotného informačního systému (JIS) práce a sociálních věcí.

Návrh technického a věcného řešení jednotného informačního systému byl zpracován a spolu s dalšími podklady bude dále rozvíjen prostřednictvím navazujícího individuálního projektu MPSV s názvem „Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany“, u něhož je předpokládána realizace v období ledna 2016 – června 2019. Očekávaným výstupem klíčové aktivity 2 IP „Monitorování systému ochrany práv dětí“ je vytvoření návrhu statistického monitorovacího systému. V rámci této aktivity bude navržen monitorovací systém sledující statistické ukazatele o dětech, které potřebují sociálně-právní ochranu, dále údaje o činnosti orgánů sociálně-právní ochrany a informace o poskytovaných službách a jejich činnosti.

Domácí násilí

MV se podílí na implementaci Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018 schváleného usnesením vlády ČR č. 126 ze dne 23. února

2015, a to plněním stanovených úkolů např. v oblasti legislativy, vzdělávání policie, pomoci osobám ohroženým domácím násilím atd.

V roce 2015 MV pokračovalo v realizaci dotačního programu „**Prevence sociálně patologických jevů“ se zaměřením na prevenci domácího násilí a trestnou činnost páchanou na seniorech**. V roce 2015 bylo podpořeno celkem 8 projektů NNO částkou 1 614 000 Kč.

Výstupy z jednotlivých projektů spočívají vedle přímého psychologického, sociálního a právního poradenství poskytovaného cílové skupině také v realizaci kulatých stolů, školení pro pomáhající profese, besed a seminářů pro seniory a v distribuci informačních letáků a brožur určených pro odbornou či laickou veřejnost.

Informační aktivity a medializace prevence kriminality

V oblasti informování občanů poskytovali pracovníci odboru bezpečnostní politiky a prevence kriminality (OBPPK) podklady pro mediální výstupy, v televizních a rozhlasových pořadech osobně vystupovali. V zájmu zvýšení medializace činnosti odboru byl ve spolupráci s odborem tisku a public relations MV vypracován tematický plán s časovým harmonogramem na rok 2015. Zintenzivnila se spolupráce s resortními časopisy - v časopisu Policista a Veřejná správa vyšlo několik článků týkajících se např. projektu Mapy budoucnosti, některých úspěšných preventivních programů a dobrovolnictví.

V rámci edičního plánu byla vytištěna skládačka „Zásady zabezpečení majetku“ a opatřen dotisk skládačky „Praktický rádce pro zájemce o dobrovolnickou službu“.

Dalším zdrojem informací jsou webové stránky MV, kde jsou pravidelně zveřejňovány materiály ze všech oblastí prevence kriminality. Úkolem webového portálu www.prevencekriminality.cz je posilovat vzájemnou komunikaci s manažery prevence kriminality v krajích, městech a obcích, s policejními preventisty, s pracovníky nevládních neziskových organizací a dalších spolupracujících institucí a nabízet prospěšné informace a praktické rady a doporučení také zájemcům z řad laické veřejnosti. V návaznosti na existenci zmíněného portálu vydává OBPPK elektronický zpravodaj Prevence do každé rodiny. Je to

měsíčník zaměřený na informování odborníků o aktuálních odborných tématech i na ovlivnění veřejnosti v zájmu posílení odpovědného přístupu k osobnímu bezpečí.

Prevence kriminality v rámci resortu vnitra

MV v souladu se Strategií prevence kriminality v ČR na léta 2012 až 2015 vyhlásilo v dubnu 2015 Program prevence kriminality Ministerstva vnitra. Vyhlášení programu i priority pro rok 2015 byly konzultovány a schváleny Metodickou radou PČR pro prevenci kriminality. Podpořeno bylo 17 projektů v souhrnné částce 1 500 000 Kč. K podpoře byly doporučeny celostátní preventivní projekty, které budou k dispozici všem krajským ředitelstvím PČR, reagující na aktuální témata a související s prioritami Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015 i se schválenými prioritami ve výzvě.

PČR v roce 2015 podporovala koncepční, metodickou i výkonnou část preventivních činností na všech policejních úrovních. Výchozím materiálem je stále platný strategický materiál v oblasti prevence kriminality, kterým je *Koncepce prevence kriminality PČR na léta 2014 až 2016*. PČR koncepcí poprvé zcela samostatně deklarovala záměr zásadním způsobem posílit roli prevence kriminality v rámci svých činností, kdy vnitřní mechanismy policejní organizace budou nastaveny tak, aby se prevence kriminality mohla stát integrální součástí policejní práce na všech úrovních. Jedná se o vnitřní dokument PČR, jehož smyslem je stanovit jasné a prakticky realizovatelné priority v oblasti prevence kriminality do roku 2016 s důrazem na vnitřní konsolidaci systému prevence kriminality, včetně organizačního a finančního zajištění této problematiky uvnitř policejní organizace. Koncepce dále akcentuje princip spolupráce, a to jak uvnitř policie, tak s vnějšími subjekty. Důležitou prioritou je rovněž vytvoření nástrojů, které policii usnadní lépe vyhodnocovat preventivní opatření.

S nárůstem úkolů v oblasti prevence kriminality byla v roce 2015 řešena i personální otázka a posilování této oblasti v rámci PČR. V současnosti dochází k širokospektrálnímu začleňování prevence do policejních opatření, do řešení nových druhů kriminality a nových hrozeb (kyberkriminalita, skimming, stalking, phishing,

menšiny, podvody, organizovaný zločin, terorismus aj.). Záměrem vedení PČR je proto do budoucna posilovat roli prevence kriminality na všech úrovních policejní práce a také metodickou činnost v oblasti prevence kriminality centralizovat v rámci Policejního prezidia ČR. Centralizace prevence kriminality a posílení preventivního pracoviště na centrální úrovni neznamena oslabení výkonu preventivních činností v krajích, ale cílem je do celé policie přinášet kvalitní osvětové a preventivní programy reagující na aktuální a nové kriminální trendy za využití nových inovativních nástrojů prevence kriminality.

V rámci činnosti PČR byly realizovány mimo jiné tyto projekty:

- Zebra se za Tebe nerozhledne!
- Obezřetnost se vyplatí
- Řídím, piju nealko pivo
- Buď v bezpečí
- Vidíme se!

Dobrovolnictví

V roce 2015 bylo podpořeno celkem 201 projektů a 119 organizací v celkové výši 10 890 000 Kč. Spektrum podpořených dobrovolnických aktivit je velice široké a rozmanité. Jednou z velkých oblastí, ve které dobrovolníci působí, je pomoc osobám sociálně vyloučeným, sociálním vyloučením ohroženým či jiným zranitelným skupinám obyvatel. Důležitou skupinou dobrovolnických aktivit jsou tzv. mentoringové programy. Práce dobrovolníka probíhá formou „jeden na jednoho“, což znamená, že dobrovolník společně s klientem vytváří dvojici. Dalším příkladem dobrovolnictví je pomoc imigrantům. K této činnosti jsou dobrovolníci vysíláni především do přijímacích a pobytových středisek MV. Zapojují cizince do volnočasových sportovních a zájmových aktivit zaměřených na nenásilné překonávání bariér mezi kulturami a národnostmi. Programy se zaměřují rovněž na boj proti rasismu, xenofobii a extremismu.

V roce 2015 **byla akreditace dle zákona o dobrovolnické službě udělena pro 123 projektů** s platností na 4 roky. Celkový počet platných akreditovaných projektů v roce 2015 byl 355.

Dne 30. září 2015 schválila vláda ČR svým usnesením č. 768 věcný záměr zákona o dobrovolnictví, který je v gesci OBPPK MV. Současná právní úprava, zákon č. 198/2002 Sb.,

o dobrovolnické službě, se vztahuje pouze na přibližně dvacet tisíc dobrovolníků, a přitom dobrovolnickými aktivitami se v ČR zabývá více než milion osob. I pro ty je nutné vytvořit a zákonem garantovat vhodné podmínky pro výkon veřejně prospěšných dobrovolnických aktivit. Jedním z prostředků k dosažení tohoto cíle bude podpora dobrovolnictví a poskytnutí výhod pro co nejširší spektrum dobrovolníků a dobrovolnických organizací.

Realizované projekty z prostředků EU OPLZZ

V roce 2015 byl ukončen druhý individuální projekt ESF OP LZZ „**Asistent prevence kriminality II.**“ reg. č. CZ.1.04/3.3.00/C5.00001. (viz výše). Jednalo se o vytvoření 75 pozic asistentů prevence kriminality od 1. září 2014 v celkem 20 městech.

Začátkem března 2015 začal úvodní běh seminářů k vytvoření vzdělávacího kurzu a ověření správnosti jeho obsahu pro specialisty v oblasti prevence kriminality v rámci projektu „**Efektivní rozvoj a posilování kompetencí lidských zdrojů**“, reg. č. CZ.1.04/4.1.00/A3.00005. Vlastní realizace byla rozdělena na dvě části po 30 účastnících. V říjnu se následně uskutečnily 4 workshopy, ze kterých vzešla závěrečná zpráva a návrh na finální podobu vzdělávacího kurzu pro manažery prevence kriminality.

K 31. říjnu 2015 byl ukončen 18ti měsíční projekt „**Mezioborovým vzděláváním ke zvýšení bezpečnosti seniorů**“, realizovaný pracovníky OBPPK. Tento projekt zahrnoval desítku klíčových aktivit zaměřených na vytvoření vzdělávacích programů pro pracovníky PČR, samosprávy i soudce a státní zástupce. Celkem bylo proškoleno 285 posluchačů, kromě desítek odborných seminářů se uskutečnil i třídní mezinárodní workshop. Součástí výstupu z projektu je mimo jiné Analýza trestně právního prostředí vyšetřování a trestání TČ páchaných

na seniorech, příručka dobré praxe představující nejlepší národní preventivní projekty na předcházení TČ páchané na seniorech a zahájení společných vzdělávacích aktivit pro experty z řad SKPV a SPP. Spolupráce s celou řadou špičkových expertů výrazně přispěla k široké medializaci problematiky této specifické trestné činnosti a k zařazení kategorie **osoba vyššího věku** do skupiny tzv. zvláště zranitelných osob, což umožňuje státním zástupcům a soudcům udělovat pachatelům toto trestné činnosti nejvyšší možnou trestní sazbu.

V říjnu 2015 byl ukončen projekt „**Mapy budoucnosti – moderní nástroj ke zvýšení efektivity a kvality výkonu veřejné správy v oblasti prevence kriminality založený na analýze a predikci kriminality**“, reg. č. CZ.1.04/4.1.00/B6.00041. Cílem projektu bylo zejména na základě zahraničních zkušeností popsat základní předpoklady pro uplatnění moderních přístupů a nástrojů založených na mapování, analýze a predikci kriminality pro zvýšení efektivity a kvality výkonu veřejné správy, strategického řízení, plánování v oblasti prevence kriminality a zajišťování bezpečnosti a veřejného pořádku v České republice. Projekt seznámil zástupce cílových skupin s přístupy a nástroji využívanými v zemích Evropy a USA, ve kterých již mají s mapováním, analýzou a predikcí kriminality zkušenosti. Informoval rovněž o prvních příkladech využití těchto postupů a nástrojů v rámci ČR. Výstupem projektu jsou také závěry a doporučení pro využití těchto moderních a efektivních nástrojů a postupů v podmínkách bezpečnostních složek ČR. S těmito informacemi a závěry projektu bylo možné se seznámit jak na odborných workshopech pořádaných v rámci projektu a ve sbornících, které z těchto workshopů byly vydány, tak zejména v závěrečné mezinárodní srovnávací studii „**Mapy budoucnosti**“, která byla publikována v září 2015. Více informací o projektu a jeho výstupy jsou k dispozici na webu <http://www.prevencekriminality.cz/projekty/mapy-budoucnosti/>.

3.3 EVROPSKÁ UNIE A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Azyl a migrace

Evropská agenda byla během roku 2015 výrazně poznamenána migrační a uprchlickou krizí, kvůli které bylo dokonce postupně svoláno několik mimořádných zasedání Evropské rady a Rady pro spravedlnost a vnitřní věci. V souvislosti s prohlubující se migrační krizí vydala Komise 13. května 2015 tzv. **Evropský program pro migraci**, který stanovil základní rámec připravovaných změn migrační a azylové politiky EU. Vedle okamžitých opatření stanovil čtyři strategické pilíře v této oblasti: snížení podnětů k nelegální migraci, efektivní správa hranic, společná azylová politika a v neposlední řadě legální migrace. V návaznosti na tento strategický materiál pak Komise připravila během roku 2015 **tři implementační balíčky** a řadu dalších dokumentů.

První balíček byl přijat 27. května 2015 – a jeho součástí byl zejména návrh na přesídlení 20 000 osob ze třetích zemí (Rada tento projekt schválila na mimořádném zasedání 20. července), návrh nouzového mechanismu pro relokaci 40 000 žadatelů o azyl z Itálie a Řecka (výsledná podoba relokací založená na dobrovolných nabídkách členských států byla schválena 14. září jako rozhodnutí Rady č. 2015/1523) a **Akční plán EU proti pašování migrantů (2015–2020)**.

Druhý balíček prováděcích opatření Komise přijala 9. září. Součástí tohoto balíčku byl návrh dalšího nouzového mechanismu pro relokaci 120 000 žadatelů o azyl, který Rada v upravené podobě schválila již 22. září kvalifikovanou většinou (rozhodnutí Rady č. 2015/1601). Tento systém relokací je založen na distribuci žadatelů o azyl podle přiloženého distribučního klíče (povinné kvóty). Druhý balíček dále obsahoval návrh nařízení o zřízení **(stálého) krizového relokačního mechanismu** a návrh nařízení o vytvoření **společného seznamu bezpečných zemí původu pro celou EU**. Projednávání obou těchto návrhů pokračuje na pracovní úrovni. Komise dále v rámci druhého balíčku vydala **Akční plán EU v oblasti navrácení** a věnovala se též řešení vnější dimenze migrační krize (zejména předložila návrh na vytvoření Světenského fondu EU pro Afriku).

Součástí spouštěných relokačních mechanismů by měl být **koncept tzv. hotspotů** v Itálii a Řecku, v nichž by měla probíhat registrace, snímání otisků prstů a screening příchozích migrantů a výběr žadatelů určených pro relokace. **Snahy o zavedení těchto opatření do praxe nebyly do konce roku 2015 příliš úspěšné.** Hotspoty dosud plně nefungují a podařilo se relokovat jen 190 osob z Itálie a 82 z Řecka.

Ve svém třetím balíčku vydaném 15. prosince se Komise zaměřila především na ochranu vnější hranice EU. Součástí tohoto balíčku byl návrh nařízení o **Evropské pohraniční a pobřežní stráž** a návrh na **změnu Schengenského hraničního kodexu**, pokud jde o posílení kontrol proti příslušným databázím na vnějších hranicích. Komise ovšem také vydala doporučení pro vytvoření **mechanismu dobrovolného humanitárního přijetí s Tureckem** (pro přesídlování syrských uprchlíků z Turecka do členských států EU), **návrh nařízení o evropském cestovním dokladu pro navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí či praktickou příručku pro uplatňování EUROSUR**. V neposlední řadě předložila na základě podnětu Švédska návrh rozhodnutí Rady o **změnu druhého relokačního rozhodnutí** za účelem rozšíření relokací o žadatele o azyl z území tohoto členského státu.

S cílem řešit migrační krizi se konalo také několik **významných jednání se třetími státy**. Za zmínku stojí zejména summit EU-Afrika na Maltě, který se konal ve dnech 11. – 12. listopadu 2015, dále minisummit se státy západního Balkánu dne 25. října 2015 či summit lídrů EU a Turecka dne 29. listopadu 2015. Strategickým rámcem pro další spolupráci je Akční plán EU - Turecko. Evropská unie vytvořila mj. nové finanční nástroje pro pomoc postiženým třetím zemím a jejich rozvoj.

V oblasti legální migrace byla završena jednání o návrhu směrnice o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, výměnných pobytů žáků, placené a neplacené stáže odborné přípravy, dobrovolné služby a au-pair, jejímž

cílem je zvýšit přitažlivost EU jako centra pro výzkum a studium, a za tím účelem usnadnit vstup a pobyt cizinců ze třetích států.

Schengenský prostor a vízová politika

Oblasti schengenské spolupráce zejména koncem roku 2015 dominovalo **dočasné znovuzavádění kontrol na vnitřních hranicích** v řadě členských států (Německo, Rakousko, Slovinsko, Maďarsko, Francie, Švédsko, Norsko, Dánsko) kvůli dopadům migrační a bezpečnostní krize. Komise v prosinci 2015 vydala osmou pololetní zprávu o fungování schengenského prostoru, která je kritičtější k jednotlivým členským státům zejména v kontextu schengenského hodnocení. V oblasti ochrany vnějších hranic pokračovala jednání k tzv. **inteligentním hranicím**, k nimž v roce 2016 Komise připraví nový návrh.

Vláda ČR v květnu 2015 vzala na vědomí materiál Zpráva o plnění Národního schengenského plánu ke dni 31. prosinci 2014. Jedná se o první vyhodnocení Národního schengenského plánu 2014, který představuje základní strategický dokument pro oblast schengenské spolupráce a ochrany hranic. Cílem tohoto plánu a úkolů v něm stanovených je zajistit vysoký standard ve všech oblastech schengenské spolupráce, který je prověřován formou pravidelných schengenských hodnocení.

Do Schengenského prostoru nadále nepatří Bulharsko a Rumunsko, přestože tyto státy veškeré podmínky pro vstup splnily již v roce 2011. Na ministerské úrovni stále nebylo přijato potřebné rozhodnutí, jehož schválení vyžaduje jednomyslnou podporu všech současných schengenských států.

V roce 2015 pokračovalo projednávání návrhu novelizovaného znění tzv. **vízového kodexu** a návrhu na zavedení **tzv. cestovního víza**. Lucemburské předsednictví se pokusilo práci na revizi tohoto právního předpisu posunout, neboť jednání již dlouhou dobu nevedla k žádnému kompromisu.

V roce 2015 byly podepsány **bezvízové dohody** s následujícími třetími zeměmi: Dominika, Grenada, Svatá Lucie, Svatý Vincent a Grenadiny, Samoa, Východní Timor, Trinidad a Tobago, Spojené arabské emiráty a Vanuatu.

Komise také pokračovala ve vyjednávání dohod o zrušení vízové povinnosti s Kolumbií, Peru, Kiribati, Palau a Tonga. Probíhala také jednání k vízové facilitaci a dialogy o vízové liberalizaci.

Vízový informační systém (VIS)

K 20. listopadu 2015 byl dokončen téměř pětiletý proces napojování schengenských zastupitelských úřadů včetně všech zastupitelských úřadů ČR na Vízový informační systém (dále jen VIS). Tento systém umožňuje shromažďovat v centrálním systému VIS (CS VIS) ve Štrasburku osobní údaje žadatelů o schengenská víza, včetně biometrických údajů, dále informace ze žádostí o víza a o vydaných vízech, případně o důvodech nevydání víza. Povinnost posílat tyto údaje se vztahuje na všechny státy schengenské spolupráce na všech místech vydávajících víza. Údaje jsou do CS VIS předávány prostřednictvím národních systémů VIS.

Obnovená Strategie pro vnitřní bezpečnost

Aktualizovaná strategie navazuje na původní Strategii vnitřní bezpečnosti z let 2010–2014 a určuje směřování Evropské unie v této oblasti v období 2015–2020.

K Obnovené strategii vnitřní bezpečnosti byl vypracován Prováděcí dokument, který předsednictví předložilo v červenci 2015. Prováděcí dokument obsahuje tabulky priorit a je horizontálním přehledem základních úkolů všech pracovních skupin Rady podílejících se na realizaci strategie vnitřní bezpečnosti. Předpokládá se, že na tento přehled navážou i budoucí předsednictví, jež budou tyto úkoly pravidelně aktualizovat.

Boj proti organizovanému zločinu a terorismu

V návaznosti na několik závažných teroristických útoků, které se odehrály v roce 2015 na území EU, se stal boj proti terorismu jedním z hlavních témat jednání Rady pro spravedlnost a vnitřní věci. Ministři vnitra EU se opakovaně shodli na potřebě zlepšení spolupráce a výměny informací mezi členskými státy, dokončení legislativního procesu ve věci směrnice o jmenné evidenci cestujících (PNR),

projednání návrhů Komise týkajících se boje proti terorismu a střelných zbraní, zintenzivnění potírání financování terorismu a spolupráce se třetími zeměmi.

Evropská rada přijala dne 12. února 2015 **Prohlášení Evropské rady k terorismu**, které obsahuje tři klíčové aspekty pro posílení boje proti terorismu, a to zajištění bezpečnosti občanů, prevenci radikalizace a zachování základních hodnot a spolupráci s mezinárodními partnery.

Dne 8. října 2015 schválili ministři vnitra závěry Rady, které vyzývají ke konkrétním krokům v boji proti nelegálnímu obchodování se střelnými zbraněmi.

Důležitým prvkem boje proti terorismu je předávání údajů o jmenné evidenci cestujících v letecké dopravě (PNR – Passenger Name Records), vznik systému EU PNR se přitom diskutuje již od roku 2007. Cílem návrhu směrnice o používání jmenné evidence cestujících pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti (EU PNR) je usnadnit kompetentním orgánům prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti. Za tímto účelem se zavede sběr údajů PNR od cestujících, letečtí dopravci budou předávat údaje, které získali v rámci rezervace, koupě letenky a odbavení cestujících. V souvislosti s otázkami masového zpracování osobních údajů a ochrany soukromí nebyl dosud tento nástroj přijat. Diskuse se však zintenzivnila po lednových teroristických útocích, které dosud velmi odmítavý postoj Evropského parlamentu zmírnily. V reakci na teroristické útoky v Paříži ze 13. listopadu 2015 politický tlak na urychlené dokončení vyjednávání mezi Evropským parlamentem a Radou ještě vzrostl. Rada schválila kompromisní znění směrnice EU PNR dne 4. prosince 2015 a výbor LIBE 10. prosince. V blízké budoucnosti se očekává konečné hlasování v Evropském parlamentu a formální přijetí směrnice v Radě.

Dne 4. prosince také Rada potvrdila dosažení dohody s Evropským parlamentem o výsledné podobě návrhu nařízení o Agentuře Evropské unie pro spolupráci a vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (Europol). Očekává se, že Evropský parlament potvrdí tento kompromis na svém plenárním zasedání v dubnu 2016.

Nařízení by pak mělo být účinné od 1. dubna 2017.

Dne 1. července 2015 byla v rámci Europolu zahájena činnost **Jednotky pro oznamování internetového obsahu (IRU)**, která by měla napomoci v boji proti teroristické propagandě a souvisejícím násilným extremistickým aktivitám na internetu.

Bezpečnostní rozvojová spolupráce

V roce 2015 byly v gesci MV v rámci teritoriálních a sektorových priorit programu Bezpečnostní rozvojová spolupráce realizovány projekty v celkové výši 3 864 725 Kč, navazující na stávající úsilí této spolupráce v zemích západního Balkánu. V rámci programu se uskutečnilo 15 řízených činností (expertní školení a výcviky) směřujících k posílení kapacit místních bezpečnostních sborů.

Jmenovitě stojí za zmínku zejm. úspěšná realizace pokročilých potápěčských výcviků pro bosenské partnery, související dočištění části koryta řeky Sávy v oblasti Novi Grad a provedení průzkumně pátracích ponorů za účelem dokumentace a identifikace nevybuchlých leteckých pum určených k vyzdvižení, či školení forenzních expertů v rámci programu Ballistic Education 2015 ze zemí, které čelí problémům spojeným s větším množstvím zbraní ve volném oběhu. Skrze realizované mise a přímé rozpracovávání specifických bodů spolupráce bylo možné v uplynulém roce prakticky obeznámit zahraniční partnery s osvědčenými postupy PČR a nasměrovat budoucí spolupráci s regionem v souladu s prioritami zahraniční politiky ČR, bezpečnostními a kapacitními výzvami, jež identifikovala Evropská komise v oblasti pokroku západního Balkánu v procesu evropské integrace, a především tamější bezpečnostní situací.

Oproti původně plánovanému a schválenému rozsahu bylo MV nuceno program v roce 2015 zčásti redukovat a po konzultacích s příslušnými úřady nerealizovat z časových důvodů dvě expertní mise zaměřené na potápěčsko-pyrotechnickou spolupráci vyzdvižení nevybuchlé munice z vodních toků na území Bosny a Hercegoviny, a to vzhledem k faktu, že potřebné memorandum o porozumění bylo bosenskou stranou schváleno až na konci července 2015. Z důvodu

bezprecedentního rozsahu migrační krize do zemí evropského kontinentu v roce 2015, která citelně zasáhla řadu partnerských policejních sborů na západním Balkáně, nebyli dále někteří západobalkánští partneři schopni v plném rozsahu uvolnit některé experty k účasti na projektech, čemuž musel být přizpůsoben jejich rozsah.

Ochrana osobních údajů

Během roku 2015 na úrovni Rady intenzivně pokračovalo projednávání návrhu nařízení o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a návrhu tzv. trestněprávní směrnice upravující ochranu osobních údajů v rámci činnosti policejních a justičních orgánů. Po přijetí obecného přístupu Rady ke zmíněnému nařízení (červen) a směrnici (říjen) probíhaly intenzivní dialogy s Evropským parlamentem, jejichž výsledkem se staly kompromisní návrhy, které byly podpořeny dne 18. prosince na úrovni Coreperu a následně i výborem LIBE. Vzhledem k přetrvávajícím výhradám vůči kompromisnímu znění několik členských států, včetně České republiky, zvažuje přiložení prohlášení do záznamu z jednání Rady, která bude návrhy nařízení a směrnice formálně schvalovat.

Významnou událostí se také stal rozsudek Soudního dvora ve věci C-362/14 (Schrems), kterým byl de facto zneplatněn systém „Safe Harbour“, na jehož základě bylo možné předávat osobní údaje z Evropské unie do USA. V souvislosti se zmíněným rozsudkem poskytly dozorové úřady Evropské unii čas do konce ledna 2016, aby Komise společně s USA nastalou situaci vyřešila. Nový program ochrany osobních údajů se jmenuje „Privacy Shield“.

Boj proti drogám

Mezi nejdůležitější události v oblasti protidrogové politiky na evropské úrovni v roce 2015 patřilo střednědobé hodnocení Protidrogové strategie Evropské unie na období 2013–2020 a závěrečné hodnocení souvisejícího Protidrogového Akčního plánu Evropské unie na období 2013–2016. V oblasti vnější dimenze protidrogové politiky proběhly expertní dialogy se zahraničními partnery (USA, Ruskem, státy západního Balkánu, státy střední Asie, státy

zapojenými do Východního partnerství a konečně se Společenstvím latinskoamerických a karibských států – CELAC).

Evropská strategie pro Podunají

V roce 2015 pokračovala realizace projektu „**South – East Danube**“, který navazuje na činnost pracovní skupiny Jihovýchod. Projekt byl veden bavorskou kriminální policií za aktivního partnerství Národní protidrogové centrály Praha. V rámci projektu se mimo jiné uskutečnilo 11-ti denní mezinárodní cvičení, jehož se zúčastnilo na 200 policistů z celkem 6 zemí (Německo, Česká republika, Rakousko, Maďarsko, Rumunsko a Moldavsko).

V únoru 2015 byla ukončena výzva finančního programu START, do které se zapojil i český projekt z dílny sdružení CZ.NIC. Projekt zaměřený na problematiku kyberbezpečnosti úspěšně prošel všemi koly výzvy a v dubnu 2015 byla započata jeho realizace.

Projekt Pyrotechnické služby PČR, který čerpal pomoc z programu Dunajské strategie TAF (Technical Assistance Facility), byl stažen ve své přípravné fázi – na projekt se nepodařilo sehnat dostatek finančních prostředků.

V druhé polovině 2015 proběhly přípravy nového finančního programu s názvem **Danube Transnational Program**. Jedná se o nový finanční nástroj na roky 2014 – 2020, který je určen státům dunajského regionu. Dne 23. září 2015 byla spuštěna první výzva.

Mezinárodně smluvní aktivity

Spolupráci s ostatními státy v oblasti zajištění vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku standardně upravují **tzv. smlouvy o policejní spolupráci**. V posledních letech byla prioritou rezortu MV modernizace smluv o policejní spolupráci se sousedními státy a dále sjednání smluv se státy západního a jižního Kavkazu.

V roce 2015 vyslovil Parlament ČR souhlas se Smlouvou mezi Českou republikou a Rakouskou republikou, kterou se mění a doplňuje Smlouva mezi Českou republikou a Rakouskou republikou o policejní spolupráci a o druhém dodatku k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 (Smlouva byla podepsána 5. prosince 2014) a prezident republiky smlouvu dne 14. prosince 2015

ratifikoval. Předpokládá se, že k výměně ratifikačních listin, na niž je vázán vstup Smlouvy v platnost proběhne v 1. čtvrtletí 2016. Smlouva obsahuje výrazné rozšíření možnosti nasazení policistů na území druhého státu, rozšíření spolupráce na oblast přestupků či novou úpravu přeshraničního sledování výhradně za využití technických prostředků.

28. dubna 2015 byla v Praze podepsána Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o policejní spolupráci a o změně Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodacích k Evropské úmluvě i vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 a usnadnění jejího používání ze dne 2. února 2000. Na obou stranách byl po podpisu zahájen ratifikační proces. V ČR byla Smlouva předložena k vyslovení souhlasu oběma komorám Parlamentu ČR; Senát s ní již souhlas vyslovil, v průběhu 1. čtvrtletí 2016 se předpokládá vyslovení souhlasu Poslaneckou sněmovnou a ratifikace prezidentem republiky. Smlouva ve vzájemných vztazích nahradí předchozí obdobné smlouvy a komplexně upravuje oblast policejní spolupráce jak na celostátní úrovni, tak v příhraničních oblastech. K této Smlouvě byly dále připraveny návrhy dvou prováděcích ujednání, která jsou nyní ve vnitrostátním schvalovacím procesu.

Vláda ČR svým usnesením ze dne 9. února 2015 č. 94 schválila návrh na sjednání **Smlouvy mezi Českou republikou a Gruzii o spolupráci v boji proti trestné činnosti**. Předpokládá se, že Smlouva bude podepsána při příležitosti dlouhodobě plánované návštěvy ministra vnitra v Gruzii. Účelem Smlouvy je poskytnout potřebný právní rámec pro efektivní spolupráci policejních orgánů obou států v boji proti všem formám trestné činnosti. K podpisu Smlouvy však v loňském roce nedošlo. Na gruzínské straně došlo ke změně vnitrostátní legislativy, což si vyžádalo drobné úpravy textu Smlouvy. Smlouva bude předložena vládě opětovně, původní usnesení bude zrušeno a nahrazeno novým. Předpokládá se, že Smlouva bude podepsána při příležitosti dlouhodobě plánované návštěvy ministra vnitra v Gruzii.

3. června 2015 se v Praze uskutečnilo sondážní jednání s polskou stranou o možnosti sjednání nové smlouvy o policejní spolupráci a o rozsahu její úpravy. Budoucí smlouva by měla

nahradit v současné době platnou smlouvu, která již neodpovídá potřebám praxe po zrušení kontrol na společných státních hranicích. Polská strana přislíbila vypracovat a předat návrh nové smlouvy, k čemuž dosud nedošlo.

1. ledna 2015 vstoupil v platnost **Prováděcí protokol mezi vládou ČR a Kabinetem ministrů Ukrajiny k Dohodě mezi ES a Ukrajinou o zpětném přebírání osob**. Prováděcí protokol mj. určuje příslušné orgány pro provádění Dohody a prostředky komunikace mezi nimi, určuje hraniční přechody pro realizaci předávání osob, upravuje podrobnosti pro provedení pohovoru s osobou, která má být předána, a podmínky pro předávání osob nebo jejich průvoz.

V průběhu roku 2015 byla korespondenční cestou dokončena expertní jednání o textu Dohody mezi vládou České republiky a vládou Mongolska o zpětném přebírání osob s neoprávněným pobytem a jejího prováděcího protokolu. Dohoda je navenek na žádost mongolské strany sjednávána jako vládní smlouva, vnitrostátně však bude projednána jako tzv. smlouva prezidentské kategorie (tj. bude po podpisu předložena k vyslovení souhlasu oběma komorám Parlamentu ČR a následně k ratifikaci prezidentu republiky). Oproti jiným readmisním dohodám se Dohoda bude vztahovat pouze na předávání občanů států smluvních stran. I tak se však jedná o značný pokrok, neboť mongolská strana sjednání readmisní dohody dlouhodobě odmítala.

MV se v roce 2015 nadále podílelo na přípravě textů tzv. MODE 4 v unijních dohodách o volném obchodu. V roce 2015 byly projednávány dohody o volném obchodu s Vietnamem, Japonskem, MODE 4 v dohodě TISA (Trade in Services Agreement – vícestranná dohoda), TTIP (Transatlantické obchodní a investiční partnerství – TTIP), CETA – dohoda o volném obchodu s Kanadou.

Mezinárodní policejní spolupráce

Mezinárodní policejní spolupráce probíhala i v roce 2015 paralelně na nejrůznějších úrovních a dotýkala se mnoha oblastí policejní práce, především pak migrační krize a otázek spojených s bojem proti terorismu. Zástupci PČR se v roce 2015 zúčastnili schengenských hodnotících misí

pro oblast policejní spolupráce, SIS/SIRENE a vzdušné hranice, a to v několika evropských státech.

PČR je zapojena do implementace 5 z celkových 9 priorit politického cyklu EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti pro období 2014-2017. Tato mezinárodní spolupráce zapojených útvarů PČR se uskutečňuje prostřednictvím projektů EMPACT (Evropská multidisciplinární platforma proti hrozbám trestné činnosti). Mezinárodní policejní spolupráce probíhající prostřednictvím Europolu, Interpolu a Sirene je v kompetenci odboru mezinárodní policejní spolupráce Policejního prezidia ČR, který plní také úkoly národního kontaktního bodu Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích EU (Frontex).

V roce 2015 došlo v porovnání s minulými lety k výraznému navýšení těchto aktivit. Jedná se zejména o navýšení počtu členů národního týmu Evropské pohraniční stráže, a to z 25 na 89 policistů. Celkem bylo vysláno 40 policistů do společných operací Frontexu a 6 do jeho výcvikových aktivit. ČR tak zvýšenou aktivitou na poli společné ochrany hranic pod hlavičkou Frontexu vyjadřuje solidaritu se zeměmi nejvíce zasaženými tlakem nelegální migrace (Itálie, Řecko, Maďarsko). Se vznikem hotspotů vyslala PČR 10 policistů, kteří prováděli registraci migrantů na řeckých a italských ostrovech. Na počátku listopadu 2015 byly vyslány 2 policejní kontingenty za účelem pomoci maďarskému policejnímu sboru a slovinskému policejnímu sboru se zvládnutím současné migrační krize. Další kontingent byl vyslán do Slovinska v polovině prosince 2015.

Fondy Evropské unie v oblasti vnitřních věcí

MV je odpovědným orgánem dvou fondů Evropské unie v oblasti vnitřních věcí pro programové období 2014-2020. Jedná se o Azylový, migrační a integrační fond (AMIF) a Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF).

Národní programy obou fondů byly České republiky schváleny 19. respektive 24. března 2015 jako jednomu z prvních členských států. Celková alokace finančních prostředků pro ČR byla stanovena na 32 184 496 eur v rámci ISF a 27 685 177 eur v rámci AMIF. S ohledem na vývoj v oblasti migrace přistoupila Evropská

komise k revizi národního programu AMIF a schválila České republiky navýšení alokace na celkových 47 831 177 eur.

V rámci AMIF jsou prostředky určeny na problematiku azylu, integrace a návratů. Příjemci v rámci tohoto fondu budou jak neziskové organizace, tak krajské či státní organizace včetně organizací podřízených MV. V současné době tvoří velkou část alokace prostředky určené přímo pro členský stát na kompenzaci nákladů souvisejících s relokací a přesídlením žadatelů o mezinárodní ochranu či jejich držitelů.

V rámci ISF jsou prostředky určeny na vízovou politiku, ochranu vnějších hranic EU, policejní spolupráci, boj se závažným zločinem a předcházení rizikům a krizím. V rámci tohoto programu budou prostředky přidělovány projektům PČR, CS ČR a MZV.

Programy spolufinancované ze zdrojů EU a jiných forem zahraniční pomoci

V roce 2015 PČR kontinuálně realizovala aktivity související s přípravou a realizací bezpečnostně zaměřených **projektů, které jsou spolufinancovány ze zdrojů EU a jiných forem zahraniční pomoci**.

Z hlediska finančního objemu poskytnutých prostředků EU tradičně zauímají největší podíl projekty spolufinancované z IOP (strukturální fondy EU). V jeho rámci probíhaly následující činnosti:

- **Zvýšení akceschopnosti PČR při řešení mimořádných událostí** s celkovým čerpáním 1 054 mil. Kč, dokončený v roce 2015. Zaměřený projekt na vybavení PČR moderní odolnou technikou a technologickým vybavením umožňujícím efektivnější, rychlejší a bezpečnější zásah v místech postižených mimořádnou událostí, včetně provádění záchranných prací, evakuací a průběžného monitorování bezpečnostní situace.
- **Integrovaná operační střediska** s celkovým čerpáním 468 mil. Kč, z toho výdaje roku 2015 byly ve výši 3 mil. Kč. V roce 2015 byla dokončena dvě zbývající integrovaná operační střediska (PP a Msk) a bylo zrealizováno softwarové propojení se střešovým řešením (NIS IZS) GR HZS, které umožňuje propojení všech složek IZS.

- **Moderní technika a technologie PČR** s celkovým čerpáním 281,82 mil. Kč, zaměřeny na pořízení vybavení pro vybrané služby, z toho výdaje roku 2015 byly ve výši 92,251 mil. Kč. Projekt byl fyzicky dokončen v listopadu 2015.
- **Lokalizační a záznamová zařízení** s celkovým čerpáním **266,44 mil. Kč**, z toho výdaje roku 2015 byly ve výši **168,18 mil. Kč**. Celkem bylo v rámci těchto projektů pořízeno a namontováno 1 950 lokalizačních a záznamových zařízení.
- **Letecká technika pro záchranné práce v IZS** s čerpáním 468,348 mil. Kč v roce 2015. V rámci projektu pořízen vrtulník střední hmotnostní kategorie v záchranném provedení, a další nezbytné vybavení pro leteckou službu.

V rámci komunitárních programů byly již v polovině roku 2015 dokončeny projekty patřící do obecného programu Solidarita a řízení migračních toků.

V oblasti projektů spolufinancovaných z Finančních mechanismů pokračovala v roce 2015 realizace **projektů Programu švýcarsko-české spolupráce a EHP/FM Norsko**. Celkový objem čerpaných prostředků za oba programy činil 90 724 tis. Kč.

V rámci posílení kvality informačních a komunikačních technologií pak byly realizovány projekty:

- **Mobilní bezpečná platforma PČR** s celkovým čerpáním **123,55 mil. Kč**, dokončený v roce 2015. Projekt řešil vytvoření mobilního přístupu do informačních systémů PČR.
- **Zabezpečení dat a komunikační infrastruktury PČR** s celkovým čerpáním **100,62 mil. Kč**, dokončený v roce 2015. V rámci projektu vytvořeno centralizované úložiště elektronických dat trestního řízení a zajištěna jednotná správa a archivace splňující podmínky zákona o kybernetické bezpečnosti.
- **Rozvoj systému PEGAS krajských ředitelství policie** s celkovým čerpáním **114,42 mil. Kč**, dokončený v roce 2015. Projekty byly zaměřeny na rozvoj komunikační sítě Pegas pořízením koncových prvků.
- **Sjednocení technologické platformy PČR** s celkovým čerpáním **516,4 mil. Kč**, dokončený v roce 2015. Cílem projektu bylo zajistit přístup z intranetové sítě Hermes do sítě internet na všech koncových stanicích.

V rámci možností financování, které umožňují komunitární programy EU, byly tyto prostředky využity v rámci fondu pro vnější hranice a to zejména pro dokončení dvou projektů:

- **Integrace VISION a VIS Mail do NS-VIS – VIS Mail fáze II** s celkovým čerpáním **38,7 mil. Kč**. Projekt byl zaměřen na sjednocení problematiky krátkodobých víz jako celku do jednotného Vízového informačního systému (VIS). Projekt byl připravován v souladu se společným postupem všech států schengenského prostoru. Na centrální úrovni byl projekt koordinován ze strany Evropské komise.
- **Obnova hardware NS-VIS** s celkovým čerpáním **19,25 mil. Kč**. Hlavním důvodem realizace byla technická nedostatečnost serverů a datových úložišť hlavního a záložního pracoviště a komunikačních prvků – zastarání stávající techniky.

Mimo výše uvedených byly realizovány další čtyři projekty, zaměřené na problematiku úprav informačních technologií VIS a Schengenského informačního systému v celkovém objemu **105 mil. Kč**.

Mezinárodní celní spolupráce

V porovnání s minulými lety došlo ke zvýšení spolupráce v oblasti týkající se prověřování trestných činů, a to zejména na smluvním podkladě tzv. Úmluvy Neapol II (sdělení 50/2009 Sb.m.s.). Toto je způsobené zvláště v souvislosti s britským opt-outem a zpětným opt-inem do vybraných aktů evropské legislativy od 1. prosince 2014.

V uplynulých letech se CS ČR na mezinárodním poli rovněž zapojila také do Politického cyklu EU, a to do priority věnované podvodům na spotřebních daních. Zde hrála významnou roli zejména při odhalování podvodů s minerálními oleji. Cílem uvedené priority je narušit činnost skupin organizovaného zločinu

zapojených do páchaní související trestné činnosti a posílit v dané oblasti spolupráci mezi příslušnými orgány, a to jak na národní úrovni, tak i na úrovni EU. V rámci Pracovní skupiny pro celní spolupráci (CCWP) se CS ČR aktivně zapojila do diskuze týkající se reformy řízení celní unie v Radě EU a do příprav 8. akčního plánu CCWP. Úspěšná byla také činnost projektové skupiny zaměřená na aktivity celních správ EU v oblasti internetové kriminality.

Své nezastupitelné místo v mezinárodní celní spolupráci má i kancelář styčného důstojníka CS ČR v Německu při Celním kriminálním úřadu v Kolíně nad Rýnem. V roce 2015 se jednalo o koordinaci celkem 273 (+ 32) případů. Především se jednalo o případy v souvislosti s potíráním drogové přeshraniční kriminality 122 (+23), která

je přetrvávajícím problémem v česko-německém příhraničí. Dále se pak zapojila do koordinace případů týkajících se nelegální výroby a pašování tabáku a tabákových výrobků 37 (+9), podvodů s minerálními oleji 13 (-2), porušování Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin 1 (-10), pašování zbraní 7 (0), podpory justiční a administrativní spolupráce 20 (+12) apod.

Kromě přímé přeshraniční koordinace jednotlivých případů byla činnost a podpora bilaterální spolupráce zaměřena na jazykové kurzy češtiny pro německé celníky v Praze (VPŠ MV ČR), workshop a taktická cvičení speciálních zásahových jednotek (ZUZ, SON, SEK a GSG9) a v neposlední řadě na výměnné stáže v ČR a v SRN.

3.4 OBLAST BEZPEČNOSTNÍHO VÝZKUMU, VÝVOJE A INOVACÍ

MV, konkrétně odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání (dále jen "OBVPV"), je **gestorem národního bezpečnostního výzkumu, vývoje a inovací** (dále jen „bezpečnostní VaVal“). Plní úkoly poskytovatele státní podpory ve výzkumu a vývoji na základě zákona č. 130/2002 Sb., „o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o podpoře výzkumu a vývoje“) a stanovuje věcné zaměření a metodiku bezpečnostního výzkumu dle úkolů Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR (UV č. 287/2008).

Oblast koncepce, strategie a legislativy

V roce 2015 probíhalo na národní úrovni několik aktivit, které je třeba v rámci činnosti OBVPV zohledňovat. Jde zejména o přípravu věcného záměru novely zákona o podpoře výzkumu a vývoje a související změny Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací, včetně jejich provázání se záměry na poli využívání evropských prostředků. Bezpečnostní VaVal je realizován na základě „**Meziresortní koncepce bezpečnostního výzkumu a vývoje ČR do roku 2015**“ (dále jen „Koncepce“), která byla schválena UV č. 743 z roku 2008. V roce 2015 bylo zevrubné hodnocení jejího plnění předloženo Bezpečnostní radě státu, spolu

s Tezemi dalšího rozvoje a s Akčním plánem přípravy koncepce nové, pro období 2017+. Toto hodnocení je také předkládáno vládě pro informaci v prosinci 2015 s těmito závěry:

- ve sledovaném období se podařilo dosáhnout základní operační schopnosti systému podpory bezpečnostního výzkumu,
- dosavadní fungování prokazuje široký potenciál výzkumného prostředí podílet se na rozvoji schopností bezpečnostního systému a zájem jednotlivých aktérů z tohoto prostředí na rozvoji bezpečnostního výzkumu,
- realizované programy kontinuálně rozvíjely parametry, které jsou pod kontrolou poskytovatele, tak, aby došlo k maximalizaci potenciálního přínosu vybíraných projektů, přičemž v této oblasti existuje zásadní rozvojový potenciál pro další období,
- efektivita systému byla postižena rozpočtovým krácením v souvislosti s úspornými opatřeními (jak v rovině financování programů, tak v rovině personálního zajištění činnosti) a nestabilitou rozpočtových výhledů; dopady těchto deficitů jsou systematicky minimalizovány v rámci možností MV.

Usnesení BRS č. 32/2015 stanovilo Akční plán tvorby nové Meziresortní koncepce bezpečnostního výzkumu pro období 2017 – 2023, která má být předložena vládě v prvním

čtvrtletí roku 2017. Za stěžejní body pro nové období lze označit především **vymezení věcného zaměření a procesu jeho kontinuální aktualizace, stanovení širě požadovaných dopadů a související spektrum programových nástrojů, určení míry a rozsahu zapojení do mezinárodní spolupráce a problematiku rozvoje vnitřních schopností poskytovatele**, a to personálních, technických i procesních.

K podpoře procesu tvorby nové koncepce, zejména k určení optimální varianty budoucího směřování, **byla sestavena nová Poradní komise ministra vnitra pro bezpečnostní výzkum** (PMV 44/2015). Ta respektuje požadavek na zastoupení co nejširšího spektra zainteresovaných stran, uživatelů i výzkumné obce.

V listopadu 2015 byla dále vyhlášena veřejná zakázka na analytickou podporu tvorby nové koncepce, jejímž cílem je zejména vykrytí chybějících personálních kapacit OBVPV a zajištění dodržení harmonogramu prací. Výstupem ze zakázky by měl být ucelený přehled o stavu a trendech českého výzkumného prostředí, resp. jeho části, aktivní v bezpečnostní oblasti. V roce 2015 tak byl ukončen první balík přípravných prací pro tvorbu nové koncepce bezpečnostního výzkumu.

Mezinárodní spolupráce a komunikace s partnery

V oblasti mezinárodní spolupráce pokračovalo oddělení bezpečnostního výzkumu v zastupování ČR v Evropské síti policejních technologických služeb (ENLETS), která se začala významně angažovat na poli rozvoje evropské výzkumné agendy, zejména programu Horizont 2020. V rámci ENLETS došlo v roce 2015 zejména ke:

- stanovení rámcové pozice ČR cestou odpovídající kapitoly v Monitorovací zprávě o stavu systému podpory BV v ČR 2009 – 2015
- aktivnímu zapojení do tvorby a prosazení změn v řídicích dokumentech sítě, zejména směrem ke standardizaci postupů reportingu a plánování aktivit
- získání a předávání kontaktů na předkladatele projektů v evropském programu financování bezpečnostního výzkumu Horizont 2020

- k rozvoji kontaktů s PČR v souvislosti s počínajícím zapojením PP ČR do projektu ESTP, který je zaměřen právě na přenos dobré praxe v oblasti technologií vynucování práva

V rámci další činnosti v oblasti mezinárodní spolupráce vyvíjel OBVPV následující aktivity:

- zapojení do práce odborné poradní skupiny MŠMT pro bezpečnostní výzkum v programu Horizont 2020
- úzká koordinace mezi MV – OBVPV a delegátem v Programovém výboru pro bezpečnostní výzkum v Horizontu 2020;
- stanovení rámcové pozice a rámcových priorit pro jednání výboru H2020, které je součástí UBRS č. 32/2015

Rámcové pozice, které OBVPV pro obě širší mezinárodní agendy stanovil, jsou z hlediska plnění úkolů v mezinárodní spolupráci stěžejním krokem, neboť obdobnými pozicemi další poskytovatelé podpory nedisponují a jejich cestou OBVPV naplňuje dikci Meziřesortní koncepce mezinárodní spolupráce.

Na poli spolupráce s partnerskými organizacemi se pracovníci OBVPV podílí na činnosti 10 pracovních skupin a poradních orgánů, vyjma těch zřizovaných MV. V rámci pilotního testování opatření k posílení role uživatelů výsledků v řízení bezpečnostního výzkumu, inicioval OBVPV vznik pracovní skupiny pro výzkum a vývoj při PP ČR.

Na základě doporučení komise dále udělil ministr vnitra cenu řešitelskému týmu **Kriminalistického ústavu Praha** za výsledky v oblasti rozvoje forenzních věd, konkrétně za přínos pro rozvoj forenzní antropologie a její aplikace ve znalecké praxi PČR.

Praktické vytěžování expertizy partnerů a jejich vstup do směřování bezpečnostního výzkumu i do hodnotících mechanismů se v roce 2015 stává hlavním motorem vnější spolupráce OBVPV mimo politiku výzkumu a vývoje.

Realizace programů bezpečnostního VaVal

V roce 2015 byla **zahájena implementace 2 programů** bezpečnostního VaVal pro období 2015 – 2021. Dále **se pokračovalo v realizaci programů** vyhlášených v roce 2010, jejichž

ukončení je plánováno na 31. prosince 2015, resp. 31. prosince 2016.

1) Program „Bezpečnostní výzkum ČR 2015–2020“ (usnesení vlády č. 593/2013) Program je realizován formou veřejné soutěže s původním předpokládaným objemem státní podpory ve výši 2,2 mld. Kč.¹⁴

2) Program „Bezpečnostní výzkum pro potřeby státu 2016 - 2021“ (usnesení vlády č. 200/2014) Program je realizován formou veřejných zakázek ve výzkumu a vývoji se schváleným celkovým objemem alokovaných finančních prostředků 800 mil. Kč a čerpáním od roku 2016. MV zahájilo shromažďování a hodnocení potřeb již v roce 2014 tak, aby první zadávací řízení mohla být zahájena během druhého čtvrtletí 2015.¹⁵

V roce 2015 se tedy úspěšně rozběhla realizace nového programového období a byly ověřeny principy a nástroje vzešlé z hodnocení koncepce a programů, která byla provedena v roce 2015 a formovala základ pro usnesení BRS č. 32/2015. OBVPV tak zajišťuje kontinuální optimalizaci programových nástrojů.

¹⁴ V rámci programu byly realizovány tyto aktivity: Byla vyhodnocena první veřejná soutěž, k financování vybráno celkem 49 projektů v celkovém objemu státní podpory cca 950 mil. Kč. Byla provedena revize změn v hodnotícím procesu a jejich dopadů na indikátory programu – uživatelské hodnocení je významným pozitivním přínosem, klíčové indikátory spolupráce mezi výzkumnou a podnikovou sférou zásadně ovlivněny, potenciál přínosu projektů významně lépe hodnocen uživatelskou sférou. Byly prohloubeny změny v hodnotícím procesu, které akcentují potenciál využití výsledků a oddělují jej od hodnocení vědecké kvality návrhu. Byla připravena a vyhlášena druhá veřejná soutěž (termín pro podávání přihlášek končí 16. prosince 2015).

¹⁵ V rámci tohoto programu proběhly následující aktivity: Bylo realizováno první kolo výběru potřeb, které ověřilo možnosti zvýšení odpovědnosti předkladatelů a odlišný koncept práce Rady programu, celkem bylo k realizaci vybráno 26 výzkumných potřeb v úhrnné odhadované hodnotě cca 400 mil. Kč;

V rámci prvního kola hodnocení potřeb bylo vyřazeno celkem 48% předložených potřeb jako nezpůsobilých;

Průměrná saturace předkladatele potřeb je v současnosti cca 84% způsobilých standardizovaných návrhů, přičemž u všech předkladatelů se předpokládá realizace 2 nejvýše postavených priorit, tím se rozšiřuje i rozsah dopadu programu o nové uživatele.

3) „Program bezpečnostního výzkumu ČR v letech 2010 – 2015“ (usnesení vlády č. 50/2009) Celkem je do konce roku postupně ukončován **134 projektů v celkovém objemu 1,88 mld. Kč.** V roce 2015 probíhaly závěrečné kontroly a závěrečná hodnocení ukončených projektů, k 31. prosinci 2015 byly ukončeny všechny programové projekty a do poloviny roku 2016 bude provedeno jejich závěrečné hodnocení. Do konce roku 2016 potom bude zpracována hodnotící zpráva.

4) „Program bezpečnostního výzkumu pro potřeby státu v letech 2010 až 2015“ (usnesení vlády č. 49/2009) V rámci programu proběhla 4 kola identifikace výzkumných potřeb státní správy, v lednu 2015 bylo vybráno 25 potřeb v rámci 4. kola a v průběhu roku probíhala zadávací řízení.

Do současnosti bylo smluvně zavázáno celkem 47 projektů realizovaných formou veřejných zakázek v objemu **518 783 423 Kč.** Zakázky, které se, díky zdlouhavému zadávacímu řízení, nepodaří smluvně vázat tak, aby doba řešení byla delší než 1 rok, jsou přesouvány, do odpovídajícího nástroje pro nové programové období. U nástrojů pro období 2010-2015 došlo v roce 2015 k útlumu a k realizaci opatření směřujících k maximalizaci efektivního využití zbytkových financí.

Institucionální podpora

V roce 2015 byla vydána rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory v celkové výši **55 159 tis. Kč.** Institucionální podpora na rozvoj výzkumných organizací je poskytována těmto 8 výzkumným organizacím: PČR – KÚP; GŘ HZS ČR – Institut ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč; GŘ HZS ČR – Technický ústav požární ochrany; Národní archiv; Policejní akademie České republiky v Praze; Institut pro kriminologii a sociální prevenci; Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany; Státní ústav radiační ochrany. Podpora je čerpána a využívána v souladu s **koncepty rozvoje** jednotlivých institucí. Tyto koncepce budou v roce 2016 vyhodnoceny. MV vykonává finanční i věcnou kontrolu čerpání podpory.

V institucionální podpoře je hodnocení ve vazbě na další formulaci strategie klíčovým nástrojem, který doposud MV chyběl. Současné experimentální nastavení a provedení má tak

význam nejen pro instituce čerpající IP, ale také v celkovém rozvoji systému podpory bezpečnostního výzkumu.

Kontrolní činnost

V souladu s § 13 odst. 1 a 2 zákona o podpoře výzkumu a vývoje provedlo MV v roce 2015 v rámci průběžného hodnocení projektů **věcné kontroly u 67 projektů**. Předmětem průběžné kontroly projektu je prověření plnění dílčích etap řešeného projektu, kontrola plnění činností časového harmonogramu projektu, ověření souladu postupu řešení s projektem, kontrola doposud dosažených výsledků a stavu plánovaných výsledků a výstupů, posouzení využívání podpory a účelnost vynaložených

prostředků a kontrola udržení kvality řešitelského týmu. Zjištěny byly drobné nedostatky zejména v oblasti naplňování formálních charakteristik výsledků. Nápravná opatření jsou předmětem dalšího sledování ze strany poskytovatele.

Dále bylo realizováno **15 finančních kontrol na místě**. Plán kontrolní činnosti již byl naplněn. Při veřejnosprávních a obecných kontrolách na místě realizovaných v roce 2015 nebyly zjištěny trestné činy, ani porušení předpisů takové závažnosti, které by vyžadovaly zastavení projektu, vrácení poskytnuté finanční podpory a/nebo udělení pokuty. Drobná pochybení zjištěná v rámci finančních kontrol byla odstraněna na výzvu poskytovatele.

3.5 POLICEJNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

1. července 2015 vznikl nový útvar Policie České republiky - Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, který na základě dohody vedení MV a PČR přebírá plnou odpovědnost za realizaci policejního vzdělávání. V této souvislosti dochází k delimitaci policejních škol (Vyšší policejní škola MV pro kriminální policii, Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Praze – pracoviště Jihlava a Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově – pracoviště Brno) pod Policejní prezidium České republiky.

úrovně kvality absolventů nové ZOP-2013. PP ČR v současnosti vyhodnocuje realizaci II. školní části ZOP-2013.

Střední vzdělávání s maturitní zkouškou oboru vzdělání 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost

Dohoda o spolupráci v oblasti středního vzdělávání s maturitní zkouškou na základě nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání je aktuálně podepsána s 27 školami. Princip spolupráce, v souladu s organizačním řádem Ministerstva vnitra, má za cíl zajištění srovnatelných kompetencí absolventa oboru 68-42-M/01 Bezpečnostně právní činnost.

Priority v policejním vzdělávání

Dlouhodobým problémem je zajištění odborné přípravy nově přijatých policistů a jejich profesní přípravy. Policejní školy musí zvládnout každoroční obměnu policistů, která se pohybuje kolem **1 000** policistů a reagovat na vládou schválené mimořádné navýšení početních stavů policistů. Problematická je i nedostatečná pedagogická kapacita policejních škol MV, která vyplývá z výrazné redukce policejního školství v roce 2012, kdy došlo ke snížení počtu škol z 6 na 3 a snížení počtu zaměstnanců o 1/3.

Institucionální zajištění vzdělávání a výcviku policistů – Policejní akademie ČR v Praze

Na Policejní akademii ČR v Praze ke konci roku 2015 studovalo celkem 2042 studentů, z toho 1089 příslušníků z řad bezpečnostní sborů (919 policistů). Z celkového počtu navštěvovalo bakalářské studium 1339 studentů, navazující magisterské 658 a doktorské studium 45 studentů. V prezenční formě studia bylo zapsáno 508 studentů a v kombinované 1534 studentů.

V první polovině roku 2015 vedení MV a PP ČR rozhodlo, že dočasným řešením nedostatku míst v policejních školách bude převedení II. školní části ZOP-2013 v délce tří měsíců od prosince 2014 na školní policejní střediska krajských ředitelství PČR. Toto řešení však přináší vysokou míru rizika nedosažení očekávané

Pokud jde o **odborně zaměřené akce** na PA ČR za rok 2015, dne 14. 4. 2015 proběhla v areálu PA ČR Mezinárodní konference na téma

„Pokroky v kriminalistice“. Zástupci PA ČR se dále zúčastnili zahraniční konference Human Potential Development ve dnech 27. – 28. 5. 2015 na University Klaipėda v Litvě, dále „VI. Mezinárodní týden v rámci Policejní akademie Dolní Sasko“ konaný za účelem vzájemné výměny informací o vzdělávání policistů a bezpečnostních systémech v jiných zemích. Byl vydán Výkladový slovník kybernetické bezpečnosti - Cyber Security Glossary. 24. září 2015 se konal bezpečnostní seminář „Kybernetická bezpečnost III“, zaměřený na spolupráci veřejného a soukromého sektoru.

Mezinárodní spolupráce

Zahraniční spolupráce MV pro oblast vzdělávání a výcviku policistů probíhá v rámci vztahů smluvního charakteru mj. s:

- CEPOL – (European Police College, Evropská policejní akademie), jejímž cílem je harmonizace evropského policejního vzdělávání a podpora přeshraniční spolupráce v boji proti organizované kriminalitě. Během roku 2015 organizoval OBVPV 3 webináře (online semináře) CEPOL. První webinář se uskutečnil v českém jazyce dne 10. dubna 2015 na téma Možnosti vzdělávání v rámci CEPOL. Následující dva webináře byly zorganizovány v anglickém jazyce v termínech 8. června a 4. listopadu 2015 na problematiku výcviku a školení policistů při použití moderních metod a na oblast kybernetické kriminality. Výměnného programu CEPOL (European Police Exchange Programme) se v roce 2015 účastnilo 18 zástupců ČR.
- MEPA (Mittleuropäische Polizei-akademie) – vzdělávací instituce, jejímiž členy je sedm zemí Evropy včetně ČR. MV má zastoupení v představenstvu instituce. V gesci MV je i působení Národní koordinační kanceláře MEPA. Plán ročních aktivit MEPA zahrnuje 3měsíční Hlavní kurz MEPA věnovaný přeshraniční organizované kriminalitě a 4týdenní Speciální kurz MEPA zaměřený na problematiku pohraniční a cizinecké policie. V rámci MEPA se každoročně také koná 12 – 15 odborných seminářů zaměřených na aktuální témata, jazykové kurzy a odborné hospitace. Během roku 2015 byly v rámci MEPA zorganizovány celkem 3 odborné

kurzy, které se částečně konaly v České republice za účasti příslušníků PČR. Dále během roku 2015 proběhlo celkem 7 odborných seminářů.

- **Marshall Center** (Evropské centrum pro bezpečnostní studia) působí v ČR při Americké ambasádě v Praze. Vzdělávání a výcvik expertů v několika modulech jsou zaměřeny především na otázky civilní bezpečnosti, hrozby terorismu a spolupráci Evropy a USA v těchto oblastech. V rámci aktivit organizovaných Marshallovým centrem byly uskutečněny během roku 2015 4 odborné kurzy.

ČR je na základě iniciativy Velvyslanectví ČR v Pekingu od roku 2011 členem konsorcia států v projektu EU (EU – China Police Training Project). Vedoucím konsorcia je Francie, zapojeno je celkem 11 států EU a CEPOL. Za ČR projekt koordinuje OBVPV MV. V rámci tohoto projektu vyslala ČR do Číny 3 české experty školit čínskou policii v problematice kybernetické a finanční kriminality.

Uznávání výsledků dalšího vzdělávání (autorizace)

OBVPV zajišťuje agendu „Autorizací“ podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů, pro tyto profesní kvalifikace: Strážný (68-008-E), Detektiv koncipient (68-009-M), Zámkař (69-038-H), Technik PC a periférií (26-023-H), Návrhář software (18-002-N), Montér mechanických zábran (69-045-H), Pracovník dohledového centra (68-003-H), Programátor (18-003-M), Vedoucí detektiv (68-002-T), Bezpečnostní manažer v obchodě a službách (kód: 68-005-T), Detektiv pro prošetřování událostí (kód: 68-007-R), Detektiv zpravodajský pracovník (kód: 68-010-R), Správce báze znalostí (kód: 72-001-R), Bezpečnostní konzultant (kód: 68-012-M), Bezpečnostní referent (kód: 68-006-M), Pracovník převozu finanční hotovosti a cenin (kód: 68-004-H), Psovod bezpečnostní služby (kód: 68-001-H), Psovod bezpečnostní služby pro detekci akceleratorů hoření (kód: 68-016-M), Psovod bezpečnostní služby pro detekci drog (kód: 68-017-M) Většina autorizovaných osob má uděleny autorizace jak pro profesní kvalifikaci Strážného, tak i pro PK Detektiva

koncipienta. Ke dni 31. prosince 2015 je celkem evidováno 259 autorizovaných osob a celkový počet udělených autorizací je 442. Počet vyzkoušených uchazečů k 31. září 2015 činí celkem 102 356, z toho 101 359 pro profesní kvalifikaci Strážný.

(Další aktivity v oblasti policejního vzdělávání viz web MV – OBVPV.)

3.5.1 Policejní práce ve vztahu k menšinám

Věcným gestorem MV ČR pro oblast policejní práce s menšinami je odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality. Odbor zodpovídá za shromažďování a analýzu informací z této oblasti včetně zpracování koncepčního dokumentu **Strategie pro práci Policie ČR ve vztahu k menšinám** a podrobný monitoring plnění stanovených cílů a priorit. Dne 9. září 2015 byla ministrem vnitra schválena již čtvrtá aktualizace této strategie.

Hlavními prioritami pro období 2015–2017 jsou:

- posilování metodického, personálního a organizačního zázemí PČR ve vztahu k menšinám
- prohlubování odborných dovedností a vědomostí příslušníků PČR v dané problematice
- důraz na komplexnější spolupráci PČR s orgány státní správy, samosprávy, nevládními organizacemi a dalšími zainteresovanými subjekty
- posilování důvěry mezi Policií ČR a příslušníky menšinových skupin

Ve dnech 11. – 13. března 2015 uspořádal OBPPK celorepublikové instrukčně metodické zaměstnání styčných důstojníků pro menšiny a jejich pracovní skupiny v Zařízení pro MV Hotel Šumava, Kašperské hory. IMZ byl zaměřen zejména na problematiku sociálního vyloučení a integrace do majoritní společnosti, sdílení dobré praxe a představení aktivit na rok 2015.

Ve dnech 26. – 28. května 2015 se v rámci realizace projektu „Zavádění policejních specialistů v oblasti policejní práce ve vztahu k minoritní skupině Romů v sociálně vyloučených lokalitách“ uspořádala PČR mezinárodní workshop "Dobrá praxe v policejní práci s minoritní skupinou Romů", který byl zaměřený na výměnu zkušeností v oblasti policejní práce s minoritní skupinou Romů a dalších aktivit

v dané problematice. Workshopu se zúčastnili vybraní policejní manažeři participujících KŘP, styční důstojníci pro menšiny a policejní specialisté.

V souladu s plněním úkolů Strategie pro práci PČR ve vztahu k menšinám pro období 2015–2017 bylo v období květen – listopad 2015 realizováno opatření „Zpracování metodických materiálů pro lektory a tvorba instruktážních videospotů na základě provedeného výzkumu“ jako jedna z klíčových aktivit projektu „Efektivní rozvoj a posilování kompetencí lidských zdrojů“, (CZ.1.04./4.1.00/A3.00005), který byl spolufinancovaný z ESF OP LZZ. Cílem opatření je zlepšit interkulturní kompetence cílové skupiny a připravit ji na zvládání psychické zátěže a stresu při práci v kulturně nebo sociálně odlišném prostředí. Byly realizovány tři hlavní aktivity:

- Vstupní výzkum a analýza hlavních typů zátěžových situací při kontaktu příslušníků PČR s menšinami, obyvateli sociálně vyloučených lokalit či nositeli sociálních, kulturních a jiných zvláštností (květen – červenec 2015).
- Zpracování 10 scénářů a natočení 6 instruktážních videospotů (srpen – říjen 2015).
- Vytvoření metodického manuálu, který bude oporou při výuce lektorům a dalším uživatelům natočených videospotů (listopad 2015).

Ve dnech 2. – 4. listopadu 2015 uspořádal OBPPK celorepublikové instrukčně metodické zaměstnání styčných důstojníků pro menšiny a jejich pracovní skupiny v Zařízení pro MV Hotel Solenice. Hlavní tématem byla aktuální situace migrace na Blízkém východě a migrační vlna, a s tím související bezpečnostní aspekty pro ČR.

3.6 OBLAST PERSONÁLNÍ PRÁCE RESORTU MV

Ke dni 31. prosince 2015 byl celkový počet zaměstnanců resortu MV 66 852 osob, v roce 2014 byl celkový počet zaměstnanců resortu MV 66 231. Meziročně se početní stavy resortu zvýšily o 621 osob (358 policistů, 51 hasičů, 2 678 státních zaměstnanců a snížily o 2 466 zaměstnanců v pracovním poměru).

Ke dni 31. prosince 2015 bylo v resortu zaměstnáno 40 153 policistů (60,1 %), 9 420 hasičů (14,1 %), 14 601 zaměstnanců v pracovním poměru (21,8 %) a 2 678 státních zaměstnanců (4 %). Z celkového počtu 66 852 zaměstnanců resortu MV bylo 17 954 žen, tj. 26,9 %, z toho je 6 890 žen ve služebních poměrech, tj. 13,9 % z celkového počtu policistů a hasičů, 9 281 žen v pracovním poměru, tj. 63,6 % ze všech zaměstnanců v pracovním poměru a 1 783 žen - státních zaměstnanců, tj. 66,6 % ze všech státních zaměstnanců.

V roce 2015 ukončilo služební poměr celkem 1286 policistů a hasičů (v roce 2014 to bylo 982 policistů a hasičů). Přijato do služebního poměru bylo v roce 2015 celkem 1 695 policistů a hasičů (v roce 2014 to bylo 1 980 policistů a hasičů).

Ke dni 31. prosince 2015 byl celkový plánovaný počet zaměstnanců resortu MV 69 384 osob (41 752 policistů, 9 711 hasičů, 17 921 zaměstnanců).

Významnou změnou v personální oblasti bylo v roce 2015 překlopení části dosavadních občanských pracovníků v MV z pracovního poměru do státní služby na základě zákona č. 234/2014 Sb. o státní službě.

V **oblasti personální** docházelo v roce 2015 k razantním změnám v systemizaci služebních a pracovních míst PČR. Kromě standardních změn a běžné obměny došlo k několika navýšením

počtu systemizovaných služebních míst a to vlivem mimořádných událostí v oblasti vnitřní bezpečnosti ČR. První navýšení početních stavů PČR souviselo s mimořádnými událostmi v muničních skladech ve Vrběticích a okolním teritoriu a s tím souvisejícími dalšími činnostmi k ochraně bezpečnosti obyvatel ČR. K 1. březnu 2015 tak byla PČR posílena o 142 systemizovaných služebních míst.

Na základě usnesení vlády ČR č. 574 ze dne 13. července 2015 o opatřeních v souvislosti s migrační situací v EU a v ČR byla posílena agenda cizinecké policie a činnosti s ní související o 209 služebních míst. K 1. září 2015 vznikla rozhodnutím ministra vnitra tři nová zařízení pro zajištění cizinců (Drahonice, Zastávka a Balková) a zároveň byla usnesením vlády pokryta třemi sty systemizovanými služebními místy.

1. července 2015 vznikl rozhodnutím ministra vnitra nový útvar policie s celostátní působností Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy. Tento útvar vznikl za účelem převzetí části kapacit policejních škol od MV. V rámci vzniku nového útvaru bylo k 1. lednu 2016 od MV delimitováno 167 služebních a 147 pracovních míst a PČR tak převzala odpovědnost za řízení a organizaci vzdělávání a výcvik policistů v celém komplexu specifických policejních kompetencí.

Nejvýznamnější změnou v systemizaci služebních míst policie za rok 2015 bylo posílení o celkem 850 služebních míst k 1. lednu 2016. O 558 služebních míst byly posíleny útvary policie s územně vymezenou působností, stavy útvarů s celostátní působností byly navýšeny o 252 služebních míst a o 40 služebních míst byly posíleny organizační články PP ČR.

3.7 EKONOMICKÁ OBLAST

V následujícím přehledu je uvedeno porovnání schválených rozpočtu PČR, Hasičského záchranného sboru ČR včetně celkových příjmů a výdajů kapitoly MV na léta 2014 až 2016 v tis. Kč

Finanční prostředky za oblast PČR a HZS ČR jsou uvedeny bez objemu sociálních dávek pro příslušníky bezpečnostních sborů.

schválený rozpočet	2014	2015	rozdíl 2015 – 2014	2016	rozdíl 2016 – 2015
příjmy MV	7 035 517	7 904 049	868 532	7 273 322	-630 727
výdaje MV	53 684 661	55 071 982	1 387 321	59 078 280	4 006 298
z toho: PČR	28 108 389	29 215 823	1 107 434	31 422 966	2 207 143
HZS ČR	6 827 567	7 224 658	397 091	7 807 958	583 300

Návrh prostředků na platy pro rok 2016 kalkuluje oproti roku 2015 s 3 % meziročním růstem objemu platů u příslušníků ve výši 595 263 tis. Kč (v tom příslušníci PČR 477 783 tis. Kč a příslušníci HZS ČR 117 480 tis. Kč), u občanských zaměstnanců PČR ve výši 68 091 tis. Kč a u občanských zaměstnanců HZS ČR ve výši 9 159 tis. Kč, a to v souvislosti s navýšením základních stupnic platových tarifů o 3 %.

U PČR došlo k navýšení o 850 nových míst příslušníků a prostředků na platy o 345 733 tis. Kč a u HZS ČR k navýšení o 153 nových míst příslušníků včetně 59 233 tis. Kč na platy a o 47 nových míst občanských zaměstnanců včetně prostředků na platy ve výši 14 841 tis. Kč. Na základě usnesení vlády ČR ze dne 13. července 2015 č. 574 a usnesení vlády ČR ze dne 20. srpna 2015 č. 683 o opatřeních v souvislosti s migrační situací v České republice byl navýšen rozpočet PČR v platech příslušníků o 241 607 tis. Kč včetně 594 nových míst a v platech občanských zaměstnanců o 1 626 tis. Kč včetně 6 nových míst a rozpočet Správy uprchlických zařízení MV byl navýšen o 54 157 tis. Kč včetně 259 nových míst. Na základě usnesení vlády České republiky ze dne 28. ledna 2015 č. 55 byl navýšen rozpočet PČR o 142 nových míst příslušníků včetně prostředků na platy ve výši 56 075 tis. Kč a rozpočet HZS ČR o 61 nových míst příslušníků včetně prostředků na platy ve výši 25 145 tis. Kč. Na znovuzavedení postupu v platových stupních došlo k navýšení platů občanských zaměstnanců v rozpočtu PČR o 75 073 tis. Kč a v rozpočtu HZS ČR o 7 239 tis. Kč.

Další finanční prostředky ve vztahu k Policii ČR jsou každoročně vynakládány na centrálně zabezpečovaný majetek a služby informačních a komunikačních technologií v rámci výdajů ústředního orgánu MV - např. na datové schránky bylo v průběhu roku 2015 uvolněno do rozpočtu MV z kapitoly Všeobecná pokladní správa celkem 605 000 tis. Kč. Převody z jiných kapitol státního rozpočtu jsou uvedeny níže.

Z kapitoly Všeobecná pokladní správa

- 53 709 tis. Kč určeno na výdaje související s mimořádnou událostí v areálu muničního skladu ve Vrběticích (pro Policii ČR 45 778 tis. Kč, pro HZS ČR 7 931 tis. Kč);
- 117 850 tis. Kč určeno pro Policii ČR na zajištění zvýšení bezpečnosti letiště Václava Havla Praha;
- 20 757 tis. Kč určeno na pořízení tří cisternových automobilových stříkaček pro HZS Středočeského kraje, HZS Jihomoravského kraje a HZS Libereckého kraje;
- 93 080 tis. Kč určeno na výdaje související s migrační situací pro Policii ČR a 77 645 tis. Kč pro Správu uprchlických zařízení MV;
- 37 784 tis. Kč určeno na financování zapojení občanů ČR do civilních struktur EU a dalších mezinárodních vládních organizací a volebních pozorovatelských misí

Z jiných kapitol státního rozpočtu

- 95 580 tis. Kč určeno pro Policii ČR a 31 429 tis. Kč pro Správu uprchlických zařízení na opatření v souvislosti s migrační situací v Evropské unii, přesun ze Státního dluhu;
- 13 546 tis. Kč určeno na zajištění letecké zdravotnické záchranné služby v souvislosti s dohodou o spolupráci při zajišťování letecké zdravotnické záchranné služby uzavřené mezi Ministerstvem zdravotnictví a MV, přesun od Ministerstva zdravotnictví;

V následujícím přehledu je uvedena rekapitulace výdajů kapitoly MV v roce 2015:

Rekapitulace	v tis. Kč
schválený rozpočet výdajů MV na rok 2015	55 071 982
uvolněno z kapitoly VPS	1 593 716
převедeno z jiných kapitol SR	3 940 345
převедeno jiným kapitolám SR	- 159 520
k 31. prosinci 2015	60 446 523

Upravený rozpočet PČR činí k 31. prosinci 2015 celkem 32 855 652 tis. Kč, tzn., že v průběhu roku 2015 došlo k navýšení o 3 639 829 tis. Kč.

Upravený rozpočet Hasičského záchranného sboru ČR činí k 31. prosinci 2015 celkem 8 677 354 tis. Kč, tzn., že v průběhu roku 2015 došlo k navýšení o 1 452 695 tis. Kč.

Problematika vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky byla v roce 2015 podporována i z prostředků Evropské unie (EU), a to v rámci Strukturálních fondů - Integrovaného operačního programu (IOP) a Operačního programu Přeshraniční spolupráce, dále z Komunitárních programů a Programu švýcarsko-české spolupráce a EHP/FM Norska.

Projekty PČR realizované v roce 2015 v rámci IOP, Programu švýcarsko-české spolupráce a EHP/FM Norska jsou blíže specifikovány v části programového financování (Kapitola 3.3). V rámci operačního programu Přeshraniční spolupráce byly dokončeny poslední 2 projekty KŘ PČR z programového období 2007-2013 z celkové výše čerpání 1 957 tis. Kč. Jednalo se o projekty podporující zlepšení situace v příhraničí s Polskem a Saskem (výcvik psů, potlačování autokriminality a obchodování s drogami).

MV, PČR a Správa uprchlických zařízení MV byly v roce 2015 zapojeny do čerpání finančních prostředků z **komunitárních programů**. V rámci obecného programu „Solidarita a řízení migračních toků“ došlo k využití schválených finančních prostředků v následujících fondech:

- Evropský uprchlický fond (EUF) - čerpáno 10 101 tis. Kč
- Fond pro vnější hranice (FVH) - čerpáno 106 160 tis. Kč
- Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí (EIF), čerpáno 28 603 tis. Kč
- Evropský návratový fond (ENF) - čerpáno 19 613 tis. Kč

3.8 OBLAST INFORMAČNÍCH A KOMUNIKAČNÍCH SYSTÉMŮ

Informační a komunikační infrastruktura PČR

V oblasti radiokomunikačních služeb pokračovalo MV i v roce 2015 v dalším rozvoji radiokomunikačního systému PEGAS, který je kofinancován z Evropského fondu regionálního rozvoje (číslo projektu CZ.1.06/3.4.00/21.09287). V krajských centrálních sítích byla zmodernizována zařízení technického managementu sítě a byly instalovány převodníky mezi komunikačními protokoly X.25 a X.IP. V infrastruktuře byla dále

modernizována řada základnových radiostanic (celkově na 30 stanovištích v celé ČR) spolu se zvýšením počtu kanálů pro rozšíření systémových zdrojů ve vybraných oblastech. Dále proběhla organizační a technická příprava na realizaci přechodu provozu na kapacitnější formu skupinových komunikací se záměrem přechodu v 1. Q 2016. Realizace projektu byla úspěšně ukončena instalacemi serverové části bezpečného softwarového rozhraní do informačních a operačních středisek Hasičského

záchranného sboru a Zdravotnických záchranných služeb ve všech krajích ČR.

Nabytím účinnosti zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti, se systém PEGAS zařadil mezi kritickou komunikační infrastrukturu.

V oblasti radiokomunikačních služeb byly v souvislosti s likvidací následků výbuchů v muničním skladu v lokalitě Vrbětice ve Zlínském kraji vytvořeny podmínky pro kvalitní hlasovou a datovou komunikaci složek Integrovaného záchranného systému v radiokomunikačním systému PEGAS vybudováním nové základnové radiostanice. Pro uživatele mimo IZS bylo pro spojení jejich mobilních telefonů GSM v předemtné oblasti smluvně zajištěno rozšíření služeb operátorem O₂.

Zajištění výroby základních identifikačních dokladů

V březnu 2015 byla mezi MV a Státní tiskárnou cenin, státním podnikem, uzavřena Smlouva na službu „Dodávání osobních dokladů vydávaných v působnosti MV, včetně systému zpracování žádostí, pořizování a zpracování dat“. Tím je zajištěna výroba osobních dokladů vydávaných v působnosti MV do konce roku 2025.

V souladu s Nařízením Rady (ES) 2252/2004 v rámci vydávání cestovních pasů a cestovních dokladů s biometrickými prvky pokračovalo testování provozu komunikačního systému SPOC pro výměnu přístupových certifikátů k otiskům prstů mezi jednotlivými členskými státy EU pro systémy kontroly.

V roce 2015 proběhly testy s Belgií, Finskem, Nizozemskem a Slovenskem. Probíhaly testy s Francií, Maďarskem, Maltou, Portugalskem a Švédskem. Pokračovala spolupráce s Federální policií SRN (Bundespolizei) vydáváním certifikátů přístupu k otiskům prstů v identifikačních dokladech (cestovní pasy, cestovní doklady, povolení k pobytu pro občany třetích zemí) v produkčním systému. V produkčním systému byla navázána spolupráce s Irskem, Itálií, Lucemburskem a Rumunskem.

Informační systém základních registrů

Základní registry jako jeden ze základních pilířů eGovernmentu bez problémů fungují od července 2012. Do konce roku 2015 orgány veřejné moci uskutečnily v základních registrech více než 788 milionů transakcí.

Žádný subjekt nemůže přistupovat k jednotlivým registrům přímo, veškerá komunikace probíhá přes informační systém základních registrů, který zároveň kontroluje oprávnění k přístupu k datům. Klíčovým prvkem systému, který zajišťuje zejména ochranu osobních údajů je informační systém ORG. Ten funguje jako převodník identifikátorů, který je jako jediný schopný propojit konkrétní fyzickou osobu v registru obyvatel s bezvýznamovými identifikátory, které ORG přiděluje pro každou vykonávanou agendu ke každé fyzické osobě.

Větší obce, města, krajské úřady, ministerstva a další úřady čerpají data ze základních registrů prostřednictvím vlastních agendových informačních systémů. Tyto informační systémy se mohou připojit k rozhraní informačního systému základních registrů pouze v případě, že jsou zaregistrovány v informačním systému o informačních systémech veřejné správy a teprve poté co získají od certifikační autority Správy základních registrů přístupové certifikáty. Do konce roku 2015 získalo certifikát pro přístup do produkčního prostředí základních registrů 3 090 orgánů veřejné moci s 4 379 agendovými informačními systémy.

Správa základních registrů, která se stará o provoz a bezpečnost základních registrů, průběžně implementuje nové procesy a technologie pro zvýšení kybernetické bezpečnosti, zejména pak požadavky zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti. V roce 2015 prošla Správa základních registrů auditem svého systému managementu bezpečnosti informací na tři klíčové oblasti poskytovaných služeb a získala pro ně certifikáty shody s normou ISO/IEC 27001:2013 a zároveň prodloužila platnost certifikátu shody s normou ISO/IEC 20000-1:2011. Konkrétně jde o poskytování služeb informačního systému základních registrů, služeb registračního autorizačního certifikačního systému a služby uživatelské podpory Service Desku.

Základní registr agend orgánů veřejné moci a některých práv a povinností

V rámci informačního systému základních registrů veřejné správy sehrává klíčovou bezpečnostní roli základní registr agend orgánů veřejné moci a některých práv a povinností. Tento registr shromažďuje aktuální údaje z právních předpisů, které přesně vymezují rozsah oprávnění přístupu k údajům ostatních základních registrů. Toto je důležité zejména ve vztahu k osobním údajům, které obsahuje registr obyvatel. V roce 2015 sloužil výše zmíněný registr zejména k rutinnímu sdělování aktuálních informací o platném rozsahu činností a oprávnění, které byly poskytovány všem v registru zaregistrovaným orgánům veřejné moci.

Ekonomický informační systém MV (EKIS MV) a Informační systém o státní službě

V roce 2015 pokračoval další rozvoj informačního systému EKIS MV, který poskytuje podporu v oblasti ekonomických, personálních a dalších procesů vedle MV jako ústředního orgánu státní správy také Policii ČR a Hasičskému záchrannému sboru ČR, nastavením systému do souladu se zákonem č. 234/2014 Sb., o státní službě, pro potřeby resortu MV. Dále byl v návaznosti na schválený zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, vybudován informační systém o státní službě, obojí v těsné ve spolupráci s Českou poštou, s. p., Odštěpným závodem ICT služby.

3.9 OBECNÍ POLICIE

Obce v samostatné působnosti ve svém územním obvodu a s ohledem na místní předpoklady a zvyklosti vytvářejí v souladu s právním řádem ČR podmínky pro uspokojování potřeb občanů, včetně ochrany veřejného pořádku, respektive místních záležitostí veřejného pořádku, k jehož zabezpečení si mohou řížovat obecní (městskou) policii. Obecní policie je orgánem obce. Jejím hlavním úkolem je zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v rámci působnosti obce podle zákona o obecní policii nebo zvláštního zákona.

Strážníci se významnou měrou podílejí na ochraně veřejného pořádku. Za tímto účelem strážníci disponují podobnými povinnostmi a oprávněními jako příslušníci PČR – viz zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

Dohled nad činností obecních policií vykonává především MV a další orgány za využití samostatných právních nástrojů. Jde především

o periodické ověřování splnění podmínek odborné způsobilosti strážníků komisí MV, a to v tříletých cyklech. MV plní na úseku obecních policií další úkoly – odnímá strážníkovi osvědčení (dokument opravňující jej práci strážníka vykonávat) v případech ztráty bezúhonnosti, spolehlivosti či odborné a zdravotní způsobilosti, ukládá pokuty za správní delikt obce a může vykonat kontrolu obecní policie v mezích kontroly samostatné působnosti obce dle zákona o obcích. V trestněprávní rovině pak sice strážníci obecní policie nepodléhají pravomoci Generální inspekce bezpečnostních sborů, ale jejich případná protiprávní jednání analogicky řeší zcela standardní cestou PČR. V neposlední řadě pak obecní policie podléhají samosprávné kontrole v rámci obce (zastupitelstvo obce, kontrolní výbor).

Statistická data o činnosti obecní policie jsou uvedena v tabulkové a grafické části.

4. ZKRATKY A POZNÁMKY

BIS	Bezpečnostní informační služba
BRS	Bezpečnostní rada státu
CS ČR	Celní správa České republiky
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
GIBS	Generální inspekce bezpečnostních sborů
GŘC	Generální ředitelství cel
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IOP	Integrovaný operační program
IKSP	Institut pro kriminologii a sociální prevenci
IS	Informační systém
IZS	Integrovaný záchranný systém
KÚP	Kriminalistický ústav Praha
MD	Ministerstvo dopravy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MO	Ministerstvo obrany
MS	Ministerstvo spravedlnosti ČR
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NBÚ	Národní bezpečnostní úřad
NNO	Nestátní nezisková organizace
NPC	Národní protidrogová centrála SKPV PČR
NSZ	Nejvyšší státní zastupitelství
OBVPV	Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání
OPLZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OSN	Organizace spojených národů
PČR	Policie České republiky
PMS	Probační a mediační služba
PNR	Passenger Name Record
PP ČR	Policejní prezidium České republiky
RVPPK	Republikový výbor pro prevenci kriminality
SIS	Schengenský informační systém
SKPV PČR	Služba kriminální policie a vyšetřování PČR
TZ	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
UV	Usnesení vlády
ÚOKFK	Útvar pro odhalování korupce a finanční kriminality SKPV PČR
ÚOOZ	Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV PČR
ÚSKPV PP ČR	Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia ČR
VP	Vojenská policie

TABULKOVÁ A GRAFICKÁ ČÁST

Tato část byla zpracována ze statistických dat PČR, pokud není uveden jiný zdroj. Zjištěná kriminalita je totožná s počtem trestných činů zjištěných Policií ČR v daném roce. Přepočet nápadu kriminality na 10 tisíc obyvatel je prováděn v relaci k počtu obyvatel k 1. lednu příslušného roku dle ČSÚ. Pod pojmem pachatelé trestné činnosti se rozumí jen počty tzv. známých pachatelů objasněné trestné činnosti.

Trestní zákoník č. 40/2009 Sb. a jeho účinky na statistiku kriminality

1. ledna 2010 nabyl účinnosti zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. **Tento zákon zavedl 43 nových skutkových podstat, významná část paragrafů byla upravena**, mezi trestné činy již nepatří statisticky významný čin řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění (§ 180d zákona 140/1961 Sb.). Změněna byla také definice trestného činu. TZ preferuje formální pojetí trestného činu oproti dříve užívanému pojetí materiálnímu.

Celkovou kriminalitu před a po nabytí účinnosti TZ nelze tudíž bezpodmínečně srovnávat. Porovnávání by byly dvě veličiny, jejichž znaky nejsou totožné. V grafickém vyjádření následujících tabulek a grafů je změna odlišena či vyznačena. Soudíme však, že zároveň existují rozsáhlé porovnatelné podmnožiny trestných činů změnami od 1. ledna 2010 zásadně neovlivněné.

Informace z výročních zpráv o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky doporučujeme doplňovat a upřesňovat vědecky erudovanými poznatky a závěry z kriminologických, viktimologických aj. výzkumů a hlubších analýz s delší časovou periodicitou, vznikajících ve spolupráci s výzkumnou a akademickou sférou nebo v jejím rámci.

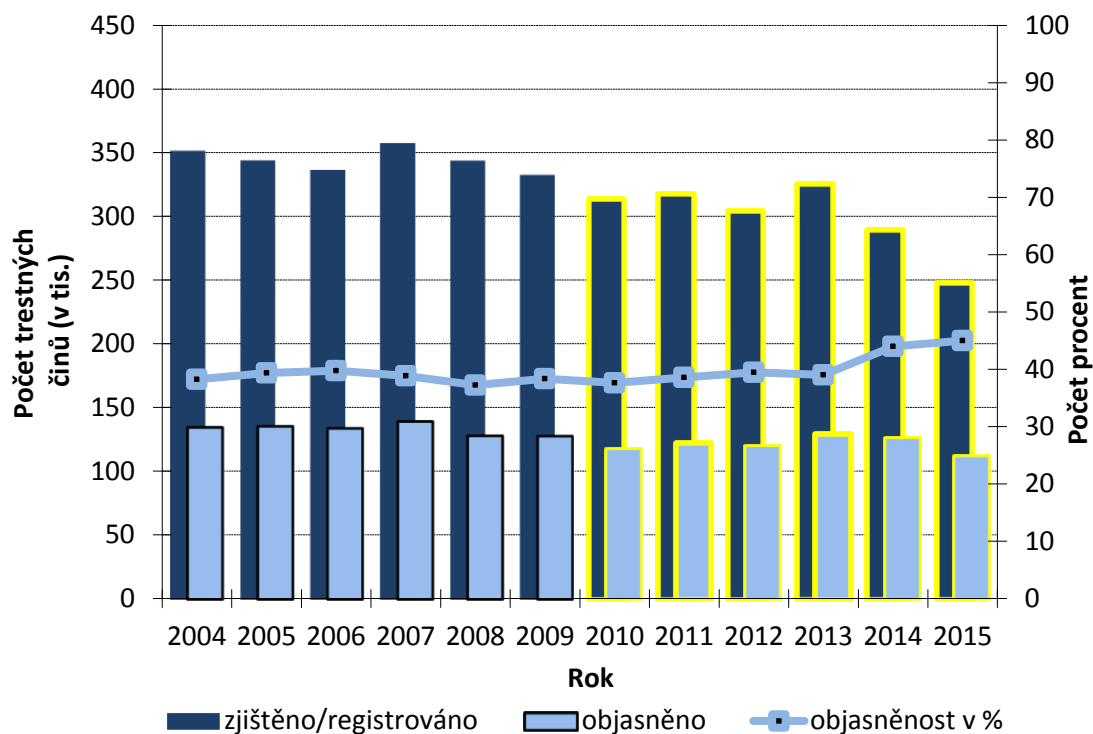
Obsah

CELKOVÁ KRIMINALITA V ČESKÉ REPUBLICE	III
PŘESTUPKY EVIDOVANÉ POLICÍ ČR	IV
OBECNÍ POLICIE V ROCE 2014 A 2015	V
PACHATELÉ TRESTNÉ ČINNOSTI	VI
VÝVOJ POČTU STÍHANÝCH A VYŠETŘOVANÝCH OSOB	VII
TRESTNÁ ČINNOST RECIDIVISTŮ	VIII
TRESTNÁ ČINNOST PÁCHANÁ CIZÍMI STÁTNÍMI PŘÍSLUŠNÍKY	IX
TRESTNÁ ČINNOST DĚTÍ MLADŠÍCH 15 LET EVIDOVANÁ POLICÍ ČR	X
TRESTNÁ ČINNOST MLADISTVÝCH	XI
OBĚTI TRESTNÉ ČINNOSTI	XII
MAJETKOVÁ KRIMINALITA	XIII
HOSPODÁŘSKÁ KRIMINALITA	XIV
NÁSILNÁ KRIMINALITA	XV
MRAVNOSTNÍ KRIMINALITA	XVI
NELEGÁLNÍ MIGRACE	XVII
DROGOVÁ KRIMINALITA	XIX
NEHODOVOST V SILNIČNÍM PROVOZU	XX
CELKOVÁ KRIMINALITA V KRAJÍCH ČESKÉ REPUBLIKY	XXI
NÁSILNÁ KRIMINALITA V KRAJÍCH ČESKÉ REPUBLIKY	XXII
HOSPODÁŘSKÁ KRIMINALITA V KRAJÍCH ČESKÉ REPUBLIKY	XXIV
MAJETKOVÁ KRIMINALITA V KRAJÍCH ČESKÉ REPUBLIKY	XXV

Celková kriminalita v České republice

Rok	zjištěno/ registrováno	objasněno	objasněnost v %
2004	351 629	134 444	38,2
2005	344 060	135 281	39,3
2006	336 446	133 695	39,7
2007	357 391	138 852	38,9
2008	343 799	127 906	37,2
2009	332 829	127 604	38,3
2010	313 387	117 685	37,6
2011	317 177	122 238	38,5
2012	304 528	120 168	39,5
2013	325 366	129 182	39,7
2014	288 660	126 323	43,7
2015	247 628	112 141	45,2

Vývoj celkové kriminality v ČR
v letech 2004 - 2015

Pozn. Křivce objasněnosti kriminality odpovídá stupnice na pravé straně grafu.

Přestupky evidované Policií ČR

Služba Policie ČR

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
-----	------	------	------	------	------

Služba pořádkové policie

celkem	790 379	739 290	748 476	796 307	770 053
---------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

z toho na úseku:

- bezpečnosti a plynulosti silničního provozu	433 826	409 441	411 956	473 234	488 794
- proti majetku (§ 50)	190 526	175 112	181 956	159 522	133 125
- veřejného pořádku (§ 47-49)	119 294	113 611	112 780	114 097	113 395
- alkoholismu a toxikomanie (§ 30)	21 163	17 068	19 501	24 052	25 737

Služba dopravní policie

- přestupky spáchané řidiči motor. vozidel	637 224	570 674	531 782	535 178	506 607
- přestupky spách. ostat. účastníky silnič. provozu	20 114	21 152	19 747	23 196	22 114

Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál

- na úseku zbraní a bezpečnostního materiálu	2 730	3 297	2 909	1 825	989
--	-------	-------	-------	-------	-----

Služba cizinecké policie

- dle zák. č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území ČR	24 444	29 014	27 438	29 582	27 770
- dle zák. 200/1990 Sb. o přestupcích					

Přestupky celkem	1 474 891	1 363 427	1 330 352	1 386 088	1 327 533
-------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Obecní policie v roce 2014 a 2015

Rok	2014*	2015**
Počet obecních policíí celorepublikově	367	366
Počet obecních policíí, které poskytly informace	365	363
Počet zaměstnanců OP/MP celkem	9 534	9 690
Počet strážníků OP	8 442	8 515
Počet strážníků/čekatelů se středním vzděláním bez maturity	687	490
Počet strážníků/čekatelů se středním vzděláním s maturitou	6 536	6 738
Počet strážníků/čekatelů s vysokoškolským vzděláním	1 126	1 233
Celkový počet přestupků projednaných v blokovém řízení	789 786	794 407
z toho přestupků proti BESIP (vyjma překročení rychlosti)	572 293	586 402
z toho přestupků překročení nejvyšší dovolené rychlosti	82 967	77 825
z toho přestupků proti veřejnému pořádku	72 670	72 338
z toho přestupků proti majetku	23 684	18 379
Celkový počet podezření ze spáchání přestupků oznámených přísl. orgánům	717 181	969 256
z toho přestupků proti BESIP (vyjma překročení rychlosti)	367 081	407 219
z toho přestupků překročení nejvyšší dovolené rychlosti	300 901	507 229
z toho přestupků proti veřejnému pořádku	20 605	27 515
z toho přestupků proti majetku	13 782	11 133
Celkem řešeno přestupků	1 506 967	1 763 663
Celková výše pokut uložených v blokovém řízení (v Kč)	266 285 353	259 865 872
Finanční náklady na činnost policie za kalendářní rok (v Kč)	5 071 677 956***	5 439 683 503
Počet důvodných podezření o spáchání trestného činu oznámených PČR	15 877	11 520
Počet fyzických útoků na strážníky	393	325
Počet případů použití služební zbraně	15	7
Počet uzavřených veřejnoprávních smluv podle § 3a z. o obecní policii	517	534
Počet rozhodnutí o odstranění vozidla	45 845	38 652
Počet osob převezených do záchytné stanice	12 184	11 627
Počet předvedených hledaných a pohřešovaných osob	3 993	4 400
Počet nalezených odcizených vozidel	406	866
Odchyceno zvířat	30 744	29 421
Počet úřadoven OP/MP s nepřetržitým provozem	162	168

* Údaje poskytnuté k 20. 3. 2015

** Údaje poskytnuté k 18. 3. 2016

*** Finanční náklady poskytlo 364 obcí

Pachatelé trestné činnosti

Vývoj počtu stíhaných a vyšetřovaných osob v ČR celkem

Rok	celkem	muži	ženy	recidivisté	děti	mladiství	cizinci
2004	121 531	106 460	15 071	54 880	3 734	6 197	7 215
2005	121 511	104 274	17 237	55 856	3 341	5 654	6 994
2006	122 753	106 045	16 708	56 661	3 027	5 808	7 284
2007	127 718	111 312	16 406	56 773	2 635	6 322	8 179
2008	122 053	106 816	15 237	53 321	2 723	6 014	8 572
2009	123 235	107 277	15 958	56 594	2 094	5 339	8 362
2010	112 477	97 673	14 804	53 405	1 606	4 010	7 377
2011	114 975	99 715	15 260	55 717	1 568	4 038	7 473
2012*	113 026	97 529	15 479	56 489	1 371	3 486	7 513
2013*	117 682	100 893	16 738	61 934	1 251	2 939	7 470
2014*	114 611	97 430	16 962	61 020	1 369	2 593	7 385
2015*	101 883	85 672	15 925	53 015	1 226	2 186	7 264

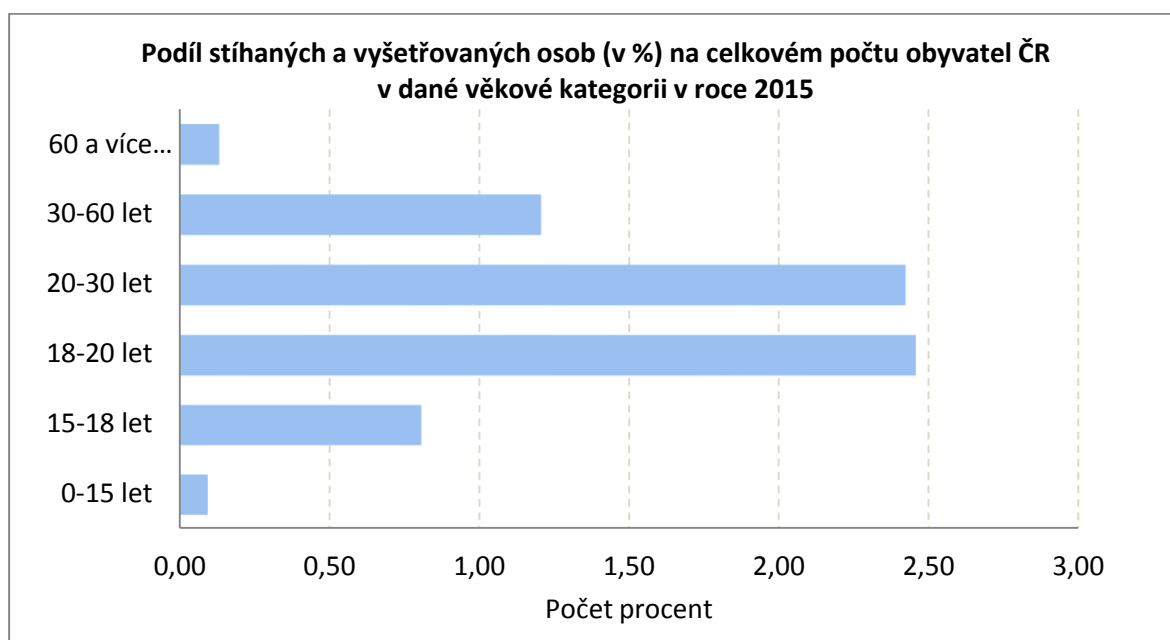
Vývoj podílu (v %) jednotlivých kategorií pachatelů celkové kriminality na celkovém počtu pachatelů v ČR celkem

Rok	muži	ženy	recidivisté	děti do 15 let	mladiství 15-18 let	cizinci
2004	87,6	12,4	45,2	3,1	5,1	5,9
2005	85,8	14,2	46,0	2,7	4,7	5,8
2006	86,4	13,6	46,2	2,5	4,7	5,9
2007	87,2	12,8	44,5	2,1	4,9	6,4
2008	87,5	12,5	43,7	2,2	4,9	7,0
2009	87,1	12,9	45,9	1,7	4,3	6,8
2010	86,8	13,2	47,5	1,4	3,6	6,6
2011	86,7	13,3	48,5	1,4	3,5	6,5
2012*	86,3	13,7	50,0	1,2	3,1	6,6
2013*	85,8	14,2	52,6	1,1	2,5	6,3
2014*	85,0	14,8	53,2	1,2	2,3	6,4
2015*	84,1	15,6	52,0	1,2	2,1	7,1

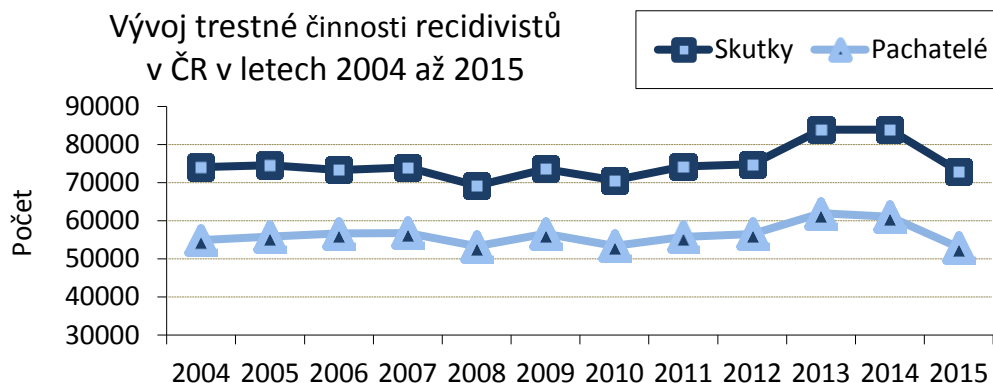
* Do celkového počtu pachatelů je třeba kromě mužů a žen započítat také právnické osoby, kterých bylo v roce 2014 stíháno nebo vyšetřováno celkem 219 a v roce 2015 celkem 286 (v roce 2013 tento počet činil 51 právnických osob a v roce 2012 šlo o 18 právnických osob).

Vývoj počtu stíhaných a vyšetřovaných osob

	věk					
	do 15	15-18	18-20	20-30	30-60	60 a více
Rok 2014						
Počet	1 369	2 593	9 252	37 512	60 433	3 233
Tj. % z pachatelů celkem	1,19	2,26	8,07	32,73	52,73	2,82
Tj. % z počtu obyvatel věkové kategorie	0,09	0,95	2,81	2,73	1,33	0,13
Počet obyvatel k 1. 1. 2014	1 577 455	272 818	329 827	1 372 181	4 552 266	2 407 872
Rok 2015						
Počet	1 512	2 186	7 386	32 806	54 711	3 282
Tj. % z pachatelů celkem	1,48	2,15	7,25	32,20	53,70	3,22
Tj. % z počtu obyvatel věkové kategorie	0,09	0,80	2,45	2,42	1,20	0,13
Počet obyvatel k 1. 1. 2015	1 601 045	271 652	300 972	1 356 551	4 545 294	2 462 761

Trestná činnost recidivistů

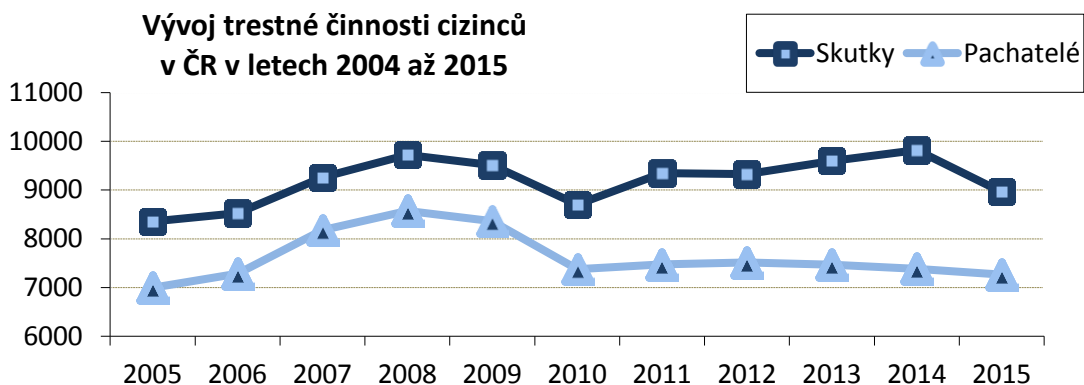
Vývoj počtu trestných činů spáchaných recidivisty v ČR

Druh kriminality	2011	2012	2013	2014	2015
Vraždy celkem:	69	105	77	75	72
Loupeže	1 141	1 025	1 086	1 016	854
Úmyslné ublížení na zdraví	1 702	1 901	2 001	2 016	2 037
Nebezpečné vyhrožování	1 044	985	1 093	1 107	1 106
Násilné činy:	6 970	6 836	7 366	7 054	6 649
Mravnostní činy:	502	513	557	573	605
Krádeže vloupáním:	10 769	10 156	12 398	11 396	7 936
Krádeže mot. voz. dvoustopých	1 411	1 337	1 500	1 442	1 045
Krádeže věcí z automobilů	2 457	2 187	2 655	2 351	1 907
Krádeže prosté:	18 312	20 092	21 291	21 804	17 515
Majetkové činy:	32 210	33 642	37 448	37 009	29 153
Výtržnictví	1 482	1 480	1 613	1 638	1 458
Ned.výr. a d.psych.l. a jedů	1 891	1 935	2 482	2 996	3 018
Zanedbání povinné výživy	9 140	8 908	9 451	9 311	9 389
Podvod	1 200	1 224	1 618	1 557	1 499
Hospodářské činy celkem:	5 631	5 349	7 178	7 878	7 582
CELKOVÁ KRIMINALITA:	74 212	74 815	83 894	83 894	72 979

Vývoj počtu stíhaných a vyšetřovaných osob-recidivistů v ČR a jejich podílu na stíhaných osobách celkem dle vybraných druhů kriminality

Druh kriminality	2014	tj. %	2015	tj. %
Vraždy celkem:	75	52,4	73	47,4
Úmyslné ublížení na zdraví	1 876	42,4	1 900	43,9
Násilné činy:	5 788	47,5	5 496	48,4
Mravnostní činy:	415	31,0	416	30,5
Kr. vl. do vík. chat soukr. osob	449	65,1	337	69,5
Krádeže vloupáním:	6 188	68,4	4 240	68,4
Krádeže věcí z automobilů	1 013	80,7	762	77,2
Krádeže prosté:	14 858	74,2	11 722	73,5
Majetkové činy:	23 579	68,1	18 372	67,3
Podvod	1 284	51,7	1 196	53,5
Hospodářské činy celkem:	5 381	34,7	5 181	34,2

Trestná činnost páchaná cizími státními příslušníky

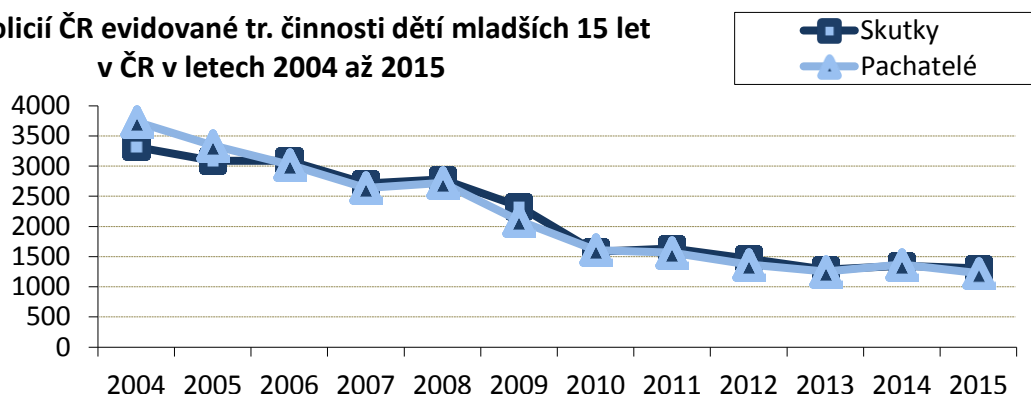

Vývoj počtu trestných činů spáchaných cizinci v ČR					
Druh kriminality	2011	2012	2013	2014	2015
Vraždy celkem:	21	23	20	18	17
Loupeže	205	178	167	155	124
Úmyslné ublížení na zdraví	339	302	289	269	342
Násilné činy:	1 156	1 035	998	914	935
Mravnostní činy:	208	122	102	112	184
Krádeže vloupáním:	759	664	855	771	430
Krádeže prosté:	1 333	1 598	1 438	1 222	1 360
Krádeže kapesní	95	175	116	119	166
Majetkové činy:	2 441	2 671	2 747	2 402	2 247
Maření výkonu úředního rozhodnutí	1 148	1 132	1 213	957	841
Hospodářské činy celkem:	1 694	1 562	1 652	2 403	1 808
CELKOVÁ KRIMINALITA:	9 346	9 325	9 595	9 821	8 960

Vývoj počtu stíhaných a vyšetřovaných osob-cizinců v ČR a jejich podílu na stíhaných osobách celkem dle vybraných druhů kriminality				
Druh kriminality	2014	tj. %	2015	tj. %
Vraždy celkem:	18	12,6	17	11,0
Loupeže	156	9,2	140	9,4
Úmyslné ublížení na zdraví	290	6,6	342	7,9
Násilné činy:	844	6,9	855	7,5
Mravnostní činy:	89	6,7	122	8,9
Krádeže vloupáním:	373	4,1	292	4,7
Krádeže kapesní	130	17,2	200	31,3
Krádeže prosté:	977	4,9	1 012	6,3
Majetkové činy:	1 664	4,8	1 628	6,0
Maření výkonu úředního rozhodnutí	821	8,1	711	8,2
Hospodářské činy celkem:	1 125	7,3	1 236	8,2
CELKOVÁ KRIMINALITA:	7 385	6,4	7 264	7,1

Trestná činnost dětí mladších 15 let evidovaná Policií ČR

Vývoj Policií ČR evidované tr. činnosti dětí mladších 15 let v ČR v letech 2004 až 2015

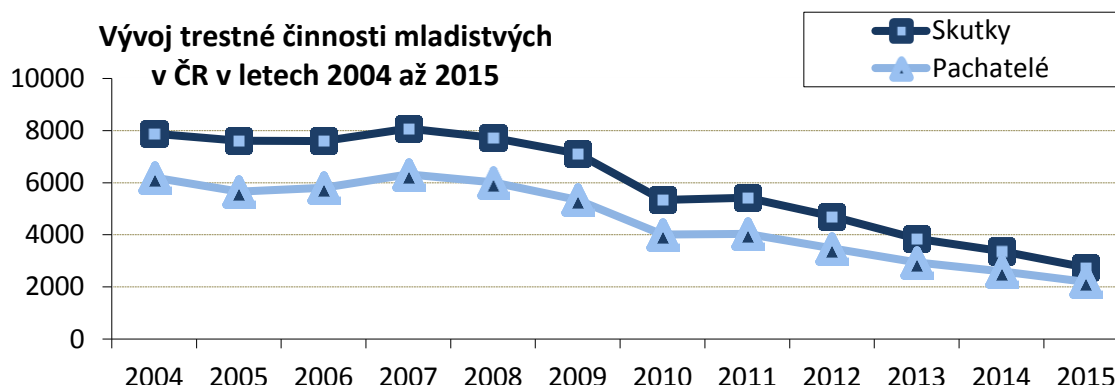
Vývoj počtu Policií ČR evidovaných činů jinak trestných spáchaných dětmi mladšími 15 let v ČR

Druh kriminality	2011	2012	2013	2014	2015
Vraždy celkem:	2	2	3	0	0
Úmyslné ublížení na zdraví	88	100	83	80	98
Násilné činy	331	366	274	287	271
Mravnostní činy	84	122	101	120	133
Krádeže vloupáním do bytů	21	28	23	18	15
Krádeže vloupáním	335	229	217	168	179
Krádeže věcí z automobilů	15	11	15	22	21
Krádeže prosté	421	337	299	258	250
Majetkové činy	848	649	590	515	536
Výtržnictví	70	55	90	87	75
Ned.výr. a d.psych.I. a jedů	77	49	63	48	60
CELKOVÁ KRIMINALITA:	1636	1463	1286	1350	1308

Vývoj počtu vyšetřovaných osob-dětí mladších 15 let v ČR a jejich podílu na vyšetřovaných a stíhaných osobách celkem dle vybraných druhů kriminality

Druh kriminality	2014	tj. %	2015	tj. %
Vraždy celkem:	0	0,0	0	0,0
Úmyslné ublížení na zdraví	84	1,9	104	2,4
Násilné činy:	310	2,5	276	2,4
Mravnostní činy:	98	7,3	103	7,5
Krádeže vloupáním do bytů	17	2,1	19	3,0
Krádeže vloupáním:	227	2,5	188	3,0
Krádeže věcí z automobilů	18	1,4	12	1,2
Krádeže prosté:	218	1,1	191	1,2
Majetkové činy:	581	1,7	519	1,9
Výtržnictví	81	2,6	52	1,9
Nedovol. výr. a držení psych. I. a jedů	42	1,1	41	1,1
CELKOVÁ KRIMINALITA:	1 369	1,2	1 226	1,2

Trestná činnost mladistvých

Vývoj počtu Policí ČR evidovaných trestných činů (provinění) spáchaných mladistvými v ČR

Druh kriminality	2011	2012	2013	2014	2015
Vraždy celkem:	6	2	7	3	3
Loupeže	292	289	212	167	143
Úmyslné ublížení na zdraví	246	291	239	225	199
Násilné činy:	819	829	677	565	484
Mravnostní činy:	185	198	216	198	198
Krádeže vloupáním:	1 358	1 105	897	710	481
Krádeže věcí z automobilů	146	101	61	41	41
Krádeže prosté:	1 520	1 334	1 002	820	622
Majetkové činy:	3 083	2 605	2 052	1 702	1 264
Výtržnictví	162	146	138	151	113
Ned.výr. a d.psych.l. a jedů	187	123	144	123	137
CELKOVÁ KRIMINALITA:	5 427	4 713	3 845	3 367	2 747

Vývoj počtu stíhaných a vyšetřovaných mladistvých v ČR a jejich podílu na stíhaných a vyšetřovaných osobách celkem dle vybraných druhů kriminality

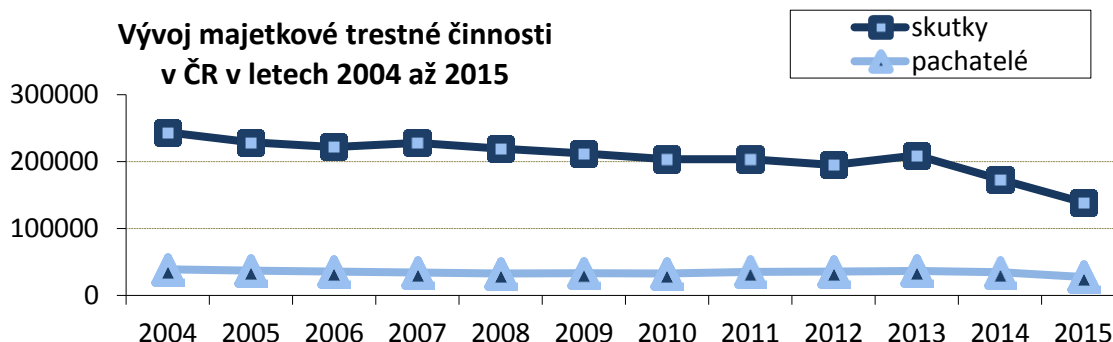
Druh kriminality	2014	tj. %	2015	tj. %
Vraždy celkem:	4	2,8	5	3,2
Loupeže	171	10,4	148	9,9
Úmyslné ublížení na zdraví	222	5,0	179	4,1
Násilné činy:	529	4,3	443	3,9
Mravnostní činy:	189	14,1	186	13,6
Krádeže vloupáním:	459	5,1	0,0	0,0
Krádeže věcí z automobilů	20	1,6	342	34,7
Krádeže prosté:	595	3,0	479	3,0
Majetkové činy:	1 215	3,5	945	3,5
Výtržnictví	125	4,0	92	3,4
Ned.výr. a d.psych.l. a jedů	105	2,8	123	3,4
CELKOVÁ KRIMINALITA:	2 593	2,3	2 186	2,1

Oběti trestné činnosti

Vývoj počtu evidovaných obětí trestné činnosti v ČR v letech 2011 - 2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Muži	20 363	19 766	20 648	18 392	18 433
Ženy	20 617	20 871	20 373	17 025	16 968
Muži a ženy	40 980	40 637	41 021	35 417	35 401
Skupiny (počet skupin)	2 375	2 274	2 303	2 040	2 118
Skupiny (počet osob ve skupinách)	5 884	5 641	6 143	5 195	4 941
Celkem osob	46 864	46 278	47 164	40 612	40 342

Majetková kriminalita

Vývoj majetkové trestné činnosti v ČR dle jednotlivých druhů kriminality

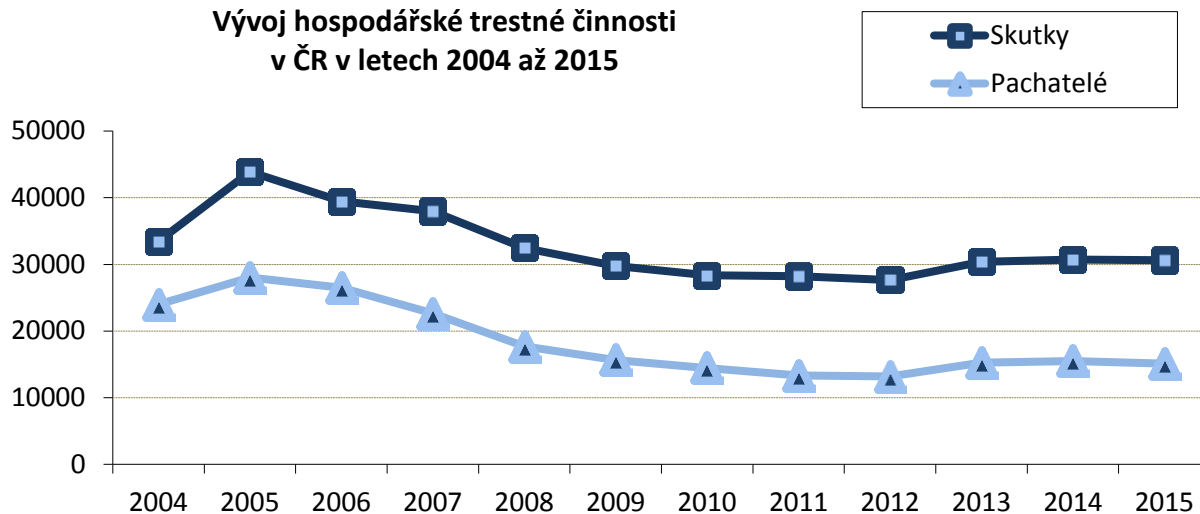
Druh kriminality	2011	2012	2013	2014	2015
Krádeže vloupáním do obchodů	3 567	3 519	4 091	2 855	2 130
Kr. vl. do restaurací a hostinců	2 411	2 307	2 389	1 914	1 343
Krádeže vloupáním do bytů	4 311	4 239	4 446	3 778	3 127
Kr. vl. do vík. chat soukr. osob	4 846	4 634	4 841	3 955	2 553
Kr. vl. do rodinných domků	5 257	5 479	6 671	5 099	3 768
Krádeže vloupáním celkem:	59 672	55 554	62 384	49 304	34 476
Krádeže kapesní	14 514	15 430	15 957	12 653	13 060
Krádeže mot. voz. dvoustopých	11 647	10 403	10 736	8 720	6 292
Krádeže věcí z automobilů	33 230	28 751	30 899	22 976	18 457
Krádeže jízdních kol	7 396	7 746	9 682	8 796	7 229
Krádeže prosté celkem:	124 274	119 367	125 573	103 708	84 793
Podvod	4 910	5 403	5 940	6 028	5 780
Zpronevěra	1 071	1 094	1 084	1 019	783
Majetkové činy celkem:	203 675	194 970	209 351	173 611	139 092

Vývoj počtu pachatelů majetkové tr. činnosti v ČR dle jednotlivých druhů kriminality

Druh kriminality	2011	2012	2013	2014	2015
Krádeže vloupáním do obchodů	747	668	775	657	512
Kr. vl. do restaurací a hostinců	464	442	450	392	279
Krádeže vloupáním do bytů	774	767	761	798	673
Kr. vl. do vík. chat soukr. osob	804	699	693	690	485
Kr. vl. do rodinných domků	964	1 020	1 102	1 033	774
Krádeže vloupáním celkem:	10 061	9 616	10 197	9 045	6 195
Krádeže kapesní	707	705	903	754	638
Krádeže mot. voz. dvoustopých	1 631	1 474	1 427	1 265	1 068
Krádeže věcí z automobilů	1 473	1 309	1 413	1 255	978
Krádeže jízdních kol	554	666	778	926	749
Krádeže prosté celkem:	19 677	20 597	20 642	20 014	15 950
Podvod	2 117	2 316	2 420	2 485	2 237
Zpronevěra	759	815	786	756	600
Majetkové činy celkem:	34 842	35 545	36 384	34 624	27 305

Hospodářská kriminalita

Vývoj hospodářské trestné činnosti
v ČR v letech 2004 až 2015

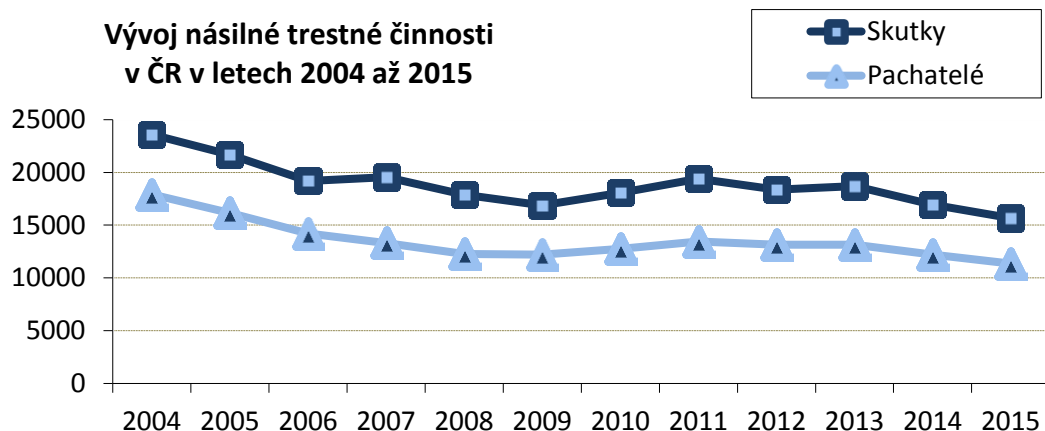
Vývoj počtu trestných činů vybraných druhů kriminality

Druh kriminality	2011	2012	2013	2014	2015
Poruš. povinnosti při správě ciz. maj.	177	234	231	199	211
Krácení daně	704	916	1 114	858	1 015
Paděl. a pozměň. veř. listiny	701	737	645	804	758
Zpronevěra	2 556	2 661	2 531	2 474	2 308
Podvod	4 153	4 363	4 998	4 725	4 865
Porušování práv k ochranné známce	627	427	611	707	439
Por. autorského práva	412	459	338	358	399
Hospodářské činy celkem:	28 216	27 633	30 376	30 731	30 616

Vývoj počtu pachatelů vybraných druhů kriminality

Druh kriminality	2011	2012	2013	2014	2015
Poruš. povinnosti při správě ciz. maj.	93	125	132	128	89
Krácení daně	547	670	818	725	716
Paděl. a pozměň. veř. listiny	437	431	306	430	545
Zpronevěra	1 951	1 988	1 887	1 814	1 735
Podvod	2 592	2 608	3 041	2 779	2 562
Porušování práv k ochranné známce	226	139	144	148	114
Por. autorského práva	159	156	152	114	114
Hospodářské činy celkem:	13 349	13 210	15 247	15 488	15 131

Násilná kriminalita

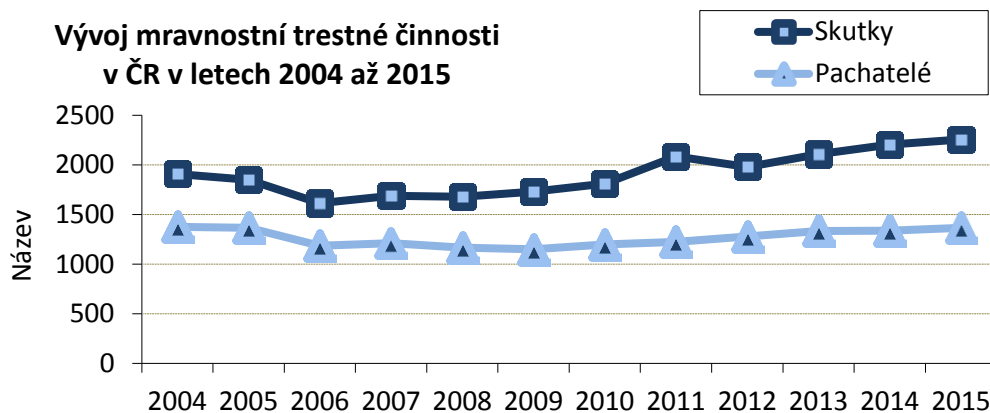
Vývoj násilné trestné činnosti v ČR dle vybraných druhů kriminality

Druh kriminality	2011	2012	2013	2014	2015
Vraždy celkem	173	188	182	160	155
Zabití	0	2	0	2	2
Usmrcení z nedbalosti	79	68	76	69	90
Loupeže	3761	3283	2961	2500	1995
Loupeže na finančních institucích	120	133	90	47	27
Úmyslné ublížení na zdraví	5 264	5 240	5 378	5 199	5 229
Nebezpečné vyhrožování	2 387	2 205	2 331	2 217	2 197
Vydírání	1 522	1 472	1 442	1 338	1 232
Násilné činy celkem:	19 409	18 358	18 689	16 949	15 669

Vývoj počtu pachatelů násilné trestné činnosti v ČR dle vybraných druhů kriminality

Druh kriminality	2011	2012	2013	2014	2015
Vraždy celkem	166	202	187	143	154
Zabití	0	2	0	2	2
Usmrcení z nedbalosti	45	33	41	39	49
Loupeže	2 101	1 895	1 939	1 651	1 491
Loupeže na finančních institucích	53	45	47	41	12
Úmyslné ublížení na zdraví	4 321	4 667	4 524	4 423	7 330
Nebezpečné vyhrožování	1 690	1 624	1 675	1 531	1 504
Vydírání	1 083	1 031	964	921	823
Násilné činy celkem:	13 444	13 142	13 133	12 196	11 357

Mravnostní kriminalita

Vývoj mravnostní kriminality v ČR dle vybraných druhů kriminality

Druh kriminality	2011	2012	2013	2014	2015
Znásilnění	675	669	589	669	598
Sexuální nátlak	27	46	35	38	68
Pohlavní zneužívání v závislosti	82	91	85	75	75
Pohlavní zneužívání ostatní	672	604	708	647	678
Šíření pornografie	77	35	51	52	56
Kuplířství	44	42	52	57	50
Obchodování s lidmi	19	24	18	20	18
Mravnostní činy celkem:	2 086	1 981	2 109	2 205	2 256

Vývoj počtu pachatelů mravnostní kriminality v ČR dle vybraných druhů kriminality

Druh kriminality	2011	2012	2013	2014	2015
Znásilnění	405	404	366	390	387
Sexuální nátlak	16	7	9	22	11
Pohlavní zneužívání v závislosti	53	55	51	46	41
Pohlavní zneužívání ostatní	440	491	528	477	490
Šíření pornografie	30	18	27	24	19
Kuplířství	61	46	44	72	63
Obchodování s lidmi	29	22	25	16	12
Mravnostní činy celkem:	1 224	1 279	1 335	1 338	1 365

Nelegální migrace

Nelegální migrace na území ČR dle kategorií v meziročním srovnání

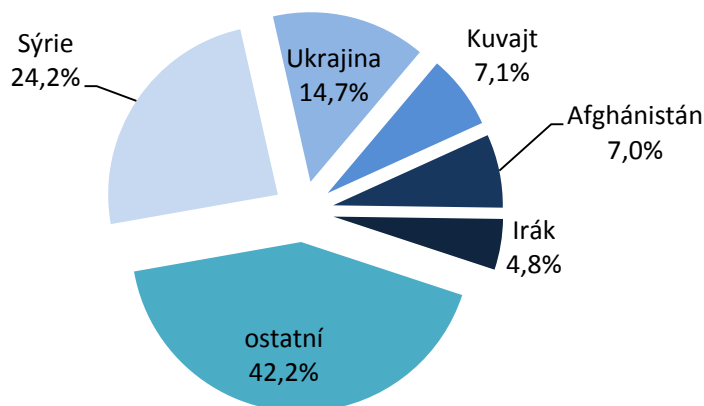
	2014		2015		Meziroční změna	
		tj. %		tj. %	počet	v %
Zjištěno osob	4 822	100	8 563	100	3 741	77,6
z toho:						
přes vnější sch. hranici ČR	181	3,8	240	2,8	59	32,6
nelegální pobyt*	4 641	96,2	8 323	97,2	3 682	79,3

* osoby zjištěné ve vnitrozemí a na letištích při nelegálním pobytu

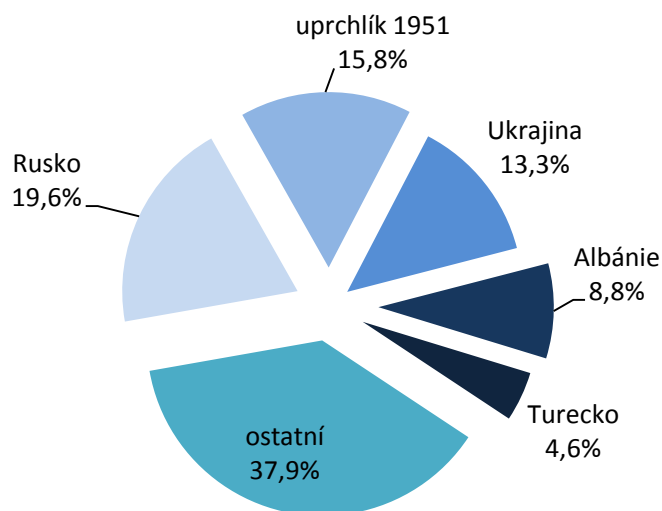
Nelegální migrace na území ČR - TOP 10

	2014		2015		Meziroční změna	
		tj. %		tj. %	abs. číslo	v [%]
zjištěno osob	4 641	100	8 323	100	3 682	79,3
z toho nejvíce st.příslušnost:						
Sýrie	142	3,1	2 016	24,2	1 874	1319,7
Ukrajina	1020	22,0	1224	14,7	204	20,0
Kuvajt	450	9,7	588	7,1	138	30,7
Afghánistán	63	1,4	583	7,0	520	825,4
Irák	16	0,3	403	4,8	387	2418,8
Rusko	381	8,2	358	4,3	-23	-6,0
Pákistán	20	0,4	276	3,3	256	1280,0
Kosovo	183	3,9	264	3,2	81	44,3
Saúdská Arábie	231	5,0	258	3,1	27	11,7
Vietnam	301	6,5	229	2,8	-72	-23,9

Nelegální pobyt - podíl osob dle státní příslušnosti v ČR v roce 2015

Nelegální migrace přes vnější schengenskou hranici - podíl osob dle státní příslušnosti v ČR v roce 2015

Osoby napomáhající k nelegální migraci - porovnání roku 2014/2015

rok	2014		2015		Změna oproti předchozímu období	
	počet	tj. %	počet	tj. %	v [%]	počet
Celkem osob*	131	100	168	100	28,2	37
z toho způsob napomáhání k NM						
úcelový sňatek	28	21,4	15	8,9	-46,4	-13
úcelové otcovství	15	11,5	9	5,4	-40	-6
organizování úcelového pozvání	24	18,3	4	2,4	-83,3	-20
umožnění nel. překročení SH	14	10,7	118	70,2	742,9	104
jiné umožnění nel. pobytu	50	38,2	22	13,1	-56	-28

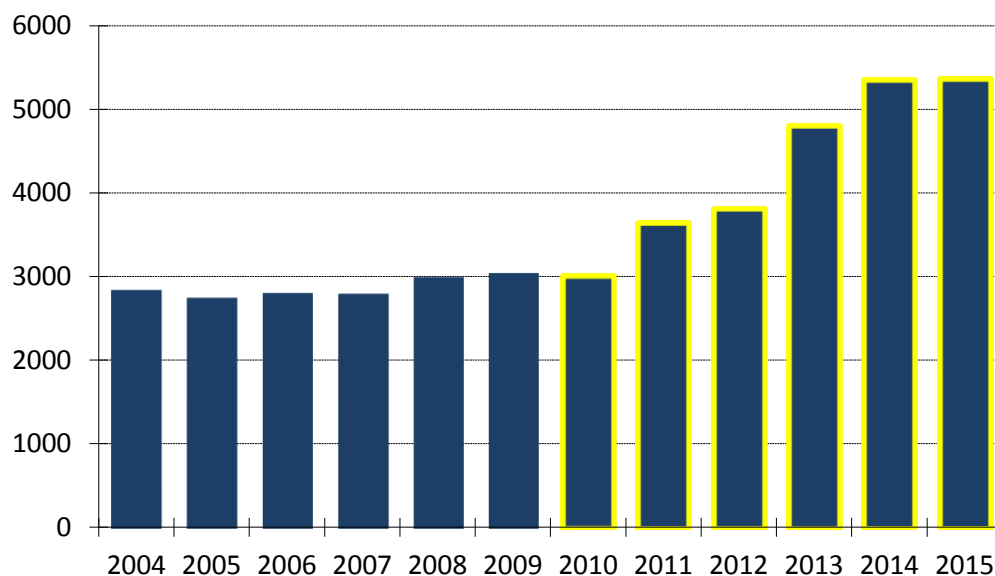
* osoby evidované KŘP; zahrnuty jak osoby, které byly trestně stíhány dle TZ, ale i osoby, které podaly jen k dané věci vysvětlení a případ byl odložen

Drogová kriminalita

Vývoj drogové kriminality v ČR v letech 2011- 2015

§ TZ	Druh kriminality	2011	2012	2013	2014	2015	změna v %
187, 283	nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů pro jiného	3 097	3 261	3 947	4 414	4 515	2
187a, 284	nedovolená výroba a držení psych. látek a jedů - přechovávání pro sebe	375	433	689	791	696	-12
188, 286	nedovol. výroba a držení psych. látek a jedů	163	120	163	152	153	1
	nedovolená výroba a držení psychotropních látek a jedů celkem	3 635	3 814	4 799	5 357	5 364	0
285	nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou látku	168	193	225	204	160	-22
188a, 287	šíření toxikománie	31	25	93	36	25	-31
288	výroba a nakládání s látkami s hormonálním účinkem	8	12	13	10	37	270

Vývoj drogové kriminality v ČR v letech 2004 až 2015

Nehodovost v silničním provozu

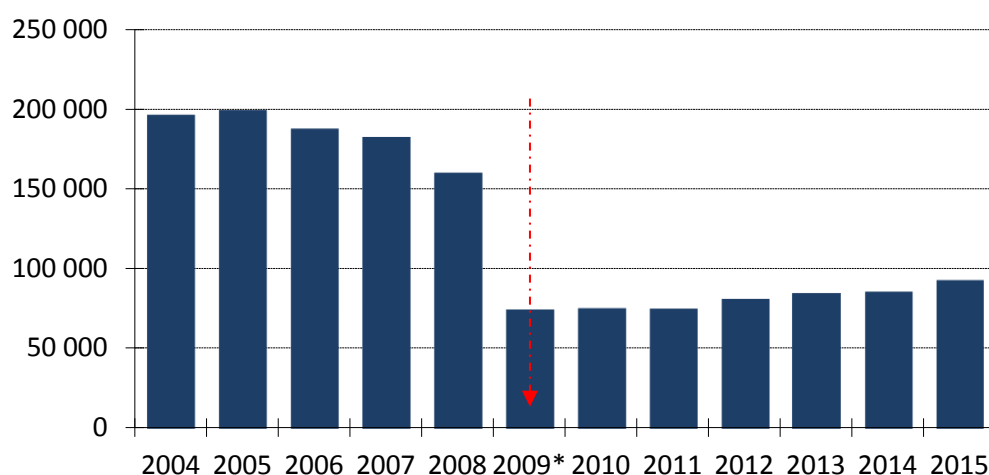
Policií ČR evidované nehody a jejich následky v ČR v letech 2004 až 2015

Rok	Počet nehod	Usmrceno	Těžce zraněno	Lehce zraněno	Hmotná škoda v mld. Kč
2004	196 484	1 215	4 878	29 543	9,69
2005	199 262	1 127	4 396	27 974	9,77
2006	187 965	956	3 990	24 231	9,12
2007	182 736	1 123	3 960	25 382	8,47
2008	160 376	992	3 809	24 776	7,74
2009*	74 815	832	3 536	23 777	4,98
2010	75 522	753	2 823	21 610	4,92
2011	75 137	707	3 092	22 519	4,63
2012	81 404	681	2 986	22 590	4,88
2013	84 398	583	2 782	22 577	4,94
2014	85 859	629	2 762	23 655	4,94
2015	93 067	660	2 540	24 426	5,44

Od 1. 1. 2009 nemusí účastníci lehkých dopravních nehod volat Polici ČR, pokud jsou splněny tyto podmínky:

- 1) Zjevná škoda na některém ze zúčastněných vozidel včetně přepravovaných věcí nepřesahuje 100 000 Kč. Zjevnou škodou se rozumí viditelná škoda, jde o laický odhad.
- 2) Nedošlo ke zranění nebo usmrcení osoby.
- 3) Nevznikla hmotná škoda na majetku další osoby - na komunikaci, na budově, na dopravní značce apod.

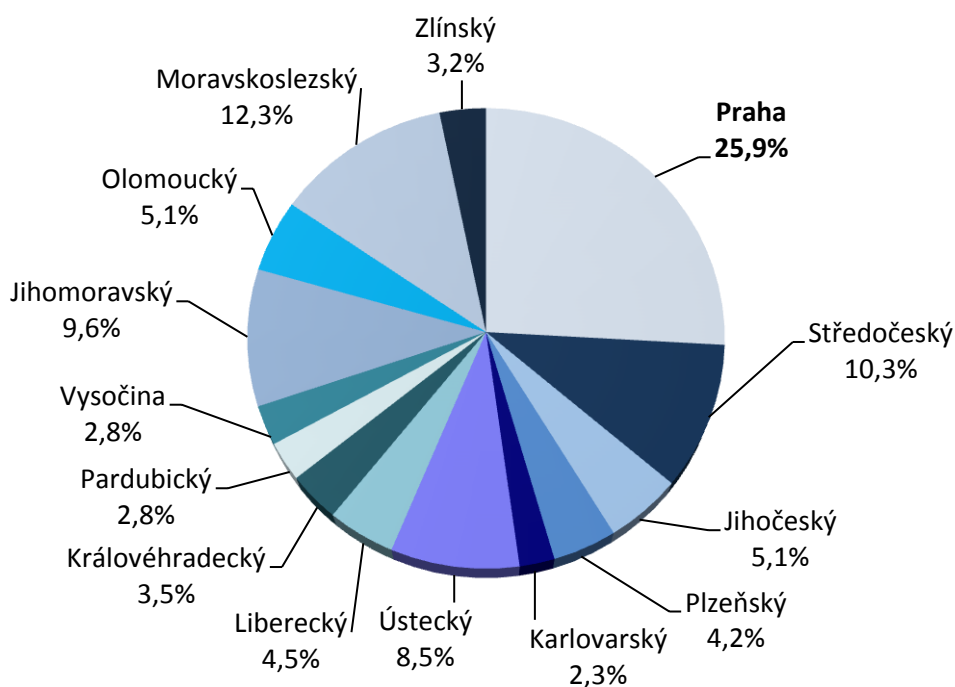
Vývoj počtu Policií ČR evidovaných dopravních nehod

Celková kriminalita v krajích České republiky

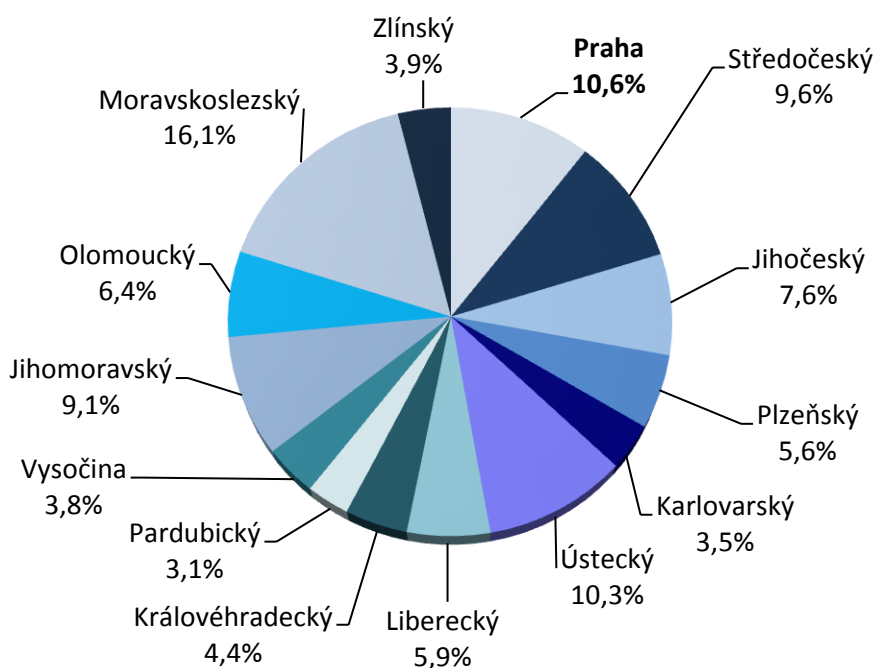
kraj	2014				2015				změna	
	zjištěné TČ	objas. TČ	zjištěno/ 10 tis. obyv.	objas. v %	zjištěné TČ	objas. TČ	zjištěno/ 10 tis. obyv.	objas. v %	zjištěné TČ	v %
Praha	71 828	17 620	570	24,5	64 095	16 227	509	25,3	-7 733	-10,8
Středočeský	31 118	13 100	237	42,1	25 442	11 202	193	44,0	-5 676	-18,2
Jihočeský	14 683	8 420	230	57,3	12 595	7 812	198	62,0	-2 088	-14,2
Plzeňský	11 991	6 520	208	54,4	10 512	5 687	183	54,1	-1 479	-12,3
Karlovarský	6 726	4 580	225	68,1	5 737	3 976	192	69,3	-989	-14,7
Ústecký	25 927	14 534	315	56,1	21 061	12 352	256	58,6	-4 866	-18,8
Liberecký	12 504	5 999	285	48,0	11 154	5 409	254	48,5	-1 350	-10,8
Královéhradecký	10 181	5 740	185	56,4	8 575	5 440	155	63,4	-1 606	-15,8
Pardubický	8 380	4 645	162	55,4	6 812	4 075	132	59,8	-1 568	-18,7
Vysočina	8 107	4 573	159	56,4	6 880	4 103	135	59,6	-1 227	-15,1
Jihomoravský	27 109	11 619	231	42,9	23 828	10 074	203	42,3	-3 281	-12,1
Olomoucký	14 066	7 520	221	53,5	12 609	6 812	198	54,0	-1 457	-10,4
Moravskoslezský	37 233	16 302	306	43,8	30 364	14 270	249	47,0	-6 869	-18,4
Zlínský	8 807	5 067	150	57,5	7 964	4 702	136	59,0	-843	-9,6
ČR	288 660	126 239	274	43,7	247 628	112 141	235	45,3	-41 032	-14,2

Podíly jednotlivých krajů na zjištěné celkové kriminalitě v ČR v roce 2015

Násilná kriminalita v krajích České republiky

Podíly jednotlivých krajů na zjištěné násilné kriminalitě v ČR v roce 2015

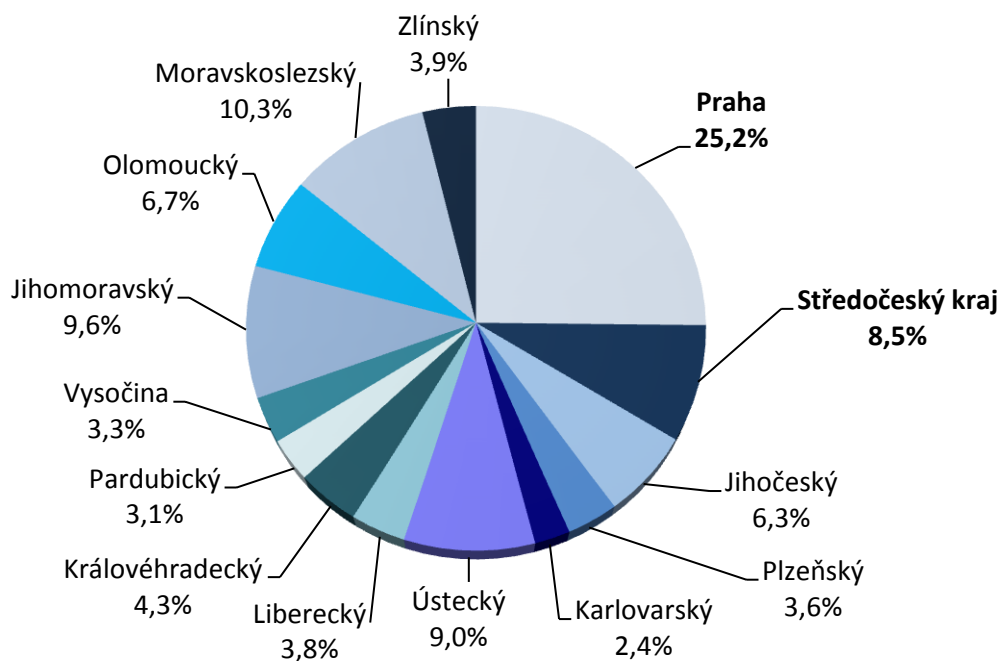
Násilná kriminalita v krajích České republiky v letech 2014 a 2015 a meziroční změna vývoje

kraj	2014				2015				změna	
	zjištěné	objas.	zjištěno/	objas.	zjištěné	objas.	zjištěno/	objas.	zjištěné	v%
	TČ	TČ	10 tis. obyv.	v %	TČ	TČ	10 tis. obyv.	v %	TČ	
Praha	2 058	1 190	17	57,8	1 662	989	13	59,5	-396	-19,2
Středočeský	2 037	1 331	16	65,3	1 512	1 027	11	67,9	-525	-25,8
Jihočeský	1 404	1 094	22	77,9	1 195	912	19	76,3	-209	-14,9
Plzeňský	904	695	16	76,9	872	645	15	74,0	-32	-3,5
Karlovarský	678	582	22	85,8	549	475	18	86,5	-129	-19,0
Ústecký	2 070	1 365	25	65,9	1 610	1 153	20	71,6	-460	-22,2
Liberecký	1 039	725	24	69,8	920	650	21	70,7	-119	-11,5
Královéhradecký	648	444	12	68,5	697	554	13	79,5	49	7,6
Pardubický	566	441	11	77,9	481	339	9	70,5	-85	-15,0
Vysočina	642	493	13	76,8	593	466	12	78,6	-49	-7,6
Jihomoravský	1 866	1 200	16	64,3	1 422	893	12	62,8	-444	-23,8
Olomoucký	1 227	927	19	75,6	1 010	708	16	70,1	-217	-17,7
Moravskoslezský	2 852	1 902	23	66,7	2 529	1 774	21	70,1	-323	-11,3
Zlínský	698	519	12	74,4	617	465	11	75,4	-81	-11,6
ČR	18 689	12 908	18	69,1	15 669	11 050	15	70,5	-3 020	-16,2

Hospodářská kriminalita v krajích České republiky

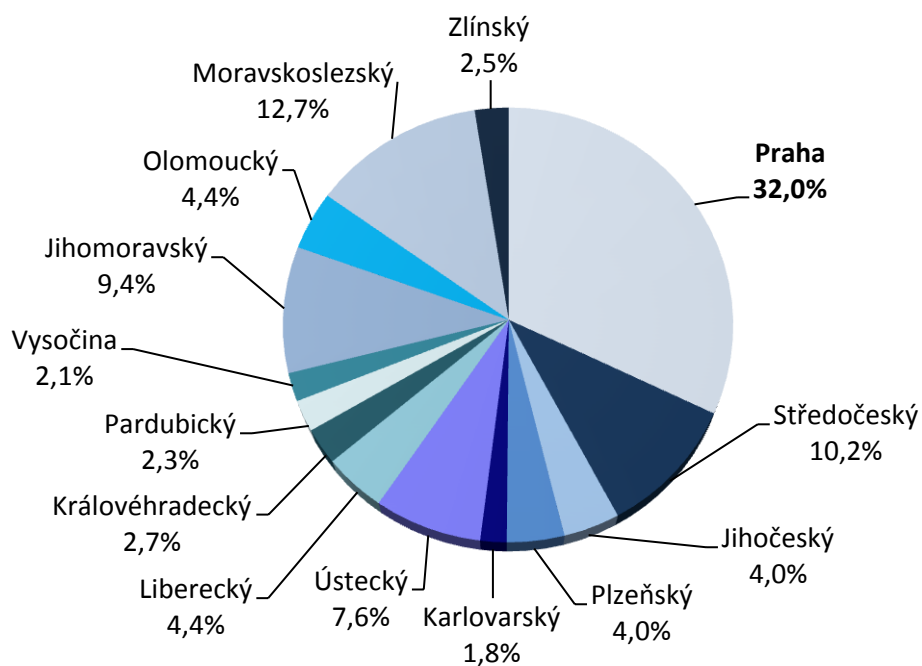
kraj	2014				2015				změna	
	zjištěné TČ	objas. TČ	zjištěno/ 10 tis. obyv.	objas. v %	zjištěné TČ	objas. TČ	zjištěno/ 10 tis. obyv.	objas. v %	zjištěné TČ	v %
Praha	7 462	3 344	60	44,8	7 707	3 257	61	42,3	245	3,3
Středočeský	2 474	1 004	19	40,6	2 592	1 024	20	39,5	118	4,8
Jihočeský	2 088	1 592	33	76,2	1 938	1 518	30	78,3	-150	-7,2
Plzeňský	981	644	17	65,6	1 087	664	19	61,1	106	10,8
Karlovarský	805	586	27	72,8	748	515	25	68,9	-57	-7,1
Ústecký	2 973	1 994	36	67,1	2 746	1 816	33	66,1	-227	-7,6
Liberecký	1 213	660	28	54,4	1 163	630	27	54,2	-50	-4,1
Královéhradecký	1 388	817	25	58,9	1 330	841	24	63,2	-58	-4,2
Pardubický	957	577	19	60,3	960	638	19	66,5	3	0,3
Vysočina	1 124	708	22	63,0	1 025	648	20	63,2	-99	-8,8
Jihomoravský	3 018	1 429	26	47,3	2 932	1 437	25	49,0	-86	-2,8
Olomoucký	1 718	1 173	27	68,3	2 066	1 517	32	73,4	348	20,3
Moravskoslezský	3 552	1 866	29	52,5	3 140	1 629	26	51,9	-412	-11,6
Zlínský	978	547	17	55,9	1 182	728	20	61,6	204	20,9
ČR	30 731	16 941	29	55,1	30 616	16 862	29	55,1	-115	-0,4

Podíly jednotlivých krajů na zjištěné hospodářské kriminalitě v ČR v roce 2015

Majetková kriminalita v krajích České republiky

Podíly jednotlivých krajů na zjištěné majetkové kriminalitě v ČR v roce 2015

Majetková kriminalita v krajích České republiky v letech 2014 a 2015 a meziroční změna vývoje

kraj	2014				2015				změna	
	zjištěné	objas.	zjištěno/	objas.	zjištěné	objas.	zjištěno/	objas.	zjištěné	v %
	TČ	TČ	10 tis. obyv.	v %	TČ	TČ	10 tis. obyv.	v %	TČ	
Praha	52 081	5 180	419	9,9	44 502	4 186	353	9,4	-7 579	-14,6
Středočeský	18 642	3 919	143	21,0	14 122	2 992	107	21,2	-4 520	-24,2
Jihočeský	7 246	2 309	114	31,9	5 531	1 954	87	35,3	-1 715	-23,7
Plzeňský	6 791	2 126	118	31,3	5 585	1 725	97	30,9	-1 206	-17,8
Karlovarský	3 202	1 491	107	46,6	2 555	1 271	85	49,7	-647	-20,2
Ústecký	14 560	5 579	176	38,3	10 532	4 077	128	38,7	-4 028	-27,7
Liberecký	7 151	1 875	163	26,2	6 128	1 717	140	28,0	-1 023	-14,3
Královéhradecký	5 087	1 801	92	35,4	3 729	1 534	68	41,1	-1 358	-26,7
Pardubický	4 640	1 644	90	35,4	3 248	1 210	63	37,3	-1 392	-30,0
Vysočina	3 971	1 316	78	33,1	2 929	1 002	57	34,2	-1 042	-26,2
Jihomoravský	15 181	3 534	130	23,3	13 049	2 778	111	21,3	-2 132	-14,0
Olomoucký	7 484	2 401	118	32,1	6 078	1 785	96	29,4	-1 406	-18,8
Moravskoslezský	23 159	6 118	190	26,4	17 652	5 022	145	28,5	-5 507	-23,8
Zlínský	4 416	1 701	75	38,5	3 452	1 208	59	35,0	-964	-21,8
ČR	173 611	40 994	165	23,6	139 092	32 461	132	23,3	-34 519	-19,9

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2015 (ve srovnání s rokem 2014)

Vydalo

Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality
oddělení analýz a strategií
Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7 – Letná
tel. 974 832 486, e-mail: oak@mvcv.cz.

Praha, březen 2016

Text neprošel jazykovou korekturou.